

2020

Urząd Statystyczny
w Białymstoku

Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego

Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship

2020

Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego

Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship

Urząd Statystyczny w Białymstoku Statistical Office in Białystok

Białystok 2020

Zespół Redakcyjny Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Editorial Board of Statistical Office in Białystok

Przewodniczący

President

Ewa Kamińska-Gawryluk

Redaktor Główny

Editor-in-Chief

Anna Szeszko

Członkowie

Members

Anna Bachanek-Komarowska, Krystyna Falkowska, Agata Kawałko, Małgorzata Majewska-Maksymiuk, Joanna Mojsa, Anna Rogalewska, Dorota Wyszowska

OPRACOWANIE MERYTORYCZNE I PRACE WYDAWNICZE

CONTENT-RELATED WORKS AND EDITORIAL WORK

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Statistical Office in Białystok

Zespół autorski

Editorial team

Justyna Gęsić, Anna Godlewska, Magdalena Kamińska, Ewa Kępa, Wioletta Królikowska, Renata Łapińska, Aldona Nagórka, Aneta Rakowska, Urszula Słucka, Ewa Suchocka, Izabella Szpaczko, Agnieszka Anna Szklarzewska, Agnieszka Wiercińska, Joanna Wołkowicz

pod kierunkiem

supervised by

Anny Szeszko

Opracowanie redakcyjne i korekta

Editorial works and proof-reading

Justyna Anna Kiluk, Joanna Orłowska, Anna Przerwa

Skład

Typesetting

Anna Przerwa

Opracowanie graficzne

Graphics

Joanna Orłowska

Tłumaczenie (Przedmowa, Działy I i XIV)

Translation (Preface, Chapters I and XIV)

Kinga Justyna Karwowska

Zdjęcie zamieszczone na okładce

Photograph on the cover

Białystok – Opera i Filharmonia Podlaska (fot. Marzena Bylińska)

Publikacja dostępna również w formie książki

Publication also available as a book

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

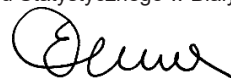
Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu dwudziestą pierwszą edycję Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego.

Tegoroczne wydanie zostało przygotowane w nowej formie. Obok danych zestawionych w tablicach statystycznych wiele informacji zaprezentowano na mapach i wykresach, co wzbogaciło zawartość publikacji. Dzięki zastosowanym zmianom, Rocznik stał się atrakcyjnym wizualnie opracowaniem zachowującym dotychczasową funkcję informacyjno-poznawczą.

Publikacja zawiera bogaty zestaw danych charakteryzujących poziom życia społeczeństwa i stan gospodarki województwa, zgrupowanych w 22 działach tematycznych. W stosunku do poprzedniej edycji wprowadzono zmianę polegającą na wyodrębnieniu nowego działu „Leśnictwo i łowiectwo”, zaś wybrane zagadnienia z zakresu geografii i podziału administracyjnego zostały włączone do działu „Warunki naturalne i ochrona środowiska”. Opracowanie kończą dwie tablice przeglądowe zawierające ważniejsze dane o województwie w latach: 2000, 2010, 2015 i 2019 oraz wybrane informacje o województwie na tle kraju w 2019 r. Zawieszony materiał statystyczny uzupełniono uwagami ogólnymi zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu prezentowanych informacji.

Oddając w Państwa ręce Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2020, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji o regionie. Jednocześnie pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywanie danych oraz zgłaszanie uwag i wniosków, które przyczyniają się do kształtowania i doskonalenia treści jego kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Preface

The Statistical Office in Białystok has prepared 21st edition of the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship.

This year's edition has taken on a new form. Apart from data presented in statistical tables, there is also much information in maps and graphs, which has enriched the content of this publication. Due to these improvements the Yearbook has become an elaboration with an attractive layout, keeping, at the same time, its current informative and demonstrative functions.

The publication contains a rich set of data characterising the standard of living of population and the economic situation of the Voivodship grouped in 22 thematic areas. This year's elaboration differs from the previous one – a new chapter entitled "Forestry and hunting" has been added and certain issues concerning geography and the administrative division are now to be found in the "Environment and environmental protection" chapter. Rounding off the publication, there are two review tables with major data on the Voivodship in the year 2000, 2010, 2015 and 2019 together with certain information regarding the Voivodship in 2019 against the background of the country. The statistical content is complemented with general notes containing explanations regarding terminology, methodology, and the scope of information in this elaboration.

As I present the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship 2020, I hope it will be a source of useful information on the region. At the same time I would like to express my gratitude to all these individuals and institutions that have provided us with data, comments, and suggestions helping to shape and improve next editions of this publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Spis rzeczy

Przedmowa	
Objaśnienia znaków umownych	
Ważniejsze skróty	

Działy

I. Warunki naturalne i ochrona środowiska	
II. Samorząd terytorialny	
III. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	
IV. Ludność	
V. Rynek pracy	
VI. Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne	
VII. Gospodarstwa domowe. Mieszkania	
VIII. Edukacja i wychowanie	
IX. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	
X. Kultura. Turystyka. Sport	
XI. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	
XII. Ceny	
XIII. Rolnictwo	
XIV. Leśnictwo i łowiectwo	
XV. Przemysł i budownictwo	
XVI. Transport	
XVII. Handel i gastronomia	
XVIII. Finanse przedsiębiorstw	
XIX. Finanse publiczne	
XX. Inwestycje. Środki trwałe	
XXI. Rachunki regionalne	
XXII. Podmioty gospodarki narodowej	

Tablice przeglądowe

I. Województwo na tle kraju w 2019 r.	
II. Ważniejsze dane o województwie	
Uwagi ogólne	
Uwagi do działów	

Contents

	Str. Page
Preface	3, 4
Symbols	6
Major abbreviations	7

Chapters

Environment and environmental protection	9
Local government	25
Public safety. Justice	26
Population	29
Labour market	47
Wages and salaries. Social benefits	57
Households. Dwellings	61
Education	74
Health care and social welfare	83
Culture. Tourism. Sport	95
Science and technology. Information society	105
Prices	110
Agriculture	112
Forestry and hunting	121
Industry and construction	126
Transport	130
Trade and catering	134
Finances of enterprises	136
Public finance	143
Investments. Fixed assets	148
Regional accounts	152
Entities of the national economy	155

Review tables

Voivodship on the background of the country in 2019	157
Major data on voivodship	162
General notes	171
Notes to chapters	174

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 18 na str. 173 categories of applied classification presented in an abbreviated form; full names are given in the general notes to the Yearbook, item 18 on page 173
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty Major abbreviations

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	million
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka pieces
wol. vol.	wolumin volume
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
mm	milimetr millimetre
m	metr metre
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
ml	mililitr millilitre
l	litr litre
hl	hektolitr hectolitre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
TJ	teradžul terajoule
°C	stopień Celsjusza centigrade
s	sekunda second
h	godzina hour
d 24 h	doba 24 hours
r.	rok

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
t/r t/y	ton rocznie tonnes per year
art. Art.	artykuł article
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
i in.	i inni
im.	imienia
itp. etc.	i tym podobne and the like
m.in. i.a.	między innymi among others
np. e.g.	na przykład for example
n.p.m. a.s.l.	nad poziomem morza above the sea level
nr (Nr) No.	numer number
pkt	punkt
p. proc.	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
Rev.	revision
str.	strona
tabl.	tablica table
tj. i.e.	to jest that is
tnz. i.e.	to znaczy that is
twz.	tak zwany
ust.	ustęp
ww.	wyżej wymieniony
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami
0°1'1" ←	E N S W wschód East północ North południe South zachód West
Dz. U.	Dziennik Ustaw
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

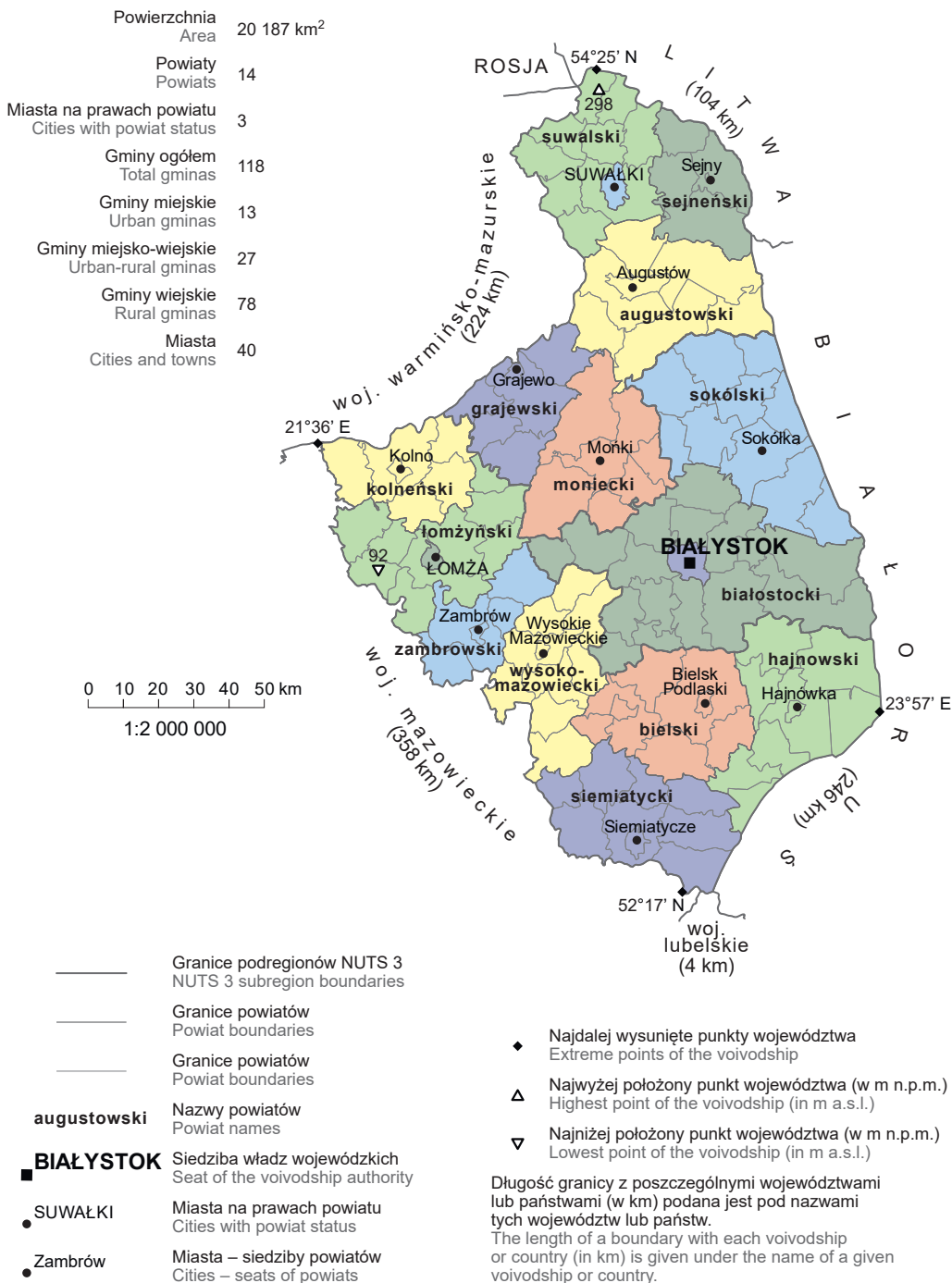
Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
PKP	Polskie Koleje Państwowe
ESA	Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej European System of National and Regional Accounts in the European Union
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
PKB GDP	produkt krajowy brutto gross domestic product

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
EKG ECE	Europejska Komisja Gospodarcza Economic Commission for Europe
Eurostat	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju Organization for Economic Cooperation and Development
ONZ UN	Organizacja Narodów Zjednoczonych United Nations
UE EU	Unia Europejska European Union

Dział I. Warunki naturalne i ochrona środowiska

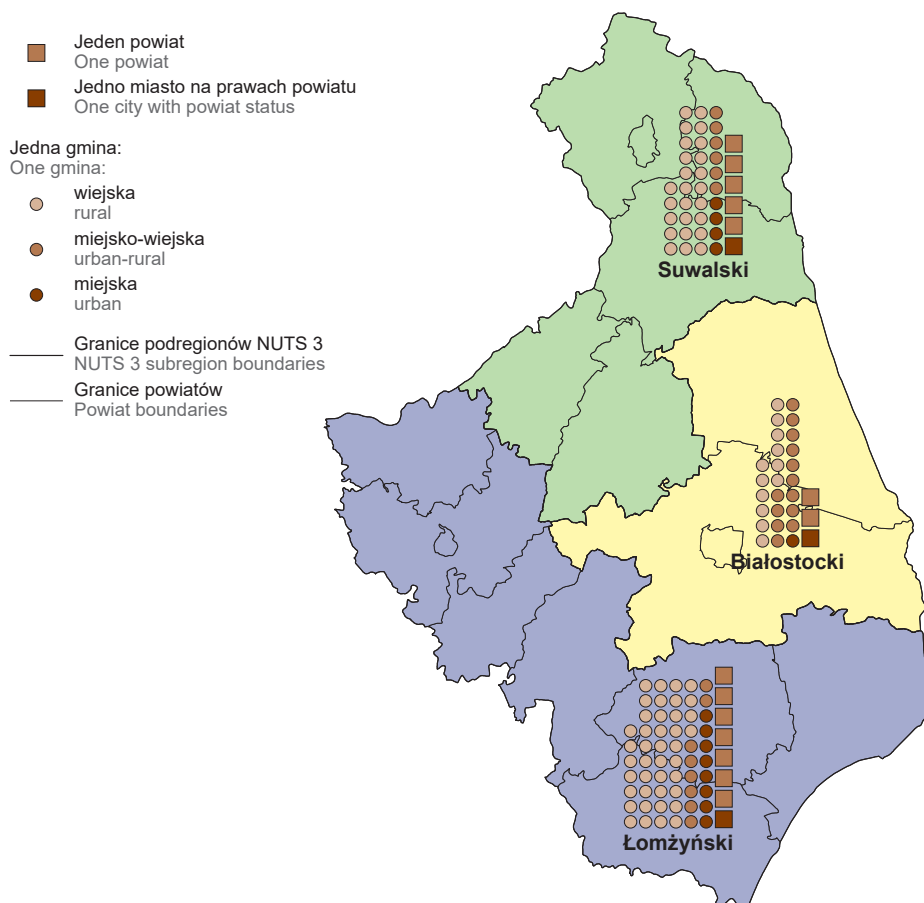
Chapter I. Environment and environmental protection

MAPA 1. **PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY W 2019 R.**
MAP 1. **ADMINISTRATIVE DIVISION IN 2019**

MAPA 2. **PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
WEDŁUG KLASYFIKACJI JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH
DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NUTS) W 2019 R.**

MAP 2. **DIVISION OF PODLASKIE VOIVODSHIP
ACCORDING TO THE CLASSIFICATION OF TERRITORIAL UNITS
FOR STATISTICS (NUTS) IN 2019**

PODREGIONY (NUTS 3) SUBREGIONS (NUTS 3)

PL343 – Białostocki

Powiaty:

Powiats:

białostocki (15)
sokółski (10)

Miasto na prawach powiatu:

City with powiat status:

Białystok (1)

PL344 – Łomżyński

Powiaty:

Powiats:

bielski (8)
hajnowski (9)
kolneński (6)
łomżyński (9)
siemiatycki (9)
wysokomazowiecki (10)
zambrowski (5)

Miasto na prawach powiatu:

City with powiat status:

Łomża (1)

PL345 – Suwalski

Powiaty:

Powiats:

augustowski (7)
grajewski (6)
moniecki (7)
sejneński (5)
suwalski (9)

Miasto na prawach powiatu:

City with powiat status:

Suwałki (1)

W nawiasach podano liczbę gmin.

Number of gminas is given in parentheses.

TABL. 1. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesie- nie stacji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme temperatures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2019	maksi- mum maximum	mini- mum minimum	
						1971–2019		
Białystok	148	6,9	7,2	7,5	9,2	35,5	–35,4	70,9
Suwałki	184	6,3	6,8	7,1	8,8	35,2	–30,6	65,8

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

**TABL. 2. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIE NIE
I ZACHMURZENIE**
**ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION
AND CLOUDINESS**

STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Wzniesienie sta- cji nad poziomem morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind veloci- ty in m/s	Usłonecz- nienie w h Insolation in h	Średnie za- chmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2019			
		średnie ^b	average ^b					
Białystok	148	577	573	613	618	2,4	2064	5,1
Suwałki	184	591	575	619	487	3,5	1791	5,1

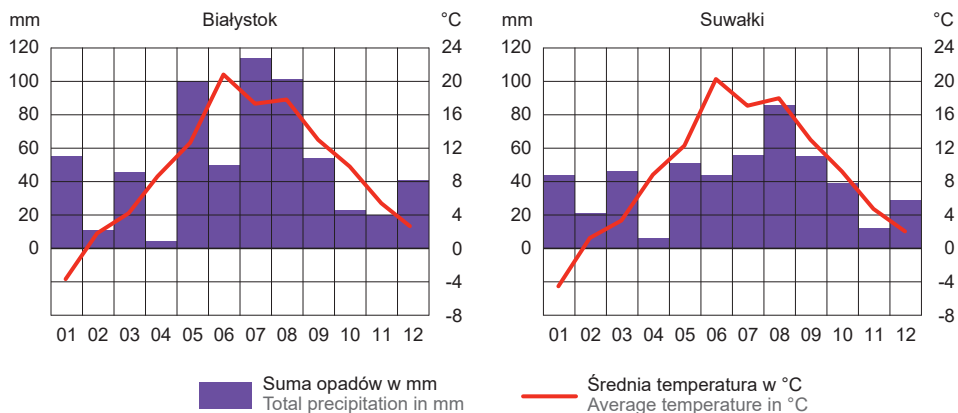
a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu Badawczego.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management – National Research Institute.

**WYKRES 1. TEMPERATURY POWIETRZA I OPADY ATMOSFERYCZNE
W WYBRANYCH STACJACH METEOROLOGICZNYCH W 2019 R.**
**CHART 1. AIR TEMPERATURES AND ATMOSPHERIC PRECIPITATION
IN SELECTED METEOROLOGICAL STATIONS IN 2019**

TABL. 3. POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA
 Stan w dniu 1 stycznia
 GEODETIC AREA BY THE LAND USE
 As of 1 January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2019	2020		SPECIFICATION
	w ha in ha				w odset- kach in per- cent	
Powierzchnia ogólna	2018702	2018702	2018702	2018702	100,0	Total area
Użytki rolne	1219915	1214084	1216527 ^a	1215550 ^a	60,2	Agricultural land
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	639978	643803	639093	639354	31,7	Forest land as well as wooded and bushy areas
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27570	27670	28003	27999	1,4	Land under surface waters
Grunty zabudowane i zurbanizowane	73139	75609	77824 ^b	78642 ^b	3,9	Built-up and urbanised areas
Użytki ekologiczne	1825	1920	1969	1969	0,1	Ecological areas
Nieużytki	54457	53992	53782	53701	2,6	Wasteland
Tereny różne	1818	1623	1504	1487	0,1	Miscellaneous land

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

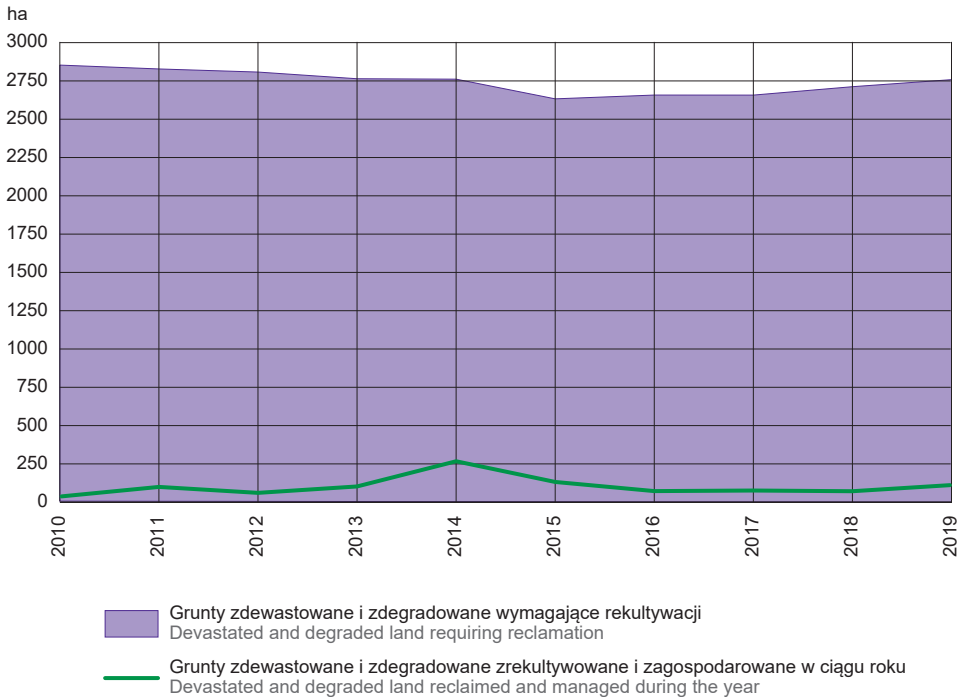
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Including wooded and bushy areas on agricultural land, classified until 2016 in the item "forest land as well as wooded and bushy areas". b Including areas used for the construction of public roads or railways.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

WYKRES 2. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

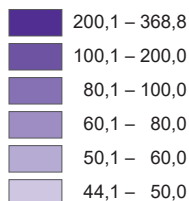
CHART 2. DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

MAPA 3.

**ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY
GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2019 R.**

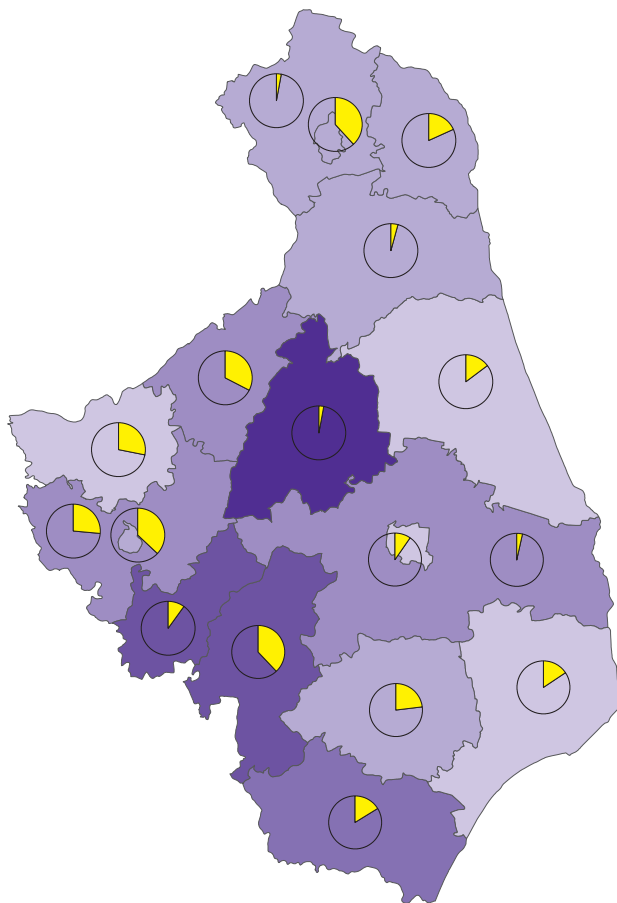
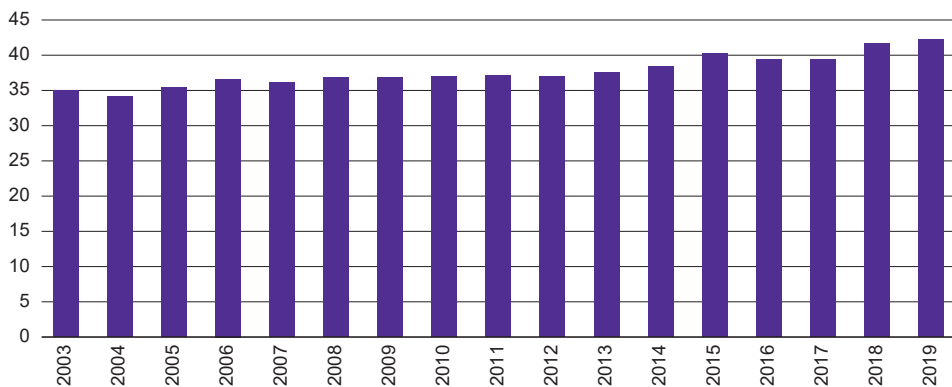
MAP 3.

WATER CONSUMPTION FOR NEEDS
OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION IN 2019Na 1 mieszkańca w m³
Per capita in m³

Podlaskie = 75,0

W przemyśle w %
zużycia wody ogółem
In industry in %
of total water consumption

Podlaskie

Na cele gospodarstw domowych z sieci wodociągowej
For household purposes from water supply networkhm³

TABL. 4. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

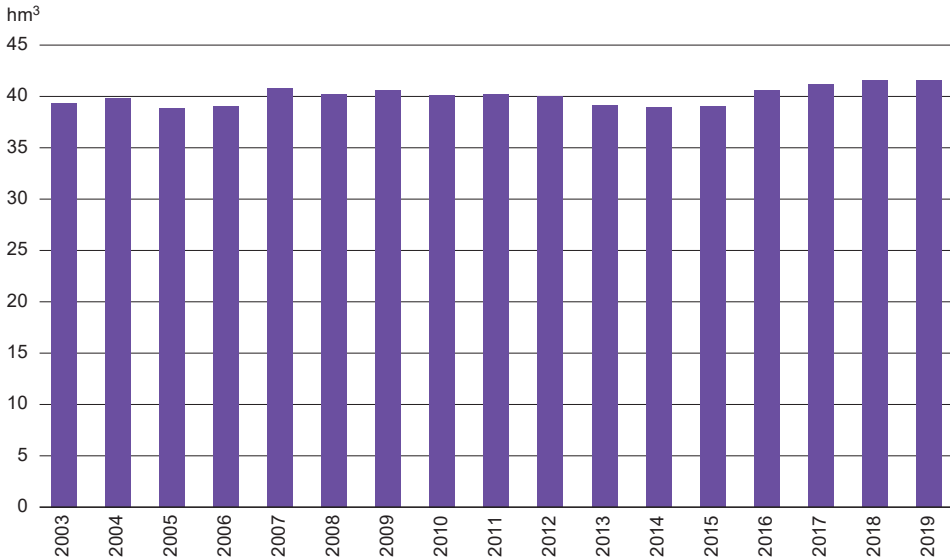
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odset- kach in percent	
OGÓŁEM	40,6	39,1	41,7	41,8	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	7,1	7,0	7,9	8,1	19,4	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze	0,5	0,1	0,2	0,2	0,6	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną	33,5	32,0	33,8	33,7	80,6	discharged by sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	40,1	39,0	41,5	41,5	99,4	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	40,1	39,0	41,5	41,5	99,3	treated
mechanicznie	0,8	0,9	0,3	0,3	0,7	mechanically
biologicznie	7,1	6,8	7,5	7,3	17,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	32,2	31,2	33,7	33,9	81,2	with increased biogene removal
nieoczyszczane	0,0	–	0,0	0,0	0,1	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,0	–	0,0	0,0	0,1	discharged directly by plants

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage, building constructions as well as from contaminated precipitation water.

WYKRES 3. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT

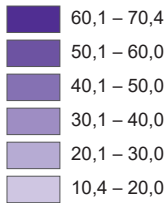
CHART 3. INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

MAPA 4. **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W 2019 R.**

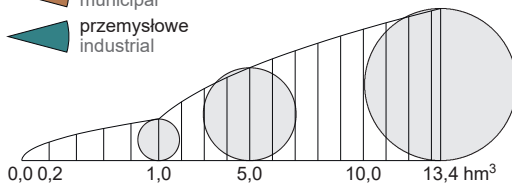
MAP 4. **INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND IN 2019**

Na 1 mieszkańca w m³
Per capita in m³

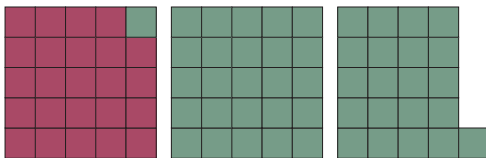
Podlaskie = 35,2

Ścieki oczyszczone:
Wastewater treated:

Podlaskie = 41,5 hm³

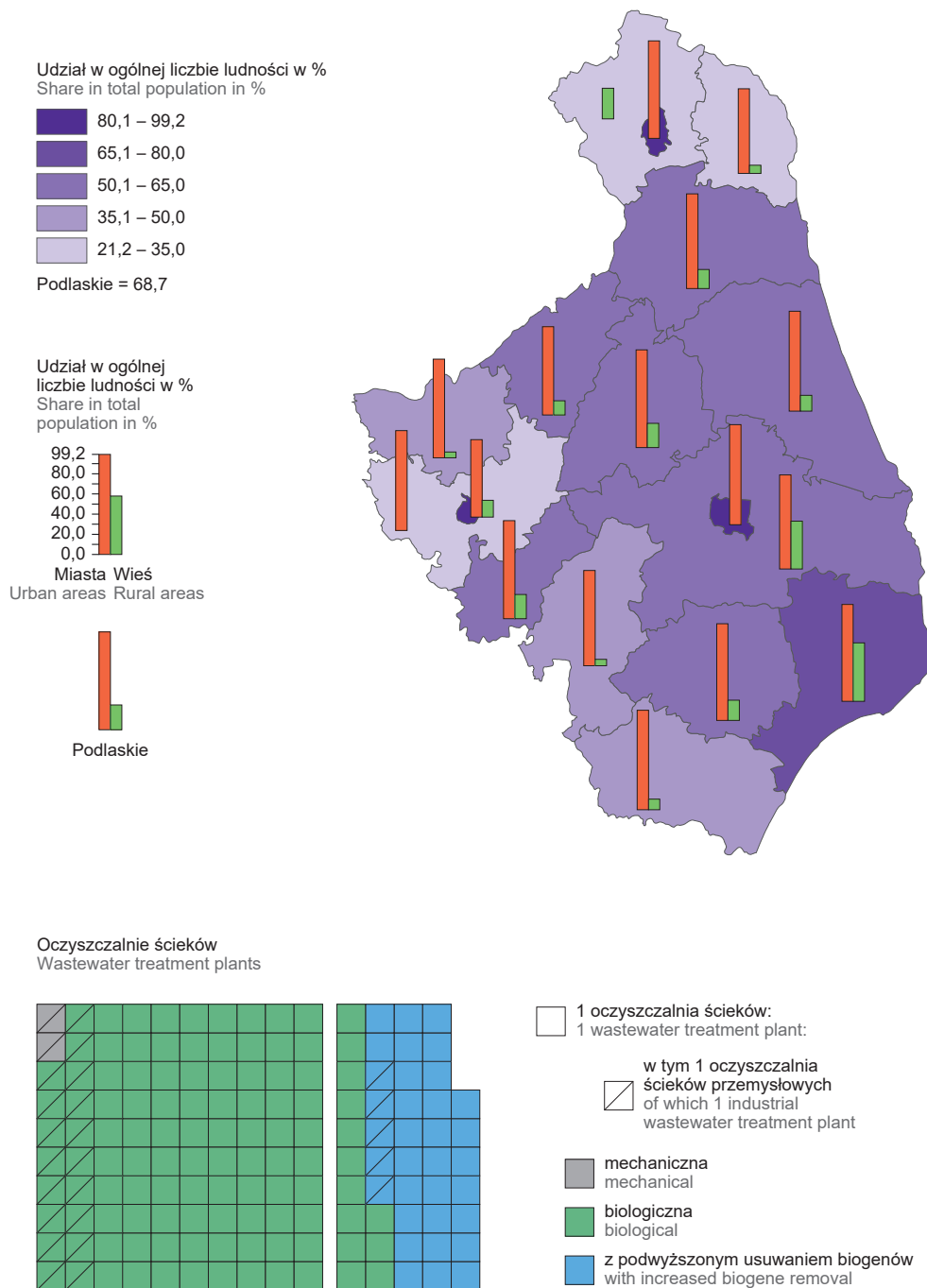
Zakłady odprowadzające ścieki
Plants discharging wastewater

1 zakład:
1 plant:

- odprowadzający ścieki wymagające oczyszczenia bezpośrednio do wód lub do ziemi
discharging wastewater requiring treatment into waters or into the ground
- odprowadzający ścieki do kanalizacji
discharging wastewater into sewage network

MAPA 5. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2019 R.
MAP 5. POPULATION CONNECTED TO WASTEWATER TREATMENT PLANTS IN 2019

TABL. 5. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					Emission of pollutants in thousand tonnes:
pyłowych	1,1	0,9	0,7	0,7	particulate
w tym pyły ze spalania paliw	0,8	0,7	0,4	0,5	of which particulates from the combustion of fuels
gazowych	1616,6	1978,2	2039,8	2136,1	gaseous
w tym:					of which:
dwutlenek siarki	3,3	2,9	2,0	1,9	sulphur dioxide
tlenek węgla	2,4	3,0	2,6	2,9	carbon oxide
tlenki azotu ^a	3,2	2,8	2,4	2,4	nitrogen oxides ^a
dwutlenek węgla	1607,3	1968,6	2031,8	2128,1	carbon dioxide
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tys. t:					in thousand tonnes:
pyłowe	86,6	88,0	72,4	48,8	particulate
gazowe (bez dwutlenku węgla)	1,4	0,9	3,3	2,6	gaseous (excluding carbon dioxide)
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					in % of pollutants produced:
pyłowych	98,8	99,0	99,1	98,7	particulate
gazowych (bez dwutlenku węgla)	13,4	8,6	29,4	24,5	gaseous (excluding carbon dioxide)

a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

a In terms of nitrogen dioxide.

TABL. 6. URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII			EQUIPMENT – as of 31 December		
Cyklony	151	143	134	118	Cyclones
Multicyklony	39	29	30	30	Multicyclones
Filtry tkaninowe	78	87	103	120	Fabric filters
Elektrofiltry	8	12	13	13	Electrofilters
Urządzenia mokre	12	6	6	7	Wet air cleaners
Inne	11	27	24	23	Others
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h			WASTE GAS FLOW in dam ³ /h		
Cyklony	2970	3776	2898	2627	Cyclones
Multicyklony	933	383	436	537	Multicyclones
Filtry tkaninowe	2025	1621	2112	2873	Fabric filters
Elektrofiltry	883	1370	1102	1505	Electrofilters
Urządzenia mokre	194	270	429	347	Wet air cleaners
Inne	381	1026	918	623	Others

TABL. 7. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a
Stan w dniu 31 grudnia
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019			SPECIFICATION
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	645561,4	642314,0	638899,1	638702,0	31,6	5420,3	TOTAL
Parki narodowe	92071,6	92180,1	92180,0	92180,1	4,6	782,3	National parks
Rezerваты przyrody	23531,9	23585,8	23703,6	23702,8	1,2	201,2	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b	83531,9	83478,3	81848,6	81848,5	4,1	694,6	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	444173,1	440748,1	438780,8	438581,5	21,7	3722,0	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	0,2	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	144,3	139,1	141,2	140,7	0,0	1,2	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	2108,4	2182,1	2244,3	2248,0	0,1	19,1	Ecological areas

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.

a Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. b Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within those areas.

TABL. 8. PARKI NARODOWE
 Stan w dniu 31 grudnia
 NATIONAL PARKS
 As of 31 December

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS		Powierzchnia w ha Area in ha				
		parków narodowych		national parks		otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective zone)
		ogółem grand total	w tym gruntów leśnych of which forest land	z liczby ogółem – pod ochroną ściśle ^a of grand total number – strictly protected ^a		
				razem total	w tym gruntów leśnych of which forest land	
OGÓŁEM	2010	92071,6	35160,6	10821,5	9571,3	96740,1
TOTAL	2015	92180,1	35211,9	14261,8	13159,6	96740,1
	2018	92180,0	35215,0	15375,9	14223,0	96740,1
	2019	92180,1	35602,8	15375,9	14223,0	96740,1
Biebrzański		59223,0	16118,0	7494,0	6706,7	66824,0
Wigierski		15089,8	9417,8	1822,6	1696,5	11283,8
Białowiecki		10517,3	9974,0	6059,3	5819,8	3224,3
Narwiański		7350,0	93,0	–	–	15408,0

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

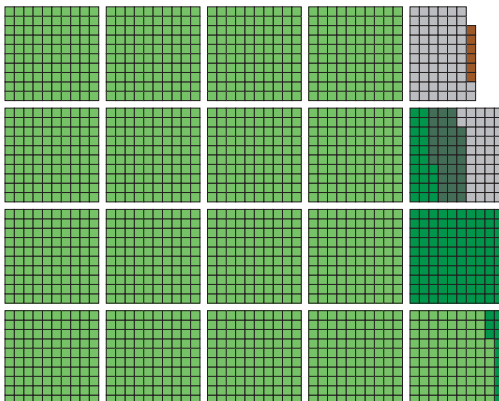
TABL. 9. PARKI KRAJOBRAZOWE
 Stan w dniu 31 grudnia
 LANDSCAPE PARKS
 As of 31 December

LATA YEARS ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS AND COMPLEXES ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
			w ha in ha		
OGÓŁEM	2010	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
TOTAL	2015	88138,2	63681,0	10909,0	1265,0
	2018	86566,1	63681,0	10909,0	1265,0
	2019	86566,1	63681,0	10909,0	1265,0
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		72860,2	60864,0	4862,0	381,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7368,2	1341,0	2263,0	242,0
Suwalski Park Krajobrazowy		6337,7	1476,0	3784,0	642,0

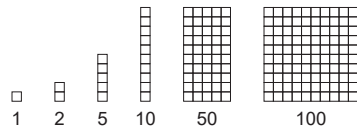
a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

WYKRES 4. POMNIKI PRZYRODY W 2019 R.
CHART 4. NATURE MONUMENTS IN 2019

Liczba pomników przyrody:
 Number of nature monuments:

Rodzaje pomników przyrody:
 Types of nature monuments:

- pojedyncze drzewa
individual trees
- grupy drzew
clumps of trees
- aleje
alleys
- głązy narzutowe
erratic boulders
- pozostałe
other

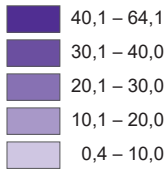
MAPA 6.

**POWIERZCHNIA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYCH WALORACH
PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONYCH^a W 2019 R.**

MAP 6.

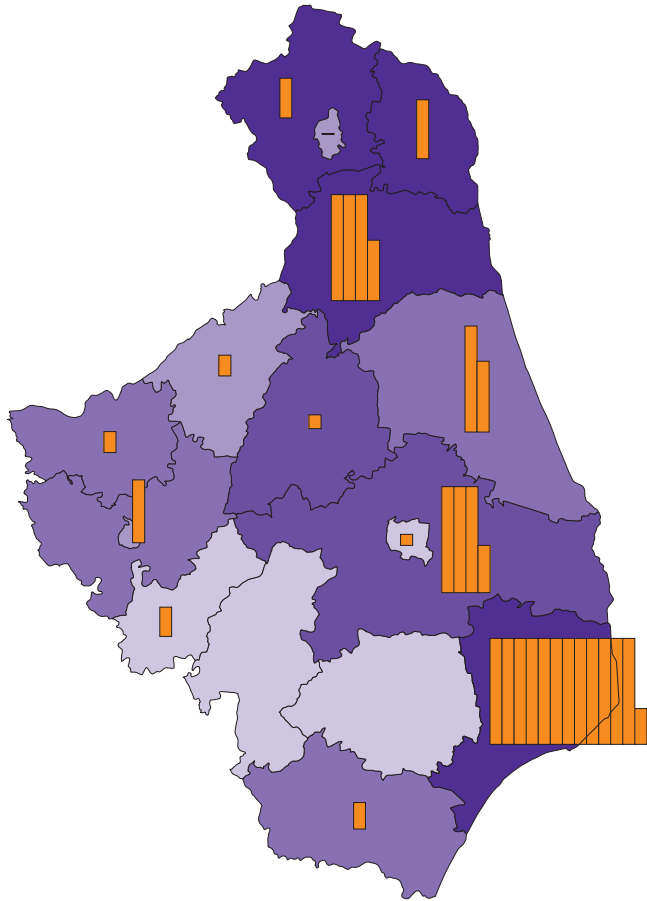
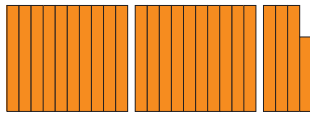
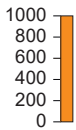
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a IN 2019

W % powierzchni ogólnej
In % of total area

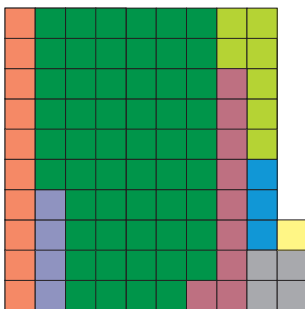

Podlaskie = 31,6

Powierzchnia rezerwatów
przyrody w ha
Area of nature
reserves in ha

Rezerваты przyrody
Nature reserves

1 rezerwat:
1 reserve:

faunistyczny
fauna

krajobrazowy
landscape

leśny
forest

torfowiskowy
peat-bog

florystyczny
flora

wodny
water

przyrody nieożywionej
inanimate nature

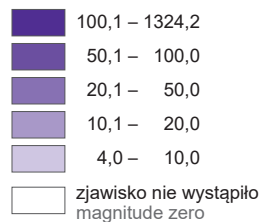
stepowy
steppe

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

^a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within other legally protected areas.

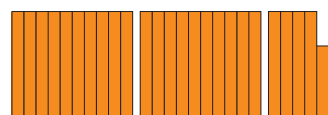
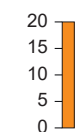
MAPA 7. **ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WYTWORZONE W 2019 R.**
 MAP 7. **WASTE (excluding municipal waste) GENERATED IN 2019**

Na 1 km² w t
 Per 1 km² in t

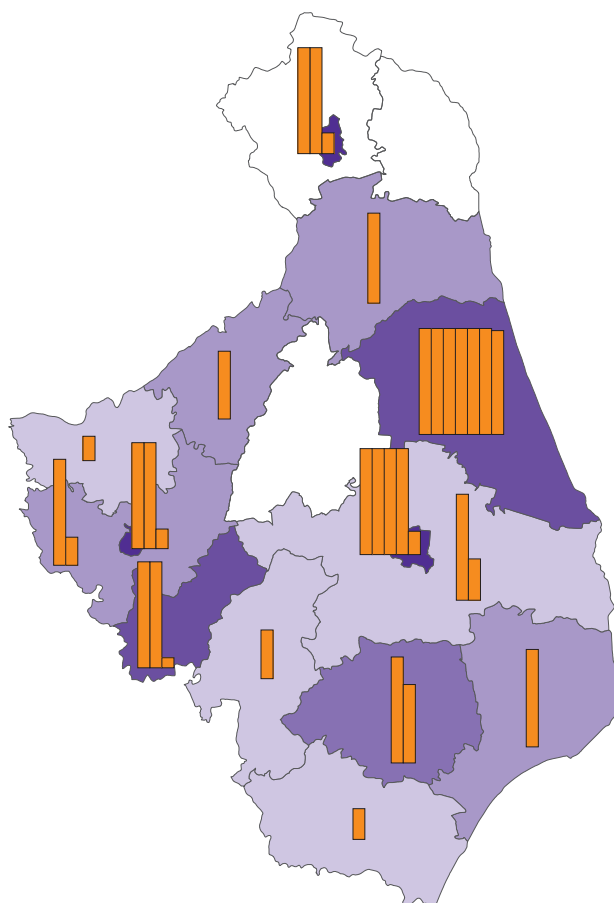

Podlaskie = 24,4

W tys. t
 In thousand tonnes

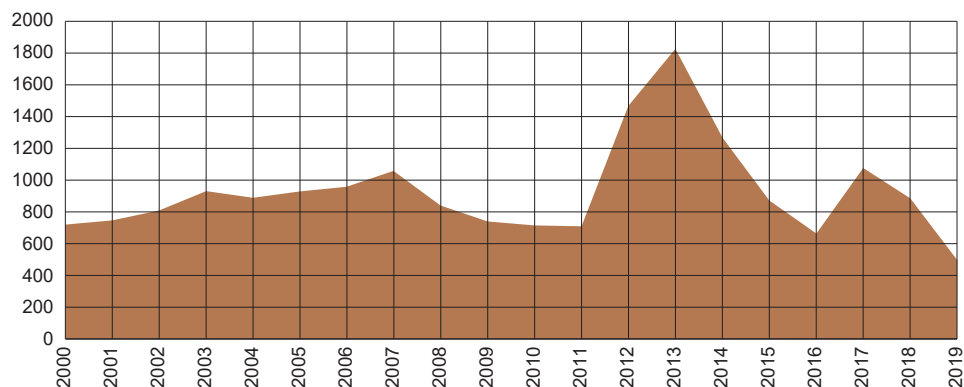

Podlaskie

Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych)
 wytworzone w ciągu roku
 Waste (excluding municipal waste) generated during the year

tys. t
 thousand tonnes

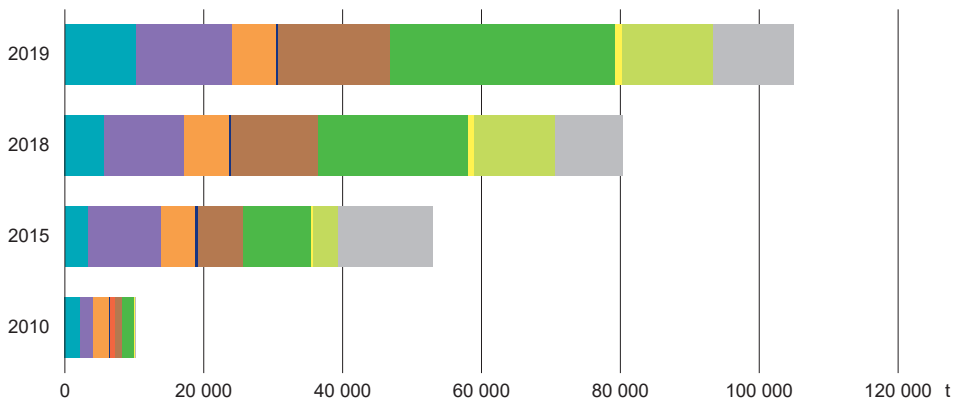
TABL. 10. **ODPADY KOMUNALNE**
MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015	2018	2019		SPECIFICATION
				ogółem total	z gospodarstw domowych of which from house- holds	
Odpady komunalne zebrane w tys. t	242,9	286,4	299,0	334,0	282,8	Municipal waste collected in thousand tonnes
zmieszane	232,6	233,3	218,5	229,0	185,4	mixed
miasta	181,6	184,3	156,3	160,9	128,0	urban areas
wieś	51,0	49,0	62,2	68,1	57,4	rural areas
zebrane selektywnie	10,4	53,1	80,5	105,1	97,4	collected separately
w tym:						of which:
papier i tektura	2,4	3,6	5,9	10,4	8,3	paper and cardboard
szkło	2,0	10,5	11,6	14,0	13,0	glass
tworzywa sztuczne	2,2	4,9	6,4	6,3	5,8	plastic
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,1	0,4	1,0	1,0	1,0	waste electrical and electronic equipment
metale	0,1	0,4	0,2	0,2	0,2	metals
wielkogabarytowe	0,9	6,4	12,6	16,0	15,4	largesize
biodegradowalne	1,8	9,8	21,5	32,5	30,4	biodegradable
zmieszane odpady opakowaniowe	.	3,6	11,6	13,1	12,3	mixed packaging waste

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

WYKRES 5. **ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE SELEKTYWNIE**
CHART 5. **MUNICIPAL WASTE COLLECTED SEPARATELY**

Rodzaje odpadów:

Waste types:

papier i tektura
paper and cardboard

metale
metals

biodegradowalne
biodegradable

pozostałe
other

szkło
glass

tekstylna
textile

zużyte urządzenia
elektryczne i elektroniczne
waste electrical and
electronic equipment

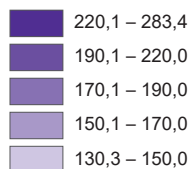
tworzywa sztuczne
plastic

wielkogabarytowe
largesize

zmieszane odpady
opakowaniowe
mixed packaging
waste

MAPA 8. **ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE W 2019 R.**
MAP 8. **MUNICIPAL WASTE COLLECTED IN 2019**

Zmieszane odpady komunalne
zebrane na 1 mieszkańca w kg
Mixed municipal waste
collected per capita in kg

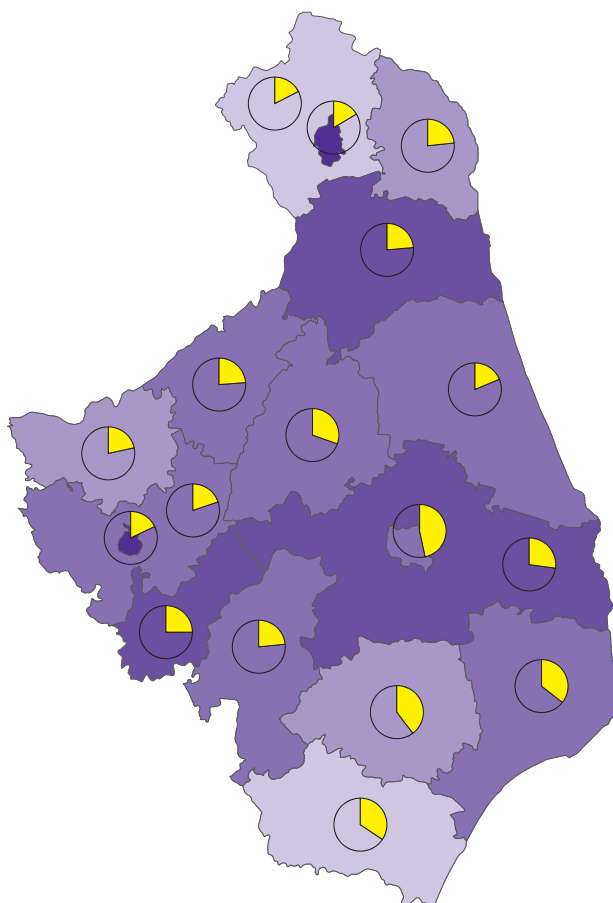

Podlaskie = 194,1

Odpady komunalne
zebrane selektywnie
w % ogółu zebranych
odpadów komunalnych
Municipal waste
collected separately
in % of total collected
municipal waste

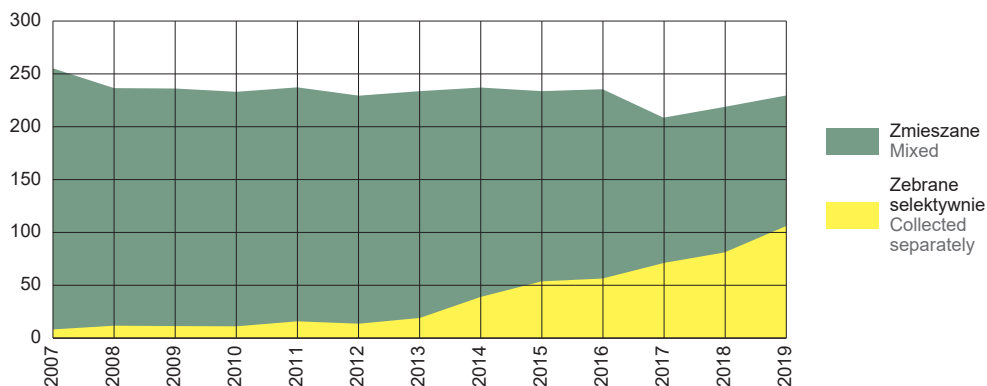

Podlaskie

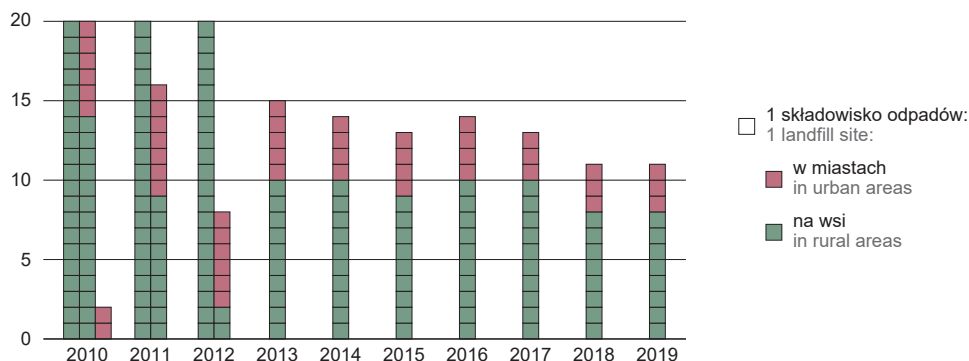

Odpady komunalne zebrane w ciągu roku
Municipal waste collected during the year

tys. t
thousand tonnes

WYKRES 6. SKŁADOWISKA ODPADÓW
CHART 6. LANDFILL SITES

TABL. 11. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)

OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w tys. zł in thousand PLN				
Ochrona środowiska	257382,5	379700,3	311237,7	328175,3	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	19916,7	56582,4	49150,7	106948,8	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	14478,1	6377,3	11779,3	2538,8	of which outlays on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	168624,2	99802,2	207053,2	173918,6	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	18297,6	30030,8	35125,1	18901,6	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	143843,6	64168,1	161726,4	147100,4	sewage network for the transport of wastewater and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	49948,3	216030,3	12028,2	13918,4	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	3054,3	2059,7	4880,1	2309,2	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	100,0	180,0	3253,0	483,0	of which selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	43648,3	196895,7	5949,0	10582,7	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	1965,4	3805,5	–	–	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	–	–	6545,8	4255,7	Protection of biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	7,5	–	3978,0	496,2	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	118033,0	36580,1	115447,6	81906,9	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	72321,1	23753,7	74532,6	33778,9	Water intakes and systems
Budowę i modernizację stacji uzdatniania wody	38721,2	10379,7	40861,7	48069,1	Construction and modernisation of water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	2441,0	1163,6	52,7	52,8	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	4405,0	1283,1	0,6	6,1	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	144,7	–	–	–	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.
^b Przemysłowych i komunalnych.

^a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 12. EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA			ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	–	44	–	61502	particulate
gazowych	–	–	–	387	gaseous
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewage network in km discharging:
ścieki	198,3	89,7	86,0	69,5	wastewater
wody opadowe	30,4	22,3	63,8	71,1	precipitation water
Oczyszczalnie ścieków:					Wastewater treatment plants:
obiekty	–	3	2	3	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	–	3	2	3	of which municipal biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	2	1	3	
przepustowość oczyszczalni w m³/d	–	1	1	–	with increased biogene removal ^a
w tym oczyszczalni komunalnych biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	–	2239	1597	844	capacity of treatment plants in m³/24 h
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	–	2239	1597	44	of which municipal biological (excluding fermentation tanks)
przepustowość w m³/d	–	895	407	844	
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przysiadkowe):	–	1344	1190	–	with increased biogene removal ^a
obiekty	273	362	95	165	Farmstead treatment facilities (homestead): facilities
przepustowość w m³/d	646	1488	137	349	capacity in m³/24 h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	–	–	1	–	facilities
przepustowość w m³/d	–	–	108	–	capacity in m³/24 h
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Waste treatment plants:
obiekty	1	–	–	–	facilities
wydajność w t/r	28000	–	–	–	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
powierzchnia w ha	–	–	–	1,8	area in ha
wydajność w t/r	–	–	–	13625	capacity in t/y
GOSPODARKA WODNA			WATER MANAGEMENT		
Wydajność ujęć wodnych ^b w m³/d	4482	648	4624	6302	Capacity of water intakes ^b in m³/24 h
Uzdatnianie wody w m³/d	8137	2875	3030	9003	Water treatment in m³/24 h
Sieć wodociągowa w km	420,6	162,3	144,0	102,2	Water supply network in km
Pojemność zbiorników wodnych m³	16900	250000	–	–	Capacity of water reservoirs in m³
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	0,5	10,2	–	–	Regulation and management of rivers and streams in km

a W tym chemiczne. b Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Of which chemical. b Excluding water intakes in the power industry.

Dział II. Samorząd terytorialny Chapter II. Local government

TABL. 1 (13).

RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2019 R. Stan w dniu 31 grudnia COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2019 As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	1766	74	244	30	TOTAL
w tym kobiety	482	20	51	6	of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18–29 lat	75	3	2	2	18–29 years
30–39	376	11	20	5	30–39
40–49	481	26	52	8	40–49
50–59	504	18	86	6	50–59
60 lat i więcej	330	16	84	9	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	610	62	181	29	Tertiary
Policealne i średnie	692	12	53	1	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	381	–	8	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	83	–	2	–	Lower secondary and primary

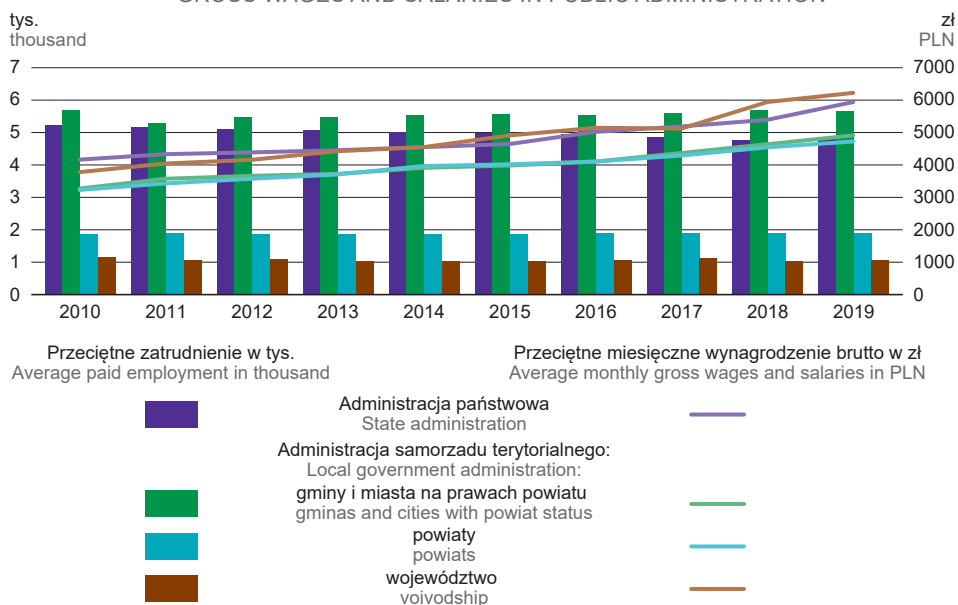
a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

WYKRES 1 (7).

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE BRUTTO W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN PUBLIC ADMINISTRATION

CHART 1 (7).

Dział III. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości

Chapter III. Public safety. Justice

Uwaga do tablicy 1, wykresu 1 i mapy 1

Dane o przestępstwach stwierdzonych w latach 2014–2019 nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

Note to table 1, chart 1 and map 1

Data on ascertained crimes in 2014–2019 do not include punishable acts committed by juveniles.

TABL. 1 (14).

PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH I WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS AND RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^a	2015	2018	2019	2010 ^a	2015	2018	2019
	przestępstwa stwierdzone przez Policję ascertained crimes by the Police				wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w % rates of detectability of delinquents in %			
O G Ó Ł E M T O T A L	24670	17470	17139	17339	69,0	65,4	75,4	75,4
w tym ^b : of which ^b :								
Przeciwko życiu i zdrowiu Against life and health	941	619	646	588	84,5	82,5	80,1	85,9
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji Against public safety and safety in transport	5170	2780	2533	2762	99,3	98,6	98,5	98,2
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania Against freedom, freedom of conscience and religion	682	569	559	634	93,7	88,6	85,0	81,6
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności Against sexual freedom and morals	102	75	102	127	90,4	88,0	82,4	81,3
Przeciwko rodzinie i opiece Against the family and guardianship	791	734	1534	1443	100,0	98,8	99,9	99,9
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej Against good name and personal integrity	82	54	52	63	90,2	81,5	82,7	71,4
Przeciwko mieniu ^c Against property ^c	11904	8706	6844	8073	42,5	42,2	49,8	57,3

a Łącznie z przestępstwami stwierdzonymi przez prokuraturę. b Artykuły kodeksu karnego, patrz uwagi do działu, ust. 1 na str. 175. c Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Including crimes ascertained by prosecutor's office. b See Criminal Code articles, notes to the chapter, item 1 on page 175. c Including theft or appropriation of identification.

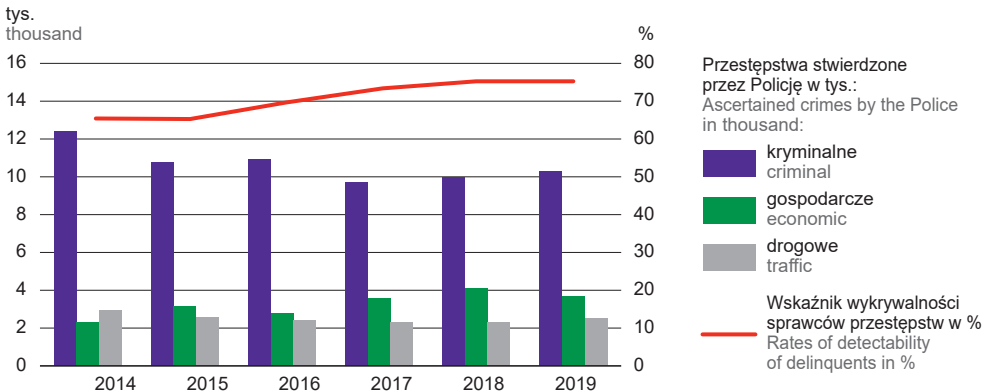
Source: data of the National Police Headquarters.

WYKRES 1 (8).

RODZAJE PRZESTĘPSTW I WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI

CHART 1 (8).

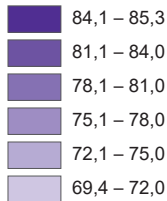
TYPES OF CRIME AND RATES OF DETECTABILITY

MAPA 1 (9).
MAP 1 (9).

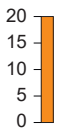
ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZOŚCIĄ W 2019 R.
CRIME RISK IN 2019

Wskaźnik wykrywalności
sprawców przestępstw w %
Rate of detectability
of delinquents in %

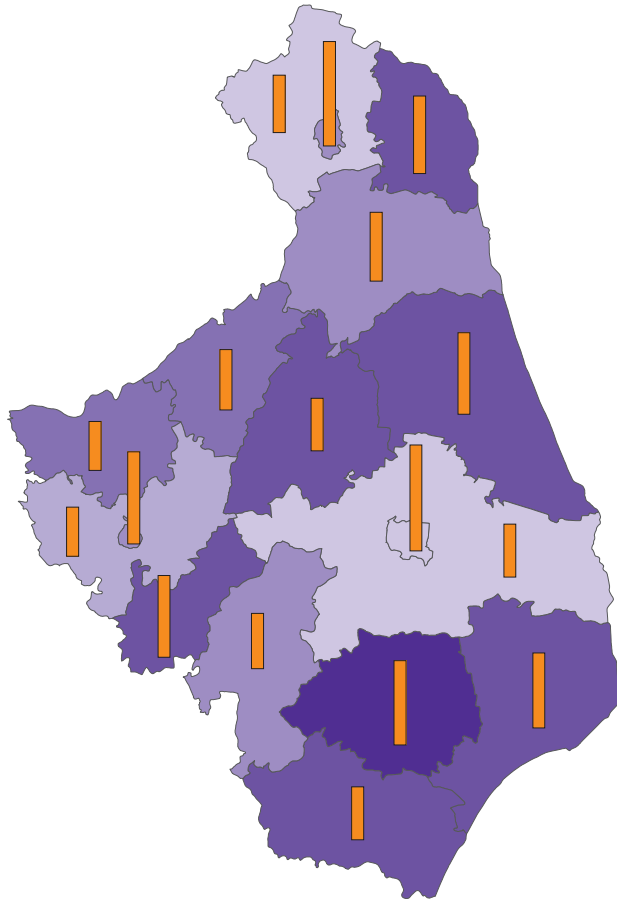

Podlaskie = 75,4

Przestępstwa stwierdzone
przez Policję na 1000 ludności
Ascertained crimes by the
Police per 1000 population

Podlaskie

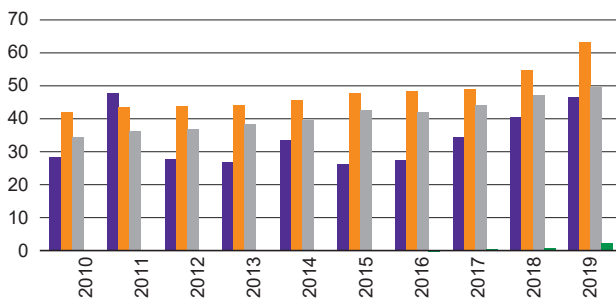

WYKRES 2 (9).

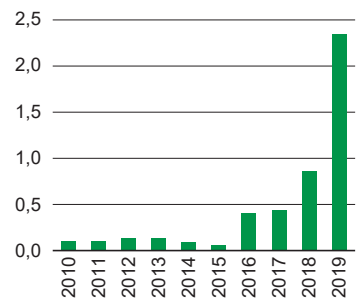
**WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W DZIALE BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA**
EXPENDITURE OF BUDGETS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS
IN DIVISION PUBLIC SAFETY AND FIRE CARE

CHART 2 (9).

mln zł
million PLN

mln zł
million PLN

Gminy bez miast na prawach powiatu
Gminas excluding cities with powiat status

Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status

Powiaty
Powiats

Województwo
Voivodship

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.
Source: data of the Ministry of Finance.

TABL. 2 (15). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	11044	9413	8002	7591	T O T A L
O rozwód	2526	2858	2831	2821	By divorce
O separację	191	153	121	102	By separation
O alimenty	3471	3186	2719	2328	By alimony
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					Concerning juveniles ^a in investigation of case in which occur suspicion:
demoralizacji	.	1495	1286	1320	of demoralization
popętnienia czynu karalnego	.	1721	1045	1020	of committing punishable acts

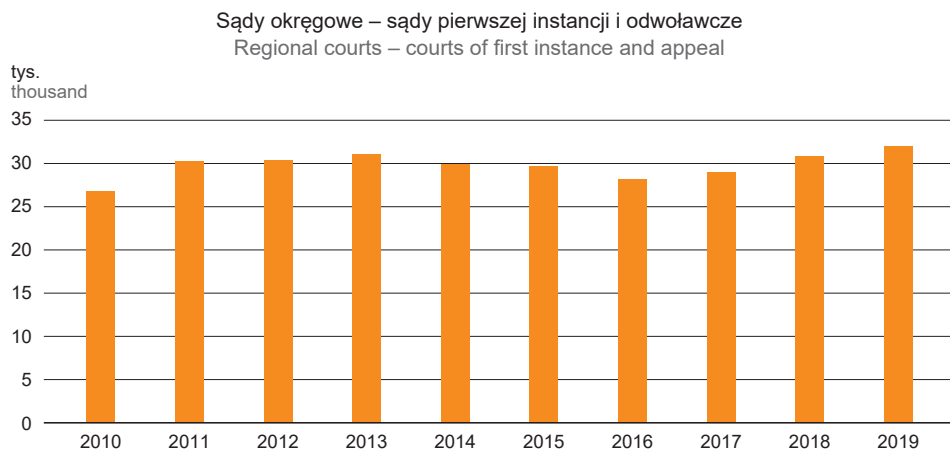
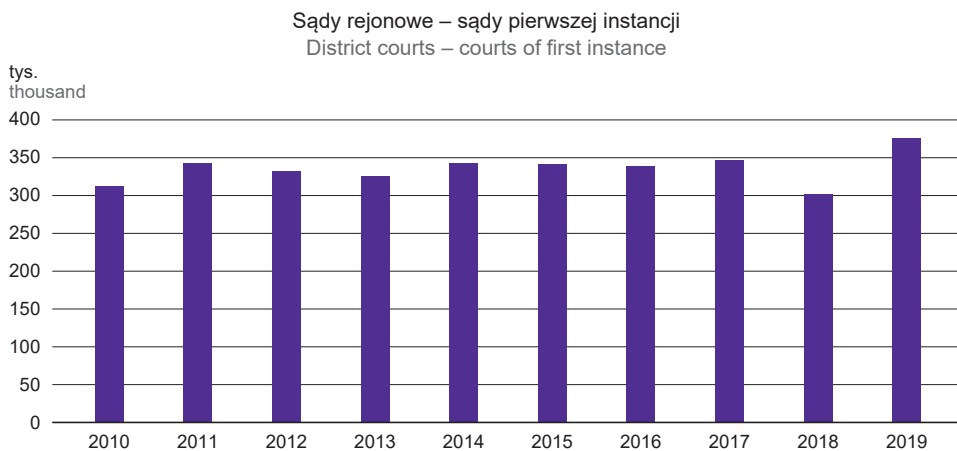
^a Dane dotyczą osób.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

WYKRES 3 (10). **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**
CHART 3 (10). INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

Dział IV. Ludność

Chapter IV. Population

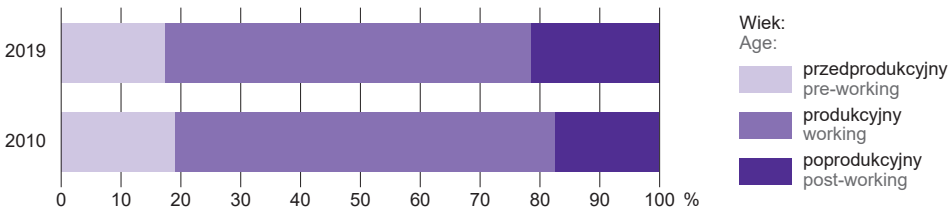
TABL. 1 (16). **LUDNOŚĆ**
Stan w dniu 31 grudnia
POPULATION
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1203448	1188800	1181533	1178353	T O T A L
na 1 km ²	60	59	59	58	per 1 km ²
mężczyźni	587367	579499	575870	574218	males
kobiety	616081	609301	605663	604135	females
na 100 mężczyzn	105	105	105	105	per 100 males
Miasta	724826	719890	718272	716923	Urban areas
w % ogółu ludności	60,2	60,6	60,8	60,8	in % of total population
Wieś	478622	468910	463261	461430	Rural areas
w % ogółu ludności	39,8	39,4	39,2	39,2	in % of total population

TABL. 2 (17). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 grudnia
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1203448	1188800	1181533	1178353	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	229068	207394	205887	205770	Pre-working age
mężczyźni	117375	106454	105687	105662	males
kobiety	111693	100940	100200	100108	females
Miasta	131500	122709	124412	125158	Urban areas
Wieś	97568	84685	81475	80612	Rural areas
W wieku produkcyjnym	764843	750360	728433	719176	Working age
mężczyźni	402478	399305	390357	385971	males
kobiety	362365	351055	338076	333205	females
Miasta	480428	462591	444160	436873	Urban areas
Wieś	284415	287769	284273	282303	Rural areas
W wieku poprodukcyjnym	209537	231046	247213	253407	Post-working age
mężczyźni	67514	73740	79826	82585	males
kobiety	142023	157306	167387	170822	females
Miasta	112898	134590	149700	154892	Urban areas
Wieś	96639	96456	97513	98515	Rural areas
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	57,3	58,4	62,2	63,8	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	45,9	45,1	47,5	48,8	Males
Kobiety	70,0	73,6	79,1	81,3	Females

WYKRES 1 (11). **LUDNOŚĆ WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W 2010 I 2019 R.**
Stan w dniu 31 grudnia
CHART 1 (11). **POPULATION BY ECONOMIC AGE GROUPS IN 2010 AND 2019**
As of 31 December

MAPA 1 (10).

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W 2019 R.

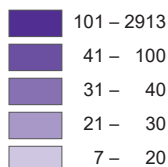
Stan w dniu 31 grudnia

MAP 1 (10).

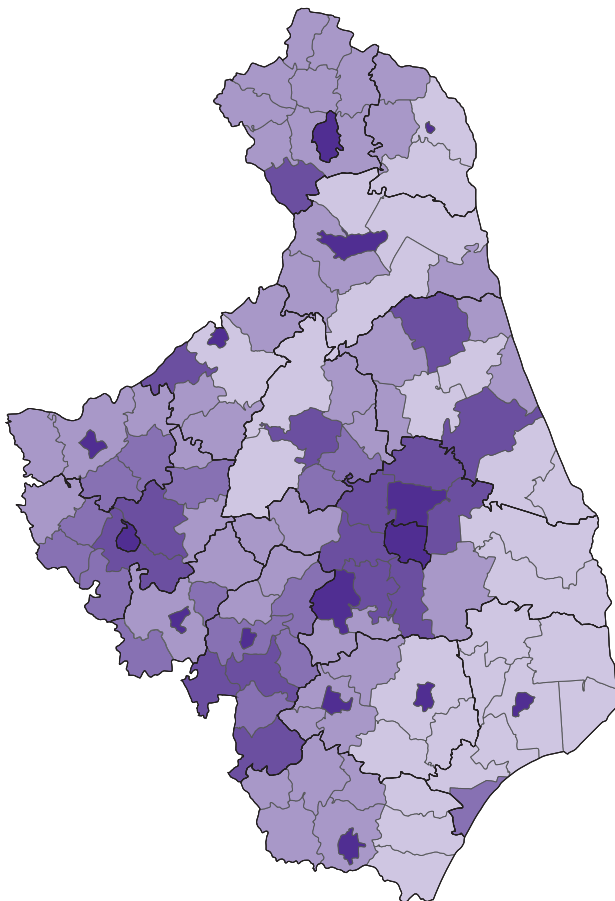
POPULATION DENSITY IN 2019

As of 31 December

Liczba ludności na 1 km²
Number of population per 1 km²

Podlaskie = 58

WYKRES 2 (12).

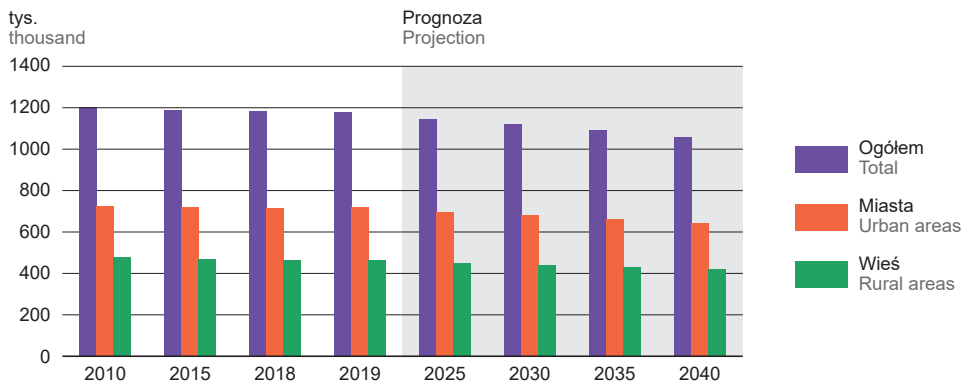
LUDNOŚĆ WEDŁUG MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Stan w dniu 31 grudnia

CHART 2 (12).

POPULATION BY PLACE OF RESIDENCE

As of 31 December

MAPA 2 (11).

LUDNOŚĆ W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W 2019 R.

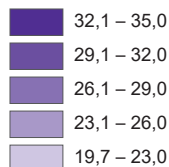
Stan w dniu 31 grudnia

MAP 2 (11).

PRE-WORKING AGE POPULATION IN 2019

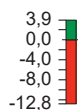
As of 31 December

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Number of persons at pre-working age per 100 persons at working age

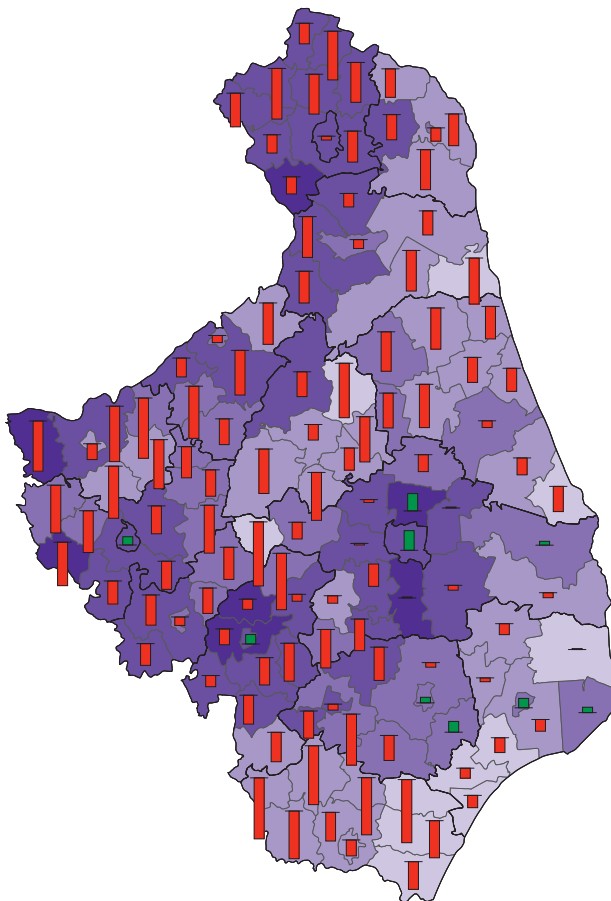

Podlaskie = 28,6

Zmiana w porównaniu z 2010 r. w pkt
Change in relation to 2010 in points

Podlaskie

WYKRES 3 (13).

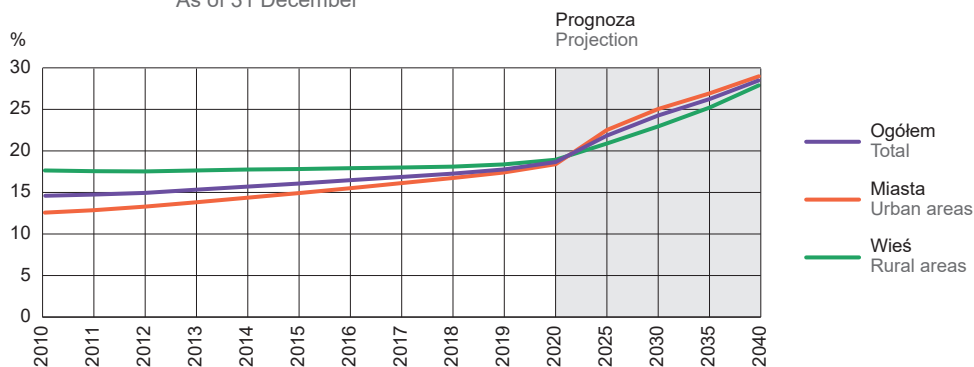
WSPÓŁCZYNNIK STAROŚCI DEMOGRAFICZNEJ^a

Stan w dniu 31 grudnia

CHART 3 (13).

OLD AGE RATE^a

As of 31 December

^a Udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności.
a Share of population at age 65 and more in the total population.

TABL. 3 (18).

MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH

Stan w dniu 31 grudnia

TOWNS AND URBAN POPULATION

As of 31 December

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
O G Ó Ł E M	2010	39	724826	60,2
TOTAL	2015	40	719890	60,6
	2018	40	718272	60,8
	2019	40	716923	60,8
Poniżej 2000 Below 2000		7	11199	1,0
2000–4999		14	40556	3,4
5000–9999		6	45274	3,8
10000– 19999		5	69816	5,9
20000– 49999		5	119821	10,2
50000– 99999		2	132703	11,3
200000 i więcej and more		1	297554	25,3

TABL. 4 (19).

GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ

Stan w dniu 31 grudnia

GMINAS AND RURAL POPULATION

As of 31 December

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
			w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
O G Ó Ł E M	2010	105	478622	39,8
TOTAL	2015	105	468910	39,4
	2018	105	463261	39,2
	2019	105	461430	39,2
Poniżej 2000 Below 2000		8	11761	1,0
2000–4999		68	237717	20,2
5000–6999		19	110979	9,4
7000–9999		6	51471	4,4
10000 i więcej and more		4	49502	4,2

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.^a Rural and urban-rural gminas.

WYKRES 4 (14).

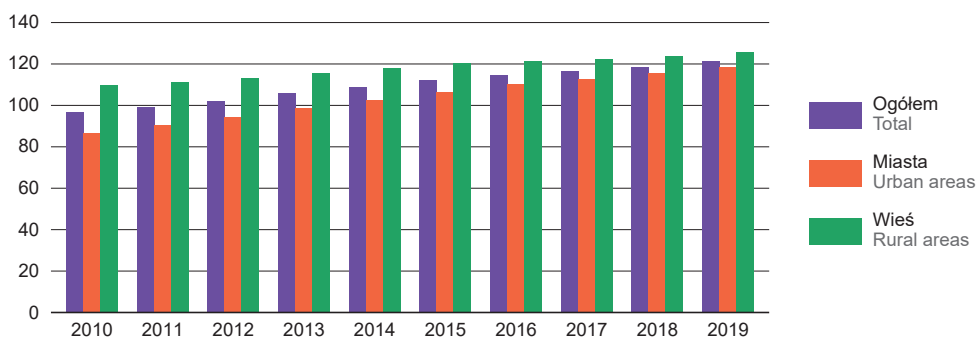
INDEKS STAROŚCI^a

Stan w dniu 31 grudnia

CHART 4 (14).

AGEING INDEX^a

As of 31 December

^a Liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat.^a Number of persons aged 65 years and more per 100 persons aged 0–14 years.

MAPA 3 (12).

WSKAŹNIK URBANIZACJI W 2019 R.

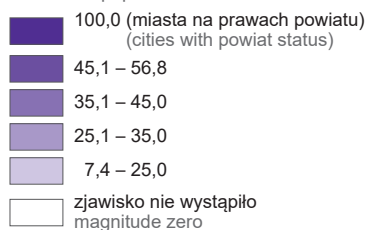
Stan w dniu 31 grudnia

MAP 3 (12).

URBANIZATION RATE IN 2019

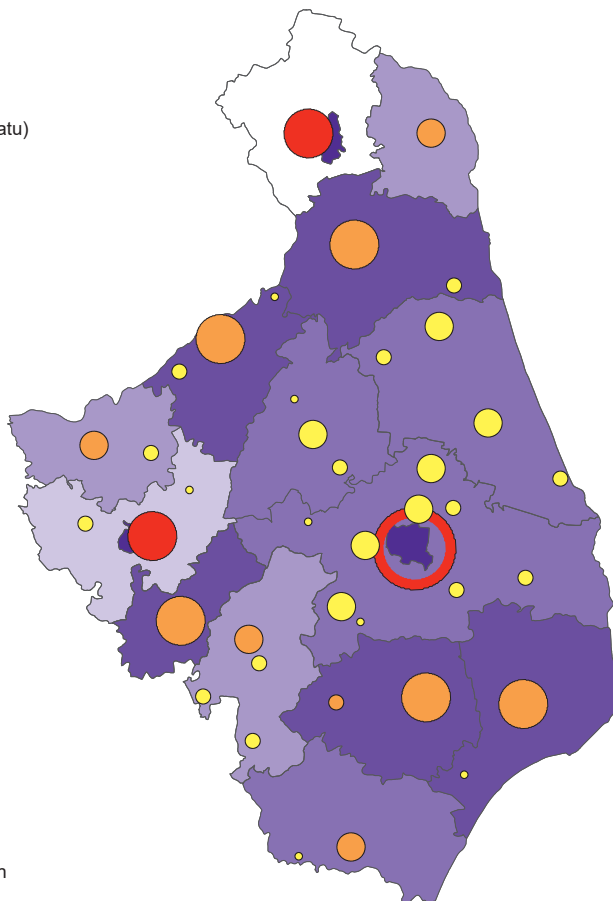
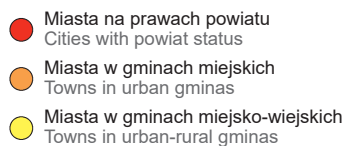
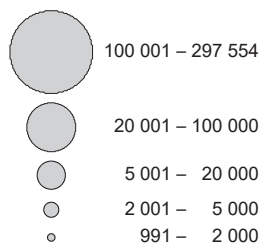
As of 31 December

Udział ludności miejskiej
w ogólnej liczbie ludności w %
Share of urban population
in the total population in %

Podlaskie = 60,8

Liczba ludności miast
Number of urban population

WYKRES 5 (15).

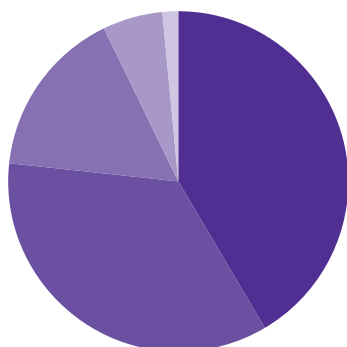
LUDNOŚĆ W MIASTACH W 2019 R.

Stan w dniu 31 grudnia

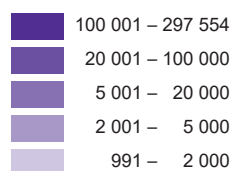
CHART 5 (15).

URBAN POPULATION IN 2019

As of 31 December

Odsetek ludności w miastach o wielkości:
Share of urban population in towns by size:

TABL. 5 (20).

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 grudnia

POPULATION BY SEX AND AGE

As of 31 December

WIEK AGE	2010	2015	2018	2019					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					mężczyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mężczyźni of which males	razem total	w tym mężczyźni of which males
O G Ó Ł E M T O T A L	1203448	1188800	1181533	1178353	574218	716923	340982	461430	233236
0– 2 lata	37438	31923	35110	34965	17831	22621	11519	12344	6312
3– 6	45546	47100	43416	43818	22605	26994	13920	16824	8685
7–12	71009	68645	71690	71374	36826	42493	21854	28881	14972
13–15	42530	34873	32805	33418	17078	19646	9934	13772	7144
16–18	49837	38363	34796	33704	17160	20371	10211	13333	6949
19–24	112026	95820	82195	78411	40147	42622	21741	35789	18406
25–29	101198	92133	86333	83429	43108	48495	24492	34934	18616
30–34	90508	97284	93572	90766	47260	58323	29735	32443	17525
35–39	83005	88617	92896	94078	48682	60541	30809	33537	17873
40–44	77795	81677	85046	86410	43992	54072	27076	32338	16916
45–49	82505	76441	77955	79059	39811	47168	23054	31891	16757
50–54	92020	80435	76123	74892	37392	44309	20971	30583	16421
55–59	79804	88698	82513	80209	39328	49679	22954	30530	16374
60–64	62527	75548	82753	84201	40413	54792	24697	29409	15716
65–69	43736	58016	65670	67632	30829	43642	18968	23990	11861
70–74	43827	39296	44764	48387	20120	30089	12152	18298	7968
75–79	39110	37309	35237	34415	13083	19627	7197	14788	5886
80 lat i więcej and more	49027	56622	58659	59185	18553	31439	9698	27746	8855

WYKRES 6 (16).

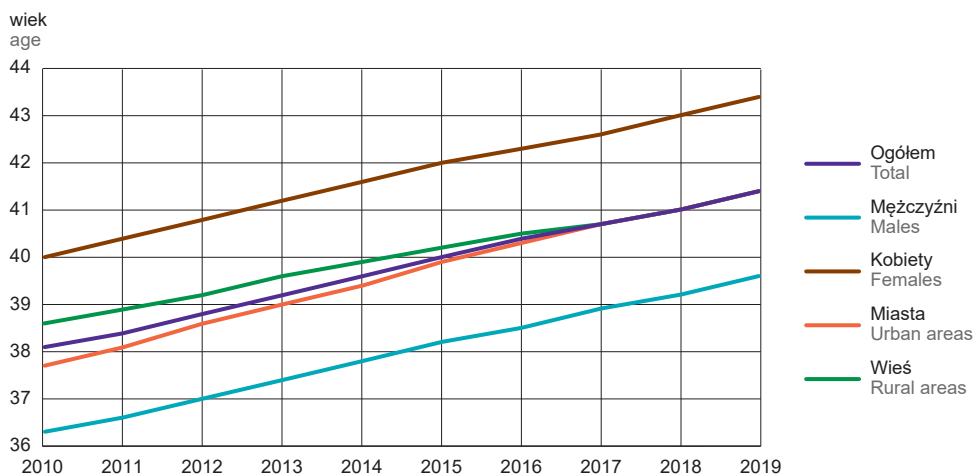
MEDIANA WIEKU (wiek środkowy) LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 grudnia

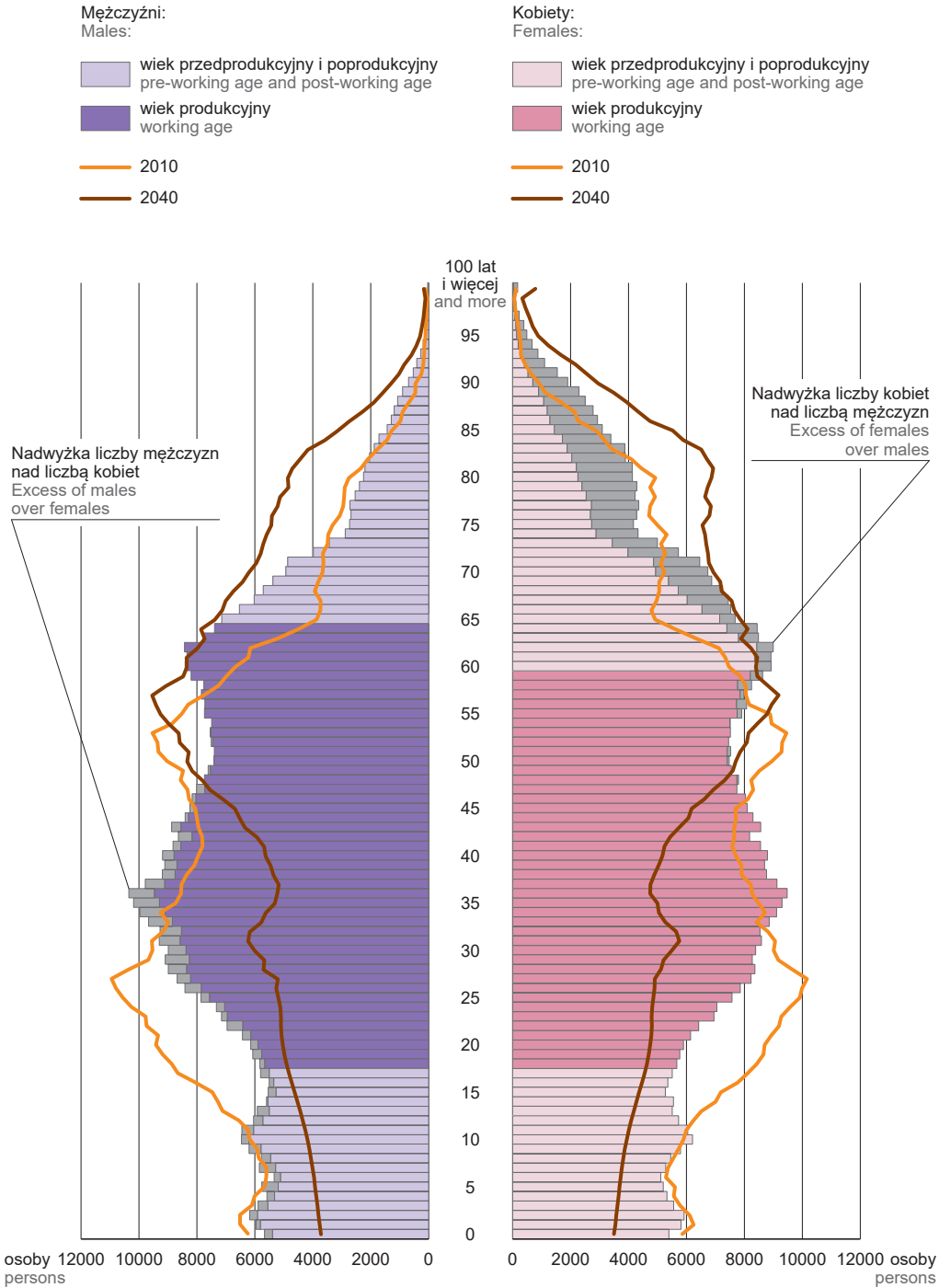
CHART 6 (16).

MEDIAN AGE (middle age) OF POPULATION

As of 31 December

WYKRES 7 (17). **ŁUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W LATACH 2010, 2019 I 2040**
Stan w dniu 31 grudnia
CHART 7 (17). **POPULATION BY SEX AND AGE IN 2010, 2019 AND 2040**
As of 31 December

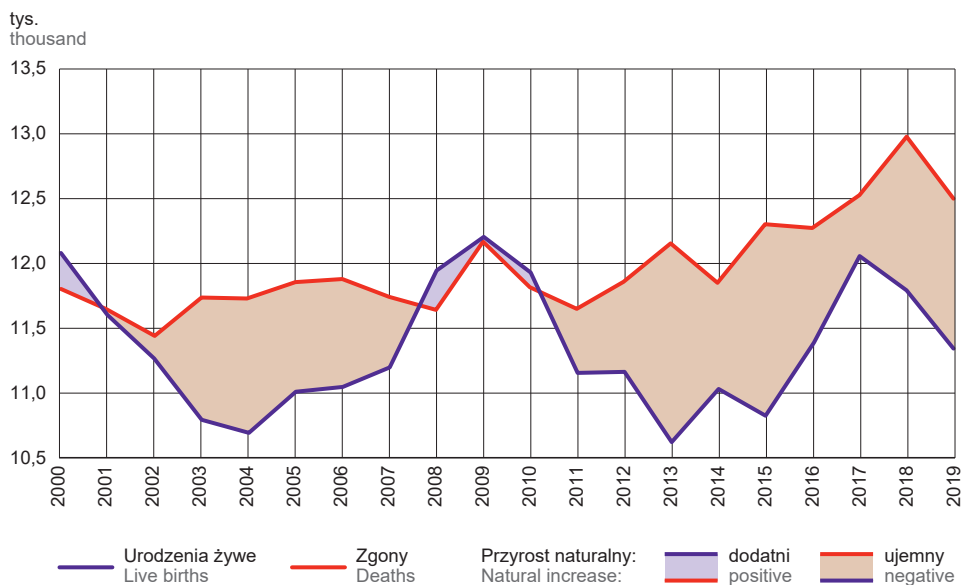
TABL. 6 (21). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase	
		ogółem total	w tym niemowląt of which infants		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
OGÓŁEM	2010	11928	11814	54	114
TOTAL	2015	10825	12302	49	-1477
	2018	11790	12969	50	-1179
	2019	11342	12501	42	-1159
Miasta	2010	7133	5735	34	1398
Urban areas	2015	6711	6304	28	407
	2018	7561	6823	33	738
	2019	7314	6712	20	602
Wieś	2010	4795	6079	20	-1284
Rural areas	2015	4114	5998	21	-1884
	2018	4229	6146	17	-1917
	2019	4028	5789	22	-1761
NA 1000 LUDNOŚCI ^a PER 1000 POPULATION ^a					
OGÓŁEM	2010	9,9	9,8	4,5	0,1
TOTAL	2015	9,1	10,3	4,5	-1,2
	2018	10,0	11,0	4,2	-1,0
	2019	9,6	10,6	3,7	-1,0
Miasta	2010	9,8	7,9	4,8	1,9
Urban areas	2015	9,3	8,8	4,2	0,6
	2018	10,5	9,5	4,4	1,0
	2019	10,2	9,4	2,7	0,8
Wieś	2010	10,0	12,7	4,2	-2,7
Rural areas	2015	8,8	12,8	5,1	-4,0
	2018	9,1	13,2	4,0	-4,1
	2019	8,7	12,5	5,5	-3,8

a W przypadku zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych.

a In case of infant deaths – per 1000 live births.

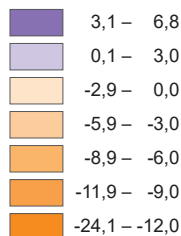
WYKRES 8 (18). **PRZYRÓST NATURALNY, URODZENIA ŻYWE I ZGONY**
CHART 8 (18). NATURAL INCREASE, LIVE BIRTHS AND DEATHS

MAPA 4 (13).
MAP 4 (13).

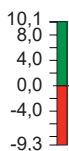
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W 2019 R.
VITAL STATISTICS IN 2019

Przyrost/ubytek naturalny
na 1000 ludności
Natural increase/decrease
per 1000 population

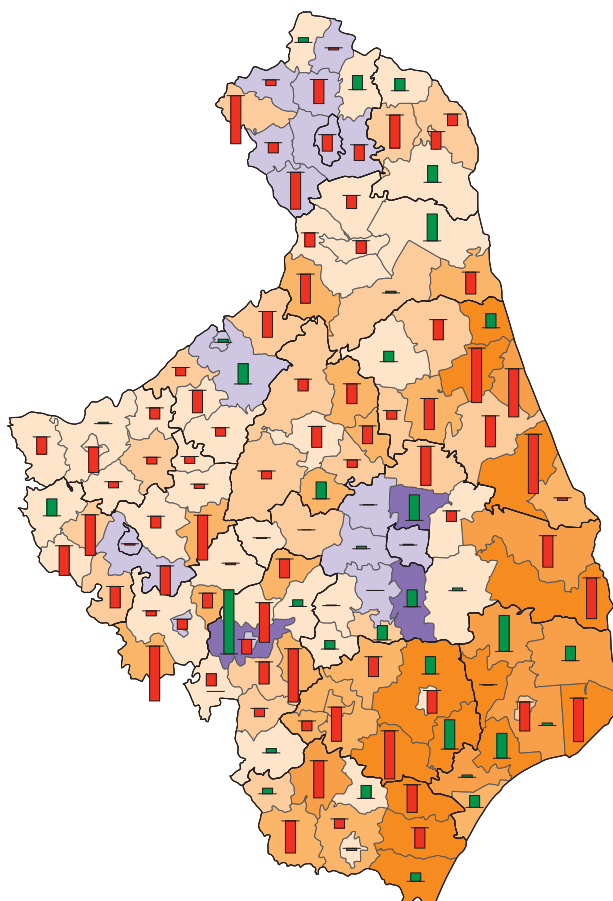

Podlaskie = -1,0

Zmiana w porównaniu
z 2010 r. w pkt
Change in relation
to 2010 in points

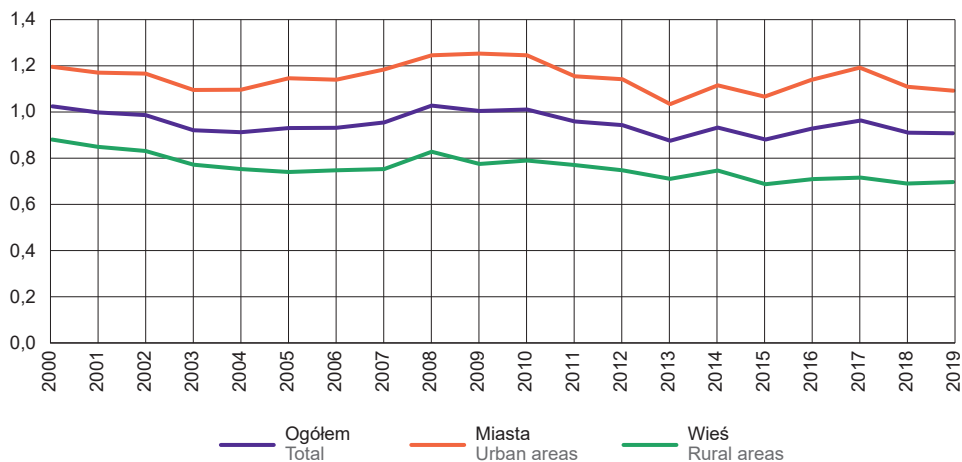

Podlaskie

WYKRES 9 (19).
CHART 9 (19).

WSPÓŁCZYNNIK DYNAMIKI DEMOGRAFICZNEJ
DEMOGRAPHIC DYNAMICS RATE

TABL. 7 (22).

MAŁŻEŃSTWA, ROZWODY, SEPARACJE**MARRIAGES, DIVORCES, SEPARATIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Małżeństwa zawarte Marriages contracted		Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved					Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^b Difference between contracted and dissolved marriages ^b	Separacje Separations
		ogółem total	w tym wyznaniowe ^a of which religious ^a	przez śmierć by death of		przez rozwód by divorce	na 1000 istniejących małżeństw per 1000 existing marriages			
				męża husband	żony wife		ogółem total	w tym przez rozwód of which by divorce		
O G Ó Ł E M	2010	7003	5114	3746	1273	1937	25,3	7,0	−434	105
TOTAL	2015	6061	4299	3329	1186	1975	23,8	7,2	−1015	81
	2018	5956	4271	3724	1230	1746	24,9	6,5	−1361	52
	2019	5560	3887	3559	1259	2086	25,8	7,8	−1985	62
Miasta	2010	4316	3025	1879	626	1535	25,0	9,5	−201	76
Urban areas	2015	3636	2497	1741	644	1537	23,7	9,3	−730	59
	2018	3570	2459	2023	733	1339	25,1	8,2	−1000	36
	2019	3253	2186	1932	740	1597	26,4	9,9	−1651	45
Wieś	2010	2687	2089	1867	647	402	25,7	3,5	−233	29
Rural areas	2015	2425	1802	1588	542	438	24,0	4,1	−285	22
	2018	2386	1812	1701	497	407	24,6	3,8	−361	16
	2019	2307	1701	1627	519	489	25,0	4,6	−334	17

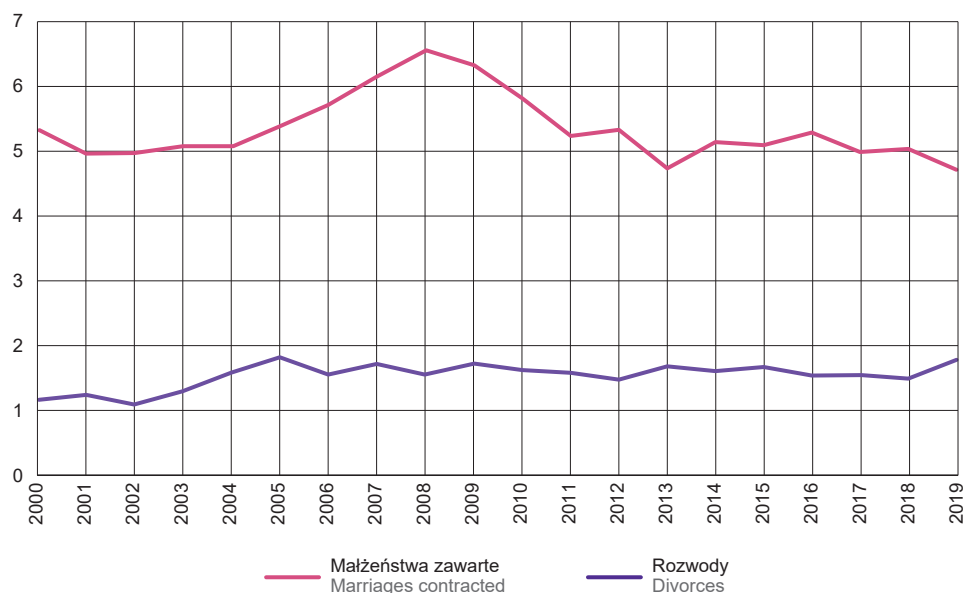
a Ze skutkami cywilnymi. b Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.

a With civil law consequences. b After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

WYKRES 10 (20).

MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWODY NA 1000 LUDNOŚCI

CHART 10 (20).

MARRIAGES CONTRACTED AND DIVORCES PER 1000 POPULATION

TABL. 8 (23).

**URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a
ORAZ WIEKU MATKI**LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

WIEK MATKI AGE OF MOTHER		Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
			1	2	3	4	5	6 i dalsze and over
O G Ó Ł E M	2010	11928	5786	4082	1340	424	158	138
T O T A L	2015	10825	5078	4023	1220	313	107	72
	2018 ^b	11790	.	.	.	.	.	.
	2019	11342	4593	4005	1898	595	182	69
19 lat i mniej Under 20 years		228	190	31	7	–	–	–
20–24		1375	889	365	110	10	1	–
25–29		3914	2032	1276	471	104	24	7
30–34		3777	1134	1619	745	202	57	20
35–39		1676	291	622	456	214	70	23
40–44		358	56	88	107	61	28	18
45 lat i więcej and more		14	1	4	2	4	2	1

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia. b W 2018 r. brak informacji o urodzeniach żywych według kolejności urodzenia, w związku ze zmianą kart urodzeń wprowadzonych przez Ministerstwo Zdrowia.

a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown. b In 2018 lack of information about live births by birth order due to new birth certificate templates introduced by the Ministry of Health.

TABL. 9 (24).

PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI

FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2018	2019		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 lat	39,76	37,97	42,67	41,58	43,30	38,80
15–19	12,72	10,11	8,46	8,17	8,49	7,68
20–24	51,35	41,14	41,24	41,16	40,99	41,36
25–29	90,30	86,21	94,69	95,43	100,10	88,31
30–34	72,23	73,17	88,91	85,56	89,13	78,65
35–39	29,73	29,48	38,83	37,10	37,83	35,71
40–44	6,45	6,70	7,43	8,50	8,57	8,39
45–49 lat	0,31	0,32	0,36	0,36	0,42	0,27
Współczynniki Rates						
Dzietności ogólnej Total fertility	1,3091	1,2263	1,3934	1,3739	1,4169	1,2990
Reprodukcji brutto Gross reproduction	0,6043	0,5976	0,6883	0,6678	0,6936	0,6234
Dynamiki demograficznej Demographic dynamics	1,0096	0,8799	0,9091	0,9073	1,0897	0,6958

TABL. 10 (25).

ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH

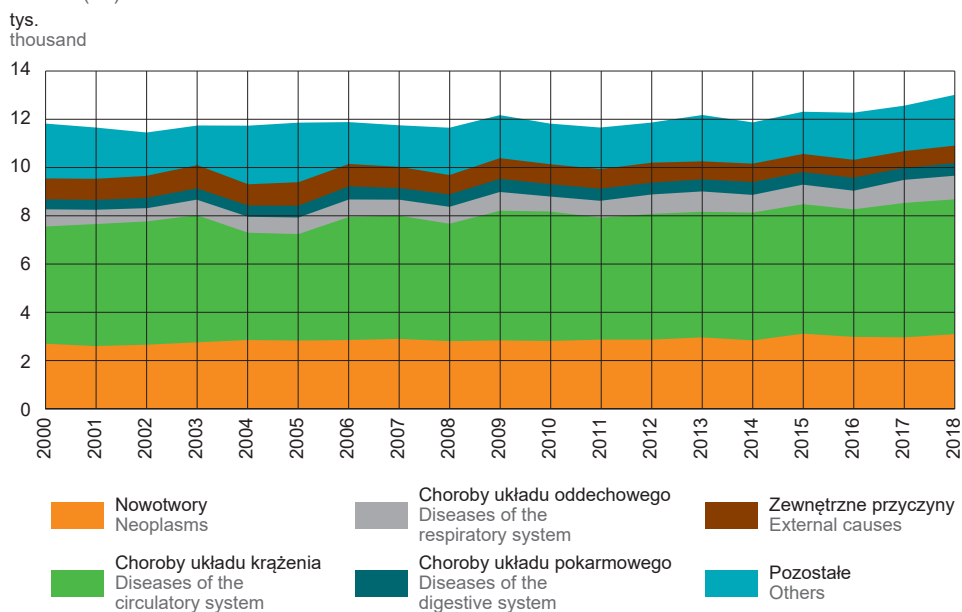
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas			
				razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females	
O G Ó Ł E M	2010	11814	6413	5401	5735	3088	2647	6079	3325	2754
T O T A L	2015	12302	6556	5746	6304	3330	2974	5998	3226	2772
	2018	12969	6807	6162	6823	3500	3323	6146	3307	2839
	2019	12501	6576	5925	6712	3435	3277	5789	3141	2648
0 lat		42	29	13	20	16	4	22	13	9
1–4 lata		6	3	3	3	1	2	3	2	1
5–9		7	3	4	2	1	1	5	2	3
10–14		9	6	3	6	3	3	3	3	–
15–19		15	12	3	9	6	3	6	6	–
20–24		22	19	3	10	8	2	12	11	1
25–29		64	54	10	34	27	7	30	27	3
30–34		101	83	18	54	45	9	47	38	9
35–39		133	107	26	73	55	18	60	52	8
40–44		179	128	51	110	74	36	69	54	15
45–49		255	192	63	137	93	44	118	99	19
50–54		426	329	97	241	173	68	185	156	29
55–59		588	450	138	329	244	85	259	206	53
60–64		993	693	300	596	395	201	397	298	99
65–69		1164	794	370	688	440	248	476	354	122
70–74		1172	720	452	723	421	302	449	299	150
75–79		1287	744	543	732	428	304	555	316	239
80–84		1778	841	937	899	408	491	879	433	446
85 lat i więcej and more		4260	1369	2891	2046	597	1449	2214	772	1442

WYKRES 11 (21).

ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN

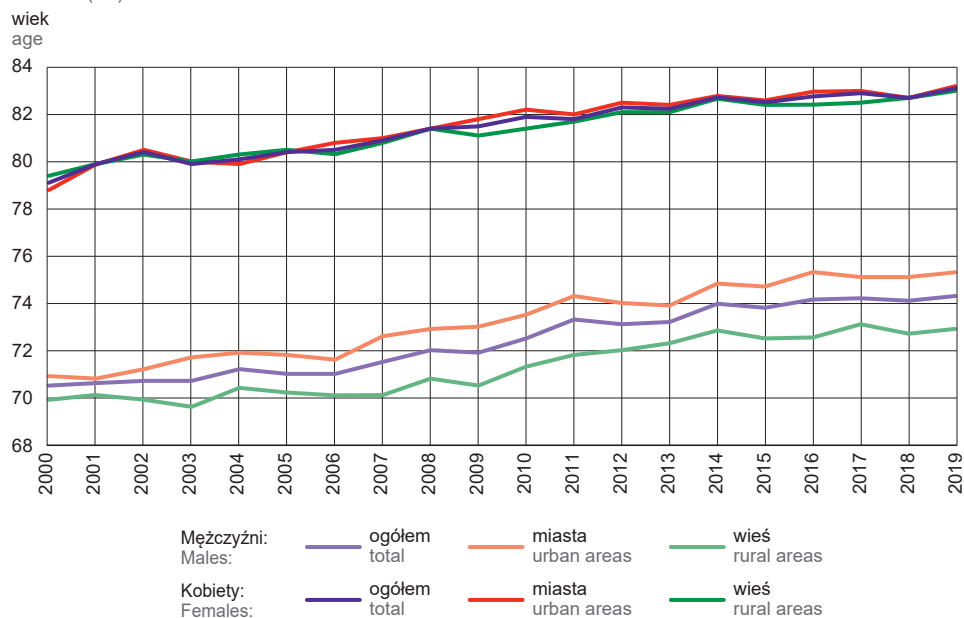
CHART 11 (21). DEATHS BY SELECTED CAUSES

TABL. 11 (26). **ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females
O G Ó Ł E M 2010	54	34	20	34	23	11	20	11	9
T O T A L 2015	49	29	20	28	14	14	21	15	6
2018	50	30	20	33	19	14	17	11	6
2019	42	29	13	20	16	4	22	13	9
0–27 dni 0–27 days	33	23	10	16	13	3	17	10	7
0–6	25	19	6	11	10	1	14	9	5
w tym 0 of which 0	14	10	4	8	7	1	6	3	3
7–13	5	4	1	4	3	1	1	1	–
14–20	2	–	2	1	–	1	1	–	1
21–27	1	–	1	–	–	–	1	–	1
1 miesiąc 1 month	5	4	1	2	2	–	3	2	1
2	3	2	1	2	1	1	1	1	–
9 miesięcy 9 months	1	–	1	–	–	–	1	–	1

WYKRES 12 (22). **PRZECIĘTNE TRWANIE ŻYCIA**
CHART 12 (22). LIFE EXPECTANCY

TABL. 12 (27).

PROGNOZA LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 grudnia

POPULATION PROJECTION

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w tys.	1146,8	1121,8	1092,5	1058,8	1021,7	982,3	T O T A L in thousands
W wieku przedprodukcyjnym	187,1	169,5	157,1	145,1	136,1	129,5	Pre-working age
mężczyźni	96,2	87,1	80,8	74,6	69,9	66,6	males
kobiety	90,8	82,4	76,3	70,5	66,1	62,9	females
Miasta	111,6	100,6	93,3	86,6	82,1	79,1	Urban areas
mężczyźni	57,3	51,7	48,0	44,5	42,2	40,7	males
kobiety	54,2	48,9	45,3	42,1	39,9	38,4	females
Wieś	75,5	68,8	63,9	58,5	54,0	50,4	Rural areas
mężczyźni	38,9	35,4	32,8	30,1	27,7	25,9	males
kobiety	36,6	33,4	31,0	28,4	26,3	24,5	females
W wieku produkcyjnym	671,5	645,5	611,5	570,9	521,4	469,4	Working age
mężczyźni	360,8	347,7	332,7	314,5	291,3	263,0	males
kobiety	310,7	297,8	278,8	256,4	230,1	206,4	females
Miasta	405,0	388,9	369,0	343,9	312,1	279,1	Urban areas
mężczyźni	212,6	204,9	196,5	185,8	171,1	153,2	males
kobiety	192,4	184,1	172,5	158,1	141,0	125,9	females
Wieś	266,5	256,6	242,4	227,0	209,2	190,3	Rural areas
mężczyźni	148,2	142,9	136,2	128,7	120,2	109,8	males
kobiety	118,3	113,7	106,3	98,3	89,1	80,5	females
W wieku poprodukcyjnym	288,2	306,9	323,9	342,8	364,3	383,4	Post-working age
mężczyźni	102,6	112,7	119,8	127,9	138,5	152,2	males
kobiety	185,6	194,2	204,1	214,8	225,8	231,2	females
Miasta	180,8	192,3	200,8	211,1	223,8	235,0	Urban areas
mężczyźni	61,8	67,6	70,8	75,0	81,5	90,2	males
kobiety	119,0	124,6	130,0	136,2	142,4	144,8	females
Wieś	107,4	114,6	123,0	131,7	140,4	148,4	Rural areas
mężczyźni	40,8	45,1	49,0	53,0	57,0	62,0	males
kobiety	66,6	69,5	74,1	78,7	83,4	86,4	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	70,8	73,8	78,7	85,5	96,0	109,3	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	55,1	57,5	60,3	64,4	71,5	83,2	Males
Kobiety	89,0	92,9	100,6	111,3	126,9	142,5	Females

WYKRES 13 (23).

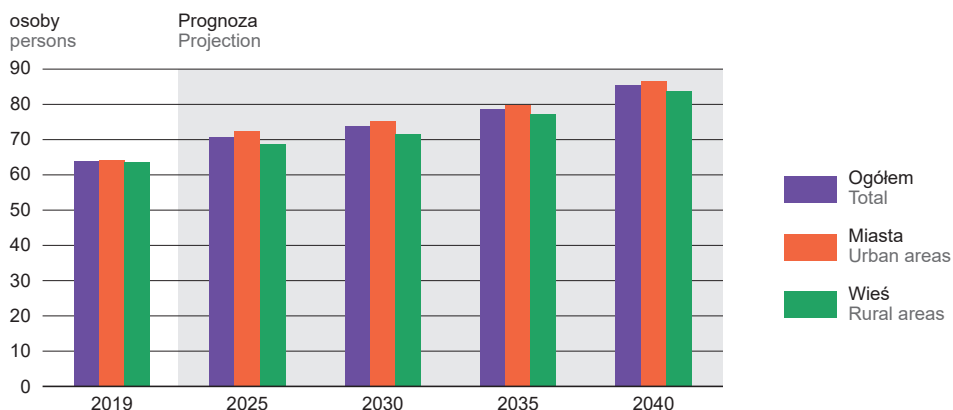
**LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM
NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM**

Stan w dniu 31 grudnia

CHART 13 (23).

NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE

As of 31 December

TABL. 13 (28).

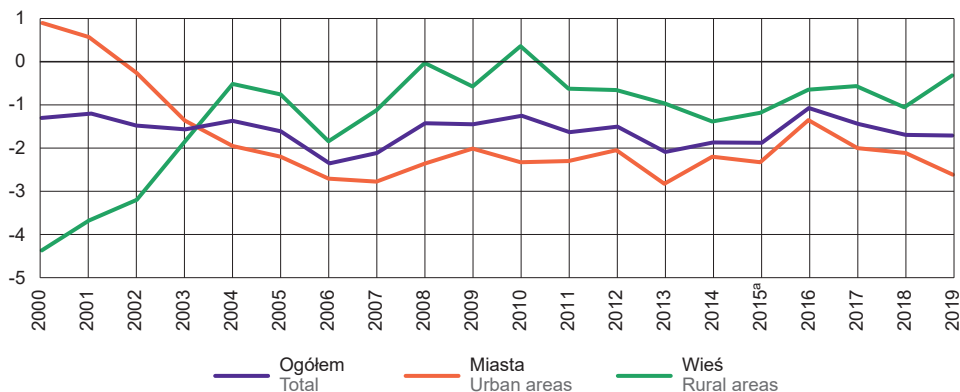
MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
 INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION
 FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji ^c Net migration ^c	
		ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas		za granicę to abroad
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2010	12252	6713	5018	521	13768	7682	5665	421	−1516
TOTAL	2015	10724	5732	4687	.	12968	7450	4876	.	−2244
	2018	13331	7170	5543	618	15345	9097	5897	351	−2014
	2019	13632	7184	5754	694	15664	9096	6301	267	−2032
Miasta	2010	6543	2719	3389	435	8232	3875	3979	378	−1689
Urban areas	2015	5923	2397	3309	.	7607	3637	3443	.	−1684
	2018	7504	3066	3987	451	9025	4493	4202	330	−1521
	2019	7395	2880	4027	488	9281	4566	4470	245	−1886
Wieś	2010	5709	3994	1629	86	5536	3807	1686	43	173
Rural areas	2015	4801	3335	1378	.	5361	3813	1433	.	−560
	2018	5827	4104	1556	167	6320	4604	1695	21	−493
	2019	6237	4304	1727	206	6383	4530	1831	22	−146
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2010	10,2	5,6	4,2	0,4	11,4	6,4	4,7	0,3	−1,3
TOTAL	2015	9,0	4,8	3,9	.	10,9	6,3	4,1	.	−1,9
	2018	11,3	6,1	4,7	0,5	13,0	7,7	5,0	0,3	−1,7
	2019	11,6	6,1	4,9	0,6	13,3	7,7	5,3	0,2	−1,7
Miasta	2010	9,0	3,7	4,7	0,6	11,4	5,3	5,5	0,5	−2,3
Urban areas	2015	8,2	3,3	4,6	.	10,6	5,0	4,8	.	−2,3
	2018	10,4	4,3	5,5	0,6	12,6	6,3	5,8	0,5	−2,1
	2019	10,3	4,0	5,6	0,7	12,9	6,4	6,2	0,3	−2,6
Wieś	2010	11,9	8,3	3,4	0,2	11,6	7,9	3,5	0,1	0,4
Rural areas	2015	10,2	7,1	2,9	.	11,4	8,1	3,0	.	−1,2
	2018	12,6	8,8	3,4	0,4	13,6	9,9	3,7	0,0	−1,1
	2019	13,5	9,3	3,7	0,4	13,8	9,8	4,0	0,0	−0,3

a Zameldowania. b Wymeldowania. c W 2015 r. do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Deregistrations. c In 2015 for calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

WYKRES 14 (24).

SALDO MIGRACJI LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY NA 1000 LUDNOŚCI
 NET MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
 PER 1000 POPULATION

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

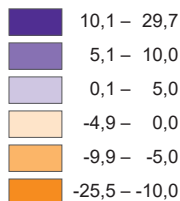
MAPA 5 (14).

**MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI
NA POBYT STAŁY W 2019 R.**

MAP 5 (14).

**INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION
FOR PERMANENT RESIDENCE IN 2019**

Saldo migracji
na 1000 ludności
Net migration
per 1000 population

Podlaskie = -1,7

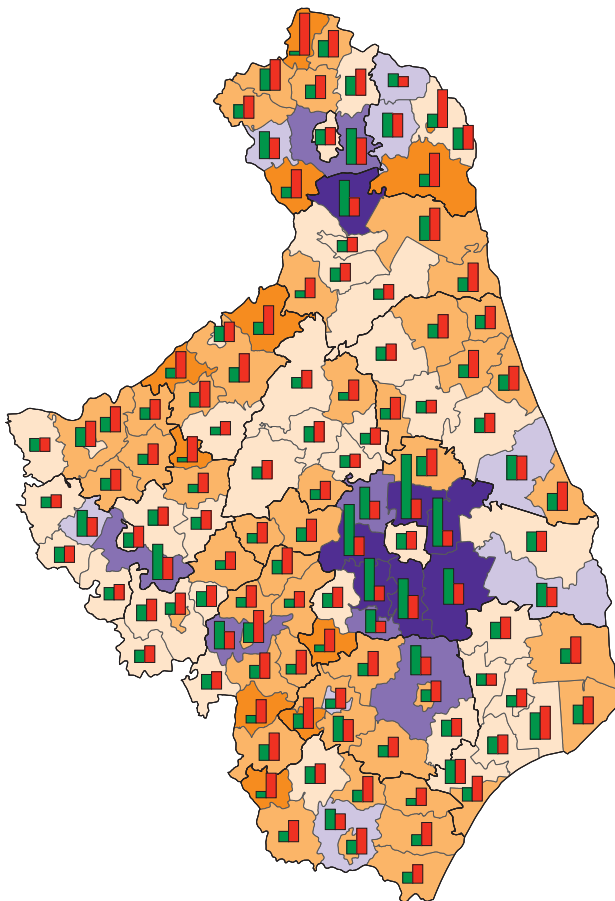
Na 1000 ludności
Per 1000 population

Napływ Odływ
Inflow Outflow

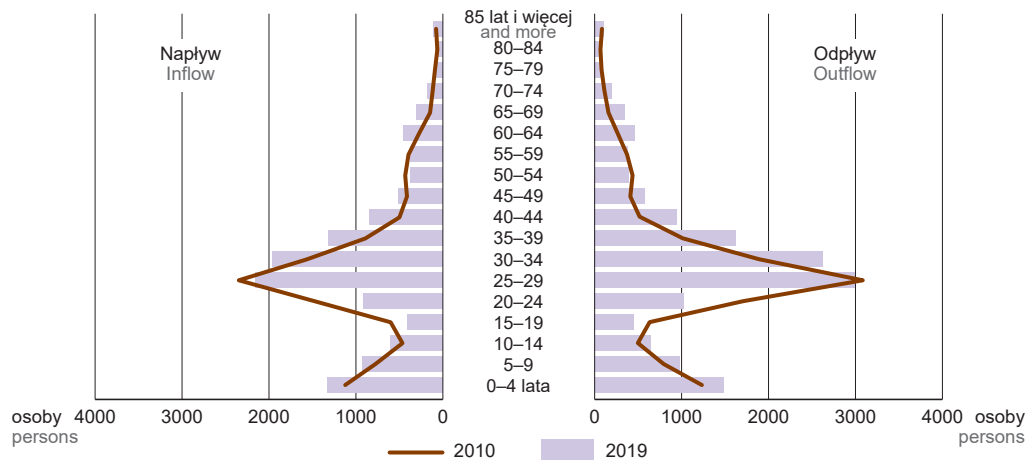
Podlaskie

WYKRES 15 (25).

MIGRACJE WEWNĘTRZNE NA POBYT STAŁY W 2010 I 2019 R.

CHART 15 (25).

INTERNAL MIGRATION FOR PERMANENT RESIDENCE IN 2010 AND 2019

TABL. 14 (29).

**MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY
WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**

 INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA YEARS	WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration		
		ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
O G Ó Ł E M	2010	521	266	255	421	189	232	100	77	23
T O T A L	2015	305	150	155	642	297	345	-337	-147	-190
	2018	618	328	290	351	149	202	267	179	88
	2019	694	361	333	267	122	145	427	239	188
0– 4 lata		254	133	121	3	0	3	251	133	118
5– 9		92	49	43	17	6	11	75	43	32
10–14		29	15	14	18	5	13	11	10	1
15–19		16	7	9	18	12	6	-2	-5	3
20–24		13	4	9	9	5	4	4	-1	5
25–29		27	16	11	28	16	12	-1	0	-1
30–34		48	25	23	30	15	15	18	10	8
35–39		54	34	20	36	14	22	18	20	-2
40–44		39	18	21	31	11	20	8	7	1
45–49		22	9	13	25	10	15	-3	-1	-2
50–54		25	18	7	17	8	9	8	10	-2
55–59		24	10	14	15	9	6	9	1	8
60–64		22	7	15	10	5	5	12	2	10
65 lat i więcej and more		29	16	13	10	6	4	19	10	9

TABL. 15 (30).

REZYDENCJA^a

Stan w dniu 31 grudnia

 USUAL RESIDENCE POPULATION^a

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1175010	1158945	1152074	1149389	T O T A L
mężczyźni	573650	565267	561823	560457	males
kobiety	601360	593678	590251	588932	females
Miasta	708200	702688	701648	700484	Urban areas
w tym mężczyźni	337709	334625	333897	333281	of which males
Wieś	466810	456257	450426	448905	Rural areas
w tym mężczyźni	235941	230642	227926	227176	of which males

a Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się: stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą); osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

a The usual residence population (residents) – comprise the following groups: permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad); a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

TABL. 16 (31).

NIKTÓRE KOŚCIOŁY I INNE ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED CHURCHES AND OTHER RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2018	2019	2010	2015	2018	2019	
	jednostki kościelne ^b church units ^b				duchowni clergy			wierni, wyznawcy adherents, faithful	
Kościół Katolicki Catholic Church									
Kościół Rzymskokatolicki ^c	393	396	396	397	1290	1305	1342	1296	1031133
Prawosławne: Orthodox:									
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{de}	127	131	133	131	276	306	310	312	403700
Wschodni Kościół Staroobrzędowców w RP	3	3 ^f	3	2	4	5 ^f	2	3	1343
Staroprawosławna Cerkiew Staroobrzędowców	.	1	1	1	.	1	1	1	530
Protestantkie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant tradition									
Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP ^e	15 ^g	15 ^g	2	15 ^g	14 ^{gh}	17 ^g	2	17 ^g	3404 ^g
Kościół Zielonoświątkowy w RP	9	9	9	9	16	13	13	13	935
Kościół Chrześcijan Baptystów w RP ^e	8	9	8	8	6	17	6	7	521
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego w RP	8	8	5	5	4	1	2	2	365
Kościół Chrystusowy w RP ⁱ	2 ^k	2	2	2	8 ^k	12	12	12	240
Kościół Boży w Chrystusie	3	4	4	4	6	7	4	4	127
Nowoapostolski Kościół w Polsce	1	1	1	1	–	–	–	–	33
Nurt badaczy Pisma Świętego: Bible student movement:									
Świadkowie Jehowy w Polsce	39	30	26	25	–	.	158	154	2240 ^l
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego w RP	2	1	1	1	5	6	5	4	42
Islamskie Muslim									
Liga Muzułmańska w RP	–	.	1	1	1	.	1	1	1200
Muzułmański Związek Religijny w RP	3	4	4	4	10	6	7	7	307
Islamskie Zgromadzenie Ahl-ul-Bayt	.	.	–	–	.	.	–	–	250 ^m
Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions									
Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	.	1	2	2	.	8	10	12	74
Związek Buddyjski Bencien Karma Kamtsang ^l	–	–	–	–	–	–	–	–	55
Inne Others									
Rodzimy Kościół Polski	.	.	–	1	.	.	–	2	94
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce (Mormoni)	1	–	1	1	4	–	4	2	40

a Znaczące w województwie; uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. c Dane dotyczą diecezji: białostockiej, drohiczyńskiej i łomżyńskiej; wierni - ochrzczeni. d Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej i warszawsko-bielskiej. e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. f Dane dotyczą 2011 r. g Dane dotyczą diecezji mazurskiej. h Dane dotyczą 2009 r. i Dawniej Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. k Dane dotyczą 2008 r. l Głosiciele. m Dane szacunkowe. n Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang.

a Important in the voivodeship; listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern Białostocka, Drohiczyńska and Łomżyńska Diocese; adherents - baptised person. d Data concern Białostocko-Gdańska and Warszawsko-Bielska Diocese. e Church associated in the Polish Ecumenical Council. f Data concern 2011. g Data concern Mazurska Diocese. h Data concern 2009. i Known before as Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. k Data concern 2008. l Proclaimers. m Estimated data. n Until 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtsang.

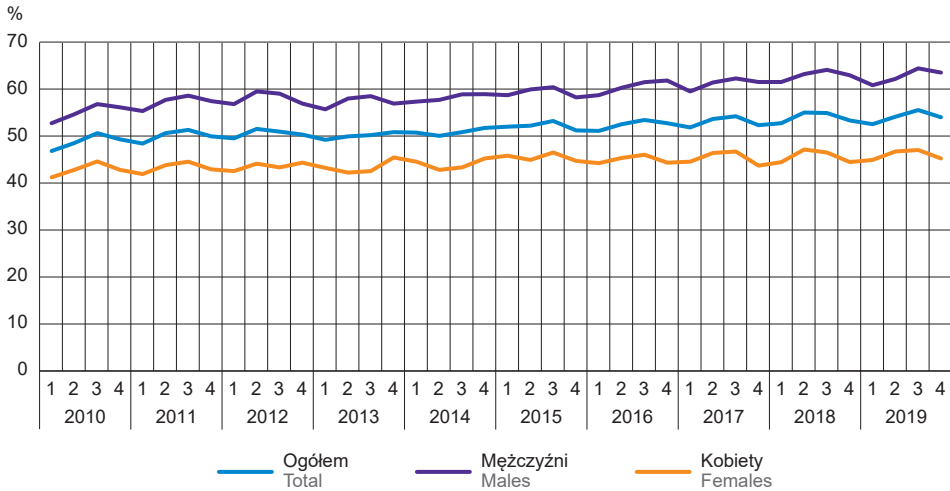
TABL. 1 (32). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
– NA PODSTAWIE BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
– ON THE LFS BASIS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019					SPECIFICATION
	przeciętne w roku annual averages				kwartały		quarters		
					1	2	3	4	
LUDNOŚĆ w tys.	970	925	902	893	895	893	892	892	POPULATION in thousands
Mężczyźni	473	447	435	430	431	431	430	430	Men
Kobiety	497	478	467	463	463	463	462	462	Women
Aktywni zawodowo	527	519	503	498	486	497	512	497	Economically active persons
mężczyźni	292	285	282	278	273	276	285	279	men
kobiety	235	233	221	220	213	221	228	218	women
Pracujący	473	482	487	483	470	483	495	482	Employed persons
mężczyźni	260	265	274	270	262	268	277	273	men
kobiety	213	218	213	212	208	216	217	209	women
Bezrobotni ^a	54	36	16	15	16	13	18	15	Unemployed persons ^a
mężczyźni	32	20	8	8	10	8	7	6	men
kobiety	22	16	8	7	6	5	10	9	women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ w %	54,3	56,1	55,8	55,8	54,3	55,7	57,4	55,7	ACTIVITY RATE in %
Mężczyźni	61,7	63,8	64,8	64,7	63,3	64,0	66,3	64,9	Men
Kobiety	47,3	48,7	47,3	47,5	46,0	47,7	49,4	47,2	Women
Bierni zawodowo	442	406	399	395	408	397	380	395	Economically inactive persons
Mężczyźni	181	162	153	152	158	155	145	151	Men
Kobiety	262	245	245	243	250	242	235	244	Women
STOPA BEZROBOCIA w %	10,2	6,9	3,2	3,0	3,3	2,6	3,5	3,0	UNEMPLOYMENT RATE in %
Mężczyźni	11,0	7,0	2,8	2,9	3,7	2,9	2,5	2,2	Men
Kobiety	9,4	6,9	3,6	3,2	2,8	2,3	4,4	4,1	Women

a Osoby w wieku 15–74 lata.
a Persons aged 15–74.

WYKRES 1 (26). **WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA DLA OSÓB W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
WEDŁUG KWARTAŁÓW

CHART 1 (26). **THE EMPLOYMENT RATE FOR PERSONS AGED 15 YEARS AND OVER**
BY QUARTERS

TABL. 2 (33). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 grudnia
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2018	2019	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL	398005	413077	441293	447428	209805
sektor publiczny public sector	92715	87764	90223	90761	60734
sektor prywatny private sector	305290	325313	351070	356667	149071
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ^b Agriculture, forestry and fishing ^b	126703	126955	126865	126766	55052
Przemysł Industry	61541	63920	70596	72667	22327
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	53763	56828	62996	64876	20773
Budownictwo Construction	19679	19974	24995	25991	2855
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	55102	55903	58855	59657	31659
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	16339	17633	20011	20823	4028
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	4776	5417	5962	6139	4094
Informacja i komunikacja Information and communication	3464	4057	5287	5780	1903
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	6711	6845	6977	6747	4673
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3820	3756	4134	4021	2035
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	7461	9281	10633	10710	5241
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	6120	8242	9191	9615	4178
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	21407	21148	22080	22233	13468
Edukacja Education	33583	34071	35300	35609	28007
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	22638	24714	27289	27203	21624
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3874	3887	4189	4243	2520
Pozostała działalność usługowa Other service activities	4787	7274	8929	9224	6141

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms in agriculture estimated data.

TABL. 3 (34).

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
O G Ó Ł E M	208646	209187	227171	233921	197187	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3851	3738	3859	3831	1931	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	50644	51832	58165	60380	56185	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	45175	46735	52637	54661	50735	of which manufacturing
Budownictwo	14224	13906	16806	18063	12643	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	34995	33304	35932	36687	26376	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	7599	8745	10261	10832	7485	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3346	3295	3537	3742	2479	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	1521	1620	1880	2261	1626	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3745	4318	4141	3939	3475	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3118	3113	3121	3045	2440	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3907	4199	4805	4917	2496	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3600	3216	3973	4378	3696	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	20621	19607	19735	19899	19898	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	32550	31888	32779	33629	33343	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19646	19782	20869	20962	19366	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3357	3307	3461	3499	3367	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1922	3319	3847	3858	382	Other service activities

a Bez zatrudnionych za granicą.

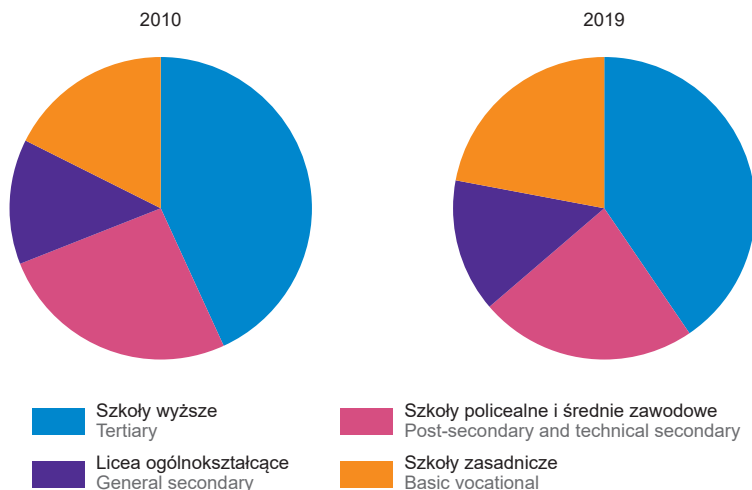
a Excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (35). **PRZYJĘCIA DO PRACY I ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
HIRES AND TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przyjęcia do pracy Hires		Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %	Zwolnienia z pracy Terminations		Współczynnik zwolnień w % Terminations rate in %
		ogółem total	w tym kobiety women		ogółem total	w tym kobiety women	
O G Ó Ł E M	2010	28925	11274	17,1	27322	10789	16,0
TOTAL	2015	30345	12958	17,6	27839	11217	16,1
	2018	40236	16638	21,7	34712	14343	18,6
	2019	38362	16442	19,9	35557	14745	18,3
sektor publiczny public sector		9099	6387	11,5	8423	5575	10,4
sektor prywatny private sector		29263	10055	25,6	27134	9170	23,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		303	66	17,1	252	54	13,5
Przemysł Industry		11978	3366	21,3	11033	3091	17,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		11080	3162	21,7	10327	2959	20,2
Budownictwo Construction		4101	382	33,8	3913	320	32,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		6189	3100	23,3	5504	2733	20,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1472	156	19,3	1484	153	19,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		708	485	31,2	727	510	31,9
Informacja i komunikacja Information and communication		508	232	32,5	317	150	20,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		518	428	13,7	676	563	18,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		334	185	13,8	353	187	14,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		629	275	24,9	571	246	22,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		2862	1089	79,0	2757	1063	76,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		2371	1467	11,5	2263	1328	11,0
Edukacja Education		3165	2657	10,7	2855	2146	9,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		2661	2199	14,1	2365	1920	11,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		476	294	15,0	394	229	12,5
Pozostałe sekcje Other sections		87	61	23,5	93	52	25,8

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

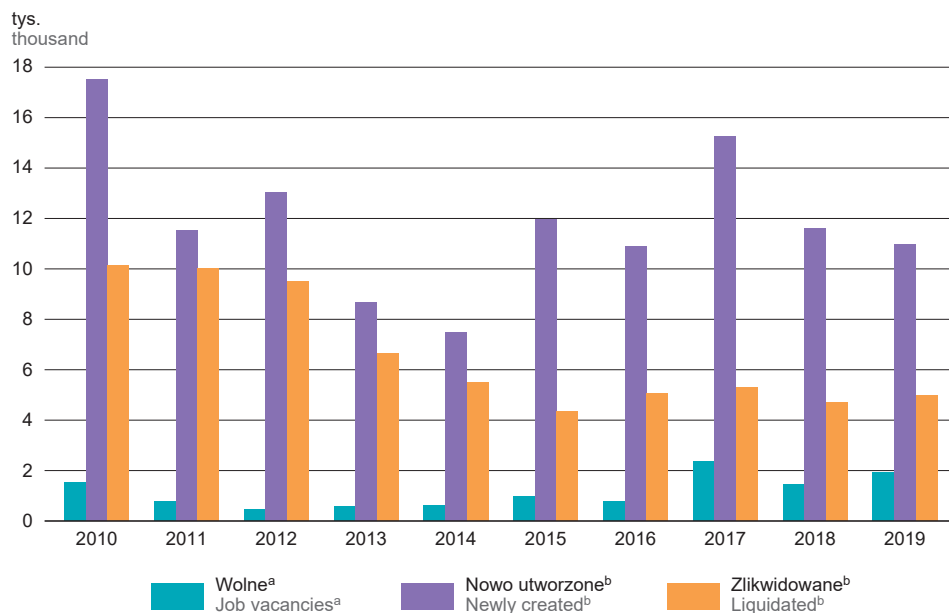
WYKRES 2 (27). **ABSOLWENCI PODEJMUJĄCY PRACĘ PO RAZ PIERWSZY WEDŁUG RODZAJU UKOŃCZONEJ SZKOŁY^a**
 CHART 2 (27). **GRADUATES TAKING UP WORK FOR THE FIRST TIME BY TYPE OF SCHOOL THEY GRADUATED FROM^a**

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

WYKRES 3 (28). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE**
 CHART 3 (28). **JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS**

^a Stan w dniu 31 grudnia. ^b W ciągu roku.

^a As of 31 December. ^b During the year.

TABL. 5 (36). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI**
Stan w dniu 31 grudnia
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	63761	55019	36786	33277	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	30210	24943	17524	15817	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	16519	11339	6016	5156	previously not employed
absolwenci ^a	4449	2776	1400	1272	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	18029	17988	12265	11097	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1388	1784	1004	891	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	32588	33424	21238	18346	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku	7538	5719	4753	4636	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	.	6926	6644	6027	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	3419	3424	2454	2253	disabled persons

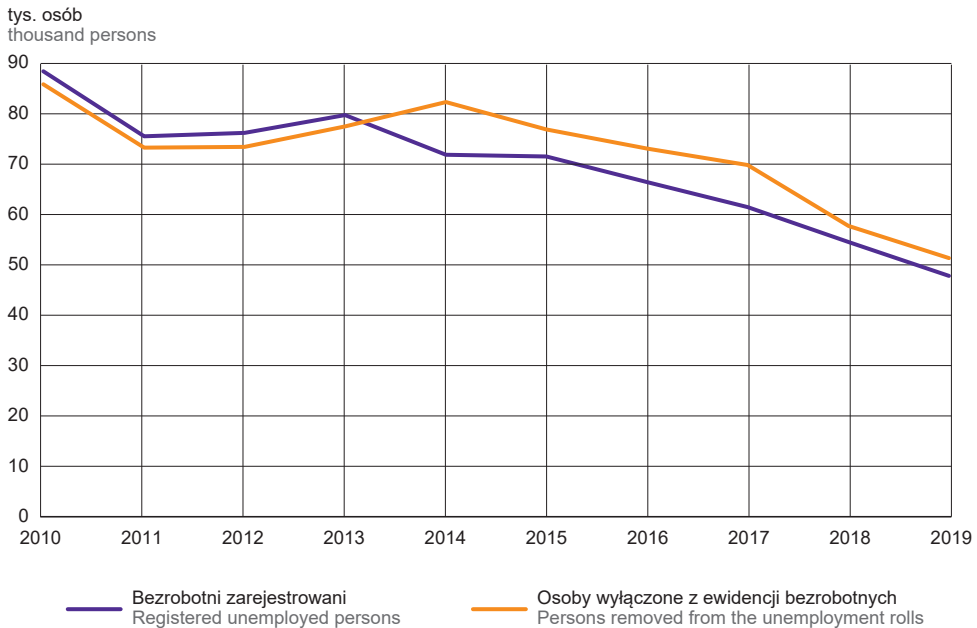
a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall over 12 months during the last two years, excluding the time of undergoing traineeship and on a job occupational training.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

WYKRES 4 (29). **NAPŁYW I ODPIY W BEZROBOTNYCH**
CHART 4 (29). **INFLOW AND OUTFLOW OF THE UNEMPLOYED**

MAPA 1 (15).

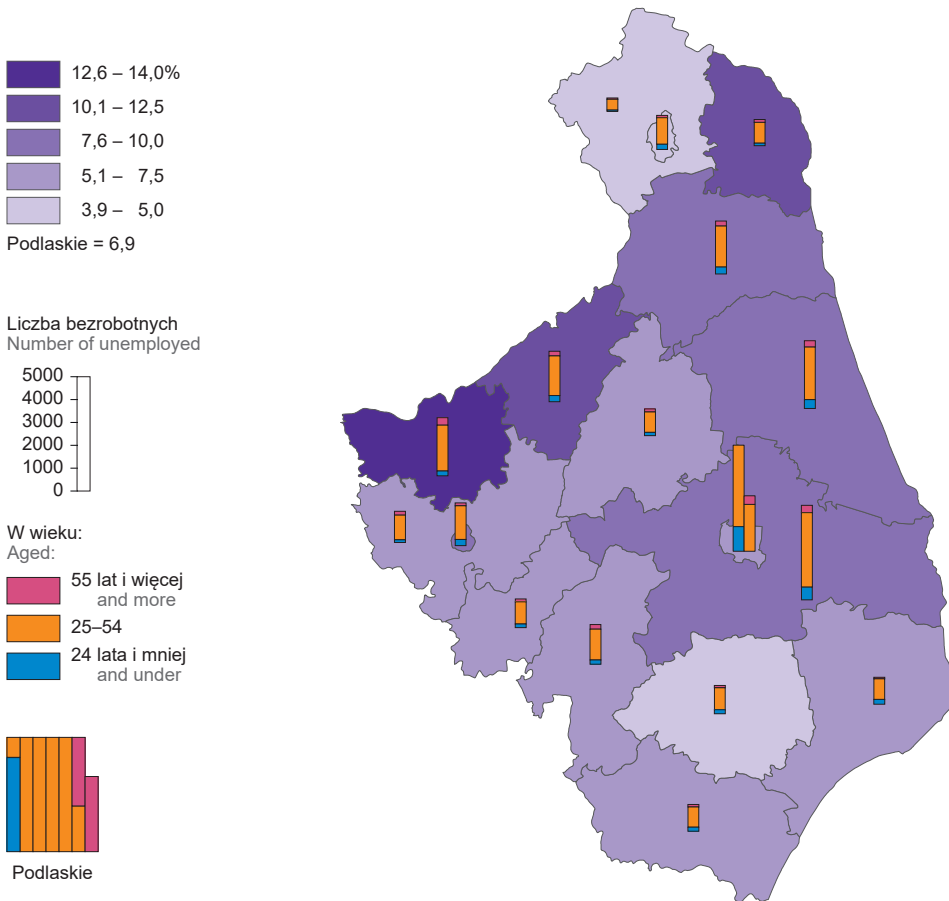
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W 2019 R.

Stan w dniu 31 grudnia

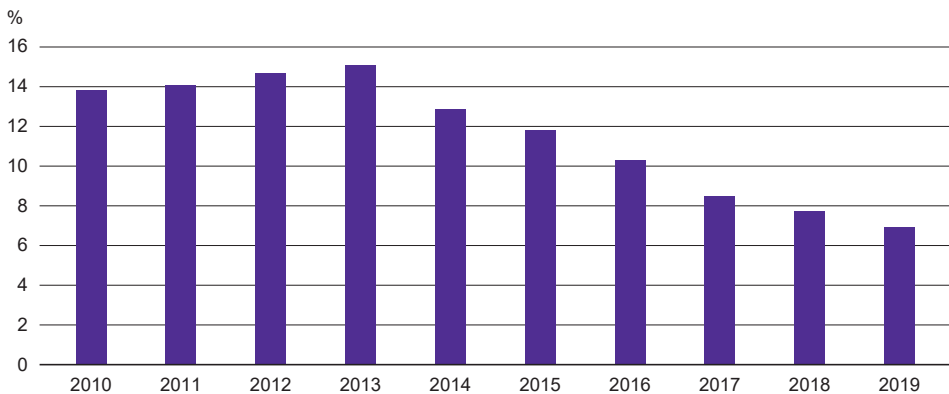
MAP 1 (15).

REGISTERED UNEMPLOYMENT RATE IN 2019

As of 31 December

Stopa bezrobocia rejestrowanego
Registered unemployment rate

WYKRES 5 (30).

BEZROBOTNI OGÓŁEM WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY I WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 grudnia

CHART 5 (30).

UNEMPLOYED PERSONS BY DURATION OF UNEMPLOYMENT AND EDUCATIONAL ATTAINMENT
As of 31 December

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a From the date of registering in a labour office; intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 6 (37).

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^aREGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	2196	2225	1538	1435	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	1285	1240	838	754	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	2503	1063	937	758	Undertook employment in public works
w tym kobiety	1127	483	520	428	of which women
Rozpoczęli szkolenie i staż u pracodawcy	15522	8834	4720	3741	Started training and traineeship with the employer
w tym kobiety	8994	4982	2895	2368	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	1468	1037	634	447	Started a social useful works
w tym kobiety	858	607	333	226	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	25663	29386	30699	25077	Number of submitted job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy^b	298	76	31	55	Unemployed for 1 job offers^b

a W ciągu roku. b Stan w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year. b As of 31 December.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

MAPA 2 (16).

ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a W 2019 R.

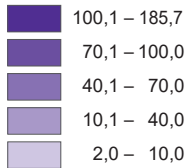
Stan w dniu 31 grudnia

MAP 2 (16).

EXPOSURE TO RISK FACTORS AT WORK^a IN 2019

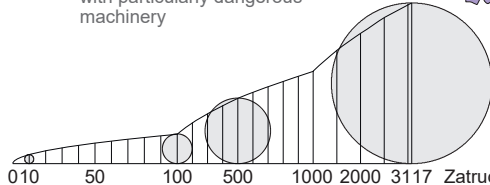
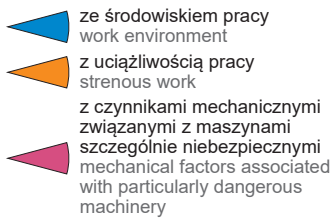
As of 31 December

Na 1000 zatrudnionych
w zakładach objętych badaniem
Per 1000 employees
in units covered by the survey

Podlaskie = 52,6

Zagrożenia związane:
Risks arising from:

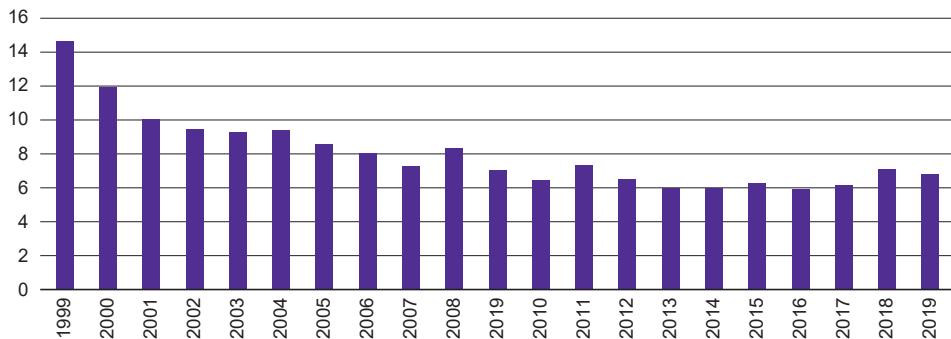
Podlaskie = 6819

Zatrudnieni
w warunkach
zagrożenia
Exposure to risk
factors at work

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia

Exposure to risk factors at work

tys.
thousand

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

^a Employees listed only once by predominant factor.

TABL. 7 (38).

POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – niezdolni do pracy ^b Of total number – persons incapable for work ^b			SPECIFICATION
			śmier- telnych fatal	ciężkich serious	z innym skut- kiem with other effect	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
O G Ó Ł E M	2010	2198	20	10	2168	19	669	1390	T O T A L
	2015	2063	7	18	2038	24	643	1358	
	2018	2205	8	23	2174	23	726	1420	
	2019	2253	6	7	2240	11	795	1428	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		29	1	–	28	1	9	18	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		823	1	4	818	3	291	523	Industry
górnictwo i wydobywanie		10	–	–	10	1	1	8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe		743	–	4	739	2	262	474	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a		21	–	–	21	–	8	13	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a		49	1	–	48	–	20	28	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo		270	1	1	268	–	68	201	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a		308	2	1	305	4	143	158	Trade; repair of motor vehicles ^a
Transport i gospodarka maga- zynowa		138	–	–	138	1	47	89	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^a		29	–	–	29	–	15	13	Accommodation and catering ^a
Informacja i komunikacja		3	–	–	3	–	1	2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa		26	–	–	26	–	12	13	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^a		30	–	–	30	–	7	23	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		20	–	1	19	–	7	13	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^a		42	1	–	41	–	16	25	Administrative and support servi- ce activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		115	–	–	115	–	34	80	Public administration and defen- ce; compulsory social security
Edukacja		150	–	–	150	2	54	94	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		226	–	–	226	–	78	145	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		25	–	–	25	–	7	18	Arts, entertainment and recre- ation
Pozostała działalność usługowa		19	–	–	19	–	6	13	Other service activities

a Zgłoszone w danym roku. b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

a Registered in a given year. b Excluding persons injured in fatal accidents.

Dział VI. Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne

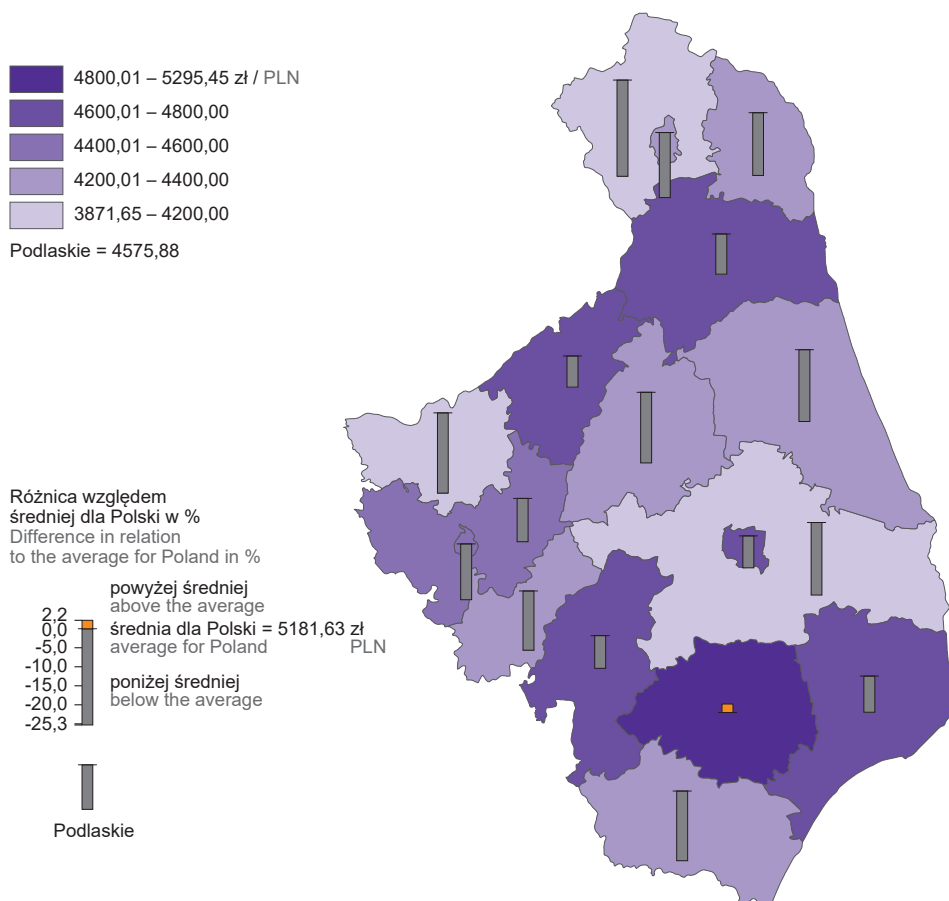
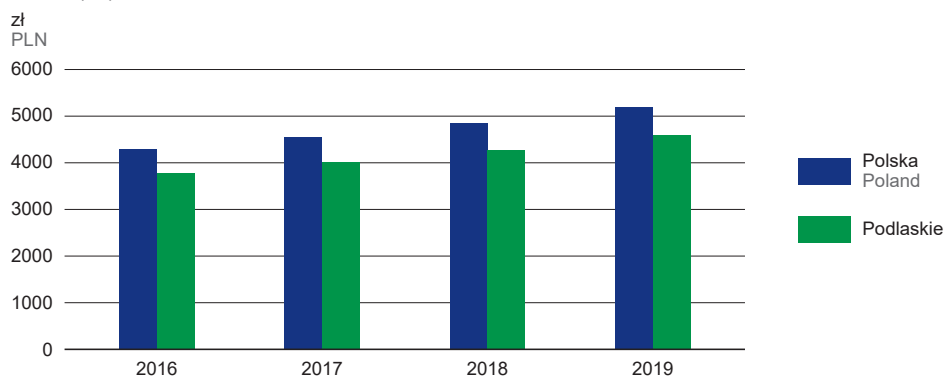
Chapter VI. Wages and salaries. Social benefits

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (39). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
					w zł in PLN	
O G Ó Ł E M	2854,02	3455,57	4066,29	4367,14	4575,88	T O T A L
sektor publiczny	3418,49	4139,30	4719,41	5112,68	5112,68	public sector
sektor prywatny	2469,41	3030,02	3706,26	3968,92	4202,47	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3770,36	5282,65	5658,66	5851,58	6594,07	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2654,37	3344,37	4069,13	4365,09	4460,91	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	2570,36	3299,54	4042,75	4343,93	4444,40	of which manufacturing
Budownictwo	2686,33	3190,55	4000,24	4243,49	4826,17	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	2239,94	2731,24	3370,55	3670,49	3840,73	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2283,33	2674,80	3265,62	3432,92	3655,15	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1839,79	2312,99	2730,09	2927,69	3071,89	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3479,87	4155,59	4668,35	5071,30	4953,42	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3975,13	4903,68	5479,52	5693,31	5986,00	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3082,25	3605,71	4125,97	4322,22	4484,08	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2496,67	3076,99	3708,24	4002,14	4398,55	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1797,14	2227,00	2731,83	2940,73	2869,98	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3915,27	4605,52	5323,76	5722,20	5722,20	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	3356,54	4075,74	4381,65	4751,27	4763,25	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2945,30	3361,47	4234,36	4689,48	4785,82	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2845,95	3371,23	3915,73	4040,64	4078,35	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2261,69	2693,04	3230,31	3268,94	3039,44	Other service activities

MAPA 1 (17).
MAP 1 (17).**PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a W 2019 R.**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a IN 2019WYKRES 1 (31).
CHART 1 (31).**PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Świadczenia społeczne
Social benefits

 TABL. 2 (40). **EMERYCI I RENCIŚCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	276277	257862	268673	270730	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	178299	170596	185110	189949	Persons receiving retirement and other pensions paid by the Social Insurance Institution
emerytury	127442	123999	142485	148472	retirement pensions
renty z tytułu niezdolności do pracy	25167	20823	17486	16494	disability pensions
renty rodzinne	25690	25774	25139	24983	survivors pensions
Rolnicy indywidualni	97978	87266	83563	80781	Farmers

^a Przeciętne w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

 TABL. 3 (41). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w mln zł	4165,2	4886,0	5589,7	5939,8	Benefits in million PLN
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w mln zł	3084,9	3681,8	4374,6	4698,6	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1441,83	1798,48	1969,40	2061,36	Average monthly retirement and other pension in PLN
Emerytury Retirement pensions					
Świadczenia w mln zł	2332,9	2809,1	3497,6	3795,8	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1525,45	1887,83	2045,62	2130,46	Average monthly retirement pension in PLN
Renty z tytułu niezdolności do pracy Disability pensions					
Świadczenia w mln zł	357,1	373,6	343,6	343,3	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna renta w zł	1182,35	1495,27	1637,48	1734,62	Average monthly pension in PLN
Renty rodzinne Survivors pensions					
Świadczenia w mln zł	394,9	499,1	533,4	559,5	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna renta w zł	1281,21	1613,57	1768,23	1866,37	Average monthly pension in PLN
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	1080,3	1204,2	1215,0	1241,2	Benefits in million PLN
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	918,86	1149,95	1211,70	1280,41	Average monthly retirement and other pension in PLN

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi do działu, ust. 1 na str. 180.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see notes to the chapter, item 1 on page 180.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 4 (42). **ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE „RODZINA 500+”**
CHILD-RAISING BENEFIT „FAMILY 500+”

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	2019	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze:				Child-raising benefit:
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie w tys.	78,4	74,6	74,3 ^a	average monthly numer of families receiving benefit in thousands
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenia w tys.	123,9	118,0	117,2 ^b 181,5	average monthly numer of children to which families receive benefits in thousands
wypłaty świadczenia w tys. zł	753915,8	726091,6	931609,7	benefit payments in thousand PLN
Dodatek wychowawczy:				Child-rising supplement:
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	1117	1105	1113	average monthly numer of children to which foster families and foster homes receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	6665	6614	6647	benefit payments in thousand PLN
Dodatek do zryczałtowanej kwoty:				Lump sum supplement:
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	15	17	17	average monthly numer of children to which family care and education centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	90	99	96	benefit payments in thousand PLN
Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego:				Supplement equal child-rising benefit:
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które pozostałe placówki otrzymują dodatek	.	.	249	average monthly numer of children to which others centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	.	.	905,9	benefit payments in thousand PLN

a, b Dane dotyczą okresu: a – od 1 stycznia do 30 czerwca. Od 1 lipca 2019 r. nie są gromadzone informacje o liczbie rodzin pobierających świadczenie wychowawcze. b Dane dotyczą okresu: w liczniku – od 1 stycznia do 30 czerwca, w mianowniku – od 1 lipca do 31 grudnia; patrz uwagi do działu, ust. 8 na str. 180.

Uwaga. W 2019 r. Kartę Dużej Rodziny posiadały 30974 rodziny.

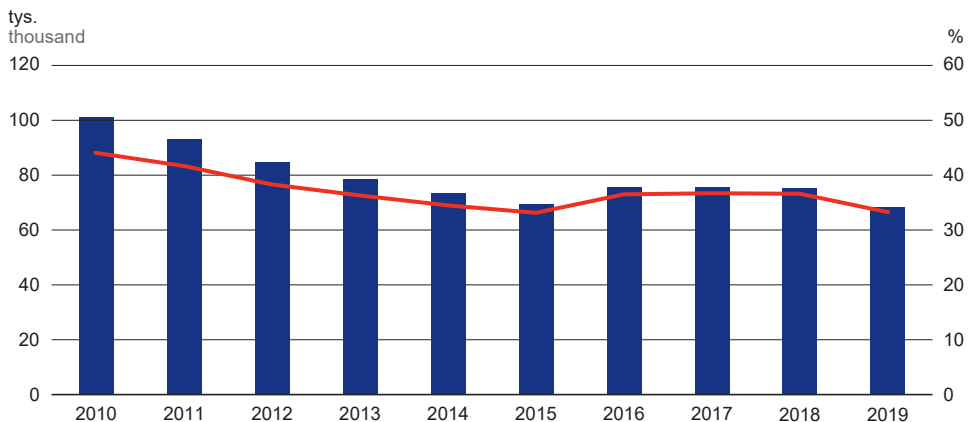
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a – Data concern the period: a – from 1 January to 30 June. Since 1 July 2019 information of the number of families receiving the child-raising benefit is not collected, b – in the numerator – from 1 January to 30 June, in the denominator – from 1 July to 31 December; see notes to the chapter, item 8 on page 180.

Note. In 2019, 30974 families had the Large Family Card.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

WYKRES 2 (32). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH**
CHART 2 (32). **BENEFITING FROM FAMILY BENEFITS**

■ Liczba dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (w tys.)
Number of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances (in thousand)

— Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (w %)
Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age (in %)

Dział VII. Gospodarstwa domowe. Mieszkania

Chapter VII. Households. Dwellings

Gospodarstwa domowe

Households

TABL. 1 (43). **PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
HOUSEHOLDS PROJECTION
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thousands								
O G Ó Ł E M	449,0	464,6	471,9	456,1	432,5	416,2	404,1	TOTAL
Miasta	298,3	309,3	312,9	302,4	284,0	271,6	264,0	Urban areas
Wieś	150,7	155,3	159,1	153,7	148,5	144,7	140,1	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN A HOUSEHOLD								
O G Ó Ł E M	2,59	2,45	2,36	2,38	2,43	2,44	2,42	TOTAL
Miasta	2,36	2,24	2,16	2,18	2,24	2,26	2,23	Urban areas
Wieś	3,03	2,88	2,76	2,78	2,80	2,78	2,77	Rural areas

Budżety gospodarstw domowych

Households budgets

TABL. 2 (44). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1204	1154	1164	1128	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2,95	2,63	2,58	2,65	Average number of persons in a household
w tym:					of which:
pracujących	1,13	1,04	1,03	1,08	employed
pobierających świadczenia społeczne	0,88	0,83	1,23	0,89	receiving social benefits
w tym emeryturę lub rentę	0,77	0,74	0,74	0,75	of which retirement or other pension
pozostających na utrzymaniu ^a	0,89	0,71	0,28	0,63	dependents ^a

a W 2018 r. bez dzieci w wieku 15–18 lat pobierających świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”, a w 2019 r. łącznie z dziećmi w wieku 15–18 lat otrzymującymi świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”.

a In 2018 without children aged 15–18 years receiving the child-raising benefit „Family 500+”, and in 2019 including children aged 15–18 receiving the child-raising benefit “Family 500+”.

WYKRES 1 (33). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE DOCHODY I WYDATKI NA 1 OSOBĘ**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

Rok poprzedni = 100

CHART 1 (33). **AVERAGE MONTHLY INCOMES AND EXPENDITURES PER CAPITA**
IN HOUSEHOLDS
Previous year = 100

TABL. 3 (45).

**PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

AVERAGE MONTHLY AVAILABLE INCOME PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Dochód rozporządzalny	1108,47	1257,93	1596,76	1741,70	Available income
w tym dochód do dyspozycji	1071,70	1208,57	1550,65	1703,41	of which disposable income
w tym:					of which:
z pracy najemnej	454,42	593,24	694,87	732,17	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	215,43	116,89 ^a	232,97 ^b	288,54 ^c	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	66,68	90,30 ^d	105,32 ^e	117,73	from self-employment
ze świadczeń społecznych	320,83	388,32	496,81	550,00	from social benefits

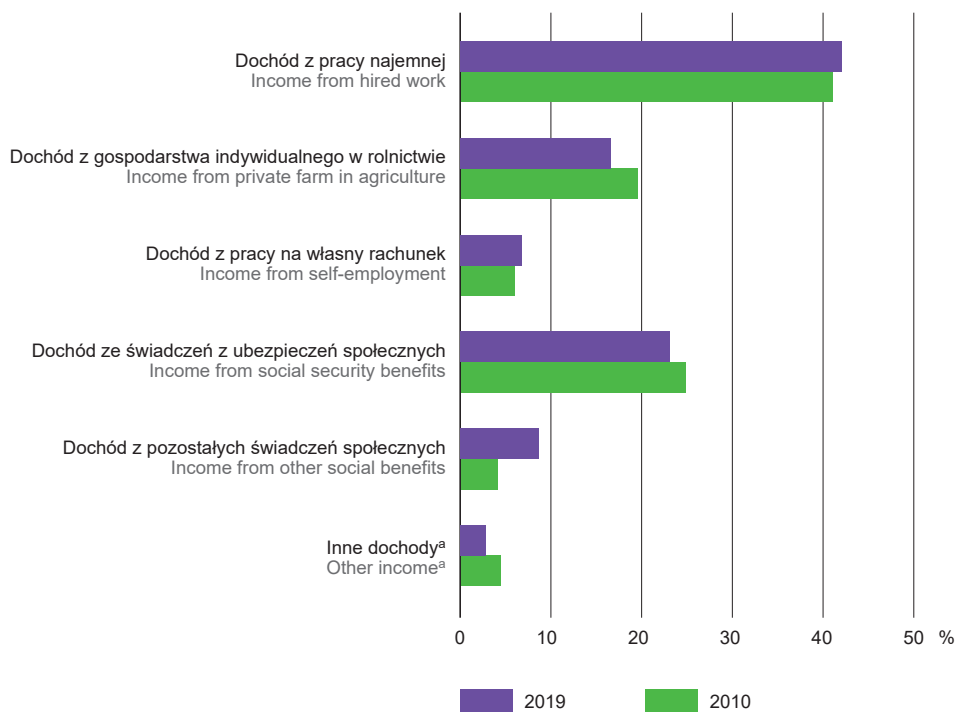
a–e Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 29,62%, b – 21,65%, c – 17,75%, d – 14,24%, e – 17,79%.

a–e Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 29,62%, b – 21,65%, c – 17,75%, d – 14,24%, e – 17,79%.

WYKRES 2 (34).

**STRUKTURA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO DOCHODU
ROZPORZĄDZALNEGO NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

CHART 2 (34).

STRUCTURE OF AVERAGE MONTHLY AVAILABLE
INCOME PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

a Obejmują: dochody z własności, dochody z wynajmu nieruchomości oraz pozostałe dochody.

a Including: income from property, income from rental of real estate and other income.

TABL. 4 (46). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

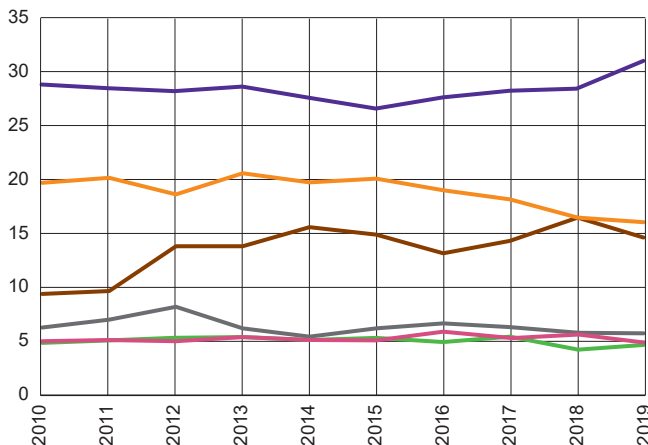
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Wydatki ogółem ^a	854,97	1003,43	1066,10	1029,51	Total expenditures ^a
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^{ab}	818,21	954,07	1019,99	991,22	of which consumer goods and services ^{ab}
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	246,82	267,14	303,41	319,77	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	22,81	24,61 ^c	24,78	26,44	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	42,65	50,94	59,61	50,29	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	168,57	201,93	175,64	165,30	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	52,88	56,63 ^d	64,74 ^e	61,29 ^f	furnishings, household equipment and routine household maintenance
zdrowie	41,35	53,10	45,14	47,94	health
w tym wyroby farmaceutyczne	26,28	31,65	31,64	34,06	of which pharmaceutical products
transport	80,16	99,16	130,09 ^g	100,48	transport
łączność ^h	37,83	50,38	45,01	50,16	communication ^h
rekreacja i kultura	53,41	55,57	53,63	50,72	recreation and culture
edukacja ⁱ	10,49	6,37 ^k	7,70	7,98 ^l	education ⁱ
restauracje i hotele	17,75	35,49 ^m	44,23	43,23	restaurants and hotels
pozostałe towary i usługi ^a	39,56	49,46	62,88	60,49	miscellaneous goods and services ^a
w tym higiena osobista	23,07	27,17	33,02	34,58	of which personal care

a–b, h–i łącznie z: a – wydatkami na ubezpieczenia na życie, b – kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków, h – wydatkami na usługi internetowe (od 2013 r.; do 2012 r. ujmowane w pozycji „Rekreacja i kultura”), i – wychowaniem przedszkolnym. c–g, k–m Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: c – 11,28%, d – 13,71%, e – 11,36%, f – 18,74%, g – 17,18%, k – 17,47%, l – 21,44%, m – 10,53%.

a–b, h–i, Including: a – expenditures on life insurance, b – pocket money not considered in items by types of expenditures, h – expenditures for Internet services (since 2013; until 2012, included in position "Recreation and culture"), i – pre-school education. c–g, k–m Relative error of estimates exceeds 10% and equals: c – 11,28%, d – 13,71%, e – 11,36%, f – 18,74%, g – 17,18%, k – 17,47%, l – 21,44%, m – 10,53%.

WYKRES 3 (35). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CHART 3 (35). AVERAGE MONTHLY EXPENDITURES PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

w % ogółu wydatków
in % of total expenditures

Żywność i napoje bezalkoholowe
Food and non-alcoholic beverages

Odzież i obuwie
Clothing and footwear

Użytkowanie mieszkania i nośniki energii
Housing, water, electricity, gas and other fuels

Zdrowie
Health

Transport
Transport

Rekreacja i kultura^a
Recreation and culture^a

a Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe.

a Since 2013 excluding expenditures for Internet services.

TABL. 5 (47).

GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^aHOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Pralka automatyczna	83,2	91,9	93,8	94,7	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	9,7	22,1	35,1	31,3	Dishwasher
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	6,2	6,3	11,9	11,7	Electric cooker with ceramic or induction cooktop
Kuchenka mikrofalowa	56,4	63,6	69,2	66,7	Microwave oven
Samochód osobowy	58,0	63,4	70,1	72,3	Passenger car
Motocykl, skuter, motorower	.	.	6,5	9,1	Motorcycle, scooter, motorbike
Rower (bez dziecięcego)	.	.	66,1	64,7	Bicycle (excluding children's)
Telefon komórkowy	81,4	87,9	94,7	95,0	Mobile phone
Smartfon	.	40,0	65,4	67,4	Smartphone
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	.	80,3	77,7	69,3	Equipment for reception, recording and reproduction of sound ^b
Odbiornik telewizyjny	98,5	97,6	98,1	97,8	Television set
Zestaw kina domowego	12,1	10,4	9,0	8,3	Home theatre system
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	50,9	54,8	59,2	58,3	Satellite or cable television equipment
Komputer osobisty	59,7	67,9	70,1	68,5	Personal computer
Laptop, tablet	22,6	54,2	64,2	58,0	Laptop, tablet
Urządzenie z dostępem do Internetu ^c	.	.	73,5	75,4	Device with access to the Internet ^c
Drukarka	37,8	35,5	36,6	30,7	Printer
Drukarka wielofunkcyjna	.	22,3	24,5	21,0	Multifunction printer

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę. c Komputery, laptopy, tablety, telewizory, smartfony, inne posiadające dostęp do Internetu.

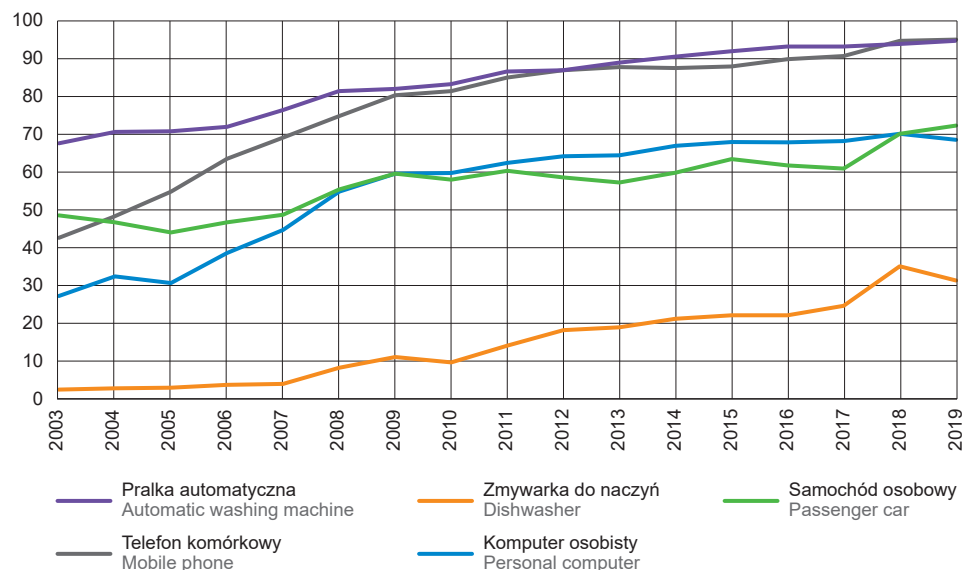
a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Includes: radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system. c Personal computers, tablets, television set, smartphones, others with access to the Internet.

WYKRES 4 (36).

GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA

CHART 4 (36). HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS

w % ogółu gospodarstw domowych
in % of total households

TABL. 6 (48).

**PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW
ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS
PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg	6,96	5,88	5,55	5,44	Bread and cereal ^a in kg
w tym pieczywo ^b	4,46	3,49	3,15	2,94	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	7,00	6,36	6,45	6,49	Meat ^c in kg
w tym:					of which:
mięso surowe	3,99	3,78	3,80	3,77	raw meat
w tym drób	1,33	1,55	1,62	1,68	of which poultry
wędliny i inne przetwory mięsne ^d	2,84	2,31	2,43	2,48	processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,58	0,48	0,37	0,37	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	4,45	3,88	3,47	3,26	Milk ^f in l
Jogurty w kg	0,75	0,56	0,59	0,56	Yoghurt in kg
Sery i twarogi ^g w kg	0,81	0,72	0,74	0,79	Cheese and curd ^g in kg
Jaja w szt.	12,51	12,61	12,62	11,82	Eggs in units
Oleje i tłuszcze w kg	1,51	1,07	1,06	1,02	Oils and fats in kg
w tym masło	0,13	0,15	0,13	0,15	of which butter
Owoce ^h w kg	3,44	3,78	3,91	3,69	Fruit ^h in kg
Warzywa w kg	10,78	9,66	8,85	7,79	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	5,69	4,47	3,59	2,92	of which potatoes
Cukier w kg	1,36	1,22	1,01 ⁱ	0,84	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	0,25	0,24	0,22	0,23	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	3,51	4,07	5,60	5,55	Mineral or spring waters in l
Soki owocowe i warzywne w l	0,92	0,80	0,89	0,85	Fruit and vegetable juices in l

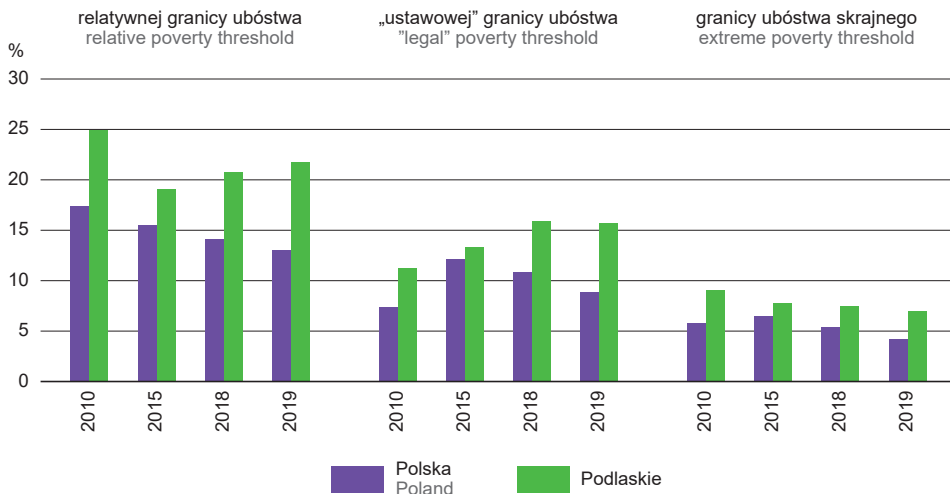
a, b, g Od 2013 r. bez: a – mąki ziemniaczanej, b – pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego, g – serków słodkich. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). d, h Łącznie z: d – wyrobami garmażeryjnymi; od 2013 r. bez przetworów podrobowych, h – nasionami i pestkami jadalnymi. e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. i Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: 10,20%.

a, b, g. Since 2013 excluding: a – potato flour, b – crisp bread, toasted bread and confectionery, g – sweet cottage cheese. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). d, h Including: d – ready-to-serve meat products as well as since 2013 excluding offal preparations, h – seeds and edible kernel. e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. i Relative error of estimates exceeds 10% and equals: 10,20%.

WYKRES 5 (37).
CHART 5 (37).

WSKAŹNIKI ZASIĘGU UBÓSTWA W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS

Udział osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej:
Share of persons in households with expenditures below:

Mieszkania. Infrastruktura komunalna
Dwellings. Municipal infrastructure

TABL. 7 (49). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 grudnia
DWELLING STOCKS^a
As of 31 December

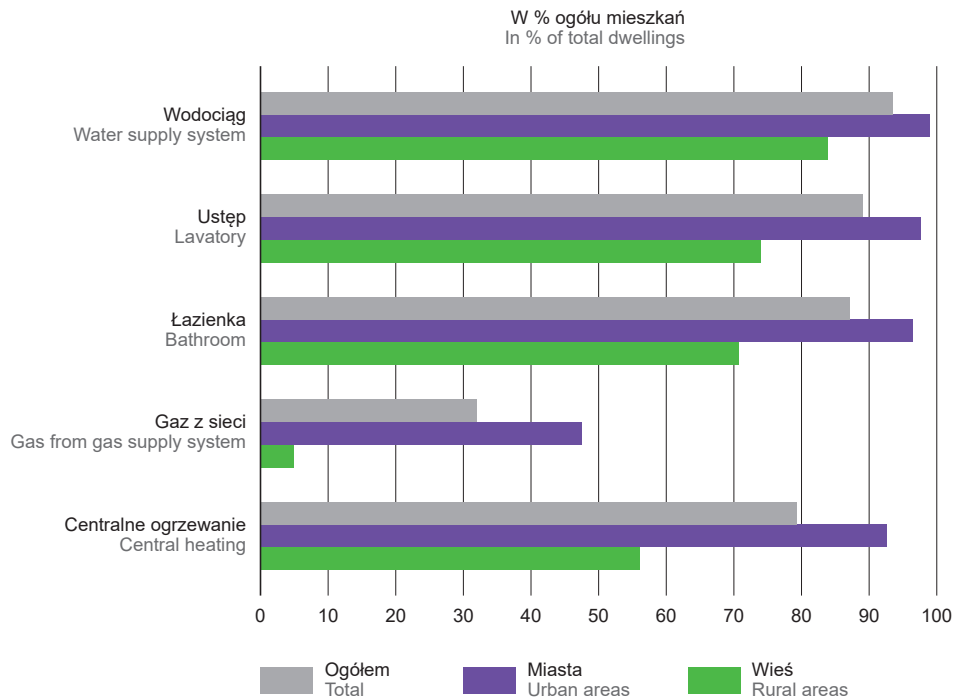
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2019	2019			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	420,4	440,8	454,7	460,4	293,0	167,4	Dwellings in thousands
Izby w mieszkaniach w tys.	1685,0	1771,1	1829,2	1852,3	1119,8	732,5	Rooms in dwellings in thousands
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	31498,1	33555,0	34957,9	35505,0	19604,5	15900,6	Useful floor area of dwellings in thousand m ²
Przeciętna w zasobach:							Dwelling stocks, average:
liczba izb w mieszkaniu	4,01	4,02	4,02	4,02	3,82	4,37	number of rooms in a dwelling
powierzchnia użytkowa w m ² :							useful floor area in m ² :
1 mieszkania	74,9	76,1	76,9	77,1	66,9	95,0	per dwelling
na 1 osobę	26,2	28,2	29,6	30,1	27,3	34,5	per person
liczba osób na:							number of persons:
1 mieszkanie	2,86	2,70	2,60	2,56	2,45	2,76	per dwelling
1 izbę	0,71	0,67	0,65	0,64	0,64	0,63	per room

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

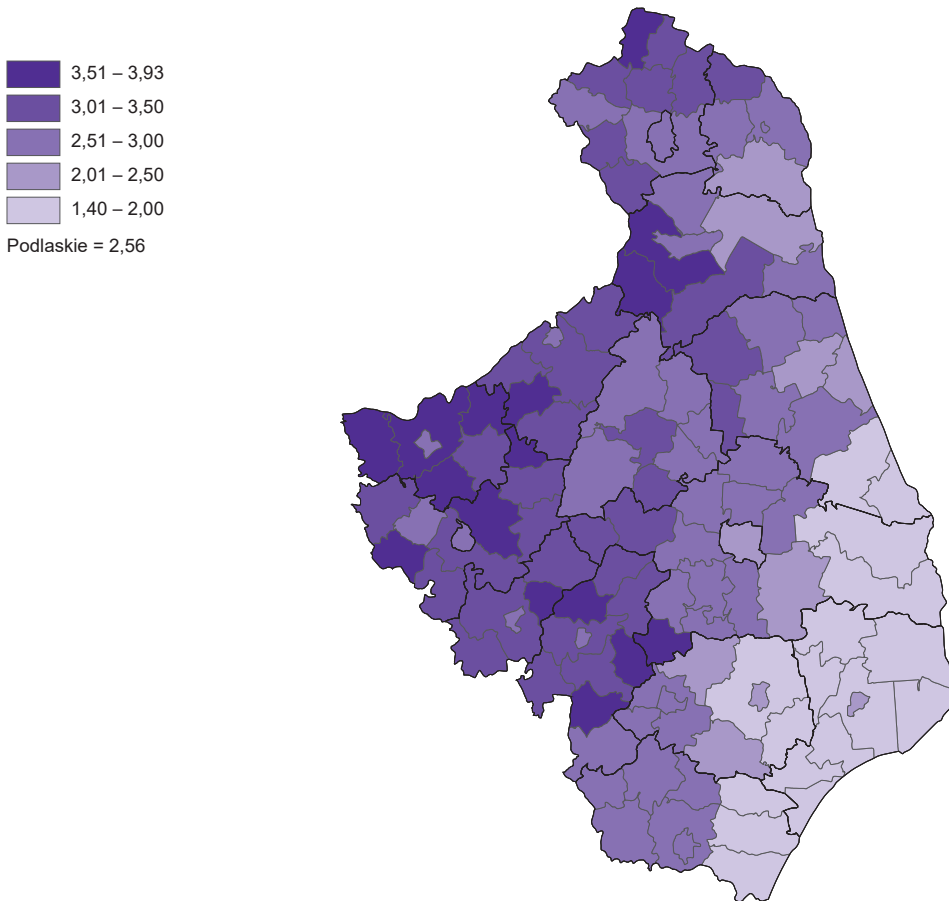
WYKRES 6 (38). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH WYPOSAŻONE W INSTALACJE W 2019 R.**

CHART 6 (38). **DWELLINGS IN DWELLING STOCKS FITTED WITH INSTALLATIONS IN 2019**

MAPA 1 (18).
MAP 1 (18).

PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB NA 1 MIESZKANIE W 2019 R.
AVERAGE NUMBER OF PERSONS PER DWELLING IN 2019

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
Average number of persons per dwelling

TABL. 8 (50). **MIESZKANIA, NA BUDOWĘ KTÓRYCH WYDANO POZWOLENIA^a**
 DWELLINGS FOR WHICH PERMITS HAVE BEEN GRANTED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4472	5457	7824	8910	T O T A L
W nowych budynkach mieszkalnych ^b	4385	5350	7697	8803	In new residential buildings ^b
jednorodzinnych ^c	2558	2364	2884	3449	single-family ^c
wielorodzinnych ^d	1827	2986	4813	5354	multi-family ^d
W nowych budynkach zbiorowego zamieszkania i nowych budynkach niemieszkalnych	4	–	3	10	In new residences for communities and new non-residential buildings
Powstałe w wyniku rozbudowy ^e i przebudowy ^f	83	107	124	97	Created as a result of enlarging ^e and adapting ^f

a Od lipca 2015 r. łącznie z mieszkaniami, na budowę których dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. b Bez budynków zbiorowego zamieszkania. c O jednym lub dwóch mieszkaniami. d O trzech lub więcej mieszkaniami. e Budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. f Mieszkań i pomieszczeń niemieszkalnych.

a Since July 2015 including dwellings which have been registered with a construction project. b Excluding residences for communities. c With one or two dwellings. d With three or more dwellings. e Of residential and non-residential buildings. f Of dwellings and non-residential spaces.

TABL. 9 (51). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
 DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	4629	4746	7066	7390	T O T A L
Indywidualne	2295	2281	2421 ^a	2697 ^a	Private
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1929	2438	4407 ^b	4184 ^b	For sale or rent
Spółdzielcze	296	–	183	394	Cooperatives
Komunalne (gminne)	95	27	54	114	Municipal (gmina)
Spółeczne czynszowe	10	–	–	–	Public building society
Zakładowe	4	–	1	1	Company

a Przeznaczone na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem; patrz uwagi do działu, ust. 5 na str. 182.

a Intended for the own use of the investor. b Including private construction intended for sale or rent; see notes to the chapter, item 5 on page 182.

WYKRES 7 (39). **MIESZKANIA (pozwolenia, rozpoczęte budowy)**
 CHART 7 (39). **DWELLINGS (permits, construction in progress)**

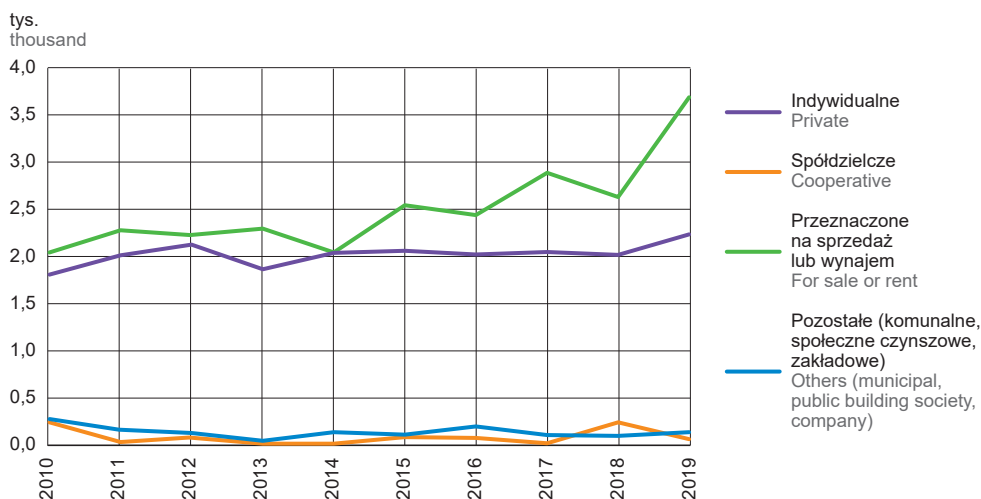
TABL. 10 (52). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

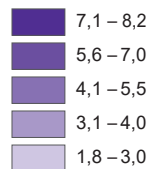
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Mieszkania	4326	4762	4952	6089	Dwellings
miasta	3023	3281	3314	4261	urban areas
wieś	1303	1481	1638	1828	rural areas
Indywidualne ^a	1800	2057	2013	2230	Private ^a
miasta	743	678	635	736	urban areas
wieś	1057	1379	1378	1494	rural areas
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b	2036	2539	2626	3689	For sale or rent ^b
Spółdzielcze	229	69	228	48	Cooperative
Komunalne (gminne)	123	97	18	122	Municipal (gmina)
Spoleczne czynszowe	135	–	24	–	Public building society
Zakładowe	3	–	43	–	Company
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	618	786	831	1095,1	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	700	902	928	1309,9	Urban areas
Wieś	485	611	687	792,4	Rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	100,3	100,5	101,6	95,7	Average useful floor area per dwelling in m²
miasta	86,3	77,6	78,5	75,8	urban areas
wieś	132,7	151,2	148,4	142,0	rural areas
Indywidualne ^a	155,2	158,2	162,3	156,7	Private ^a
miasta	162,0	165,4	171,9	165,9	urban areas
wieś	150,4	154,7	157,9	152,2	rural areas
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^b	63,9	57,2	61,4	61,3	For sale or rent ^b
Spółdzielcze	52,5	48,8	49,6	51,3	Cooperative
Komunalne (gminne)	46,6	47,5	22,6	36,6	Municipal (gmina)
Spoleczne czynszowe	46,7	–	50,8	–	Public building society
Zakładowe	113,3	–	58,0	–	Company

a Przeznaczone na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem indywidualnym przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem; patrz uwagi do działu, ust. 5 na str. 182.

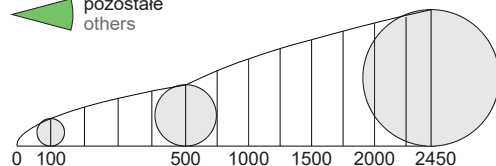
a Intended for the own use of the investor. b Including private construction intended for sale or rent; see notes to the chapter, item 5 on page 182.

WYKRES 8 (40). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA**
CHART 8 (40). DWELLINGS COMPLETED BY FORMS OF CONSTRUCTION

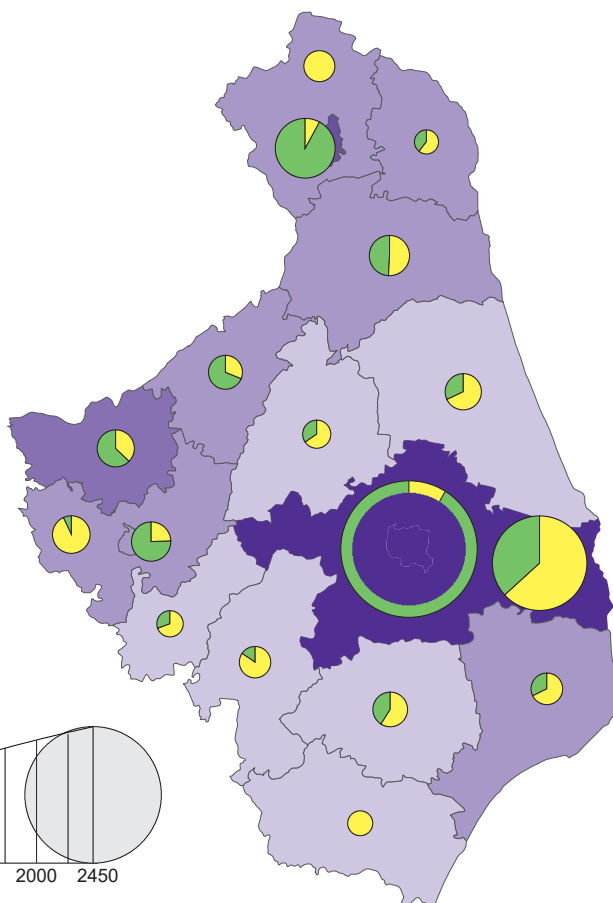
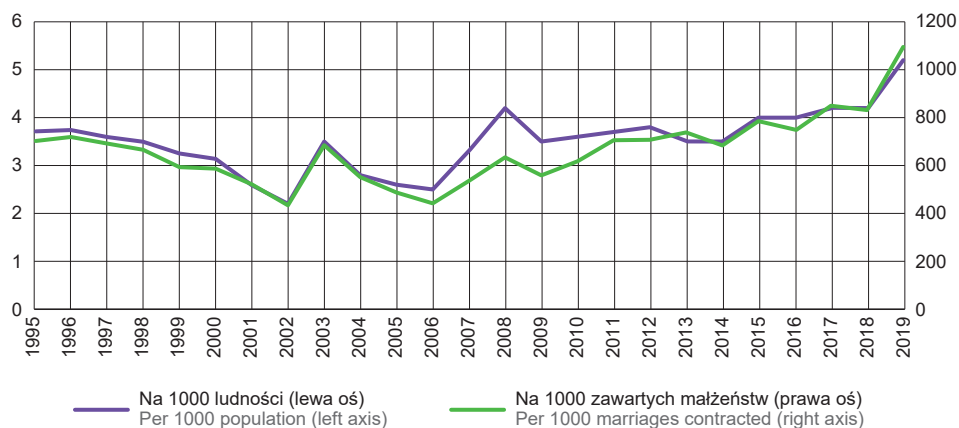

MAPA 2 (19).
MAP 2 (19).**MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA W 2019 R.**
DWELLINGS COMPLETED IN 2019Na 1000 ludności
Per 1000 population

Podlaskie = 5,2

Mieszkania:
Dwellings:

Podlaskie = 6089

Mieszkania oddane do użytkowania
Dwellings completed

TABL. 11 (53).

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Stan w dniu 31 grudnia

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km					Distribution network in km
Wodociągowa	12321,5	13443,3	13703,5	13862,1	Water supply
miasta	1791,2	1967,7	2030,9	2064,0	urban areas
wieś	10530,3	11475,6	11672,6	11798,1	rural areas
Kanalizacyjna ^a	2556,9	3436,2	3615,5	3695,8	Sewage ^a
miasta	1451,1	1770,2	1855,2	1885,4	urban areas
wieś	1105,8	1666,0	1760,3	1810,4	rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	37,0	40,2	41,7	42,3	Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm³
na 1 mieszkańca w m ³	30,7	33,7	35,3	35,8	per capita in m ³
Miasta:					Urban areas:
w hm ³	21,6	21,3	21,9	21,9	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	29,9	29,6	30,5	30,6	per capita in m ³
Wieś:					Rural areas:
w hm ³	15,4	18,9	19,8	20,3	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	32,0	40,1	42,7	44,0	per capita in m ³
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	33,5	32,0	33,8	33,7	Wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane	33,5	32,0	33,8	33,7	Of which treated

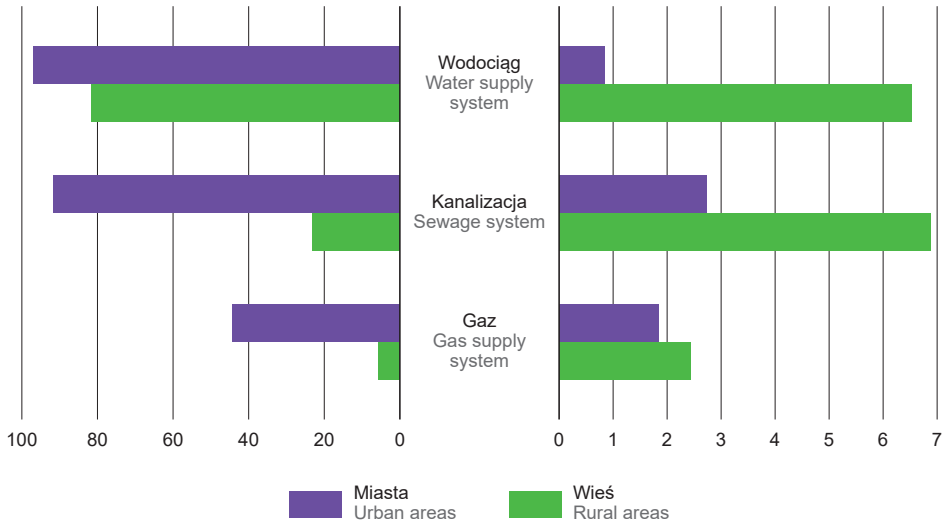
a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

WYKRES 9 (41).

ŁUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ W 2019 R.

CHART 9 (41).

POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEM IN 2019Korzystający z instalacji w % ogółu ludności
Population using system in % of total populationWzrost/spadek w porównaniu z 2010 r. w p. proc.
Increase/decrease in relation to 2010 in percentage points

MAPA 3 (20).

**ZUŻYCIE WODY Z WODOCIĄGÓW
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W 2019 R.**

MAP 3 (20).

**CONSUMPTION OF WATER FROM WATER SUPPLY SYSTEMS
IN HOUSEHOLDS IN 2019**Na 1 mieszkańca w m³Per capita in m³

75,1 – 108,3

65,1 – 75,0

55,1 – 65,0

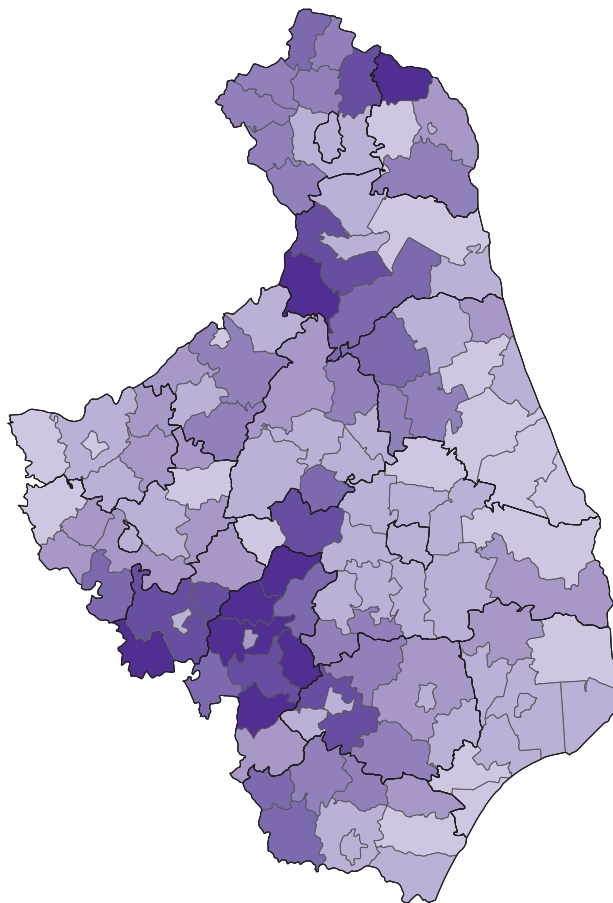
45,1 – 55,0

35,1 – 45,0

25,1 – 35,0

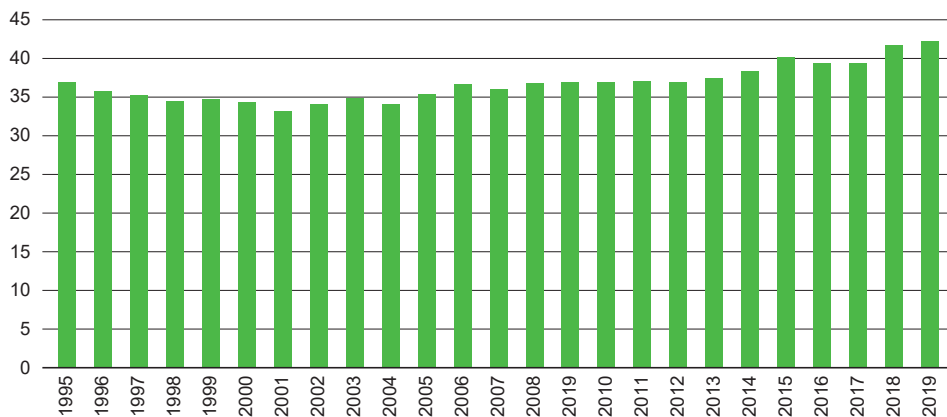
16,2 – 25,0

Podlaskie = 35,8

Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych

Consumption of water from water supply system in households

hm³

TABL. 12 (54). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	469,9	469,8	486,8	490,3	Consumers (as of 31 December) in thousands
Miasta	270,0	277,8	292,1	295,8	Urban areas
Wieś	199,9	192,1	194,6	194,5	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	893,1	894,6	941,5	937,7	In GWh
miasta	473,7	454,1	463,8	461,3	urban areas
wieś	419,3	440,5	477,6	476,4	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	653,3 ^a	630,4	645,4	643,1	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^b	1754,6	1634,9	1587,8	1559,4	per consumer ^b
wieś – na 1 odbiorcę ^b	2098,1	2293,7	2454,0	2449,3	rural areas – per consumer ^b

a Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika. b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Energii.

a Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. b The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Energy.

TABL. 13 (55). **SIĘĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIĘCI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION
OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	1365,0	1577,6	1735,5	1869,6	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	392,2	401,4	409,2	425,5	of which transmission
miasta	11,7	14,6	24,6	25,0	urban areas
wieś	380,4	386,8	384,6	400,5	rural areas
Miasta	711,0	849,7	958,7	1025,6	Urban areas
Wieś	654,0	727,9	776,8	844,0	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	116,5	117,4	126,1	130,1	Consumers of gas from gas supply system^a in thousands
Miasta	111,6	111,1	117,6	120,5	Urban areas
Wieś	4,9	6,4	8,5	9,7	Rural areas
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku)					Consumption of gas from gas supply system (during the year)
W GWh ^b	46,6	473,8	617,0	647,5	In GWh ^b
miasta	41,5	398,5	522,0	544,2	urban areas
wieś	5,2	75,4	95,1	103,3	rural areas
Na 1 mieszkańca w kWh ^c	38,7	398,1	521,7	549,0	Per capita in kWh ^c
miasta	57,2 ^d	553,2	726,3	758,6	urban areas
wieś	10,8 ^d	160,4	204,9	223,6	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c W 2010 r. w jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³. d Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

a Including consumers using collective gas-meter. b, c In 2010 in natural units: b – hm³, c – m³. d Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 14 (56). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 grudnia
HOUSE-HEATING
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła przesyłowa i rozdzielcza w km	483,6	521,5	548,7	543,4	529,2	14,2	Heating transmission and distribution network in km
Kotłownie	379	676	658	854	631	223	Boiler rooms
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ	7344,3	5812,6	6362,1	6019,1	5927,4	91,7	Sale of heating energy (during the year) in TJ

Dział VIII. Edukacja i wychowanie Chapter VIII. Education

TABL. 1 (57). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVELS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2018/19	2019/20	SPECIFICATION
WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a PRE-PRIMARY EDUCATION^a					
Placówki	609	660	664	667	Establishments
w tym na wsi	370	368	329	316	of which in rural areas
w tym:					of which:
Przedszkola	183	247	289	301	Nursery schools
w tym specjalne	1	4	11	12	of which special
w tym na wsi	29	38	38	35	of which in rural areas
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	361	301	286	291	Pre-primary sections in primary schools
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	449	416	434	430	primary
w tym na wsi	318	268	255	252	of which in rural areas
gimnazja	222	232	71	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy branżowe I stopnia ^b	10	11	14	16	special job-training stage I sectoral vocational ^b
licea ogólnokształcące ^d	50	46	42 ^c	44	general secondary ^d
technika ^e	93	77	66	71	technical secondary ^e
artystyczne ogólnokształcące	72	61	58	58	general art
policealne	4	4	5	4	post-secondary
dla dorosłych	110	76	61	51	for adults
podstawowe	128	46	40	32	primary
gimnazja	–	–	1	.	lower secondary
licea ogólnokształcące ^d	4	1	–	.	general secondary ^d
technika ^e	92	44	39	32	technical secondary ^e
Uczelnie	32	1	–	.	Higher education institutions
NAUCZYCIELE^g TEACHERS^g					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	5620	5732	7729	8071	primary
w tym na wsi	2471	2187	2822	2886	of which in rural areas
gimnazja	3514	3048	1002	.	lower secondary
branżowe I stopnia ^{bh}	411	392	403 ^c	448	stage I sectoral vocational ^{bh}
licea ogólnokształcące ^d	1814	1444	1300	1591	general secondary ^d
technika ^{ei}	1766	1558	1512	1774	technical secondary ^{ei}
policealne	403	298	167	122	post-secondary
Uczelnie	3078 ^f	2773	2607	2604	Higher education institutions
DZIECI, UCZNIOWIE I STUDENCI CHILDREN, PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^k :					Pre-primary education ^k :
dzieci w wieku 6 lat	9271	11434	10806	10150	6-year-old children
w tym w przedszkolach	4471	7250	6521	5795	of which nursery school
Szkoły:					Schools:
podstawowe	67355	72526	87761	88237	primary
w tym na wsi	24541	22866	26388	26136	of which in rural areas
gimnazja	41056	33205	10407	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy branżowe I stopnia ^b	323	306	320	346	special job-training stage I sectoral vocational ^b
licea ogólnokształcące ^d	5238	3956	3212 ^c	4169	general secondary ^d
technika ^e	24141	17980	15962	20759	technical secondary ^e
artystyczne ogólnokształcące	20301	16296	15675	19898	general art
policealne	430	444	448	417	post-secondary
dla dorosłych	13460	9543	7172	6428	for adults
podstawowe	7656	4193	3191	2800	primary
gimnazja	–	–	12	.	lower secondary
licea ogólnokształcące ^d	98	28	16	.	general secondary ^d
technika ^e	6454	4149	3191	2800	technical secondary ^e
Uczelnie	1104	16	.	.	Higher education institutions
53963 ^f	36249	30243	29118		

a Obejmuje przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.
b W latach szkolnych 2010/11 i 2015/16 zasadnicze szkoły zawodowe. c Z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. d W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi. e W roku szkolnym 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi. f Bez uczelni resortu obrony narodowej. g – łącznie ze szkołami: g – dla dorosłych; h – specjalnymi przysposabiającymi do pracy; i – artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. k W roku szkolnym 2015/16 – w wieku 5 lat.

a Includes nursery schools, pre-primary sections in primary schools, pre-primary education units and pre-primary centres. b In the 2010/11 and 2015/16 school years, basic vocational schools. c Including basic vocational school sections. d In the 2010/11 school year, including supplementary general secondary and specialised secondary schools. e In the 2010/11 school year, including supplementary technical secondary schools. f Excluding higher schools of the Ministry of National Defence. g – i Including schools: g – for adults; h – special job-training schools; i – general art schools leading to professional certification. k In the 2015/16 school year – 5 years old.

TABL. 1 (57).

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)

EDUCATION BY LEVELS (cont.)

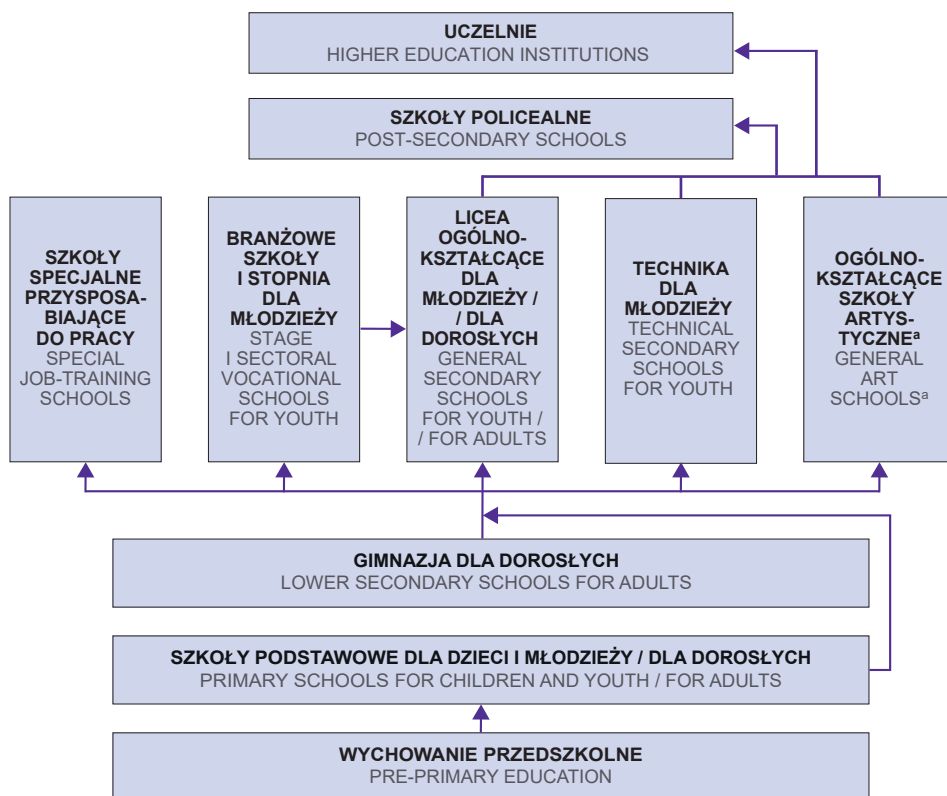
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2018/19	2019/20	SPECIFICATION
	ABSOLWENCI		GRADUATES		
Szkoły:					Schools:
podstawowe	11873	10250	10377	.	primary
gimnazja	13666	11004	9938	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	64	96	74	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	1809	1352	989	.	basic vocational
licea ogólnokształcące ^d	7896	6002	4764	.	general secondary ^d
technika ^e	4738	3797	3521	.	technical secondary ^e
artystyczne ogólnokształcące	88	83	76	.	general art
policealne	3280	3016	1986	.	post-secondary
dla dorosłych	2134	1212	854	.	for adults
podstawowe	—	.	.	.	primary
gimnazja	43	13	7	.	lower secondary
licea ogólnokształcące ^d	1876	1199	847	.	general secondary ^d
technika ^e	215	.	.	.	technical secondary ^e
Uczelnie	15690 ^f	9555	8495	.	Higher education institutions

d W roku szkolnym 2010/11 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi i liceami profilowanymi. e W roku szkolnym 2010/11 łącznie z technikami uzupełniającymi.

d In the 2010/11 school year, including supplementary general secondary and specialised secondary schools. e In the 2010/11 school year, including supplementary technical secondary schools.

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2019/20

EDUCATION BY LEVELS IN THE 2019/20 SCHOOL YEAR

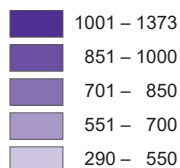
a Dające uprawnienia zawodowe.

a Leading to professional certification.

MAPA 1 (21).
MAP 1 (21).

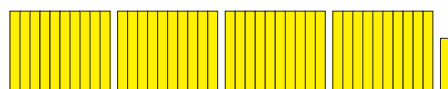
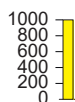
WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE^a W ROKU SZKOLNYM 2019/20
PRE-PRIMARY EDUCATION^a IN THE 2019/20 SCHOOL YEAR

Dzieci w placówkach
wychowania przedszkolnego
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat
Children in pre-primary
establishments per
1000 children aged 3–6

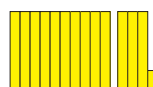

Podlaskie = 901

Liczba dzieci
w placówkach
Number of children
in establishments

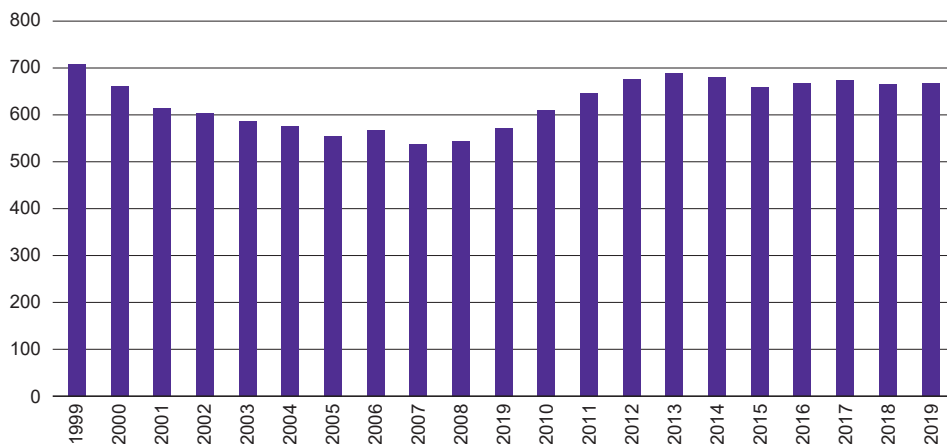

Podlaskie

Białystok

Liczba placówek
Number of establishments

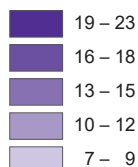
MAPA 2 (22).

**SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
W ROKU SZKOLNYM 2019/20**

MAP 2 (22).

**PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH
IN THE 2019/20 SCHOOL YEAR**

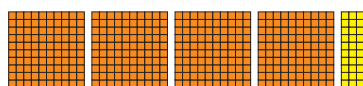
Liczba uczniów na 1 oddział
w szkołach podstawowych
Number of pupils per 1 section
in primary schools

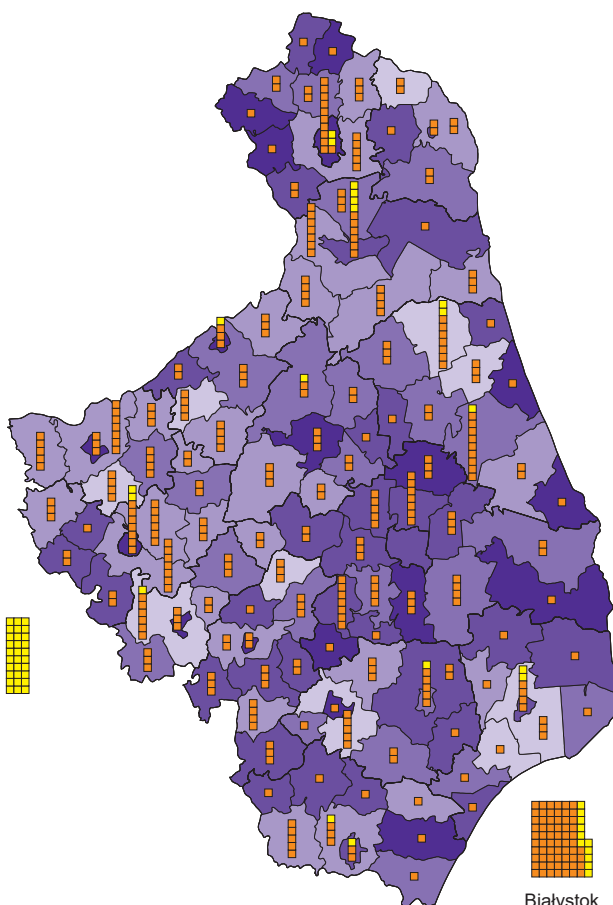
Podlaskie = 16

1 szkoła podstawowa specjalna
1 special primary school

1 szkoła podstawowa
1 primary school

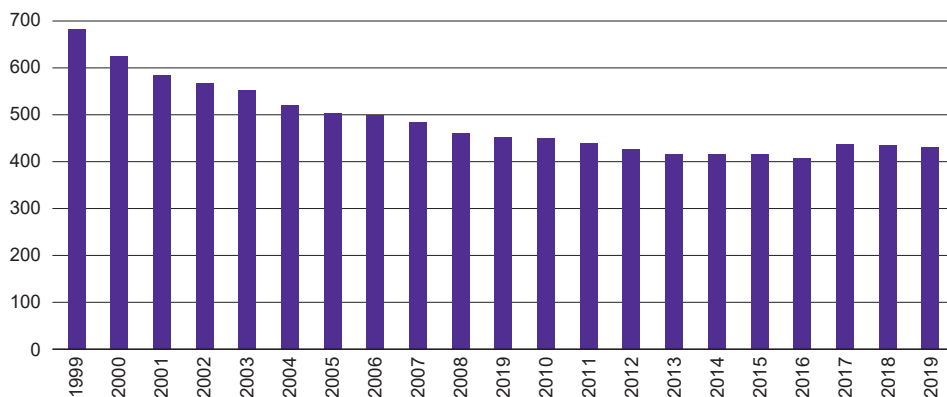

Podlaskie

Białystok

Liczba szkół podstawowych
Number of primary schools

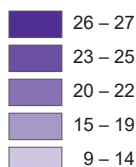
MAPA 3 (23).

**SZKOŁY PONADPODSTAWOWE DLA MŁODZIEŻY
(bez szkół specjalnych) W ROKU SZKOLNYM 2019/20**

MAP 3 (23).

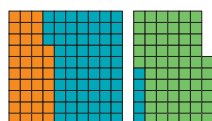
**POST-PRIMARY SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) IN THE 2019/20 SCHOOL YEAR**

Liczba uczniów na 1 oddział
w szkołach ponadpodstawowych
Number of students per 1 section
in post-primary schools

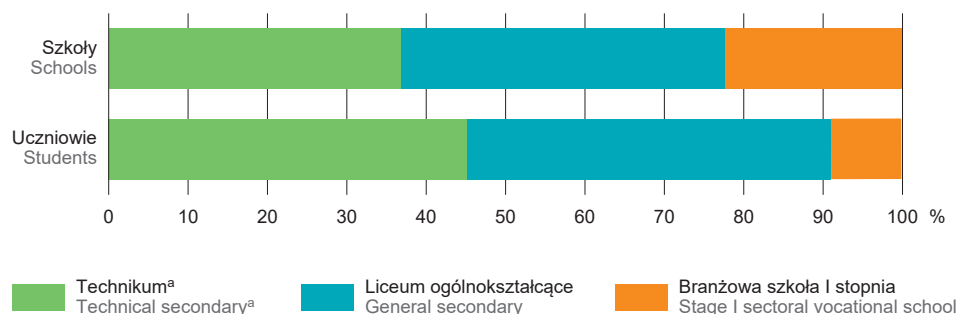
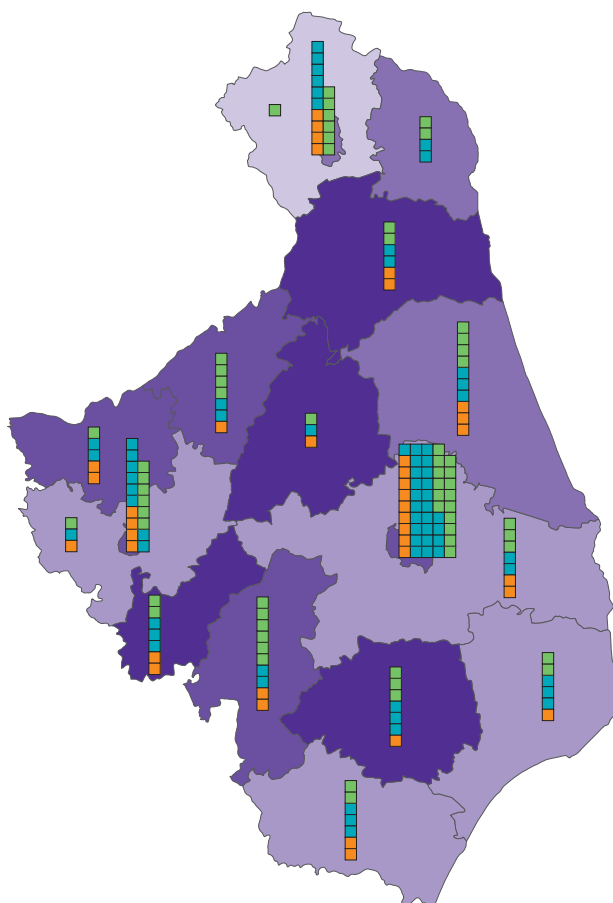

Podlaskie = 24

- 1 szkoła ponadpodstawowa:
□ 1 post-primary school:
- technikum^a
technical secondary^a
 - liceum ogólnokształcące
general secondary
 - branżowa szkoła I stopnia
stage I sectoral vocational school

Podlaskie

^a Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.
^a Including general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (58).

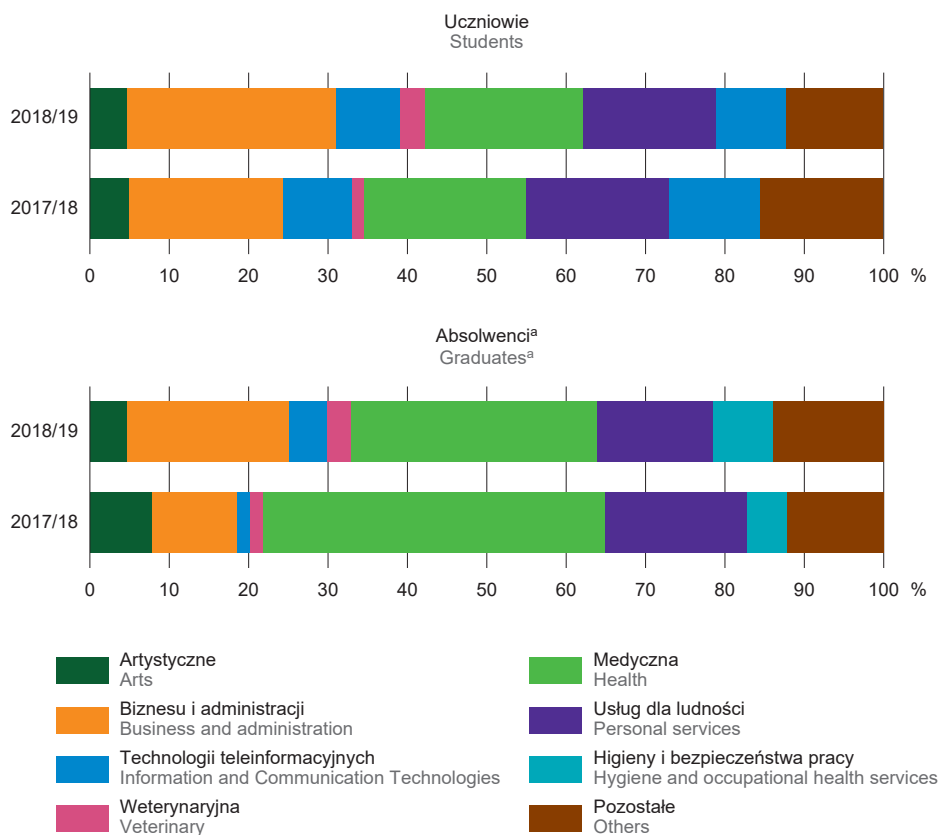
SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2018/19	2019/20	SPECIFICATION
Szkoły	110	76	61	51	Schools
Oddziały	526	415	344	323	Sections
Uczniowie	13460	9543	7172	6428	Students
w tym kobiety	8730	6589	4833	4309	of which females
Absolwenci	3280	3016	1986	.	Graduates
w tym kobiety	2292	2140	1426	.	of which females

WYKRES 1 (42).

UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY NARROW FIELDS OF EDUCATION

CHART 1 (42).

^a Dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

^a Data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications.

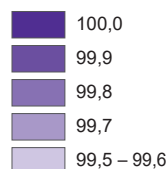
MAPA 4 (24).

**UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W ROKU SZKOLNYM 2019/20**

MAP 4 (24).

**PUPILS AND STUDENTS LEARNING FOREIGN LANGUAGES
IN PRIMARY SCHOOLS IN THE 2019/20 SCHOOL YEAR**

Uczący się języka
angielskiego w %
English language
learners in %

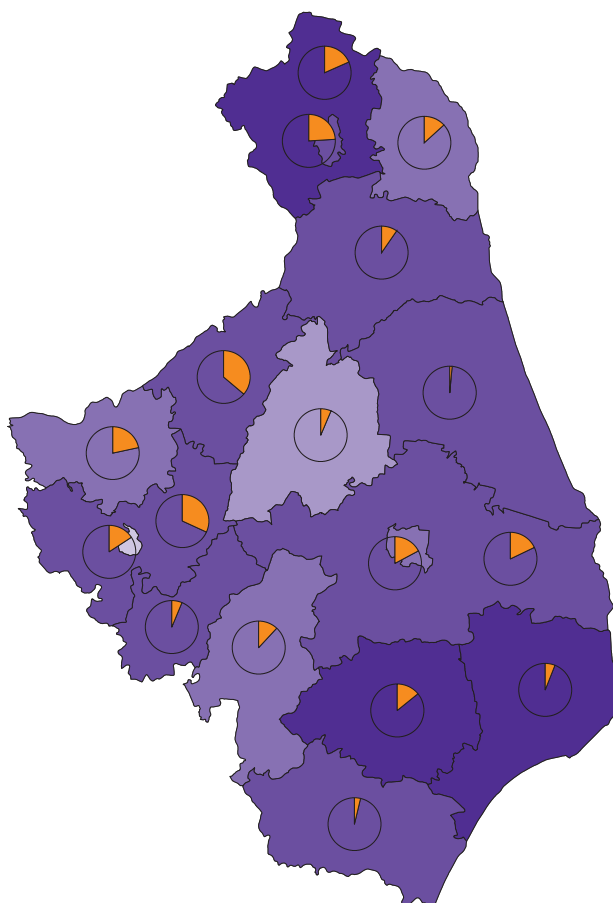

Podlaskie = 99,8

Uczący się języka
niemieckiego w %
German language
learners in %

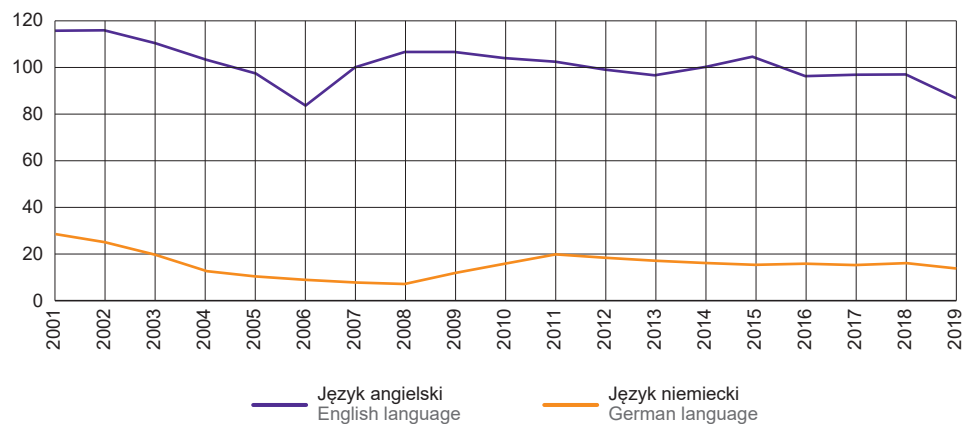

Podlaskie

W szkołach podstawowych
i gimnazjach dla dzieci i młodzieży
In primary schools and lower secondary schools
for children and youth

tys.
thousand

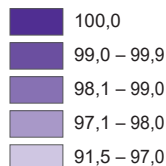
MAPA 5 (25).

**UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH
DLA MŁODZIEŻY I SZKOŁACH POLICEALNYCH
W ROKU SZKOLNYM 2019/20 (bez szkół specjalnych)**

MAP 5 (25).

PUPILS AND STUDENTS LEARNING FOREIGN LANGUAGES
IN POST-PRIMARY SCHOOLS FOR YOUTH AND IN POST-SECONDARY
SCHOOLS IN THE 2019/20 SCHOOL YEAR (excluding special schools)

Uczący się języka
angielskiego w %
English language
learners in %

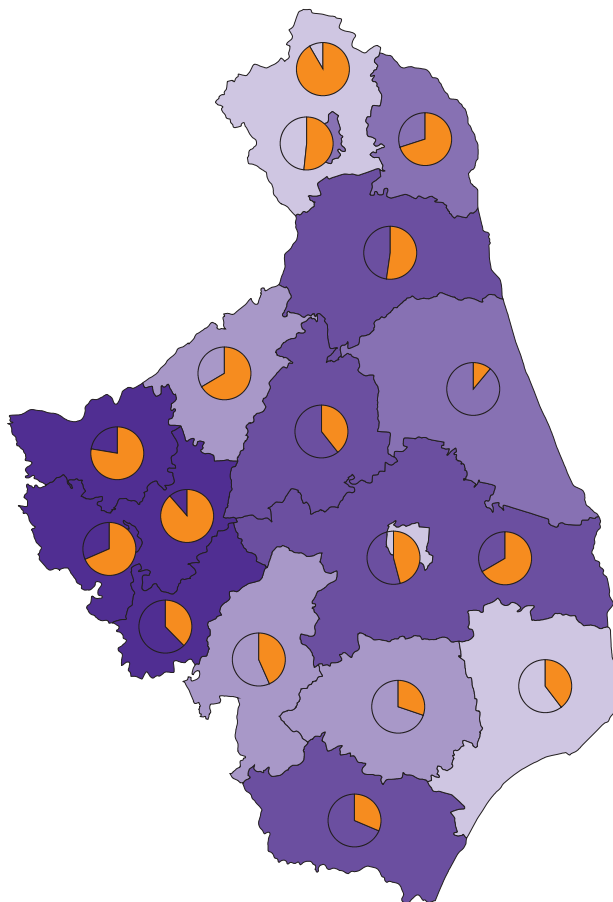

Podlaskie = 96,8

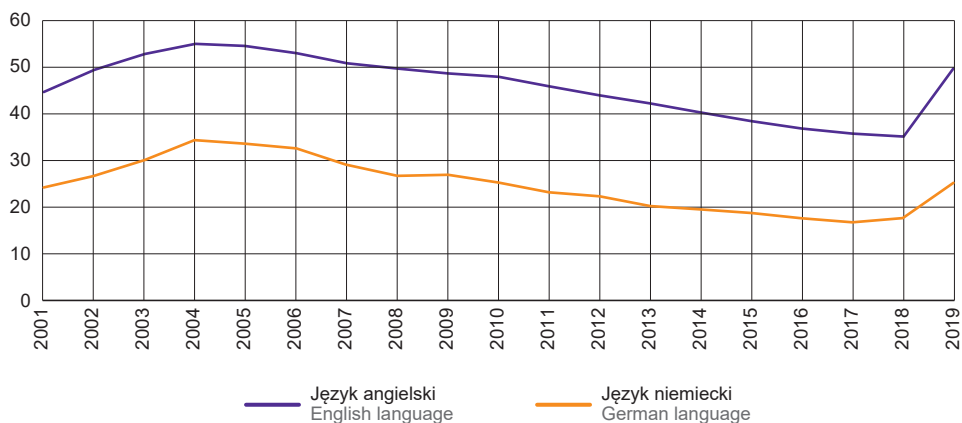
Uczący się języka
niemieckiego w %
German language
learners in %

Podlaskie

tys.
thousand

TABL. 3 (59).

UCZELNIE W ROKU AKADEMICKIM 2019/20

HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE 2019/20 ACADEMIC YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE	Uczelnie Higher education institutions	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students			Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION
			ogółem total	w tym na studiach stacjonarnych of which full-time programmes	w tym cudzoziemcy of which foreigners		
O G Ó Ł E M	14	2604,1	29118	20802	1549	8495	TOTAL
nadzorowane przez Ministerstwo: Nauki i Szkolnictwa Wyższego							supervised by the Ministry of: Science and Higher Education
Zdrowia	13	1806,9	23829	15923	1153	7238	Health
	1	797,2	5289	4879	396	1257	

a Pełno- i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełne etaty, zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej uczelni wykazani zostali w każdym miejscu pracy. b W podziale według uczelni – osoby, które uzyskały dyplom ukończenia studiów w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

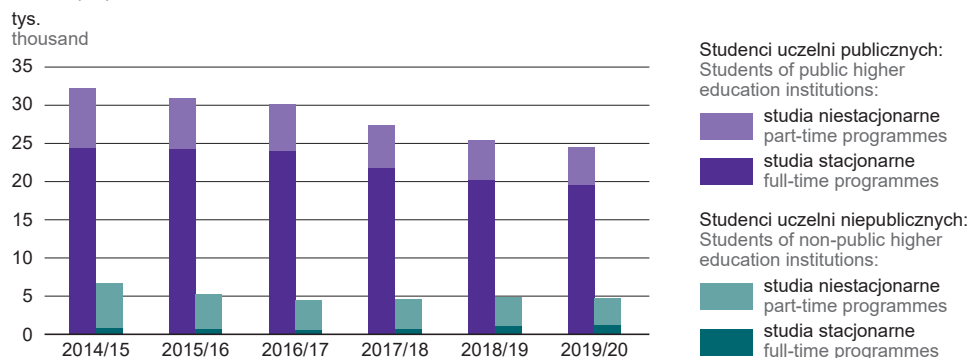
a Full-time and part-time employed converted into full-time equivalent units, teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces. b In the breakdown by types of higher education institutions – persons who obtained higher education diplomas between 1 January and 31 December 2019.

WYKRES 2 (43).

CHART 2 (43).

STUDENCI UCZELNI

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

TABL. 4 (60).

SŁUCHACZE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH I DOKTORANCI

NON-DEGREE POSTGRADUATE PROGRAMME STUDENTS AND DOCTORAL STUDENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Słuchacze studiów podyplomowych Non-degree postgraduate programme students		Doktoranci Doctoral students				SPECIFICATION
				na studiach doktoranckich in doctoral program- mes		w szkołach doktorskich in doctoral schools		
		ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
OGÓŁEM	2010/11	4038	2980	509	291	.	.	TOTAL
	2015/16	1983	1558	677	404	.	.	
	2018/19	2687	1936	832	489	.	.	
	2019/20	1936	1373	643	382	109	50	

Dział IX. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna Chapter IX. Health care and social welfare

TABL. 1 (61). **OCHRONA ZDROWIA – PODSTAWOWE DANE**
Stan w dniu 31 grudnia
BASIC DATA ON HEALTH CARE
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2018	2019	SPECIFICATION
PRACOWNICY MEDYCZNI		MEDICAL PERSONNEL		
Lekarze	3011	3078	2929	Doctors
Lekarze dentyści	492	391	338	Dentists
Pielęgniarki i położne	7364	6867	6971	Nurses and midwives
Fizjoterapeuci	565	598	682	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni	367	430	465	Laboratory diagnosticians
Farmaceuci	815	923	910	Pharmacists
AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA		OUTPATIENT HEALTH CARE		
Przychodnie	760	758	762	Outpatient departments
miasta	591	595	597	urban areas
wieś	169	163	165	rural areas
Praktyki lekarzy i lekarzy dentyistów ^a	209	169	162	Practices of doctors and dentists ^a
miasta	162	129	124	urban areas
wieś	47	40	38	rural areas
Porady udzielone ^b w ciągu roku w tys.	10205,0	10100,2	10144,2	Consultations provided ^b during the year in thousands
lekarskie ^c	9054,0	9070,2	9096,3	doctors ^c
w tym w opiece zdrowotnej:				of which in health care:
podstawowej	5077,1	5390,0	5377,2	primary
specjalistycznej	3784,5	3529,7	3549,0	specialised
stomatologiczne	1151,0	1030,1	1047,9	stomatological
SZPITALA		HOSPITALS		
Szpitala ogólne	34	34	32	General hospitals
Łóżka	5933	5964	5086	Beds
Leczeni ^d w ciągu roku na:	257431	261415	232761	Inpatients ^d during the year per:
10 tys. ludności	2163	2210	1974	10 thousand population
1 łóżko ^e	43,6	44,4	44,7	bed ^e

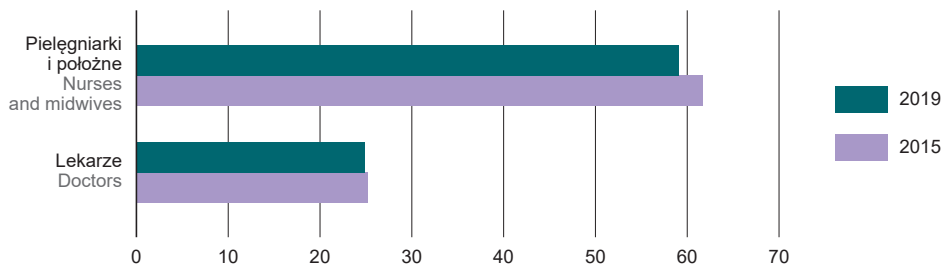
a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakt z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami opłaconymi w przychodniach przez pacjentów oraz łącznie z poradami udzielonymi w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. c Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym. d Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. e Do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną miesięczną liczbę łóżek w roku.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or outpatient departments. b Including consultations paid by patients in outpatient departments as well as including consultations provided as part of night and holiday health care. c Including consultations provided in admission rooms for non-hospitalized patients. d Excluding inter-ward patient transfer. e For calculating of indice the average monthly number of beds in year was used.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration as well as Statistics Poland.

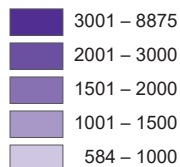
WYKRES 1 (44). **PRACOWNICY MEDYCZNI NA 10 TYS. LUDNOŚCI**
CHART 1 (44). **MEDICAL PERSONNEL PER 10 THOUSAND POPULATION**

MAPA 1 (26).
MAP 1 (26).

AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA W 2019 R.
OUTPATIENT HEALTH CARE IN 2019

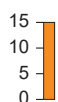
Liczba ludności na 1 podmiot
Number of population per 1 entity

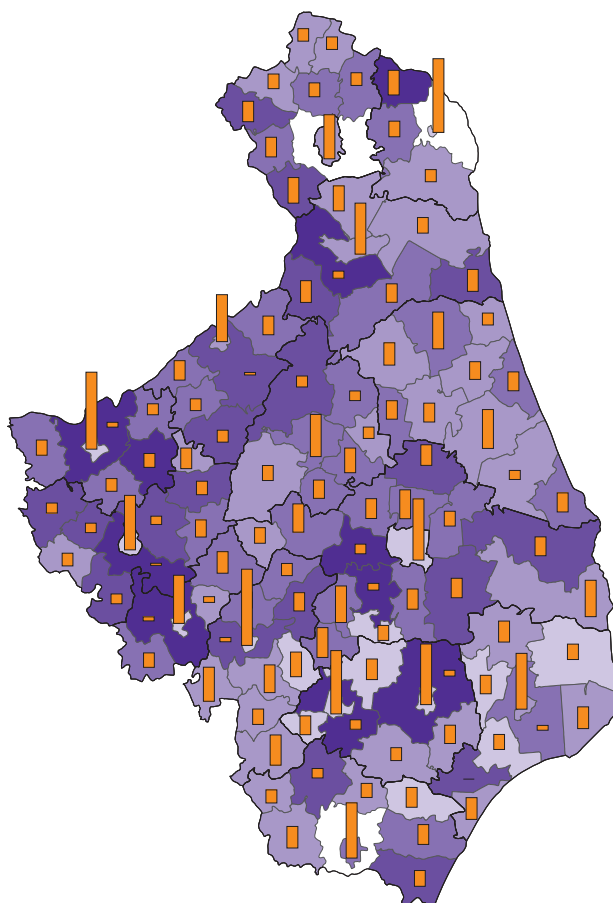
zjawisko nie wystąpiło
magnitude zero

Podlaskie = 1275

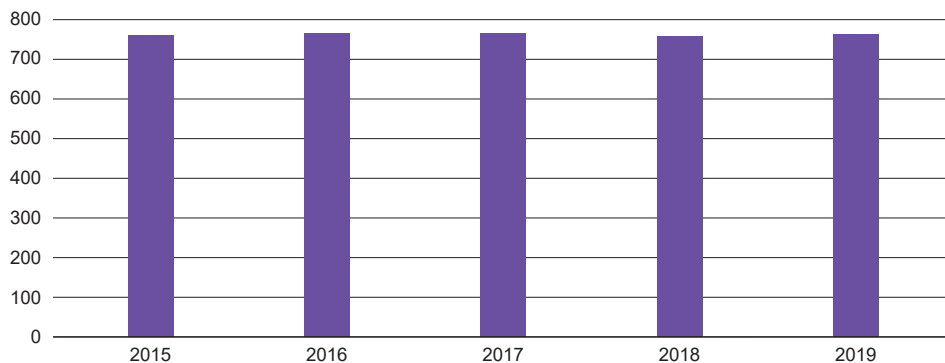
Liczba udzielonych porad
lekarskich na 1 mieszkańca
Number of doctors
consultations per capita

Podlaskie

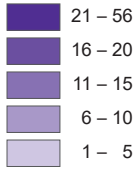
Przychodnie
Outpatient departments

MAPA 2 (27).
MAP 2 (27).

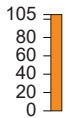
PRACOWNICY MEDYCZNI W 2019 R.
MEDICAL PERSONNEL IN 2019

Lekarze na 10 tys. ludności
Doctors per 10 thousand population

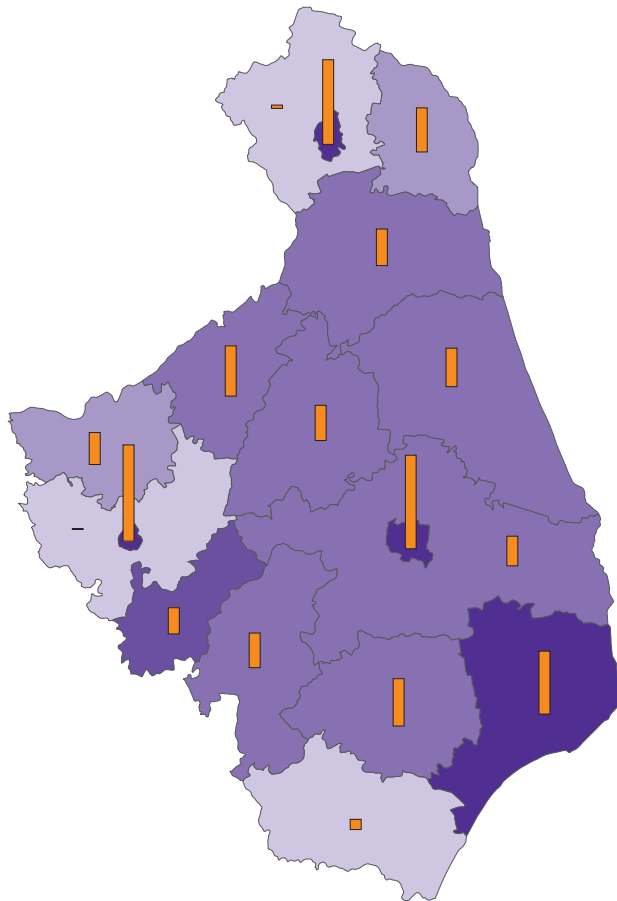

Podlaskie = 25

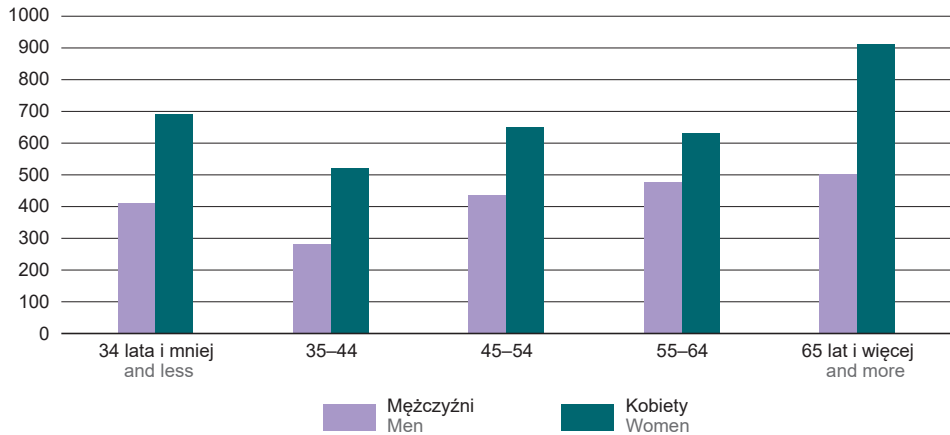
Pielęgniarki i położne
na 10 tys. ludności
Nurses and midwives
per 10 thousand population

Podlaskie

Lekarze uprawnieni do wykonywania zawodu medycznego według grup wieku i płci
Doctors entitled to practise medical profession by age groups and sex

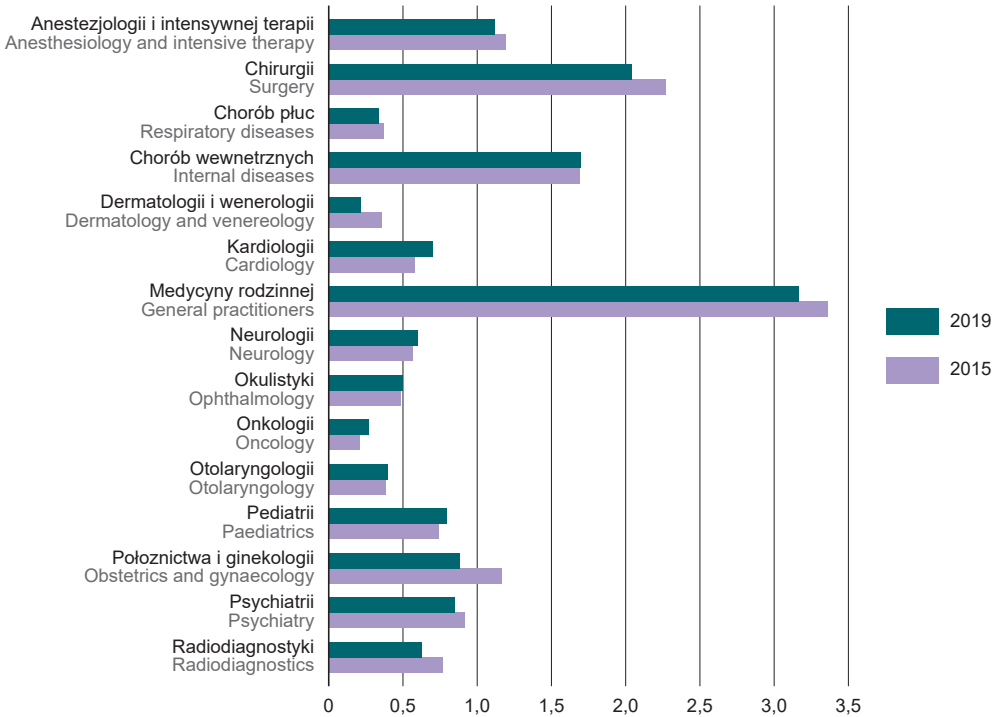

TABL. 2 (62). **LEKARZE SPECJALIŚCI**
Stan w dniu 31 grudnia
DOCTORS SPECIALISTS
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Lekarze specjaliści	2184	2048	2099	Doctors specialists
w tym w zakresie:				of which in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	142	141	132	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii	270	221	241	Surgery
Chorób płuc	44	35	40	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	201	174	200	Internal diseases
Dermatologii i wenerologii	43	27	26	Dermatology and venereology
Kardiologii	69	77	83	Cardiology
Medycyny rodzinnej	400	383	373	General practitioners
Neurologii	67	71	71	Neurology
Okulistyki	58	52	59	Ophthalmology
Onkologii	25	30	32	Oncology
Otolaryngologii	46	49	47	Otolaryngology
Pediatrici	88	84	94	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	139	123	104	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii	109	98	100	Psychiatry
Radiodiagnostyki	91	89	74	Radiodiagnostics

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.
Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration.

WYKRES 2 (45). **LEKARZE SPECJALIŚCI WEDŁUG WYBRANYCH SPECJALNOŚCI**
NA 10 TYS. LUDNOŚCI
CHART 2 (45). **DOCTOR SPECIALISTS BY SELECTED SPECIALISATIONS**
PER 10 THOUSAND POPULATION

TABL. 3 (63). **SZPITALE OGÓLNE**
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Leczeni ^a w tys.	269,3	270,6	251,8	Inpatients ^a in thousands
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,2	4,9	5,1	Average patient stay in days
Łóżka ^b	5933	5888	5086	Beds ^b
w tym na oddziałach:				of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	938	952	759	internal diseases
kardiologicznych ^c	215	223	216	cardiological ^c
chirurgicznych	1276	1310	1068	surgical
pediatrycznych	488	423	357	paediatric
ginekologiczno-położniczych	561	584	502	gynaecological-obstetric
onkologicznych	179	194	172	oncological
intensywnej terapii	119	134	123	intensive therapy
zakaźnych	299	286	219	communicable
gruźlicy i chorób płuc	305	218	203	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	51	38	23	dermatological
neurologicznych	221	218	164	neurological
psychiatrycznych	161	130	121	psychiatric

a Leczeni w trybie stacjonarnym łącznie z ruchem międzyoddziałowym. b Stan w dniu 31 grudnia. c Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

a Inpatients including inter-ward transfer. b As of 31 December. c Including intensive cardiological care wards.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 4 (64). **LECZNICTWO UZDROWISKOWE**
HEALTH RESORT TREATMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Sanatoria ^a	1	2	3	3	Sanatoria ^a
łóżka ^a	195	249	342	358	beds ^a
kuracjusze lecznictwa stacjonarnego w tys.	4,1	3,2	7,1	9,0	inpatients in thousands

a Stan w dniu 31 grudnia.

Uwaga. W 2019 r. w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego z leczenia w trybie ambulatoryjnym skorzystało łącznie 647 kuracjuszy.

Źródło: dane Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

a As of 31 December.

Note. In 2019 in health resort facilities in outpatient health care system has been treated 647 of outpatients.

Source: data of the Ministry of the Interior and Administration as well as Statistics Poland.

TABL. 5 (65). POMOC DORAŻNA I RATOWNICTWO MEDYCZNE
Stan w dniu 31 grudnia
FIRST AID AND EMERGENCY MEDICAL SERVICES
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne:					Units of the State Emergency Medical Services:
zespoły ratownictwa medycznego	53	54	55	57	emergency rescue teams
podstawowe	29	30	35	20	basic
specjalistyczne	24	24	20	37	specialists
lotniczy zespół ratownictwa medycznego	2	2	2	2	medical air rescue team
szpitalne oddziały ratunkowe	11	9	11	12	hospital emergency wards
Wyjazdy na miejsca zdarzenia (w ciągu roku):					Calls to the occurrence places (during the year):
w tysiącach	93,5	90,9	85,1	78,2	in thousands
na 1000 ludności	77,6	76,4	71,9	66,3	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia (w ciągu roku):					Persons who received health care benefits in the place of occurrence (during the year):
w tysiącach	94,3	91,5	85,1	79,2	in thousands
na 1000 ludności	78,3	76,8	71,9	67,1	per 1000 population

TABL. 6 (66). KRWIODAWSTWO^a
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Regionalne centra ^b	1	1	1	1	Regional centres ^b
Oddziały terenowe ^b	4	4	4	4	Local branches ^b
Krwiodawcy w tys.	30,0	34,2	29,5	29,6	Blood donors in thousands
w tym honorowi	29,9	34,2	29,5	29,6	of which voluntary
Liczba donacji ^c krwi pełnej w tys.	46,5	60,9	61,3	62,3	Number of collected donations ^c of whole blood in thousands
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	72,7	93,1	82,4	85,5	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thousands

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. b Stan w dniu 31 grudnia. c Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration. b As of 31 December. c Donation is collection of blood or blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 7 (67). APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE
Stan w dniu 31 grudnia
GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Apteki	337	387	398	382	Pharmacies
w tym prywatne	335	386	396	382	of which private
w tym na wsi	36	37	41	40	of which in rural areas
Punkty apteczne	65	61	54	51	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	61	57	51	49	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	2994	2654	2614	2721	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	4960	4988	5035	5185	of which in rural areas
1 aptekę	3571	3072	2969	3085	pharmacy
w tym na wsi	13295	12673	11299	11536	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	661	767	874	855	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

TABL. 8 (68).

**ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA
NA 100 TYS. LUDNOŚCI**INCIDENCE OF SELECTED INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS
PER 100 THOUSAND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Gruźlica	13,1	10,5	7,3	9,7	Tuberculosis
Tężec	0,1	–	–	–	Tetanus
Ksztusiec	22,5	19,2	5,1	9,9	Whooping cough
Odra	–	0,1	0,3	3,8	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:					Viral hepatitis:
typ A	0,2	0,1	0,3	0,3	type A
typ B	1,1	9,7	10,0	8,3	type B
typ C	2,5	9,5	9,0	9,8	type C
Różyczka	7,6	4,5	0,2	0,5	Rubella
Inwazyjne zakażenie <i>Streptococcus pneumoniae</i>	–	1,9	2,3	2,8	<i>Streptococcus pneumoniae</i> invasive infection
AIDS ^a	0,2	0,7	0,3	0,5	AIDS ^a
Salmonellozy	38,5	22,1	22,2	18,8	Other salmonella infections
Czerwonka bakteryjna	0,1	–	0,2	–	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	5,8	2,2	0,8	1,4	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	418,0	677,4	547,3	661,9	Acute diarrhoea in children up to the age of 2 ^b
Szkarłatna (płonica)	18,4	34,7	59,9	36,4	Scarlet (fever)
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	2,9	1,7	0,8	1,1	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	4,2	9,8	6,0	9,3	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	11,5	7,3	6,4	9,7	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznic nagminne)	8,0	5,9	4,1	3,9	Mumps
Włośnica	0,6	–	–	–	Trichinellosis
Grypa ^c	1508,9	6222,4	8930,3	7151,0	Influenza ^c
Szczepieni przeciw wściekliznie	18,4	21,6	21,2	22,4	Rabies vaccinants

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne) oraz Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc.

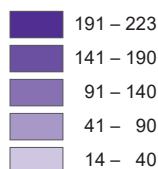
a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thousand children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – National Institute of Hygiene (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations) and the Tuberculosis and Lung Diseases Institute.

MAPA 3 (28).
MAP 3 (28).

ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE W 2019 R.
NURSERIES AND CHILDREN'S CLUBS IN 2019

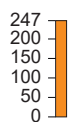
Dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych
na 1000 dzieci w wieku do lat 3
Children in nurseries and children's clubs
per 1000 children up to the age of 3

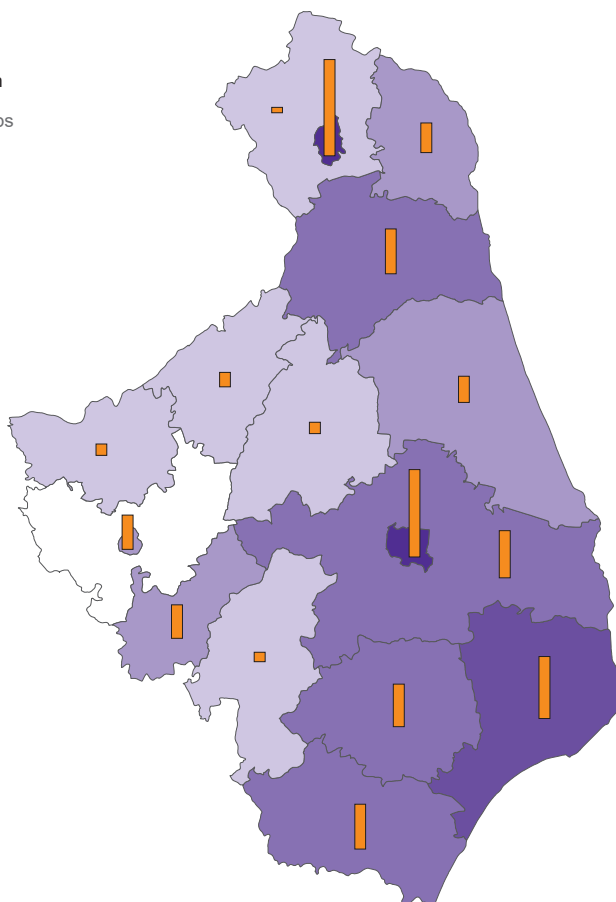
zjawisko nie wystąpiło
magnitude zero

Podlaskie = 122

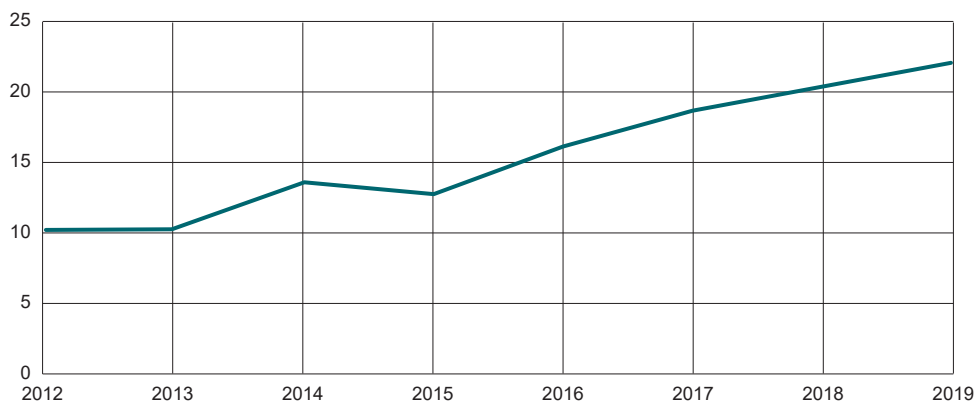
Miejsca w żłobkach
i klubach dziecięcych
na 1000 dzieci w wieku do lat 3
Places in nurseries
and children's clubs
per 1000 children up to the age of 3

Podlaskie

Odsetek gmin, w których znajduje się przynajmniej jedna placówka opieki nad dziećmi do lat 3
Percentage of gminas with at least one childcare centre for children up to the age of 3

TABL. 9 (69). **ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE^{ab}**
Stan w dniu 31 grudnia
NURSERIES AND CHILDREN'S CLUBS^{ab}
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Żłobki	8	39	83	100	Nurseries
w tym publiczne	8	18	22	24	of which public
Oddziały żłobkowe	8	3	1	–	Nursery wards
Kluby dziecięce	.	20	17	12	Children's clubs
w tym publiczne	.	–	–	–	of which public
Miejsca:					Places:
w żłobkach	1128	1983	3714	4387	in nurseries
w klubach dziecięcych	.	408	290	223	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					Children staying (during the year):
w żłobkach	1669	2910	5298	6306	in nurseries
w klubach dziecięcych	.	484	400	336	in children's clubs
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	30	70	106	122	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	101	93	93	93	per 100 places

a Miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. b Ponadto w 2019 r. opiekę nad dziećmi sprawowało 2 dziennych opiekunów opiekujących się 10 dziećmi i 80 niani zarejestrowanych w ZUS.

a Places and children staying in nurseries including nursery wards. b Moreover, in 2019 childcare for 10 children was provided by 2 day carers and 80 nannies registered in the Social Insurance Institution.

TABL. 10 (70). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**
Stan w dniu 31 grudnia
FAMILY FOSTER CARE^a
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	893	930	878	910	Foster families
Spokrewnione	764	607	568	591	Related
dzieci ^b	1054	818	760	776	children ^b
Niezawodowe	100	271	254	268	Non-professional
dzieci ^b	179	369	348	362	children ^b
Zawodowe ^c	29	52	56	51	Professional ^c
dzieci ^b	106	172	172	166	children ^b
Rodzinne domy dziecka	.	5	9	14	Foster homes
dzieci ^d	.	35	67	96	children ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za 2010 r. z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

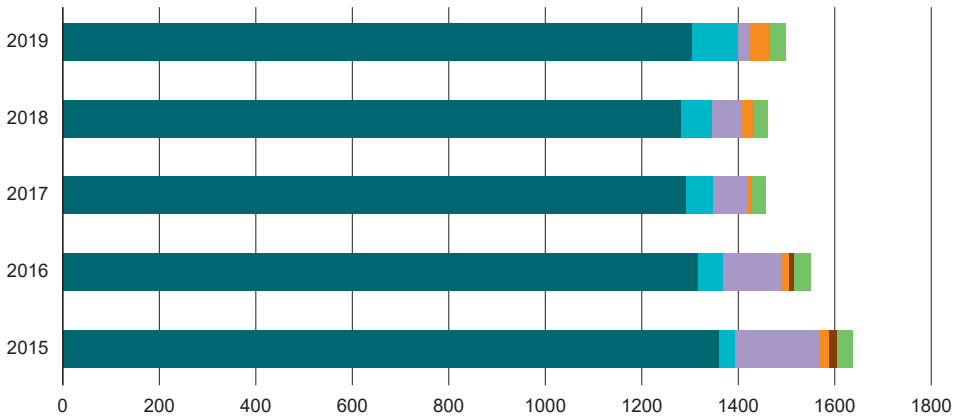
a Some data are not fully comparable with data for 2010 due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 – up to the age of 18, since 2012 – up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 11 (71). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA**
Stan w dniu 31 grudnia
INSTITUTIONAL FOSTER CARE
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	17	25	25	24	469	436	387	346	Care and education centres
interwencyjne	1	2	2	3	14	20	24	42	intervention
rodzinne	4	5	5	5	27	32	30	32	family
socjalizacyjne	2	8	3	1	54	175	60	25	socialisation
specjalistyczno-terapeutyczne	–	1	–	–	–	16	–	–	specialist therapy
inne ^a	10	9	15	15	374	193	273	247	others ^a
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne	.	–	1	1	.	–	16	19	Regional care and therapy centers

a Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; w 2010 r. – placówki wielofunkcyjne.
a Combining tasks of the intervention, socialisation and specialist therapy centres; in 2010 – multifunctional centres.

WYKRES 3 (46). **DZIECI (wychowankowie) W WYBRANYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ**
Stan w dniu 31 grudnia
CHART 3 (46). CHILDREN (residents) IN SELECTED FORMS OF FOSTER CARE
As of 31 December

W pieczy rodzinnej:
In family care:

■ w rodzinach zastępczych
in foster families

■ w rodzinnych domach dziecka
in foster homes

W pieczy instytucjonalnej – w placówkach opiekuńczo-wychowawczych:
In institutional care – in care and education centres:

■ socjalizacyjnych
socialisation

■ interwencyjnych
intervention

■ specjalistyczno-terapeutycznych
specialist therapy

■ rodzinnych
family

TABL. 12 (72). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**
Stan w dniu 31 grudnia
STATIONARY SOCIAL WELFARE^a
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	43	48	55	57	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca (łącznie z filiami):					Places (including branches):
ogółem	3043	3406	3504	3518	total
na 10 tys. ludności	25	29	30	30	per 10 thousand population
Mieszkańcy (łącznie z filiami):					Residents (including branches):
ogółem	2964	3195	3291	3278	total
na 10 tys. ludności	25	27	28	28	per 10 thousand population
Osoby oczekujące na umieszczenie	318	194	260	314	Persons awaiting a place

a łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy.

a Including community self-help homes.

TABL. 13 (73). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^a Beneficiaries ^a	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M			TOTAL
2010	77348	126293,1	
2015	69021	135829,0	
2018	51686	123071,9	
2019	64050	124329,7	
Pomoc pieniężna	41253	93112,8	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasilek stały	5728	31246,0	Permanent benefit
Zasilek okresowy	15096	35560,3	Temporary benefit
Zasilek celowy	20255	25351,6	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	35	148,2	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	22797	31216,9	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	196	731,8	Shelter
Posiłek	19 838	12464,7	Meal
Ubranie	7	2,3	Clothing
Sprawienie pogrzebu	107 ^b	280,4	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2637	17723,2	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	11	14,4	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

a Osoby, którym przyznano świadczenie decydują; w podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie. b Podano liczbę świadczeń, która w tym przypadku oznacza liczbę zmarłych.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

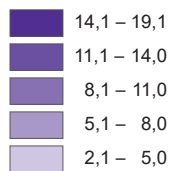
a Persons awarded the benefit by the decision; under the item benefits, recipients may be shown several times. b The number of benefits is provided, which in this case means the number of deceased.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

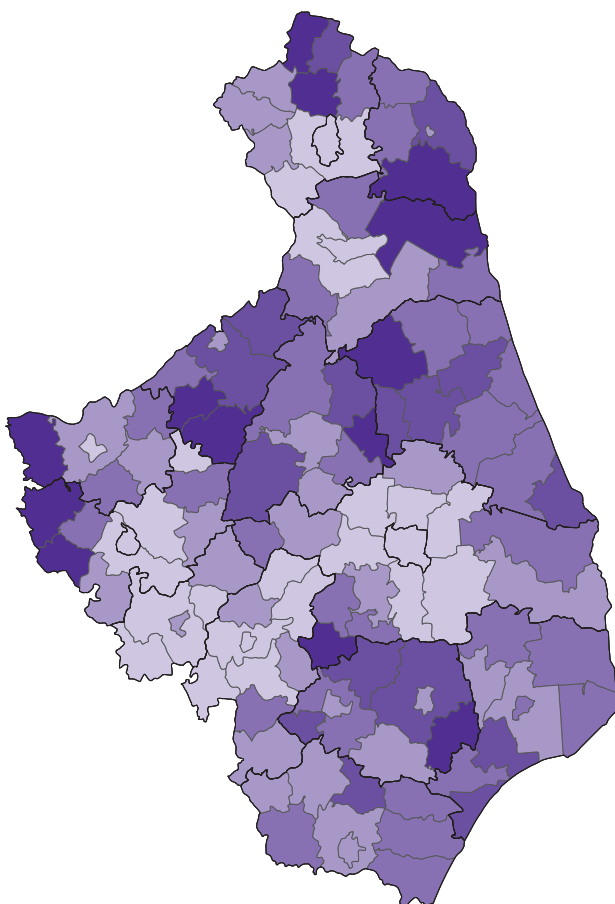
MAPA 4 (29).
MAP 4 (29).

BENEFICJENCI ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W 2019 R.
BENEFICIARIES OF COMMUNITY SOCIAL ASSISTANCE IN 2019

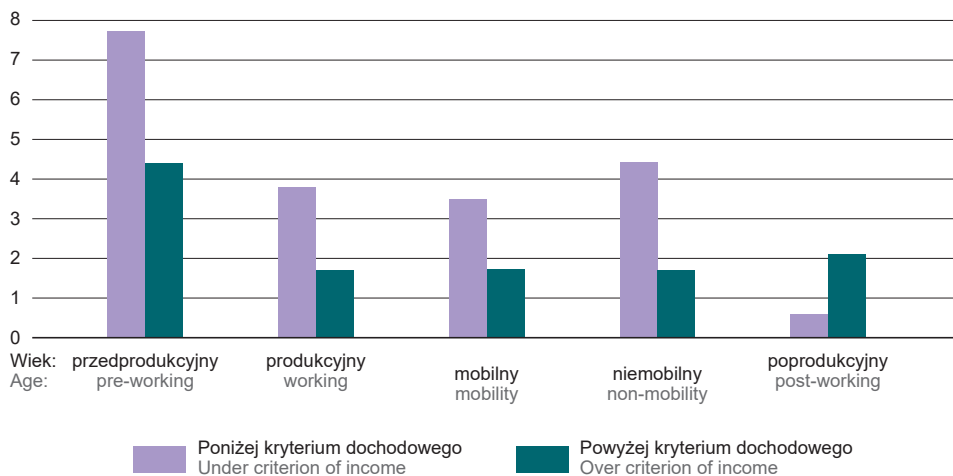
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w % ludności ogółem
Beneficiaries of community social assistance in % of total population

Podlaskie = 6,1

Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego
Share of beneficiaries of community social assistance by criterion of income

Dział X. Kultura. Turystyka. Sport Chapter X. Culture. Tourism. Sport

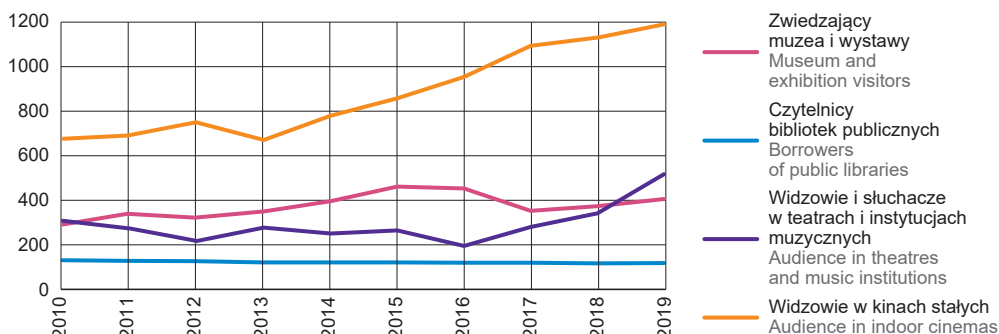
Kultura Culture

TABL. 1 (74). **DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA – TYTUŁY**
PUBLISHING ACTIVITIES – TITLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	liczba tytułów	number of titles			
Książki i broszury	586	640	731	808	Books and brochures
Wydawnictwa naukowe	227	185	176	202	Scientific publications
Podręczniki dla szkół wyższych	30	8	8	11	University textbooks
Wydawnictwa zawodowe	18	38	7	41	Professional publications
Podręczniki szkolne	8	2	10	6	School textbooks
Wydawnictwa popularne	186	318	327	360	Popular science
Literatura piękna	117	89	203	188	Belles-lettres
w tym dla dzieci i młodzieży	41	14	38	47	of which for children and youth
Gazety i czasopisma	181	214	152	169	Newspapers and magazines

Źródło: dane Biblioteki Narodowej.
Source: data of the National Library.

WYKRES 1 (47). **KORZYSTAJĄCY Z INSTYTUCJI KULTURY NA 1000 LUDNOŚCI**
CHART 1 (47). **PERSONS USING CULTURAL INSTITUTIONS PER 1000 POPULATION**

TABL. 2 (75). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	243	238	230	231	Libraries (as of 31 December)
w tym na wsi	172	166	159	160	of which in rural areas
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	50	45	27	26	Library service points (as of 31 December)
w tym na wsi	27	20	18	15	of which in rural areas
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					Collection (as of 31 December)
w tys. wol.	4630,6	4812,3	4769,2	4767,2	in thousand volumes
w tym na wsi	1902,0	1874,2	1802,2	1799,5	of which in rural areas
Czytelnicy ^a w tys.	159,2	144,7	140,1	140,9	Borrowers ^a in thousands
w tym na wsi	40,8	36,7	33,8	33,6	of which in rural areas
Wypożyczenia ^{ab} :					Loans ^{ab} :
w tys. wol.	3216,3	2916,4	2710,3	2709,1	in thousand volumes
w tym na wsi	922,5	801,6	690,3	680,8	of which in rural areas
na 1 czytelnika w wol.	20,2	20,2	19,3	19,2	per borrower in volumes
w tym na wsi	22,6	21,9	20,4	20,2	of which in rural areas

a Łącznie z punktami bibliotecznymi, dane za lata 2015–2019 przyporządkowano w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. b W 2010 r. bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points, data for 2015–2019 were assigned with division into urban areas and rural areas according to the location of the main unit. b In 2010 excluding interlibrary loans.

MAPA 1 (30).
MAP 1 (30).**BIBLIOTEKI PUBLICZNE W 2019 R.**
PUBLIC LIBRARIES IN 2019

Czytelnicy bibliotek publicznych
na 1000 ludności
Borrowers of public libraries
per 1000 population

141 – 224

111 – 140

81 – 110

51 – 80

16 – 50

zjawisko nie wystąpiło
magnitude zero

Podlaskie = 119

Wypożyczenia księgozbioru
na 1 czytelnika w woluminach
Loans per borrower in volumes

64,8

40,0

20,0

0

Podlaskie

Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Loans per borrower in volumes

25

20

15

10

5

0

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

TABL. 3 (76). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	26	31	30	29	Museums with branches ^a
Muzealia ^a w tys. szt	.	.	298,0	422,8	Museum exhibits ^a in thousand pcs
Wystawy czasowe:	133	191	160	156	Temporary exhibitions:
własne ^b	78	117	108	103	own ^b
obce ^c	55	74	25	20	exterior ^c
współorganizowane	.	.	27	33	co-organized
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	351,9	548,7	441,5	478,0	Museum and exhibition visitors in thousands
w tym młodzież szkolna ^d	94,3	155,6	118,4	114,4	of which primary and secondary school students ^d

a Stan w dniu 31 grudnia. b W kraju. c Krajowe i z zagranicy. d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 December. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 4 (77). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thousands	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne	2010	7	2246	2556	Theatres and music institutions
	2015	8	3975	1878	
	2018	8	3834	2587	
	2019	8	3734	2796	610,8
Teatry	6	1296	2169	467,3	Theatres
dramatyczne	2	646	1089	372,6	dramatic
lalkowe	4	650	1080	94,7	puppet
Teatry muzyczne	1	2438	410	111,6	Music theatres
Filharmonie	1	–	196	21,8	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry	–	–	3	1,0	Symphonic and chamber orchestras, choirs
Zespoły pieśni i tańca	–	–	18	9,1	Song and dance ensembles
Przedsiębiorstwa estradowe	2010	–	23	6,1	Entertainment enterprises
	2015	–	38	6,8	
	2018	–	10	3,4	
	2019	–	12	2,5	

a Stan w dniu 31 grudnia. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

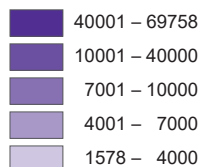
a As of 31 December. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 5 (78). **KINA STAŁE**
INDOOR CINEMAS

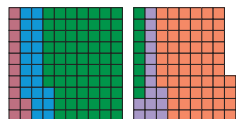
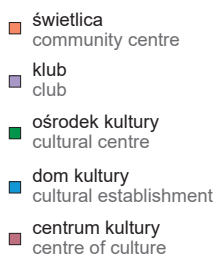
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	14	12	11	11 ^a	Cinemas (as of 31 December)
w tym multiplexy	1	1	1	1	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	5980	6543	6346	6346	Seats (as of 31 December)
w tym multiplexy	1689	1689	1705	1705	of which multiplexes
Seanse	36004	40523	53081	52667	Screenings
w tym multiplexy	15571	14237	15405	14873	of which multiplexes
na 1 kino	2572	3377	4826	4788	per cinema
Widzowie	814236	1020045	1336399	1405645	Audience
w tym multiplexy	298227	337052	340928	361351	of which multiplexes
na 1 kino	58160	85004	121491	127786	per cinema
na 1 seans	23	25	25	27	per screening

a W tym 3 miniplexy.

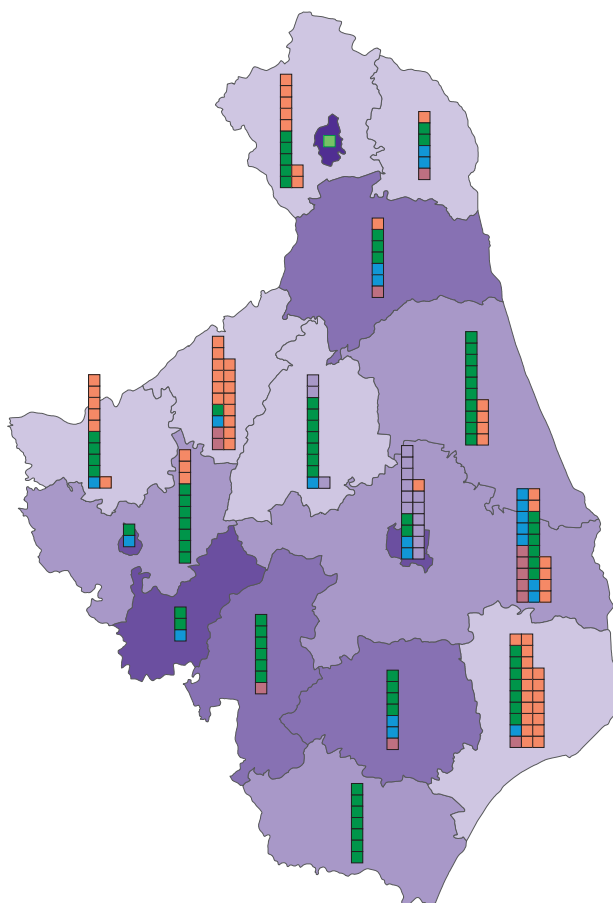
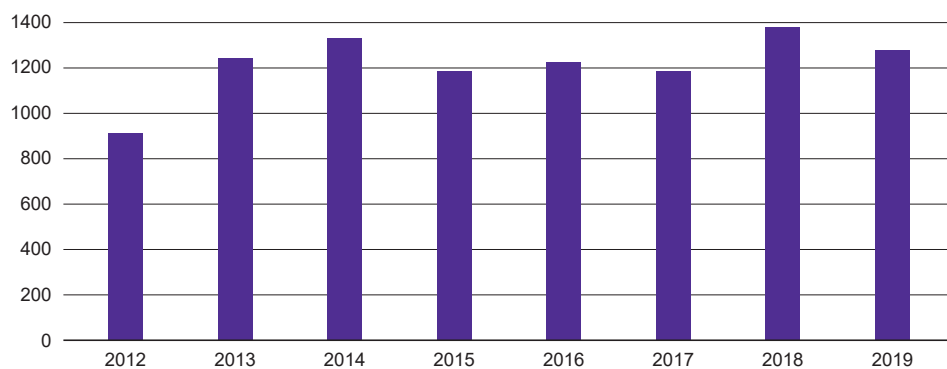
a Of which 3 miniplexes.

MAPA 2 (31).
MAP 2 (31).**PLACÓWKI KULTURY W 2019 R.**
CULTURE CENTRES IN 2019Liczba ludności na 1 placówkę
Population per 1 establishment

Podlaskie = 6404

□ 1 placówka:
1 establishment:

Podlaskie

Uczestnicy imprez na 1000 ludności
Event participants per 1000 population

Turystyka
Tourism

 TABL. 6 (79). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	182	269	281	286	Establishments (as of 31 July)
w tym całoroczne	132	197	216	216	of which open all year
Obiekty hotelowe	68	89	97	97	Hotels and similar establishments
hotele	23	36	48	51	hotels
motele	2	2	4	4	motels
pensjonaty	4	11	9	9	boarding houses
inne obiekty hotelowe	39	40	36	33	other hotel establishments
Pozostałe obiekty	114	180	184	189	Other establishments
schroniska ^b	15	8	7	7	shelters ^b
kempingi	2	2	3	3	camping sites
pola biwakowe	8	6	6	5	tent camp sites
ośrodki wczasowe	7	7	8	8	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	12	14	17	16	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	–	–	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych	14	16	15	16	complexes of tourist cottages
pokoje gościnne	.	26	34	40	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	61	48	48	agrotourism lodgings
inne obiekty	55	40	46	46	miscellaneous establishments
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	11409	13465	14636	15035	Bed places (as of 31 July)
w tym całoroczne	7409	9625	11136	11107	of which open all year
Obiekty hotelowe	4634	6116	7009	7230	Hotels and similar establishments
hotele	2596	3834	4761	5109	hotels
motele	91	116	201	197	motels
pensjonaty	146	386	322	343	boarding houses
inne obiekty hotelowe	1801	1780	1725	1581	other hotel establishments
Pozostałe obiekty	6775	7349	7627	7805	Other facilities
schroniska ^b	837	493	437	437	shelters ^b
kempingi	240	124	154	187	camping sites
pola biwakowe	615	345	300	250	tent camp sites
ośrodki wczasowe	982	554	686	725	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1103	1433	1567	1524	training-recreational centres
domy pracy twórczej	99	–	–	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	610	972	834	856	complexes of tourist cottages ^c
pokoje gościnne	.	534	787	907	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	903	768	772	agrotourism lodgings
inne obiekty	2289	1991	2094	2147	miscellaneous establishments
Korzystający z noclegów	456571	606539	638801	688526	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	72141	157816	145137	151779	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	309955	463660	495216	534802	Hotels and similar establishments
hotele	203846	336697	378476	416393	hotels
motele i pensjonaty	13642	22221	28163	28577	motels and boarding houses
inne obiekty hotelowe	92467	104742	88577	89832	other hotel establishments
Pozostałe obiekty	146616	142879	143585	153724	Other establishments
schroniska ^b	8720	4680	4468	4416	shelters ^b
kempingi i pola biwakowe	5233	5027	6199	6422	camping sites and tent camp sites
ośrodki wczasowe	10024	4027	9338	9835	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	25241	22202	26434	30049	training-recreational centres
domy pracy twórczej	3497	–	–	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	10876	14258	10659	10106	complexes of tourist cottages ^c
pokoje gościnne	.	8107	11205	12635	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	8821	7596	7593	agrotourism lodgings
inne obiekty	83025	75757	67686	72668	miscellaneous establishments

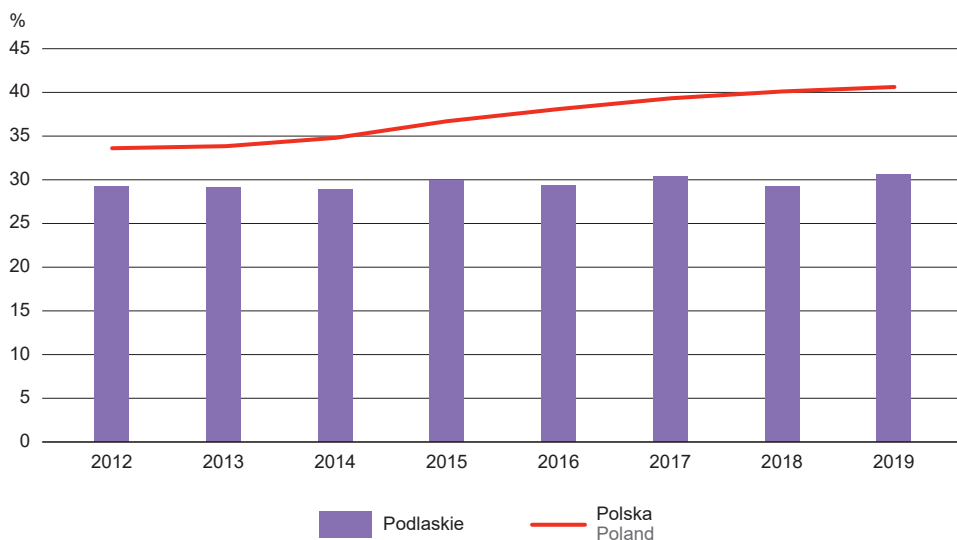
a W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w latach 2015–2019 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za lata 2018 i 2019 opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu. a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015–2019 concern establishments possessing 10 and more bed places. Data for 2018 and 2019 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Including youth hostels and school youth hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 6 (79). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI^a (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	903286	1128140	1211432	1315454	Nights spent (overnight stays)
w tym turystom zagranicznym	108038	216646	199203	207112	of which by foreign tourists
Obiekty hotelowe	488119	688707	774080	838774	Hotels and similar establishments
hotele	314936	488947	586082	642647	hotels
motele i pensjonaty	22335	37661	48304	52523	motels and boarding houses
inne obiekty hotelowe	150848	162099	139694	143604	other hotel establishments
Pozostałe obiekty	415167	439433	437352	476680	Other establishments
schroniska ^b	24220	16226	13942	14324	shelters ^b
kempingi i pola biwakowe	16705	10543	10137	11473	camping sites and tent camp sites
ośrodki wczasowe	48703	20191	30587	29585	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	80433	86539	95906	101710	training-recreational centres
domy pracy twórczej	10309	–	–	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	27027	51297	32561	32493	complexes of tourist cottages ^c
pokoje gościnne	.	21266	31185	40594	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	.	29396	26548	27750	agrotourism lodgings
inne obiekty	207770	203975	196486	218751	miscellaneous establishments

a W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych; w latach 2015–2019 dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane za lata 2018 i 2019 opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi. c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu. a In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings; in 2015–2019 concerns establishments with 10 and more bed places. Data for 2018 and 2019 were compiled considering imputation for units, which refused to participate in the survey. b Including youth hostels and school youth hostels. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

WYKRES 2 (48). **STOPIEŃ WYKORZYSTANIA MIEJSC NOCLEGOWYCH^a**
CHART 2 (48). **OCCUPANCY RATE OF BED PLACES^a**

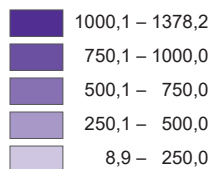

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
a Concerns establishments with 10 and more bed places.

MAPA 3 (32).
MAP 3 (32).

WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI W 2019 R.
OCCUPANCY OF TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS IN 2019

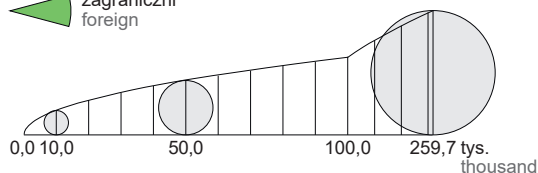
Turyści korzystający z noclegów
na 1000 ludności
Tourists accommodated
per 1000 population

◇ Tajemnica statystyczna
Statistical confidentiality

Podlaskie = 583,8

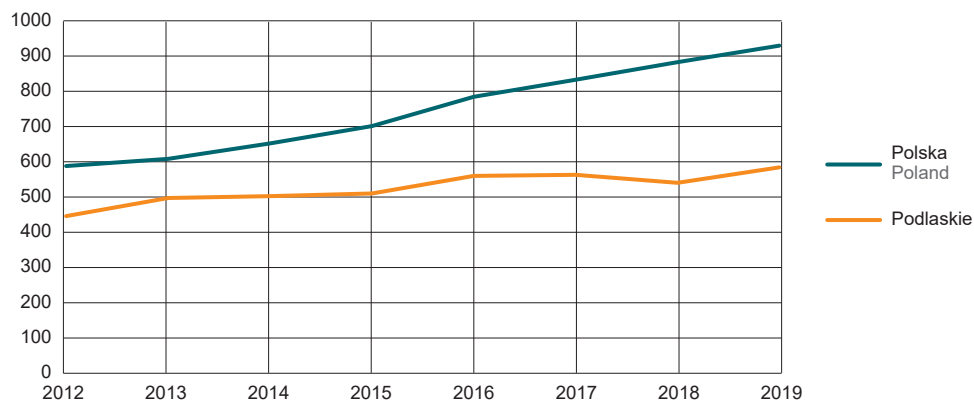
Turyści:
Tourists:

Podlaskie = 688,5 tys.

thousand

Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności
Tourists accommodated per 1000 population

**Sport
Sport**

TABL. 7 (80).

ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE

Stan w dniu 31 grudnia

PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2016	2018	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS					
Jednostki organizacyjne	462	449	405	392	Organizational units
Członkowie	15623	14332	12077	10781	Members
Ćwiczący ^a	12424	10902	9265	8922	Persons practising sports ^a
KLUBY SPORTOWE SPORTS CLUBS					
Jednostki organizacyjne	442	441	442	459	Organizational units
Członkowie	28191	27743	30353	33159	Members
Ćwiczący	28694	26117	29094	30125	Persons practising sports
mężczyźni	19509	18152	20641	20882	males
kobiety	9185	7965	8453	9243	females
w tym w wieku do 18 lat	22632	19840	19947	21444	of which aged up to 18 years
Sekcje sportowe	1021	887	813	815	Sports sections
Trenerzy	466	534	740	839	Coaches
Instruktorzy sportowi	831	799	682	690	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	351	278	239	274	Other persons running sports classes

a Dane szacunkowe.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a Estimated data.

N o t e. Data on the basis of a periodic survey conducted every two years.

TABL. 8 (81).

**WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTÓW W KLUBACH SPORTOWYCH
W 2018 R.**

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2018

As of 31 December

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący	Persons practising sports		Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Badminton	22	658	308	551	13	24	Badminton
Boks	6	428	105	330	12	15	Boxing
Brydż sportowy	6	113	21	26	4	5	Bridge
Gimnastyka artystyczna	2	150	150	150	3	4	Rhythmic gymnastics
Hokej	13	363	156	307	1	11	Hockey
Jeździectwo ^a	15	461	379	345	5	36	Equestrian sports ^a
Judo	10	866	231	815	17	12	Judo
Ju jitsu	4	145	15	29	2	4	Ju jitsu
Kajakarstwo klasyczne	3	87	32	54	4	1	Classic canoeing
Karate ^a	25	1406	467	1049	24	43	Karate ^a
Kolarstwo ^a	17	325	65	250	4	13	Cycling ^a
Koszykówka	41	1923	618	1696	51	38	Basketball
Lekkoatletyka	65	2270	1139	1787	72	62	Athletics
Łyżwiarstwo ^a	5	338	197	313	15	4	Skating ^a

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 8 (81).

WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTÓW W KLUBACH SPORTOWYCH W 2018 R. (dok.)

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS IN 2018 (cont.)

As of 31 December

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący	Persons practising sports		Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Piłka nożna ^a	185	9466	758	7513	348	96	Football ^a
Piłka ręczna	39	1310	599	1129	32	29	Handball
Piłka siatkowa ^a	85	2660	1631	2159	83	66	Volleyball ^a
Pływanie	23	1373	692	1232	39	20	Swimming
Podnoszenie ciężarów	2	37	5	14	2	1	Weightlifting
Sport motorowy ^a	5	76	–	8	–	3	Motorsport ^a
Sport lotniczy ^a	5	109	13	5	–	9	Air sport ^a
Strzelectwo sportowe ^a	30	1475	241	285	47	59	Sport shooting ^a
Sumo	4	134	44	101	3	6	Sumo
Szachy	23	948	271	605	4	25	Chess
Szermierka	2	81	45	77	1	3	Fencing
Taekwon-do ^a	9	502	206	432	10	9	Taekwon-do ^a
Tenis	11	571	106	455	10	8	Tennis
Tenis stołowy	44	927	350	650	20	28	Table tennis
Zapasy ^a	13	362	64	279	5	14	Wrestling ^a
Żeglarstwo ^a	15	385	121	212	3	40	Sailing ^a

a Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a A sports field (consists of a number of related kinds of sports).

TABL. 9 (82).

WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2018 R.

Stan w dniu 31 grudnia

SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2018

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych osób ćwiczących Of which adapted to the needs of disabled persons practising sports	SPECIFICATION
Stadiony ogółem ^b	51	12	Stadiums total ^b
w tym piłkarskie	21	6	of which football
Boiska do gier wielkich ^c	126	33	Fields for big games ^c
w tym piłkarskie	126	33	of which football
Boiska do gier małych ^c	77	23	Fields for small games ^c
w tym:			of which:
koszykówki	22	9	basketball
piłki ręcznej	9	4	handball
piłki siatkowej	14	6	volleyball
Boiska uniwersalne (wielozadaniowe)	80	37	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	33	14	Tennis courts
Hale sportowe	16	12	Sports halls
Sale gimnastyczne ^d	29	9	Gyms ^d
Pływalnie	22	16	Swimming pools
Tory sportowe	4	–	Sports tracks
Lodowiska sztucznie mrożone	5	1	Ice skating rinks

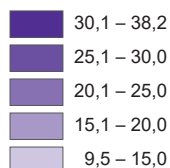
a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z deklarowanymi obiektami niespełniającymi wymogów przewidzianych dla stadionów, np. widowni.

c Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. d Łącznie z salami pomocniczymi.

a Excluding schools facilities. b Including declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. c Including non-full-size facilities. d Including auxiliary gyms.

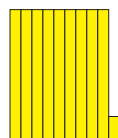
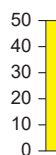
MAPA 4 (33).
MAP 4 (33).**KLUBY SPORTOWE W 2018 R.**
SPORTS CLUBS IN 2018

Ćwiczący na 1000 ludności
Persons practising sports
per 1000 population

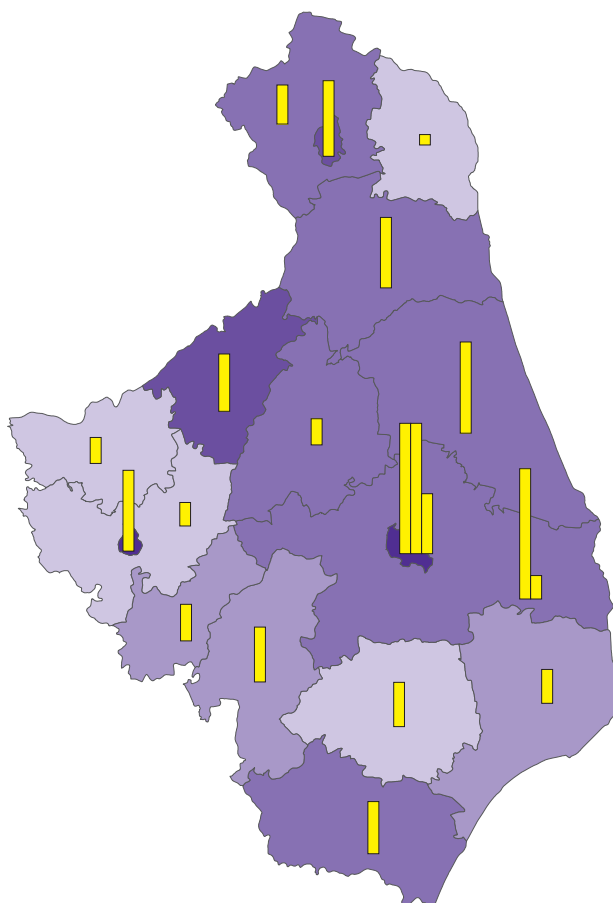

Podlaskie = 25,5

Kluby
Clubs

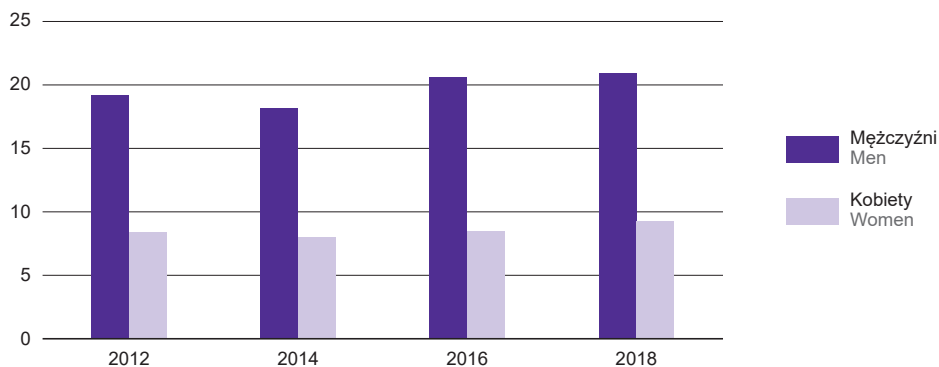

Podlaskie

Ćwiczący w klubach sportowych według płci
Persons practising sports in sports clubs by sex

tys.
thousand

Dział XI. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne Chapter XI. Science and technology. Information society

Nauka i technika Science and technology

TABL. 1 (83).

PODMIOTY, STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ ORAZ NAKŁADY W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ ENTITIES, DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT AND EXPENDITURES IN RESEARCH AND DEVELOPMENT

A. PODMIOTY^a ENTITIES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	36	84	134	146	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	13	12	21	20	of which R&D dedicated entities
instytuty ^b	.	.	.	.	institutes ^b
uczelnie ^b	.	9	7	7	higher education institutions ^b
pozostałe	.	.	13	.	others
Przemysł	16	46	67	78	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	16	42	.	.	of which manufacturing
Budownictwo	–	4	5	5	Construction
Usługi ^c	20	34	62	63	Services ^c

B. STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI B+R^a DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN R&D^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w % in %				
O G Ó Ł E M	.	69,8	73,9	74,7	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	89,7	81,2	87,6	84,4	of which R&D dedicated entities
instytuty ^b	.	.	.	63,9	institutes ^b
uczelnie ^b	89,9	81,1	87,7	84,9	higher education institutions ^b
pozostałe	.	.	.	84,6	others
Przemysł	54,0	22,8	37,8	46,5	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	54,0	22,8	37,9	46,5	of which manufacturing
Budownictwo	–	.	–	–	Construction
Usługi ^c	89,7	79,1	87,0	84,2	Services ^c

C. NAKŁADY^d NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ EXPENDITURES^d ON RESEARCH AND DEVELOPMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w mln zł in PLN millions				
O G Ó Ł E M	103,9	300,7	332,9	411,7	TOTAL
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	87,0	205,3	206,9	267,2	of which R&D dedicated entities
instytuty ^b	.	.	.	.	institutes ^b
uczelnie ^b	.	193,8	186,5	242,0	higher education institutions ^b
pozostałe	.	2,6	11,0	.	others
Przemysł	15,3	.	.	121,1	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	15,3	80,8	106,3	.	of which manufacturing
Budownictwo	—	.	.	3,0	Construction
Usługi ^c	88,6	219,4	223,7	287,7	Services ^c

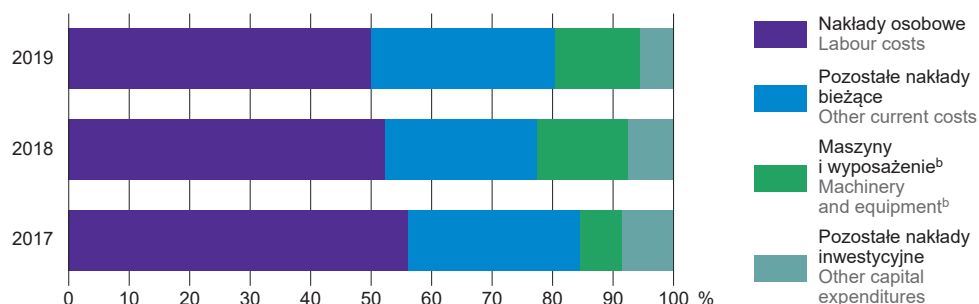
a Stan w dniu 31 grudnia. b Patrz uwagi do działu, ust. 1 na str. 186. c Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G–U). d Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych.

a As of 31 December. b See notes to the chapter, item 1 on pages 186. c Other kinds of activity (sections G–U). d Intramural; excluding depreciation of fixed assets.

WYKRES 1 (49).

NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW KOSZTÓW

CHART 1 (49).

EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF COSTS

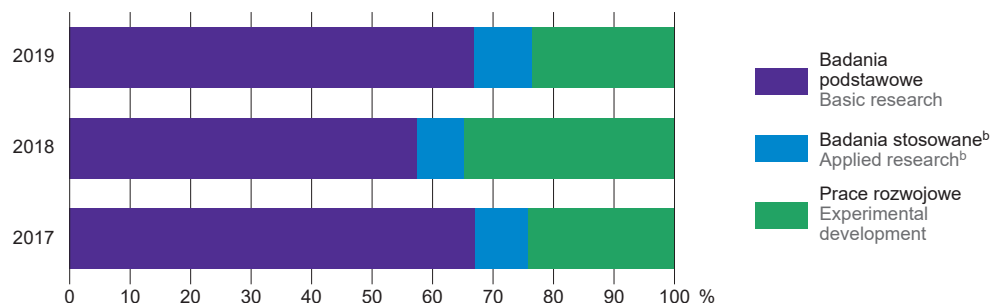
a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b Dotyczy maszyn i urządzeń technicznych, narzędzi, przyrządów, ruchomości, wyposażenia oraz środków transportu (grupy 3–8 KŚT).

a Intramural; excluding depreciation of fixed assets. b Concerns machinery and technical equipment, tools, instruments, movable properties, equipment not elsewhere classified and means of transport (groups 3–8 according to Classification of Fixed Assets).

WYKRES 2 (50).

NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI B+R

CHART 2 (50).

EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY TYPE OF R&D

a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych. b W 2017 r. łącznie z nakładami na badania przemysłowe.

a Intramural; excluding depreciation of fixed assets. b In 2017 including expenditures on industrial research.

TABL. 2 (84).

NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN B+R (ceny bieżące)**EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FIELD OF R&D (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w mln zł				
	in million PLN				
O G Ó Ł E M	103,9	300,7	332,9	411,7	TOTAL
w tym w dziedzinie:					of which in the field of:
Nauk przyrodniczych	16,6	.	42,6	48,7	Natural sciences
Nauk inżynierskich i technicznych	32,2	121,4	149,9	158,6	Engineering and technology
Nauk rolniczych i weterynaryjnych	.	7,2	6,5	13,4	Agricultural and veterinary sciences
Nauk społecznych	18,8	26,4	16,7	22,9	Social sciences

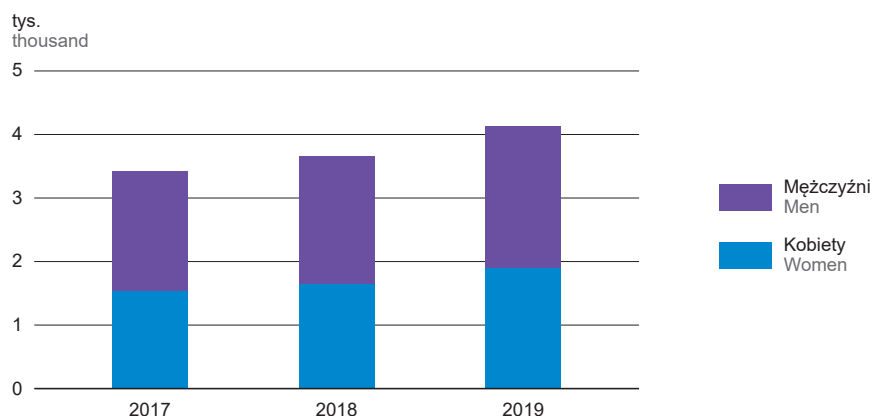
a Wewnętrzne; bez amortyzacji środków trwałych.

a Intramural; excluding depreciation of fixed assets.

WYKRES 3 (51).

PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG PŁCI

CHART 3 (51).

INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY SEX

a Uwzględniono wszystkie osoby, które w danym roku przeznaczyły na działalność B+R minimum 10% całkowitego czasu pracy lub ich wkład w działalność B+R był bardzo istotny.

a Taking into account all persons who in a given year allocated a minimum 10% of their total working time to R&D or their contribution to the R&D was very significant.

TABL. 3 (85).

PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**INTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY EDUCATIONAL LEVEL**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Z wykształceniem With level of education					SPECIFICATION
		wyższym tertiary				pozostałym other	
		z tytułem profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		pozostali others		
			doktora habilitowa- nego habilitated doctor ^b (HD)	doktora doctor (PhD)			
O G Ó Ł E M 2018	3653	279	524	1132	1456	262	T O T A L
2019	4130	275	533	1183	1789	350	
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	2886	271	527	1144	836	108	of which R&D dedi- cated entities
instytuty ^c	67	5	.	14	.	.	institutes ^c
uczelnie ^c	2738	266	511	1121	.	.	higher education institutions ^c
pozostałe	81	–	.	9	.	.	others
Przemysł	990	4	.	19	.	218	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	.	4	.	19	746	218	of which manufac- turing
Budownictwo	23	–	–	–	.	.	Construction
Usługi ^d	3117	271	.	1164	1020	.	Services ^d

a W osobach; uwzględniono wszystkie osoby, które w danym roku przeznaczyły na działalność B+R minimum 10% całkowitego czasu pracy lub ich wkład w działalność B+R był bardzo istotny. c Patrz uwagi do działu, ust. 1 na str. 186. d Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G–U).

a In persons; taking into account all persons who in a given year allocated a minimum 10% of their total working time to R&D or their contribution to the R&D was very significant. b The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions. c See notes to the chapter, item 1 on pages 186. d Other kinds of activity (sections G–U).

TABL. 4 (86).

PRACUJĄCY (personel wewnętrzny)^a W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG FUNKCJIINTERNAL PERSONNEL^a IN RESEARCH AND DEVELOPMENT BY FUNCTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2018		2019			SPECIFICATION
	ogółem total		badacze researchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel pomocniczy other supporting staff	
O G Ó Ł E M	2123,1	2246,3	1587,2	403,9	255,2	T O T A L
w tym podmioty wyspecjalizowane badawczo	1439,8	1453,9	1105,5	210,0	138,4	of which R&D dedicated entities
instytuty ^b	.	46,5	21,6	.	.	institutes ^b
uczelnie ^b	1346,6	1369,2	1059,8	.	.	higher education institutions ^b
pozostałe	49,3	38,2	24,1	12,7	1,4	others
Przemysł	534,1	.	.	171,2	.	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	.	619,3	.	171,2	.	of which manufacturing
Budownictwo	10,1	.	.	.	–	Construction
Usługi ^c	1578,9	1612,2	1206,3	.	.	Services ^c

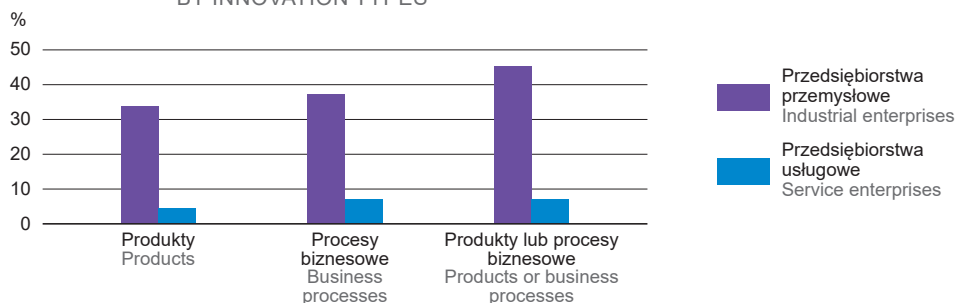
a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Patrz uwagi do działu, ust. 1 na str. 186. c Pozostałe rodzaje działalności (sekcje G–U).

a In full-time equivalents (FTE). b See notes to the chapter, item 1 on pages 186. c Other kinds of activity (sections G–U).

WYKRES 4 (52).

PRZEDSIĘBIORSTWA^a INNOWACYJNE W LATACH 2017–2019 WEDŁUG RODZAJÓW INNOWACJI^b

CHART 4 (52).

INNOVATE ENTERPRISES^a IN THE YEARS 2017–2019 BY INNOVATION TYPES^b

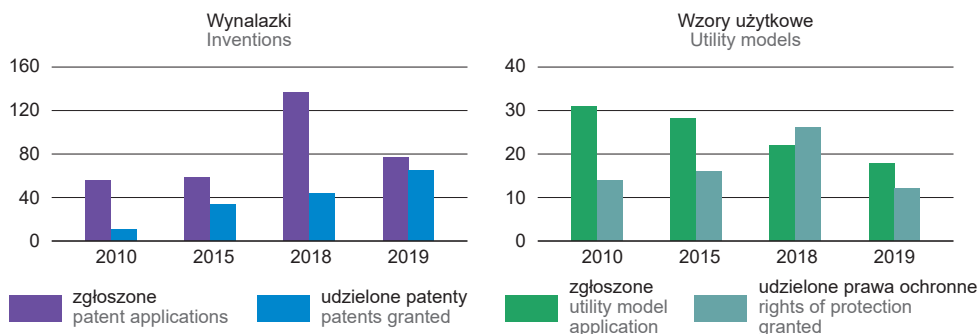
a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49. b W % liczby przedsiębiorstw ogółem.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons. b As a % of total number of enterprises.

WYKRES 5 (53).

WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a

CHART 5 (53).

DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne Information society

TABL. 5 (87). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSES OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

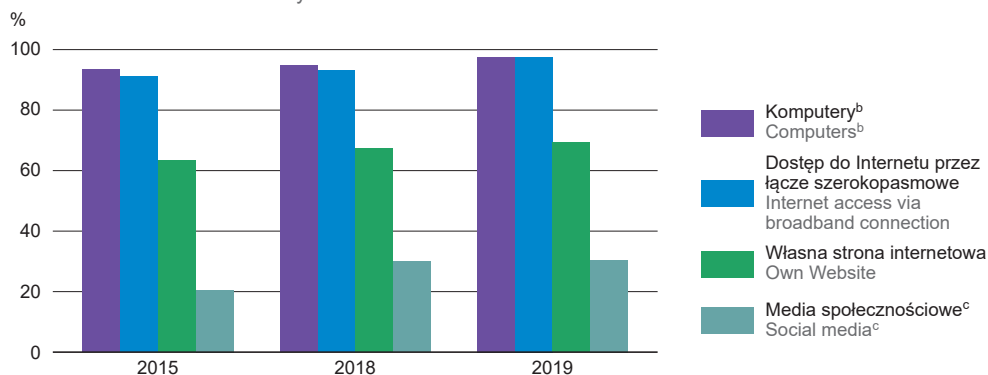
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in percent of total enterprises				
Przedsiębiorstwa kupujące usługi w chmurze obliczeniowej	.	5,7	8,3	12,4	Enterprises buying cloud computing services
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż elektroniczną	11,9	16,8	11,1	17,2	Enterprises conducting electronic sales
Przedsiębiorstwa korzystające z otwartych danych publicznych	.	.	17,1	17,1	Enterprises using open data

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

WYKRES 6 (54). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu

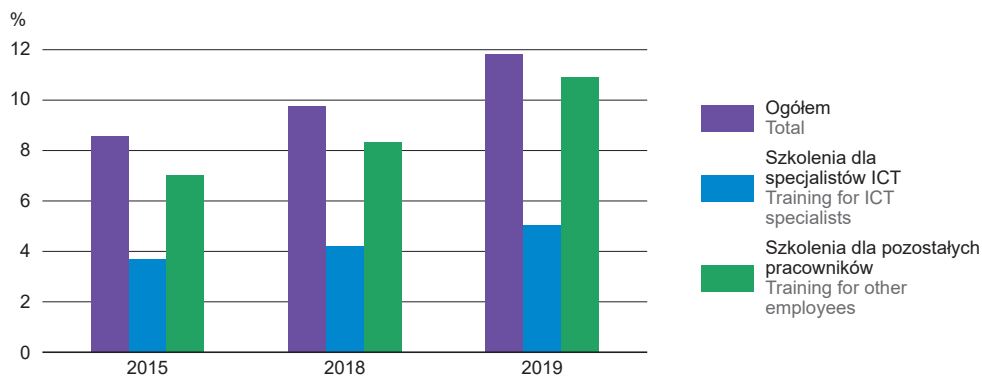
CHART 6 (54). **ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES**
As of January

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9. b Stacjonarne i przenośne np. laptopy (notebooki); od 2015 r. również smartfony i nettopy. c Serwisy społecznościowe, blogi, strony umożliwiające udostępnianie multimediów i narzędzi wymiany informacji Wiki.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); since 2015 including smartphones and nettops. c Social networks, blogs, multimedia content sharing websites, Wiki based knowledge sharing tools.

WYKRES 7 (55). **PRZEDSIĘBIORSTWA ZAPEWNIAJĄCE SWOIM PRACOWNIKOM SZKOLENIA PODNOSZĄCE UMIEJĘTNOŚCI Z ZAKRESU ICT**
CHART 7 (55). **ENTERPRISES PROVIDING ICT TRAINING TO THEIR EMPLOYEES**

Dział XII. Ceny Chapter XII. Prices

TABL. 1 (88). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					Consumer and for feeds cereal grain – per dt:
pszenicy	63,48	66,80	72,77	71,05	wheat
żyta	43,33	48,07	60,67	54,37	rye
jęczmienia	49,69	56,38	68,37	66,24	barley
owsa i mieszanek zbożowych	30,25	45,93	56,10 ^a	61,03	oats and cereal mixed
pszenżyta	43,71	52,88	62,06	62,77	triticale
Ziemniaki – za 1 dt	18,65	27,12	27,17	31,28	Potatoes – per dt
w tym jadalne (bez wczesnych)	69,61	33,61	36,07	44,13	of which edible (excluding early kinds)
Buraki cukrowe – za 1 dt	10,68	11,40	11,36	10,62	Sugar beets – per dt
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	130,28	150,84	153,87	150,82	Industrial rape and turnip rape – per dt
Liście tytoniu – za 1 dt	842,95	948,44	951,47	1009,08	Raw tobacco – per dt
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
bydło (bez cieląt)	4,43	5,84	6,79	6,29	cattle (excluding calves)
cielęta	9,16	9,51	9,90	9,89	calves
trzoda chlewna	3,82	4,11	4,47	5,41	pigs
Mleko krowie – za 1 l	1,16	1,21	1,42	1,42	Cows' milk – per l
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,23	0,30	0,26	0,24	Consumer hen eggs – per piece

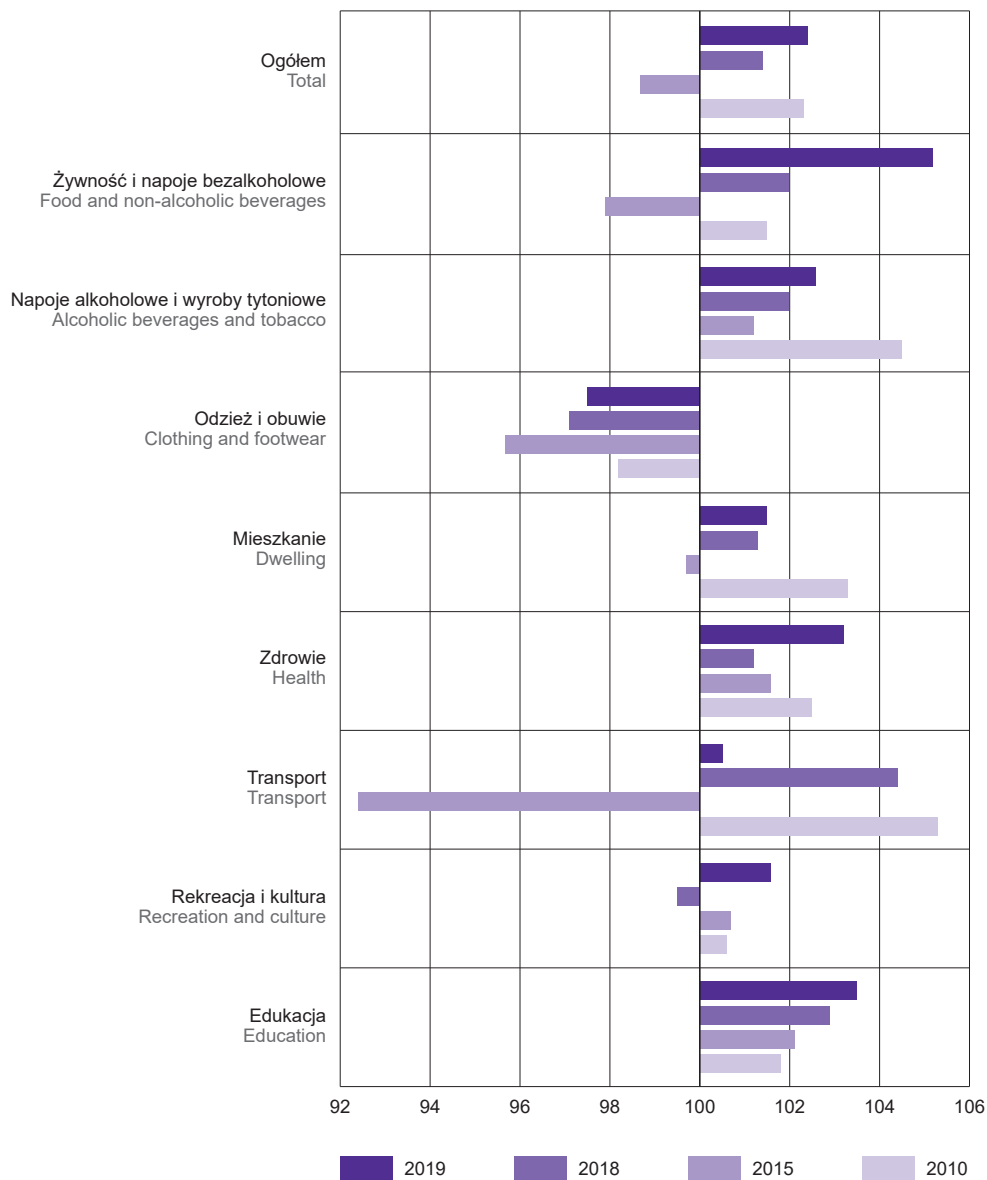
a Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 2 (89). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w zł in PLN				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					Cereal grain – per dt:
pszenicy	61,37	73,70	83,82	94,49	wheat
żyta	41,63	51,48	62,32	70,98	rye
jęczmienia	56,06	70,36	78,92	91,99	barley
owsa	40,72	51,92	65,98	82,42	oats
pszenżyta	49,51	61,28	72,41	80,56	triticale
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	92,43	87,21	95,57	189,47	Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt
Siano łąkowe – za 1 dt	.	37,33	33,55	36,01	Meadow hay – per dt
Słoma zbóż ozimych – za 1 dt	.	26,07	33,36	35,40	Straw of winter cereals – per dt
Zwierzęta gospodarskie – prosię na chów – za 1 szt.	132,74	149,62	.	.	Livestock – piglet – per head
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					Animals for slaughter – per kg:
cielęta	9,43	9,40	9,82	9,38	calves
trzoda chlewna	.	4,05	.	.	pigs
Jaja kurze – za 1 szt.	0,53	0,64	0,76	0,75	Hen eggs – per piece

WYKRES 1 (56). **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
 Rok poprzedni = 100
 CHART 1 (56). **PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES**
 Previous year = 100

Dział XIII. Rolnictwo
Chapter XIII. Agriculture

TABL. 1 (90). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW^a**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
		w ha	in ha	
O G Ó Ł E M	2010	1056996	1037669	T O T A L
	2015	1058258	1042644	
	2018	1072680	1059752	
	2019	1094470	1081789	
W dobrej kulturze rolnej		1087337	1075509	In good agricultural condition
Pod zasiewami		695904	687462	Sown area
Grunty ugorowane		5326	5139	Fallow land
Uprawy trwałe		5664	5661	Permanent crops
Ogrody przydomowe		1210	1210	Kitchen gardens
Łąki trwałe		341693	339058	Permanent meadows
Pastwiska trwałe		37540	36980	Permanent pastures
Pozostałe		7133	6280	Others

a Według siedziby użytkownika.
a By residence of the holder.

TABL. 2 (91). **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**
Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS
As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thousands	o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach with agricultural land area of – in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricul- tural land
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99	50,00 ha i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010	84,1	0,6	8,4	20,0	25,8	18,7	10,8	14,2	1,5	14,99	12,57
2013	79,1	1,9	6,6	19,2	25,3	17,9	10,5	16,3	2,3	15,89	13,58
2016	81,2	1,0	6,6	20,4	26,8	17,4	10,2	14,9	2,7	15,74	13,48
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE Of which PRIVATE FARMS											
2010	84,0	0,6	8,5	20,0	25,8	18,7	10,8	14,2	1,4	14,74	12,35
2013	79,0	1,9	6,6	19,2	25,3	17,9	10,5	16,3	2,3	15,67	13,39
2016	81,1	1,0	6,6	20,4	26,8	17,5	10,2	14,9	2,6	15,50	13,25

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
N o t e. Since 2013, data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 3 (92). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem Certified		W okresie przestawiania Under conversion	
	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicz- nych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha	gospodarstwa farms	powierzchnia ekologicz- nych użytków rolnych w ha organic agricultural land in ha
2010	1038	18890	995	24027
2015	2815	48553	458	7975
2018	2420	41789	569	9819
2019	2436	41336	428	10306

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
S o u r c e: data the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

TABL. 4 (93).

POWIERZCHNIA ZASIEWÓW

Stan w czerwcu

SOWN AREA

As of June

ZIEMIOPLODY	2010	2015	2018	2019		CROPS
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indywi- dualne of which private farms	
					w ha in ha	
O G Ó Ł E M	605827	655567	681070	695904	687462	T O T A L
w tym:						of which:
Zboża	466963	435287	448527	464375	458172	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	266304	247421	259023	295494	290896	basic cereals
pszenica	37579	52680	48624	88105	85933	wheat
żyto	77499	37799	70036	76620	75997	rye
jęczmień	21828	19937	22646	17652	17327	barley
owies	52060	41496	40850	45443	45099	oats
pszenżyto	77339	95510	76867	67674	66540	triticale
mieszkanki zbożowe	183788	160163	165206	142995	142929	cereal mixed
kukurydza na ziarno	12672	24271	19087	23310	21884	maize for grain
Ziemniaki	17206	11486	6593	14861	14839	Potatoes
Buraki cukrowe	275	68	16	12	12	Sugar beets
Rzepak i rzepik	8308	11058	17957	15505	14253	Rape and turnip rape

TABL. 5 (94).

ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW

SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2011-2015 ^a	2015	2018	2019		CROPS
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indywi- dualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	1298860	1175930	1094731	1318680	1288000	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	703357	690058	626928	794805	774417	basic cereals
pszenica	147370	171499	139569	264613	253573	wheat
żyto	132102	90096	143645	179867	177833	rye
jęczmień	57812	53404	55888	48542	47232	barley
owies	120520	107055	80240	98025	97414	oats
pszenżyto	245554	268004	207586	203759	198366	triticale
mieszkanki zbożowe	497508	392894	363402	358764	358615	cereal mixed
Ziemniaki	294541	186864	177921	291400	290844	Potatoes
Buraki cukrowe	11622	4194	926	343	343	Sugar beets
Rzepak i rzepik	27206	31694	47803	47998	43408	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	1682574	1345810	1585778	1737599	1735046	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	29,0	27,0	24,4	28,4	28,1	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe	28,6	27,9	24,2	26,9	26,6	basic cereals
pszenica	33,00	32,6	28,7	30,0	29,5	wheat
żyto	23,7	23,8	20,5	23,5	23,4	rye
jęczmień	28,8	26,8	24,7	27,5	27,3	barley
owies	26,8	25,8	19,6	21,6	21,6	oats
pszenżyto	30,7	28,1	27,0	30,1	29,8	triticale
mieszkanki zbożowe	27,7	24,5	22,0	25,1	25,1	cereal mixed
Ziemniaki	197	163	270	196	196	Potatoes
Buraki cukrowe	474	617	579	286	286	Sugar beets
Rzepak i rzepik	29,6	28,7	26,6	31,0	30,5	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	53,9	41,7	48,9	50,9	51,2	Meadow hay

a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

TABL. 6 (95).

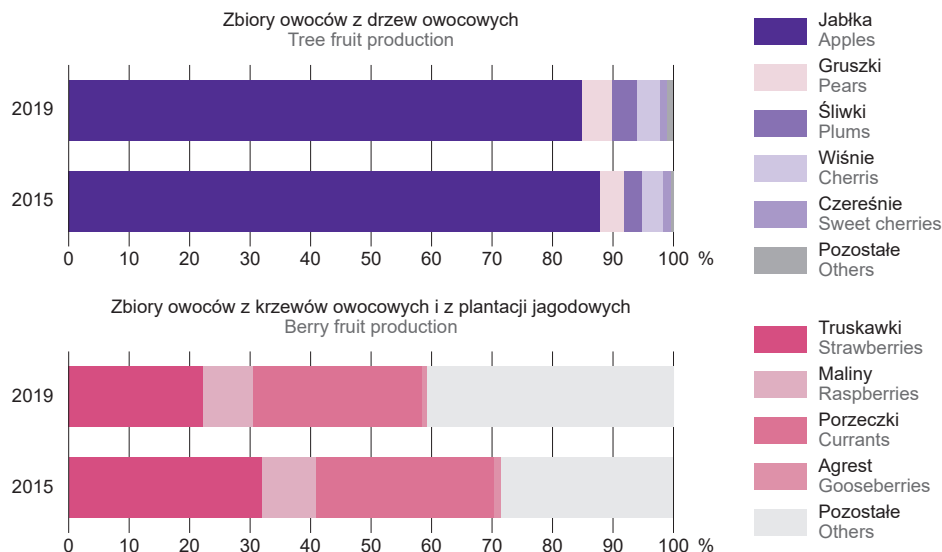
POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2018	2019		SPECIFICATION
			ogółem total	w tym gospodar- stwa indywi- dualne of which private farms	
POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu AREA in ha – as of June					
OGÓŁEM	1833	1727	1740	1740	TOTAL
Kapusta	348	311	327	327	Cabbages
Kalafiory	111	140	130	130	Cauliflowers
Cebula	169	140	159	159	Onions
Marchew jadalna	189	188	186	186	Carrots
Buraki ćwikłowe	172	158	164	164	Beetroots
Ogórki	180	160	172	172	Cucumbers
Pomidory	108	121	124	124	Tomatoes
Pozostałe ^b	556	509	478	478	Others ^b
ZBIORY w t PRODUCTION in t					
OGÓŁEM	33418	33188	32947	32947	TOTAL
Kapusta	12116	11710	11772	11772	Cabbages
Kalafiory	1612	1951	1781	1781	Cauliflowers
Cebula	2651	2135	2277	2277	Onions
Marchew jadalna	3985	3956	3855	3855	Carrots
Buraki ćwikłowe	3170	3400	3444	3444	Beetroots
Ogórki	1799	2125	2339	2339	Cucumbers
Pomidory	1348	1820	1799	1799	Tomatoes
Pozostałe ^b	6739	6091	5680	5680	Others ^b
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt					
Kapusta	348	377	360	360	Cabbages
Kalafiory	146	140	137	137	Cauliflowers
Cebula	157	152	143	143	Onions
Marchew jadalna	211	211	207	207	Carrots
Buraki ćwikłowe	185	215	210	210	Beetroots
Ogórki	100	133	136	136	Cucumbers
Pomidory	125	150	145	145	Tomatoes
Pozostałe ^b	121	120	119	119	Others ^b

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens. b Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

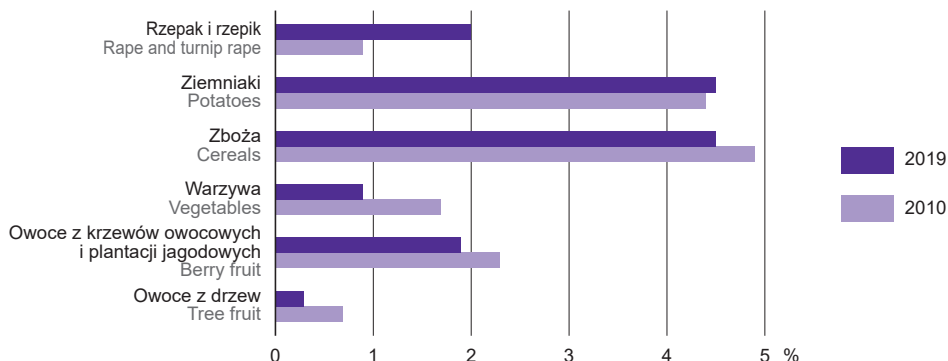
WYKRES 1 (57).

ZBIORY OWOCÓW
FRUIT PRODUCTION

WYKRES 2 (58).

UDZIAŁ WOJEWÓDZTWA W KRAJOWEJ PRODUKCJI WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH

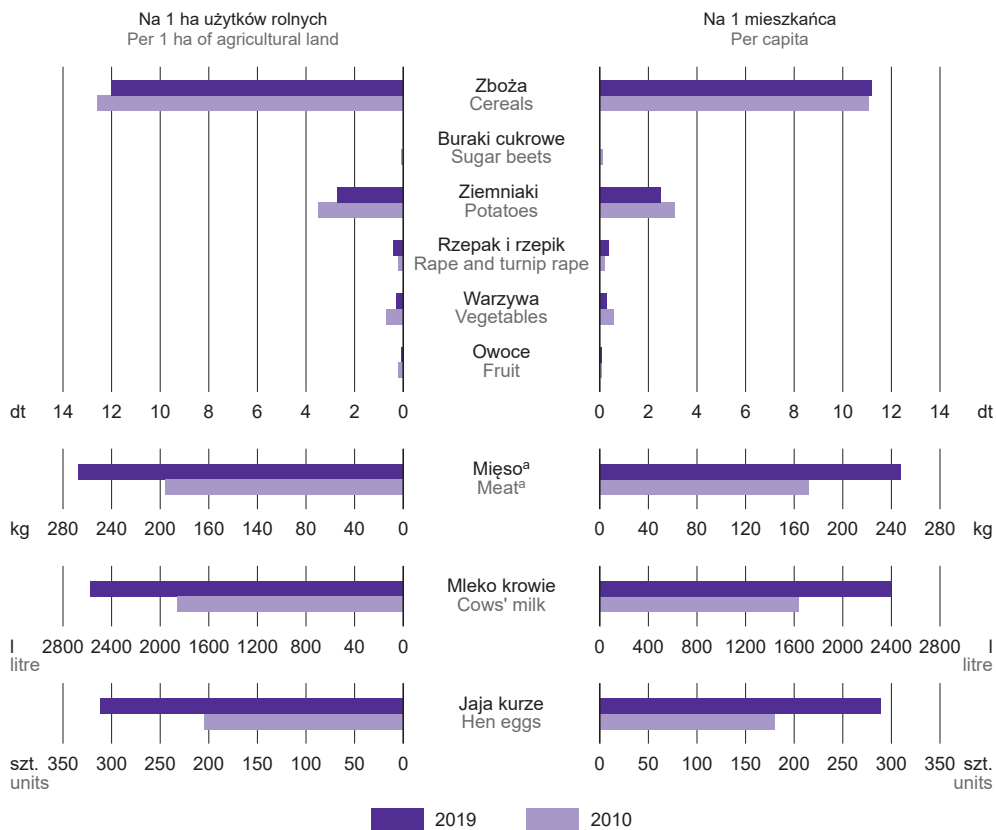
CHART 2 (58).

THE VOIVODSHIP'S SHARE IN DOMESTIC PRODUCTION OF SELECTED AGRICULTURAL AND HORTICULTURAL CROPS

WYKRES 3 (59).

PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH

CHART 3 (59).

PRODUCTION OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

a Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobiowe, kozie, królicze i dziczyzna; łącznie z tłuszczami i podrobami; w wadze poubojowej ciepłej. Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą.

a Beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; including fats and pluck; in post-slaughter warm weight. Since 2018, data have been incomparable with those for previous years due to the change of conversion rates in post-slaughter warm weight.

TABL. 7 (96).

BYDŁO, TRZODA CHLEWNA I OWCE

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS AND SHEEP

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	W SZTUKACH IN HEADS								
Bydło	878880	949112	1020892	1029464	876786	946981	1019592	1028445	Cattle
w tym krowy	457453	458749	464027	457166	456569	457817	463371	456614	of which cows
Trzoda chlewna	552848	337173	327788	320059	534272	320096	314968	307579	Pigs
w tym lochy	51755	27609	23540	22405	49836	25883	22453	21296	of which sows
Owce	22061	17976	27325	29683	22026	17882	26624	28759	Sheep
w tym maciorki	13645	10909	12761	15619	13622	10840	12484	14863	of which ewes
W przeliczeniowych sztukach dużych ^a (bydło, trzoda chlew- na, owce i konie)	807314	832091	881900	887746	802765	827766	878770	884985	In terms of large heads ^a (cattle, pigs, sheep and horses)
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads									
Bydło	83,1	89,7	95,2	94,1	84,5	90,8	95,1	95,1	Cattle
w tym krowy	43,3	43,3	43,3	41,8	44,0	43,9	98,0	42,2	of which cows
Trzoda chlewna	52,3	31,9	30,6	29,2	51,5	30,7	29,4	28,4	Pigs
w tym lochy	4,9	2,6	2,2	2,0	4,8	2,5	2,1	2,0	of which sows
Owce	2,1	1,7	2,5	2,7	2,1	1,7	2,5	2,7	Sheep
w tym maciorki	1,3	1,0	1,2	1,4	1,3	1,0	1,2	1,4	of which ewes
W przeliczeniowych sztukach dużych ^a (bydło, trzoda chlew- na, owce i konie)	76,4	78,6	82,2	81,1	77,4	79,4	82,9	81,8	In terms of large heads ^a (cattle, pigs, sheep and horses)

a W 2015 r. do przeliczeń przyjęto stan koni z 2013 r., w 2018 r. i 2019 r. – stan z 2016 r.

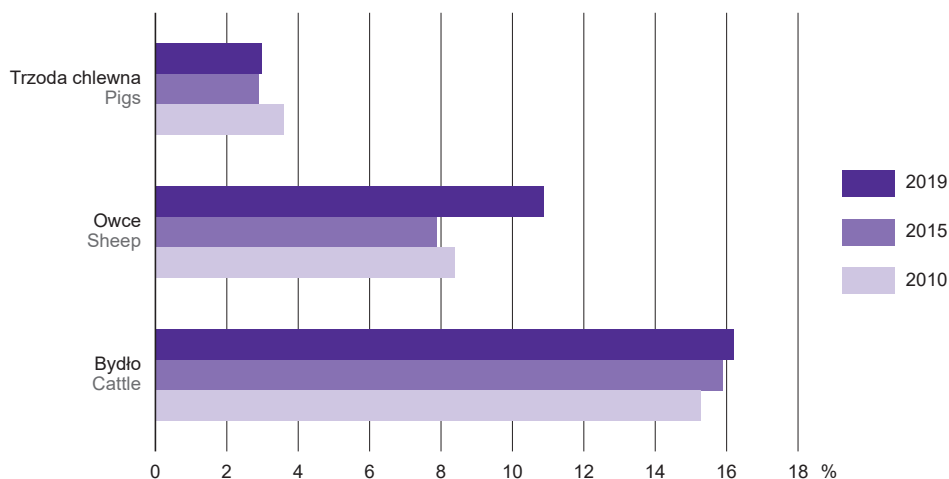
a In 2015 for calculations horses stocks of 2013 were adopted, in 2018 and in 2019 – as of 2016.

WYKRES 4 (60).

UDZIAŁ WOJEWÓDZTWA W KRAJOWYM POGLÓWIU**BYDŁA, TRZODY CHLEWNEJ I OWIEC**

CHART 4 (60).

THE VOIVODSHIP'S SHARE IN DOMESTIC STOCK OF CATTLE, PIGS AND SHEEP

TABL. 8 (97).

PRODUKCJA MIĘSA^a
PRODUCTION OF MEAT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	207,3	234,3	271,1	292,7	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	193,1	219,1	253,5	272,7	meat and fats
wołowe	51,6	49,4	55,8	73,1	beef
cielęce	5,3	1,2	-0,3	-0,2	veal
wieprzowe	76,0	76,5	80,3	88,6	pork
baranie	0,2	0,1	0,2	0,2	mutton
końskie	3,4	2,0	1,2	1,2	horseflesh
drobiowe	56,1	89,0	115,7	109,3	poultry
kozy i królicze ^b	0,5	0,9	0,6	0,7	goat and rabbit ^b
podroby	14,2	15,2	17,6	20,0	pluck
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg					
O G Ó Ł E M	196,1	221,4	252,7	267,4	TOTAL

a W wadze poubojowej ciepłej. Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą. b Łącznie z dziczyzną.

a In post-slaughter warm weight. Since 2018, data have been incomparable with those for previous years due to the change of conversion rates in post-slaughter warm weight. b Including game.

TABL. 9 (98).

PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						Milk production:
w milionach litrów	1969,4	2564,8	2834,9	2822,9	2819,8	in million litres
na 100 ha użytków rolnych w tys. l	186,3	242,4	264,3	257,9	260,7	per 100 ha agricultural land in thousand litres
Przeciętny roczny udoj mleka od 1 krowy w l	4105	5673	6187	6134	6497	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj w mln szt.	216,8	203,3	305,9	341,3	341,3	Egg production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	240	187	209	205	205	Average annual number of eggs per laying hen in units

TABL. 10 (99).

CIĄGNIKI ROLNICZE
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total		W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION
W sztukach	2010	101415	101042	In units
	2013	104780	104511	
	2016	110184	109903	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2010	10,4	10,3	Agricultural land area per tractor in ha
	2013	10,3	10,1	
	2016	9,9	9,8	

U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
 N o t e. Since 2013, data on the basis of period survey conducted every three years.

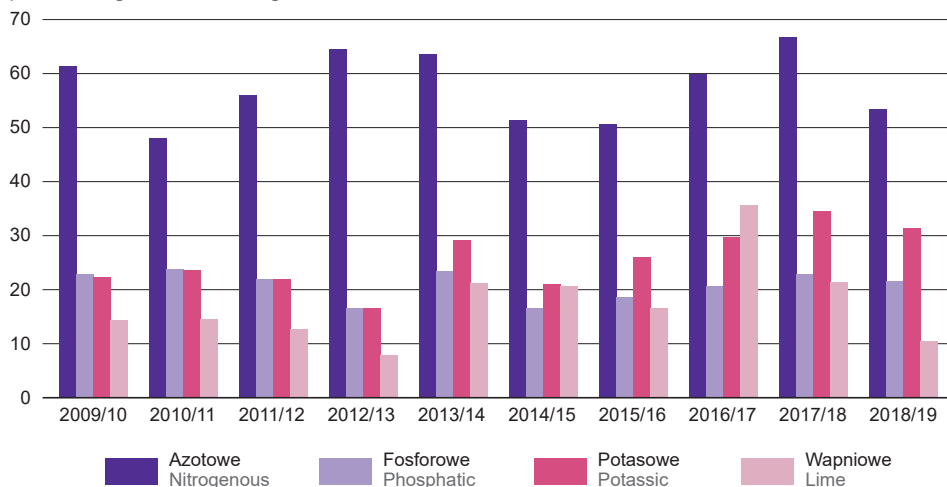
WYKRES 5 (61).

**ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH^a
ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**

CHART 5 (61).

**CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL^a
AND LIME FERTILISERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT**

na 1 ha użytków rolnych w kg
per 1 ha of agricultural land in kg

a Łącznie z nawozami wieloskładnikowymi.
a Including mixed fertilizers.

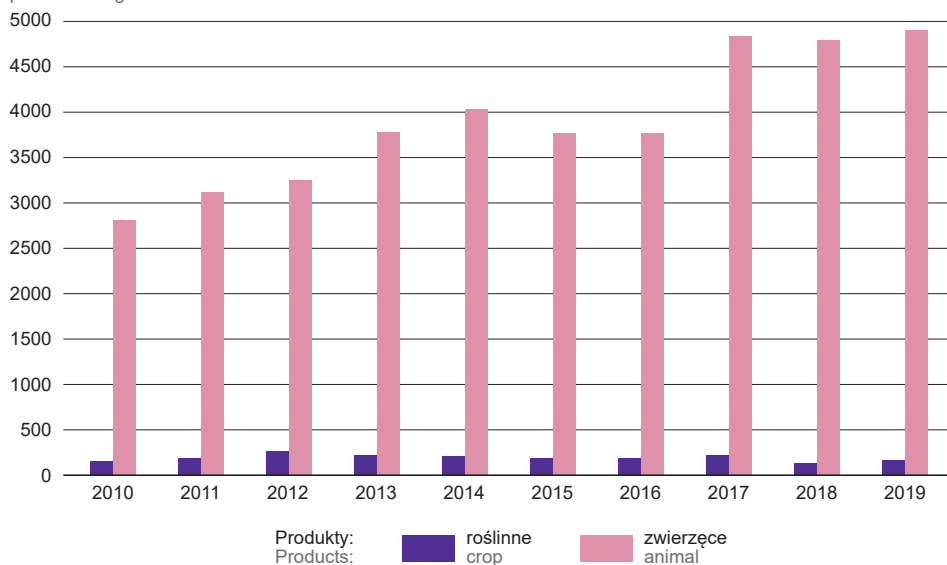
WYKRES 6 (62).

WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące)

CHART 6 (62).

VALUE OF AGRICULTURE PRODUCTS PROCUREMENT (current prices)

na 1 ha użytków rolnych w zł
per 1 ha of agricultural land in PLN

TABL. 11 (100).

SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2010	2015	2018	2019		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodar- stwa indywi- dualne of which private farms	
Zboża w t	104880	154633	125430	168031	145920	Cereals in t
w tym zboża podstawowe	89689	131562	95214	124605	108495	of which basic cereals
pszenica	44692	67979	40866	64386	53391	wheat
żyto	23819	26463	36087	40280	38678	rye
jęczmień	3031	4507	2254	2888	2702	barley
owies i mieszanki zbożowe	5901	10312	3875	3950	3251	oats and cereal mixed
pszenżyto	12246	22301	12132	13101	10473	triticale
Ziemniaki w t	87906	137698	44199	38716	38385	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	5972	4194	926	343	343	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	20447	12076	13700	19515	17277	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	21225	5784	7618	9754	9754	Vegetables in t
Owoce w t	10925	8619	5659	5713	5713	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^a w t	237516	294613	323714	327839	324181	Animals for slaughter ^a in t
bydło (bez cieląt)	82941	84047	93807	102271	102163	cattle (excluding calves)
cielęta	2253	2348	1185	1216	1215	calves
trzoda chlewna	70651	78904	73725	78420	76980	pigs
owce	217	231	283	276	273	sheep
konie	3064	2608	1548	1122	1122	horses
drób	78390	126475	153166	144534	142428	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b w t	156637	195708	222947	224247	221465	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^b in t
Mleko krowie w tys. l	1719914	2155582	2502572	2604942	2601793	Cows' milk in thousand litres
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	3565	781	1208	1739	1739	Consumer hen eggs in thousand units

a W wadze żywej; b Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej. Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą.

a In live weight; b Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. Since 2018, data have been incomparable with those for previous years due to the change of conversion rates in post-slaughter warm weight.

TABL. 12 (101).

DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ
(ceny stałe)
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT
(constant prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
	rok poprzedni = 100				previous year = 100				
Produkcja globalna	91,9	99,9	111,0	95,9	91,9	100,4	111,3	96,2	Gross output
roślinna	97,5	80,0	111,5	83,0	97,5	81,3	111,9	83,3	crop
zwierzęca	89,7	106,8	110,8	99,6	89,8	106,8	111,1	99,9	animal
Produkcja końcowa	90,9	101,6	112,1	96,4	90,9	102,3	112,5	96,8	Final output
roślinna	98,3	69,1	122,9	67,8	97,9	73,2	124,7	67,8	crop
zwierzęca	90,0	105,1	111,1	99,5	90,1	105,1	111,3	99,8	animal
Produkcja towarowa	99,2	102,9	108,6	98,8	99,4	103,8	108,6	99,2	Market output
roślinna	99,9	81,4	123,1	80,0	99,6	89,9	122,0	81,4	crop
zwierzęca	99,1	105,0	107,4	107,6	99,4	104,9	107,6	100,6	animal

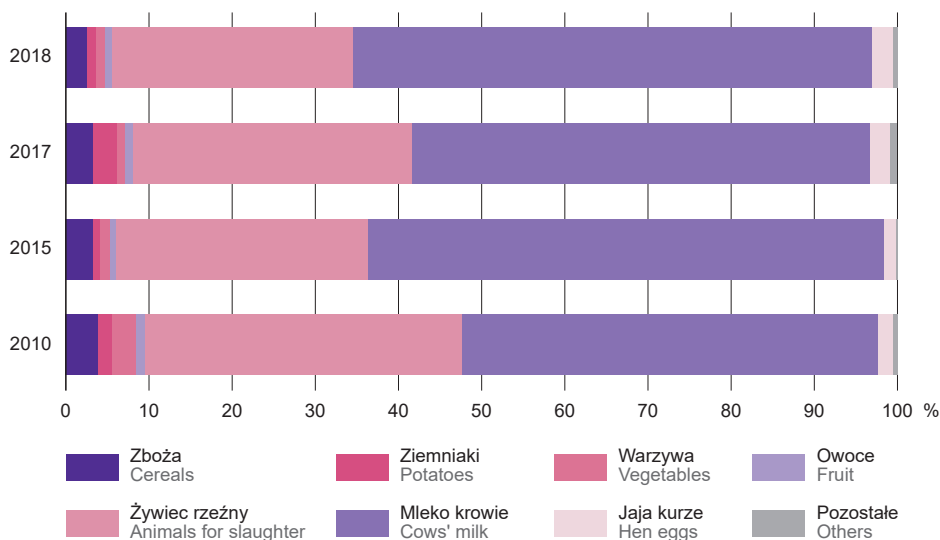
TABL. 13 (102). **GLOBALNA PRODUKCJA ROLNICZA (ceny stałe)**
GROSS AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
	w odsetkach		in percent		
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	30,3	20,7	25,1	19,6	Crop output
Zboża	9,9	9,3	9,7	7,7	Cereals
w tym zboża podstawowe	6,2	8,5	5,8	4,7	of which basic cereals
w tym: pszenica	1,3	1,7	1,6	1,2	of which: wheat
żyto	1,3	0,7	1,0	1,0	rye
jęczmień	0,6	0,5	0,5	0,4	barley
Ziemniaki	2,7	1,1	3,1	1,5	Potatoes
Przemysłowe	0,7	0,7	0,5	1,2	Industrial
w tym buraki cukrowe	0,0	0,0	0,0	0,0	of which sugar beets
Warzywa	2,5	1,1	0,9	0,9	Vegetables
Owoce	1,0	0,7	0,9	0,9	Fruit
Siano łąkowe	5,5	2,5	3,7	2,5	Meadow hay
Pozostałe	8,0	5,3	6,3	4,9	Others
Produkcja zwierzęca	69,7	79,3	74,9	80,4	Animal output
Żywiec rzeźny ^a	27,2	23,3	26,3	23,4	Animals for slaughter ^a
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	9,4	8,4	10,5	8,9	cattle (excluding calves)
cielęta	1,6	0,3	0,5	0,2	calves
trzoda chlewna	9,2	6,8	6,2	6,7	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	6,1	7,4	9,0	7,4	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-0,2	0,6	1,4	0,5	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	37,5	51,8	44,6	52,0	Cows' milk
Jaja kurze	1,7	1,3	2,1	2,3	Hen eggs
Obornik	3,1	2,0	0,0	1,8	Manure
Pozostałe	0,4	0,3	0,5	0,4	Others

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

WYKRES 7 (63). **TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA (ceny stałe)**
CHART 7 (63). **MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices)**

Dział XIV. Leśnictwo i łowiectwo
Chapter XIV. Forestry and hunting

TABL. 1 (103). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 grudnia
FOREST LAND
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	626157	630864	635073	633856	T O T A L in ha
Lasy	616206	620904	625030	623877	Forests
Publiczne	417204	417810	418478	418875	Public
własność Skarbu Państwa	415917	416198	416732	417127	owned by the State Treasury
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	379722	380456	381021	381338	managed by the State Forests
parki narodowe	32637	32910	32936	32960	national parks
własność gmin ^a	1286	1425	1474	1475	gmina ^a owned
pozostałe	.	188	271	273	other
Prywatne	199002	203094	206552	205001	Private
Grunty związane z gospodarką leśną	9951	9960	10043	9979	Land connected with forest management
LESISTOŚĆ w %	30,5	30,8	31,0	30,9	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	31,4	31,7	31,9	31,8	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP in %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Including gminas which are also cities with powiat status.

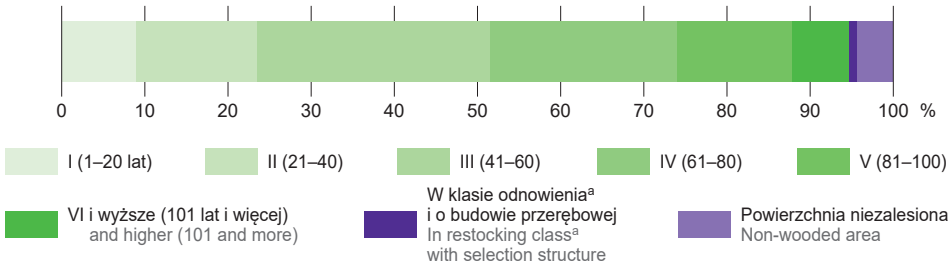
Uwaga do wykresów 1 i 2

Dane opracowano na podstawie Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasów przeprowadzonej w latach 2015–2019 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Note to charts 1 and 2

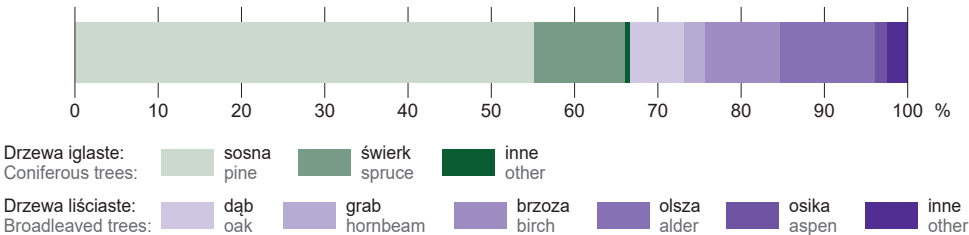
Data prepared on the National Forest Inventory conducted in 2015–2019 by the Bureau for Forest Management and Geodesy.

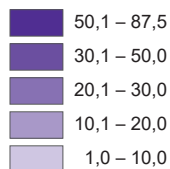
WYKRES 1 (64). **STRUKTURA POWIERZCHNI LASÓW
WEDŁUG KLAS WIEKU DRZEWOSTANÓW**
CHART 1 (64). **STRUCTURE OF FOREST AREA BY AGE CLASSES OF TREE STANDS**

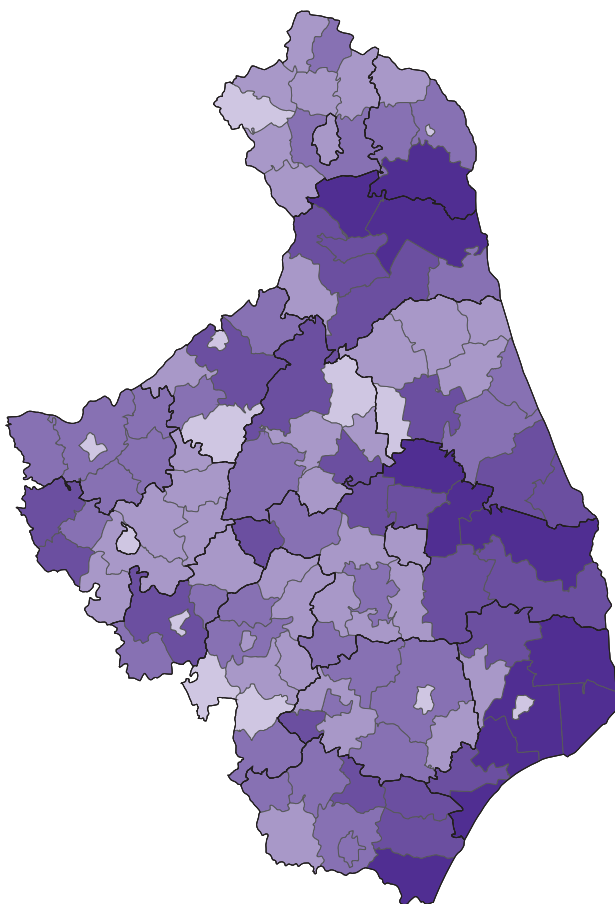
a Łącznie z klasą do odnowienia.
a Including class for restocking.

WYKRES 2 (65). **STRUKTURA POWIERZCHNI LASÓW
WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE**
CHART 2 (65). **STRUCTURE OF FOREST AREA
BY DOMINANT (prevailing) SPECIES IN TREE STANDS**

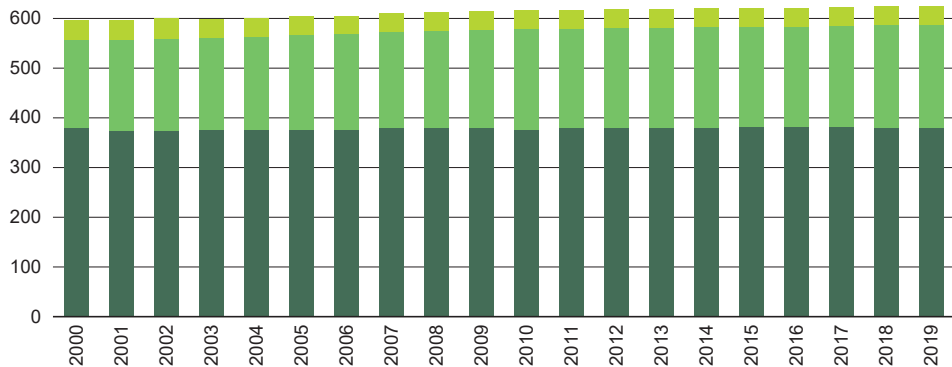

MAPA 1 (34).
MAP 1 (34).**LASY W 2019 R.**
FORESTS IN 2019W % powierzchni ogólnej
In % of total area

Podlaskie = 30,9

Powierzchnia lasów
Forest areatys. ha
thousand ha

700

Lasy:
Forests: w zarządzie Lasów Państwowych
managed by the State Forestprywatne
privatepozostałe
other

TABL. 2 (104).

ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE
RENEWALS, AFFORESTATION AND OTHER SILVICULTURE
TREATMENT ACTIVITIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		las prywatne ^a private forests ^a	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
	w ha in ha							
Odnowienia i zalesienia	2221	2516	2528	2571	2351	2349	220	Renewals and afforestation
Odnowienia	1862	2313	2465	2491	2343	2343	148	Renewals
sztuczne ^b	1794	2199	2257	2283	2188	2188	94	artificial ^b
naturalne	68	114	208	208	155	155	53	natural
Zalesienia ^c	359	203	63	80	8	6	72	Afforestation ^c
Poprawki i uzupełnienia	121	225	130	371	367	367	4	Replantings and refillings
Pielęgnowanie lasu	10792	12502	11801	15844	11430	11428	4414	Forest tending
Powierzchnia objęta trzebieżami	33523	29388	24909	30841	22047	22047	8794	Area covered by thinnings

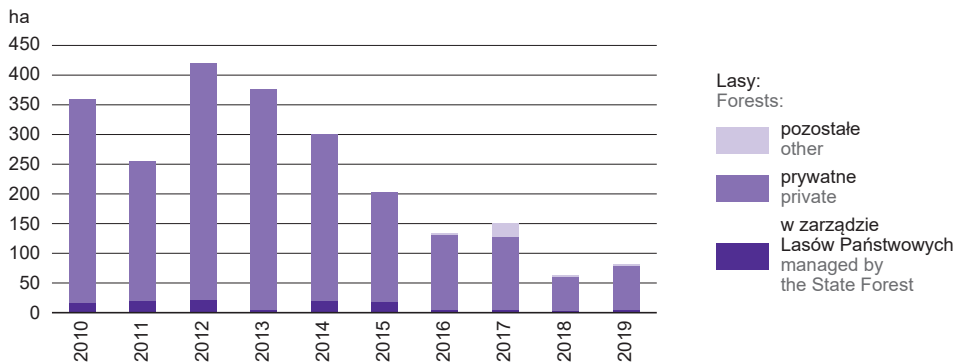
a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych nieprzystatnych do produkcji rolnej i nieużytków określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

a Estimated data. b Including renewals under cover. c Agricultural land not suitable for agricultural production and wasteland designated for afforestation in land development plan or a decision on building conditions and site management.

WYKRES 3 (66).

ZALESIENIA GRUNTÓW NIELEŚNYCH

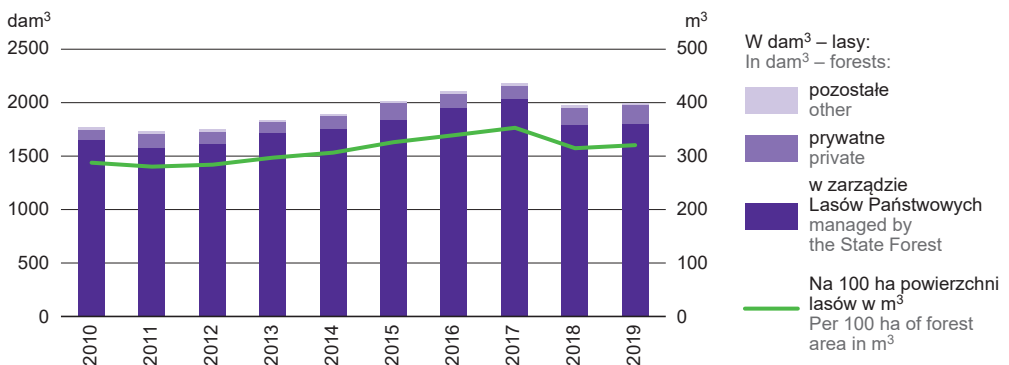
CHART 3 (66).

AFFORESTATION OF NON-FOREST LAND

WYKRES 4 (67).

POZYSKANIE DREWNA (grubizny)

CHART 4 (67).

TIMBER REMOVALS

TABL. 3 (105). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019				SPECIFICATION
				ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy prywatne private forests	
					razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury		
O G Ó Ł E M w dam ³	1846,9	2107,5	2044,7	2077,1	1906,9	1906,7	170,2	T O T A L in dam ³
Grubizna	1771,7	2015,1	1972,5	1995,4	1825,2	1825,0	170,2	Timber
Grubizna iglasta w tym drewno wielkowymiarowe	1381,5 587,0	1607,9 721,6	1627,0 726,4	1662,8 764,8	1544,1 714,1	1543,9 714,0	118,7 50,7	Coniferous of which large-size wood
Grubizna liściasta w tym drewno wielkowymiarowe	390,1 108,7	407,2 107,5	345,6 81,1	332,6 88,6	281,1 60,7	281,0 60,6	51,5 27,9	Non-coniferous of which large-size wood
Drewno małowymiarowe ^b	75,2	92,4	72,2	81,7	81,7	81,7	.	Slash ^b
Do przerobu przemysłowego	10,3	5,0	1,6	1,5	1,5	1,5	.	Slash for industrial purposes
Opałowe	64,9	87,4	70,6	80,3	80,3	80,3	.	Firewood
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m ³	287,5	324,5	315,6	319,8	435,7	437,5	83,0	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREA in m ³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień; z wyłączeniem karpiny. b Wyłącznie w lasach publicznych.

a Excluding (timber) removals from afforested areas; excluding stump wood. b Solely in public forests.

TABL. 4 (106). **SKUP OWOCÓW I GRZYBÓW LEŚNYCH^a ORAZ ZWIERZNY ŁOWNEJ**
PROCUREMENT OF FOREST FRUITS AND MUSHROOMS^a
AS WELL AS GAME ANIMALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w t in t				
Owoce leśne	337	401	97	95	Forest fruits
Grzyby leśne	452	48	66	311	Forest mushrooms
Zwierzyna łowna	264	242	251	397	Game animals

a Dane dotyczą owoców i grzybów leśnych świeżych.

a Data concern fresh forest fruits and mushrooms.

TABL. 5 (107). **POŻARY W LASACH**
FOREST FIRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Pożary	122	475	298	326	Number of fires
w tym: podpalenia	47	141	126	112	of which: arsoners
nieostrożność dorosłych	46	177	78	79	negligence of adults
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	298,5	552,4	81,6	311,8	Area of forest burned in ha
w tym: podpalenia	7,0	64,0	23,8	19,8	of which: arsoners
nieostrożność dorosłych	15,7	95,9	19,8	37,7	negligence of adults
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	2,45	1,16	0,27	0,96	Average forest area burned by fire in ha

Ź r ó d ł o: dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

S o u r c e: data of the National Forest Fire Information System held by the Forest Research Institute.

Uwaga do tablic 6–8

Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego.

Note to tables 6–8

Data concern the hunting economic year from 1 April of a given year to 31 March of the following year.

TABL. 6 (108).

**KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO
ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**

Stan w dniu 10 marca

**CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION
AND HUNTING DISTRICTS**

As of 10 March

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	91	95	95	95	number ^a
członkowie ^b	6698	5210	5446	5500	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	295	294	294	294	number
powierzchnia w tys. ha	1585,3	1666,9	1671,3	1664,7	area in thousand ha
w tym na gruntach leśnych	431,4	453,1	457,7	457,9	of which on forest land

a, b Dane grupowane według: a – siedziby koła łowieckiego, b – miejsca zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a, b Data grouped according to: a – the seat of a hunting club, b – a place of residence of a member of a hunting club.

Source: data of the Polish Hunting Association.

TABL. 7 (109).

WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a

Stan w dniu 10 marca

MAJOR GAME SPECIES^a

As of 10 March

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010 ^b	2015	2018	2019	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie	2217	4782	5260	5514	Moose
Daniele	–	55	87	92	Fallow deer
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	6,0	13,1	12,4	12,7	Deer
Sarny	22,9	27,2	27,8	28,4	Roe deer
Dziki	9,4	10,4	1,9	1,6	Wild boars
Lisy	10,1	13,6	11,9	11,7	Foxes
Zające	37,0	38,0	40,4	44,6	Hares
Bażanty	3,8	4,8	5,2	5,4	Pheasants
Kuropatwy	23,9	13,9	16,7	18,8	Partridges

a Dane szacunkowe. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a Estimated data. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Generale Directorate of the State Forests, Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

TABL. 8 (110).

ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT
CULLING^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2010/11 ^b	2015/16	2018/19	2019/20	GAME SPECIES
	w szt.		in heads		
Daniele	–	9	14	13	Fallow deer
Jelenie	1294	2796	2878	3186	Deer
Sarny	3603	5004	5457	5774	Roe deer
Dziki	6228	10600	6194	6621	Wild boars
Lisy	5610	6926	6466	6891	Foxes
Zające	384	138	112	165	Hares
Bażanty	273	3175	299	266	Pheasants
Kuropatwy	86	30	18	38	Partridges

a Dane szacunkowe. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Polskiego Związku Łowieckiego oraz innych jednostek prowadzących ośrodki hodowli zwierzyny.

a Estimated data. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Generale Directorate of the State Forests, Polish Hunting Association and other units running game breeding centres.

Dział XV. Przemysł i budownictwo Chapter XV. Industry and construction

TABL. 1 (111). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

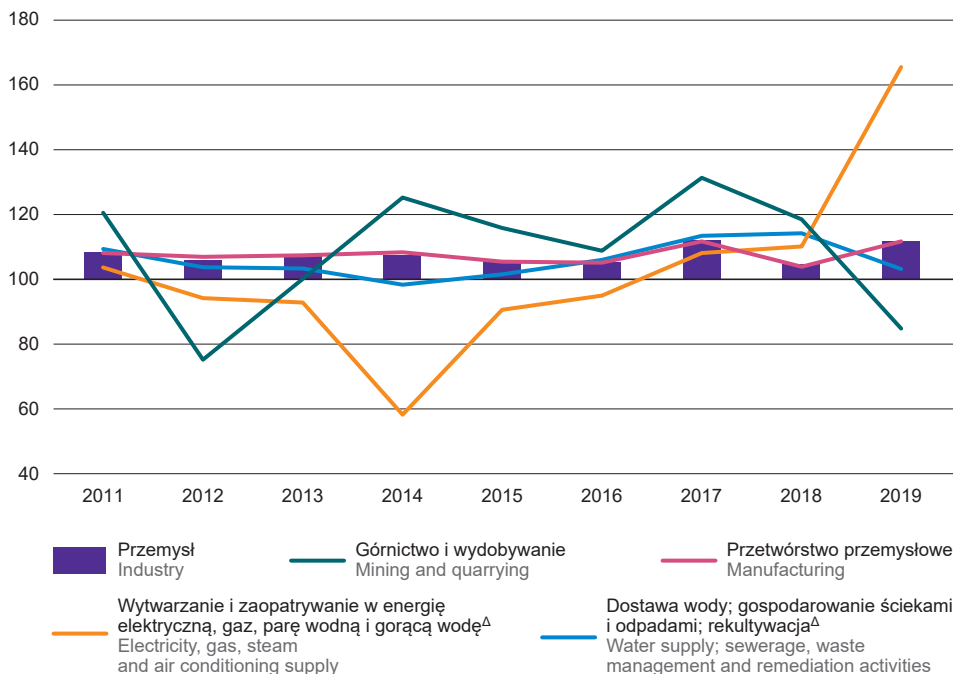
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2018	2019		
	w mln zł in million PLN				w odset- kach in percent	2018 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące current prices					
OGÓŁEM TOTAL	15291,7	20239,3	26756,5	29628,2	100,0	111,7
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	220,2	324,5	586,5	533,5	1,8	84,9
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	14219,1	19118,3	25132,4	27780,9	93,8	111,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply	517,4	310,4	357,4	609,1	2,0	165,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	334,9	486,2	680,2	704,7	2,4	103,3

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

WYKRES 1 (68). **DYNAMIKA PRODUKCJI SPRZEDANEJ PRZEMYSŁU^a**
WEDŁUG SEKCJI PKD (ceny stałe)

Rok poprzedni = 100

CHART 1 (68). **INDICES OF SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a**
BY NACE SECTIONS (constant prices)
Previous year = 100

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (112).

PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2010	2015	2018	2019		PRODUCTS
				ogółem total	udział w pro- dukcji krajowej w % share in domes- tic pro- duction in %	
Produkty uboju ^b trzody chlewnej wliczane do wydajności poubojowej w tys. t	21,2	7,5	51,4	71,2	5,4	Slaughter pigs products ^b included in post-slaughter capacity in thousand tonnes
Mięso wieprzowe, świeże lub chłodzone w tys. t	46,8	338,7	68,7	86,7	5,3	Fresh or chilled pork meat in thousand tonnes
Wędliny i kielbasy ^c w tys. t	20,4	10,4	4,1	5,1	0,6	Cured meat products and sausages ^c in thousand tonnes
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	7573,3	10303,6	11138,1	12333,5	35,7	Processed liquid milk ^d in thousand hectolitres
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania w tys. t	52,8	79,9	84,5	97,4	41,1	Butter and dairy spreads in thousand tonnes
Sery i twarogi w tys. t	193,3	213,5	242,5	255,4	27,0	Cheese and curd in thousand tonnes
Produkty stosowane w żywieniu zwierząt hodowlanych w tys. t	471,6	582,1	921,8	941,6	8,4	Prepared feeds for farm animals in thousand tonnes
Tarcica iglasta w dam ³	205,7	249,6	291,1	303,2	6,8	Coniferous sawnwood in dam ³
Okna i drzwi z drewna ^e w tys. m ²	118,1	103,0	140,5	157,5	0,8	Wooden windows and doors ^e in thousand m ²
Bloki ścienne z betonu zwykłego w tys. t	93,3	112,9	161,9	171,7	10,3	Ordinary concrete building blocks in thousand tonnes
Masa betonowa prefabrykowana w tys. t	–	1605,2	2368,6	2481,7	4,2	Ready-mixed concrete in thousand tonnes
Maszyny dla rolnictwa i leśnictwa w tys. t	5,7	7,6	8,4	8,3	12,4	Machinery and equipment for agriculture and forestry in thousand tonnes

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych. d Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. e Łącznie z ich ościeżnicami i progami.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat. d Including milk for further processing. e Including their frames and thresholds.

TABL. 3 (113).

**PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA
BRUTTO W PRZEMYSŁE^a**
**AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES
AND SALARIES IN INDUSTRY^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	46698	48251	54196	56185	Average paid employment
Górnictwo i wydobywanie	694	515	676	690	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	41472	43372	48956	50735	Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	1688	1305	1183	1196	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2844	3059	3380	3564	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2727,45	3423,18	4160,75	4460,91	Average monthly gross wages and salaries in PLN
Górnictwo i wydobywanie	3397,09	3716,17	4689,93	5087,46	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	2643,67	3380,94	4138,81	4444,40	Manufacturing
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	4098,94	4426,66	4958,09	5140,45	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2971,76	3544,67	4094,82	4346,54	Water supply; sewerage, waste management and remediation activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

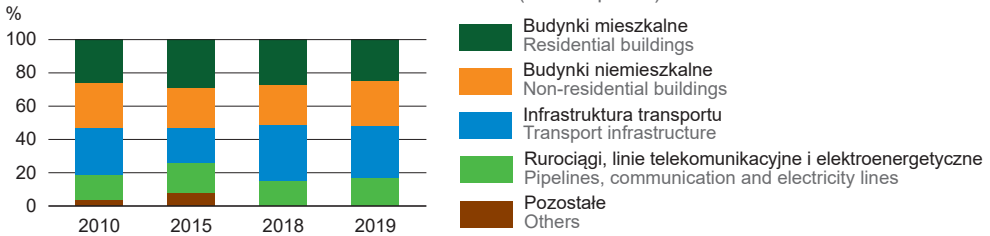
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 (114). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w mln zł	in million PLN			
O G Ó Ł E M	4926,6	4203,4	4930,0	5522,9	T O T A L
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	2108,3	2222,8	2490,4	2652,7	Of which entities employing more than 9 persons
budowa budynków ^Δ	927,4	844,7	970,4	974,2	construction of buildings
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	670,3	617,1	795,3	912,4	civil engineering
roboty budowlane specjalistyczne	510,6	761,0	724,7	766,1	specialised construction activities

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).
a Realised by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship, with own resources (without subcontractors participation).

WYKRES 2 (69). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CHART 2 (69). **CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)**

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).
Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Realised by enterprises which have a seat of board in the podlaskie voivodship, with own resources (without subcontractors participation). Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (115). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem Total	Roboty o charakterze inwestycyjnym Works with an investment character	Roboty o charakterze remontowym i pozostałe Works with a restoration character and other works	SPECIFICATION
		w mln zł	in million PLN		
O G Ó Ł E M	2010	2108,3	1611,3	497,0	T O T A L
	2015	2222,8	1828,1	394,8	
	2018	2490,4	2145,5	345,0	
	2019	2652,7	2438,7	214,0	
Budynki		1373,9	1278,5	95,4	Buildings
budynki mieszkalne		670,7	647,9	22,8	residential buildings
budynki niemieszkalne		703,2	630,5	72,6	non-residential buildings
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej		1278,8	1160,2	118,6	Civil engineering works
w tym:					of which:
infrastruktura transportu		841,4	.	.	transport infrastructure
rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne		425,6	354,4	71,2	pipelines, communication and electricity lines

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Realised by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship, with own resources (without subcontractors participation). Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 (116). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Budynki^a	2870	3245	3360	3694	Buildings^a
miasta	1247	1147	1095	1216	urban areas
wieś	1623	2098	2265	2478	rural areas
Budynki mieszkalne	1989	2326	2388	2711	Residential buildings
w tym: jednorodzinne ^b	1875	2211	2290	2609	of which: single-family ^b
wielorodzinne ^c	48	43	46	65	multi-family ^c
Budynki niemieszkalne	881	919	972	983	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	8	15	22	13	hotels and similar buildings
budynki biurowe	12	14	7	13	office buildings
budynki handlowo-usługowe	137	98	76	95	wholesale and retail buildings
budynki transportu i łączności	159	159	136	81	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	104	115	86	115	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	39	24	19	21	buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls
pozostałe budynki niemieszkalne	422	494	626	645	other non-residential buildings
Kubatura w dam³	4740,6	6432,4^d	6999,1^d	7222,5	Cubic volume in dam³
miasta	2445,6	3486,2	3302,0 ^d	3627,5	urban areas
wieś	2295,1	2946,1	3697,1 ^d	3595,1	rural areas
Budynki mieszkalne	2030,6	2522,3	2593,3	3151,0	Residential buildings
w tym: jednorodzinne ^b	1314,5	1737,4	1810,9	2051,0	of which: single-family ^b
wielorodzinne ^c	689,8	739,3	762,2	1076,9	multi-family ^c
Budynki niemieszkalne	2710,0	3910,1	4405,9	4071,5	Non-residential buildings
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	49,4	84,2	54,8	57,5	hotels and similar buildings
budynki biurowe	106,2	69,6	36,7	56,6	office buildings
budynki handlowo-usługowe	620,5	967,7	376,8	345,9	wholesale and retail buildings
budynki transportu i łączności	36,8	70,2	30,9	33,6	traffic and communication buildings
budynki przemysłowe i magazynowe	831,7	1134,2	2040,1	1470,1	industrial buildings and warehouses
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	249,7	243,1	111,6	246,4	buildings for public entertainment, education, hospital or institutional care buildings and sports halls
pozostałe budynki niemieszkalne	815,6	1341,0	1754,9	1861,6	other non-residential buildings

a Nowe. b Budynki mieszkalne o jednym lub dwóch mieszkaniach; bez domów letnich, domków wypoczynkowych i rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania. c Budynki mieszkalne o trzech lub więcej mieszkaniach. d Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

a New. b Residential buildings with one or two dwellings; excluding summer homes, holiday cottages and rural residences not adapted for permanent residence. c Residential buildings with three or more dwellings. d Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 7 (117). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	10470	9573	11749	12643	Average paid employment
Budowa budynków ^A	4817	4868	6385	6656	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	2829	2014	2324	2687	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	2824	2692	3040	3300	Specialised construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	3116,85	3671,56	4603,56	4826,77	Average monthly gross wages and salaries in PLN
Budowa budynków ^A	3451,89	4351,06	5271,55	5629,41	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	3176,33	3381,87	4261,28	4389,65	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	2488,13	2658,16	3462,22	3561,49	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Dział XVI. Transport

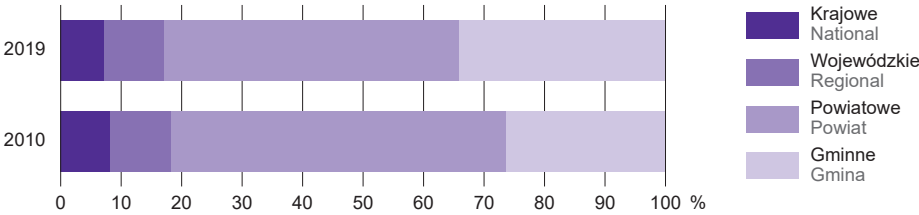
Chapter XVI. Transport

TABL. 1 (118). **SIĘĆ KOMUNIKACYJNA**
Stan w dniu 31 grudnia
TRANSPORT INFRASTRUCTURE
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w km		in km		
Linie kolejowe eksploatowane ^a	759	654	759	757	Railways lines operated ^a
w tym zelektryfikowane	220	219	219	222	of which electrified
jednotorowe	652	548	652	651	single track
dwu- i więcej torowe	107	106	107	106	double and more track
na 100 km ² powierzchni ogólnej	3,8	3,2	3,8	3,7	per 100 km ² of total area
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	11998,9	12924,6	13439,7	13736,0	Hard surface public roads
miejskie	1725,5	1848,1	1948,0	2037,6	urban
zamiejskie	10273,4	11076,5	11491,7	11698,4	non urban
w tym: ekspresowe	–	45,9	90,1	103,0	of which: expressways
autostrady	–	–	–	–	motorways
na 100 km ² powierzchni ogólnej	59,4	64,0	66,6	68,0	per 100 km ² of total area
Drogi rowerowe	.	453,8	576,8	629,7	Roads for bicycle
na 100 km ² powierzchni ogólnej	.	2,25	2,86	3,12	per 100 km ² of total area

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej.
Ź r ó d ł o: w zakresie dróg publicznych – dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as other entities which are managers of railway infrastructure.
S o u r c e: in regard to public roads – data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

WYKRES 1 (70). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
CHART 1 (70). **HARD SURFACE PUBLIC ROADS**

TABL. 2 (119). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 grudnia
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 December

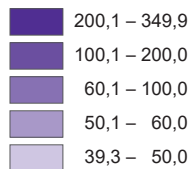
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	697228	807751	897955	932712	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	469392	551519	620487	646145	Passenger cars
Autobusy	2314	2485	2625	2673	Buses
Samochody ciężarowe ^b	71571	81285	87865	90976	Lorries ^b
Ciągniki samochodowe i rolnicze	119327	129895	137158	140013	Road and agricultural tractors
Motocykle	31177	38290	44799	47529	Motorcycles

a Według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji; od 2015 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu danego roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
a According to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs; since 2015 including vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the given year. b Including vans.

MAPA 1 (35).
MAP 1 (35).

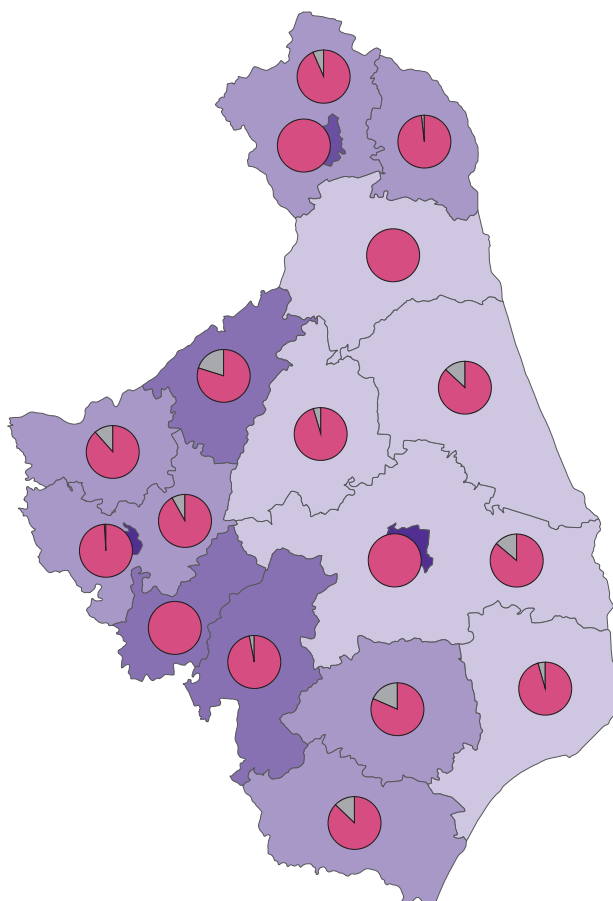
DROGI GMINNE I POWIATOWE O TWARDEJ NAWIERZCHNI W 2019 R.
GINA AND POWIAT ROADS ON HARD SURFACE IN 2019

Na 100 km² w km
Per 100 km² in km

Podlaskie = 56,3

Nawierzchnia:
Surface:

WYKRES 2 (71).
CHART 2 (71).

SAMOCODY OSOBOWE NA 1000 LUDNOŚCI
PASSENGER CARS PER 1000 POPULATION

TABL. 3 (120). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 grudnia
REGULAR BUS TRANSPORT LINES^a
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	829	621	549	594	National: number
długość w km	48721	38814	35536	36403	length in km
dalekobieżne: liczba	38	40	29	29	long distance: number
długość w km	12921	14610	12665	12729	length in km
regionalne: liczba	198	123	131	114	regional: number
długość w km	15683	8949	9635	8405	length in km
podmiejskie: liczba	586	452	379	439	suburban: number
długość w km	20063	15205	13125	15149	length in km
miejskie: liczba	7	6	10	12	urban: number
długość w km	54	50	111	120	length in km
Międzynarodowe: liczba	15	7	2	1	International: number
długość w km	21442	7364	3600	1500	length in km

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 4 (121). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	16485,6	10220,3	9795,3	10887,3	Transport of passengers ^b in thousands
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	54,5	57,1	58,3	44,6	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	77,1	44,7	17,0	19,5	Transport of passengers ^b in thousands
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1607,0	2177,8	2091,0	2388,4	Average transport distance per passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 5 (122). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 grudnia
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie autobusowe w km	1108,0	1196,5	1766,0	1547,0	Transport network – bus lines in km
Tabor autobusowy: w sztukach	388	355	358	369	Fleet of buses: in units
liczba miejsc w tys.	43,3	43,1	43,1	42,8	number of seats in thousands
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	99,4	108,9	101,8	96,6	Transport of passengers ^b (during the year) in millions

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 6 (123).

WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018 ^b	2019 ^c	SPECIFICATION
Wypadki	847	690	672	585	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^d	12	9	7	6	Per 10 thousand registered motor vehicles and tractors ^d
Ofiary wypadków	1271	982	873	726	Road traffic casualties
Śmiertelne	146	118	102	106	Fatalities
na 100 tys. ludności	12	10	9	9	per 100 thousand population
Ranni	1125	864	771	620	Injured
na 100 tys. ludności	93	73	65	53	per 100 thousand population

a Zarejestrowane przez Policję. b, c Dane z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWIK) według stanu na: b – 25 lutego 2019 r., c – 16 lutego 2020 r. d Pojazdy według stanu w dniu 31 grudnia; w latach 2015–2019 łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

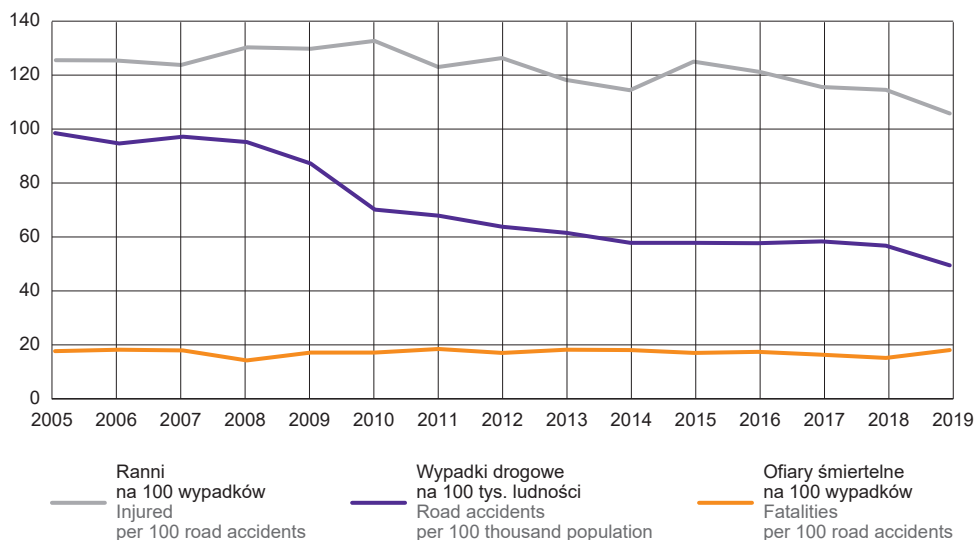
a Registered by the Police. b, c Data from Accident and Collision Register System as of: b – 25 February 2019, c – 16 February 2020. d Vehicles as of 31 December; in 2015–2019 including road vehicles having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year.

Source: data of the National Police Headquarters.

WYKRES 3 (72).

WYPADKI DROGOWE I ICH OFIARY

CHART 3 (72).

ROAD TRAFFIC ACCIDENTS AND THEIR CASUALTIES

Dział XVII. Handel i gastronomia Chapter XVII. Trade and catering

TABL. 1 (124).

SPRZEDAŻ DETALICZNA I HURTOWA TOWARÓW (ceny bieżące) RETAIL SALES AND WHOLESALE OF COMMODITIES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
SPRZEDAŻ DETALICZNA RETAIL SALES					
O G Ó Ł E M w mln zł	11672,6	13793,5	15136,9	16144,7	T O T A L in million PLN
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which in trade enterprises ^a :
w milionach złotych	2433,7	3084,9	3845,7	4031,8	in million PLN
w %	20,8	22,4	25,4	25,0	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	9693	11589	12799	13689	PER CAPITA in PLN
SPRZEDAŻ HURTOWA ^b WHOLESALE OF COMMODITIES ^b					
O G Ó Ł E M w mln zł	11274,1	10880,4	14152,3	16463,8	T O T A L in million PLN

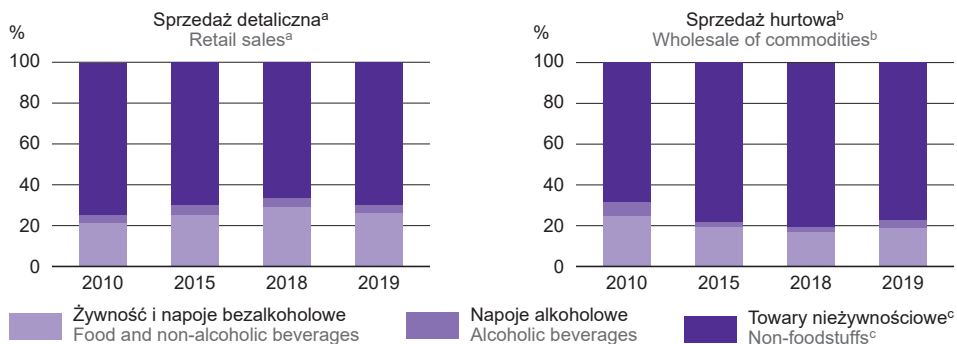
a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą przedsiębiorstw handlowych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons. b Data concern trade enterprises employing more than 9 persons.

WYKRES 1 (73).

SPRZEDAŻ DETALICZNA I HURTOWA TOWARÓW WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)

CHART 1 (73). RETAIL SALES AND WHOLESALE OF COMMODITIES
BY GROUPS (current prices)

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą przedsiębiorstw handlowych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Dla sprzedaży hurtowej – konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons. b Data concern trade enterprises employing more than 9 persons. c In wholesale of commodities – consumer and non-consumer goods.

TABL. 2 (125).

SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a Stan w dniu 31 grudnia SHOPS BY ORGANISATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Sklepy	10299	9960	9218	9617	Shops
Domy towarowe	5	3	3	3	Department stores
Domy handlowe	10	10	7	8	Trade stores
Supermarkety	135	206	218	221	Supermarkets
Hipermarkety	10	10	10	10	Hypermarkets
Sklepy powszechne	264	279	271	272	Universal stores
Sklepy wyspecjalizowane	931	1121	1199	1133	Specialised shops
Pozostałe sklepy ^b	8944	8331	7510	7970	Other shops ^b
Stacje paliw	366	261	285	254	Petrol stations

a Dane opracowano według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a Data are compiled by location of shop/petrol stations. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 3 (126). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	334	336	314	334	Number of catering establishments (as of 31 December)
w tym restauracje	107	141	102	113	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	223578	298133	406661	454563	Sales from catering activity (current prices) in thousand PLN
w tym produkcja gastronomiczna	169536	247238	347492	380923	of which catering production

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

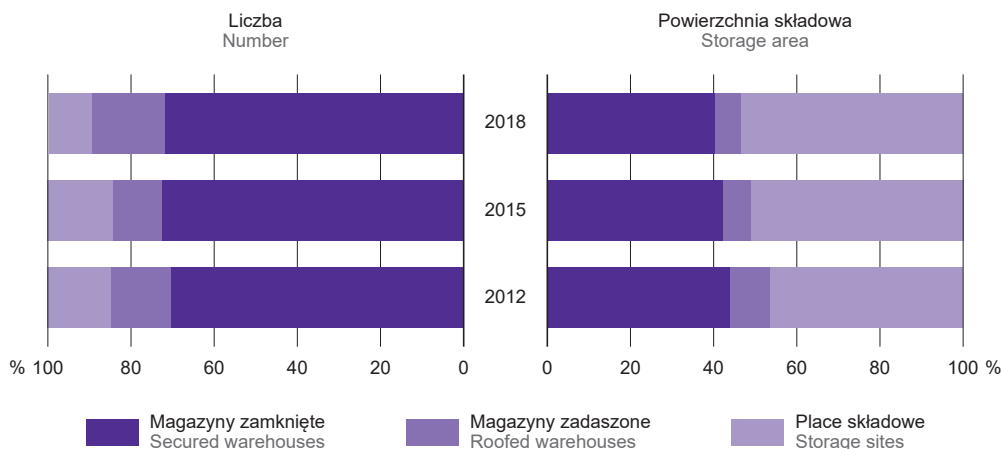
TABL. 4 (127). **TARGOWISKA**
MARKETPLACES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
Targowiska stałe (stan w dniu 31 XII):					Permanent marketplaces (as of 31 December):
liczba	79	82	79	78	number
stałe punkty sprzedaży drobnodetailicznej	4055	4431	4197	3905	permanent small-retail sales outlets
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	58	118	106	73	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	3527,8	3318,6	2732,4	2634,4	Annual receipts from marketplace fees in thousand PLN

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares opened seasonally.

WYKRES 2 (74). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
CHART 2 (74). TRADE WAREHOUSES^a

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność hurtową o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

a Data concern enterprises conducting wholesale activity employing more than 9 persons.

Dział XVIII. Finanse przedsiębiorstw

Chapter XVIII. Finances of enterprises

TABL. 1 (128). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES

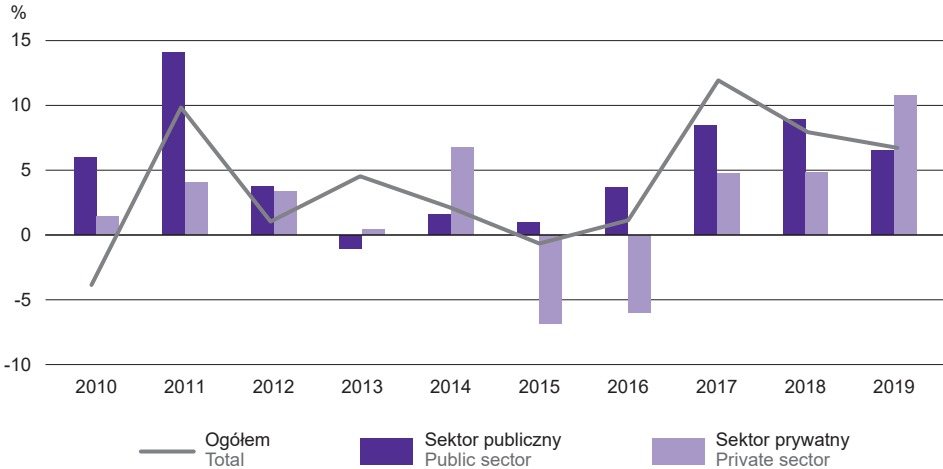
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
Przychody ogółem	39281,8	46155,1	56321,8	60080,0	Total revenues
w tym:					of which:
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	22052,2	27466,5	35454,6	38555,0	Net revenues from sale of products (goods and services)
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	16338,6	17781,2	19907,2	20453,1	Net revenues from sale of goods and materials
Przychody finansowe	266,1	225,1	229,0	203,7	Financial revenues
Koszty ogółem	37982,8	44470,1	54124,4	57591,3	Total costs
w tym:					of which:
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	23004,8	28375,8	36420,9	39351,3	Cost of products sold (goods and services)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	14112,8	15184,7	16800,4	17175,9	Value of goods and materials sold
Koszty finansowe	476,5	484,7	402,3	344,6	Financial costs
Wynik finansowy brutto^a	1309,0	1777,7	2197,4	2488,6	Gross financial result^a
Zysk brutto	1575,1	2093,7	2409,5	2695,7	Gross profit
Strata brutto	266,2	316,0	212,1	207,0	Gross loss
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	182,4^b	227,2	279,4	308,6	Obligatory encumbrances on gross financial result
W tym podatek dochodowy	182,4	227,2	279,4	308,6	Of which income tax
Wynik finansowy netto	1126,6	1550,5	1918,0	2180,0	Net financial result
Zysk netto	1380,5	1864,0	2153,3	2382,7	Net profit
Strata netto	253,9	313,5	235,3	202,7	Net loss

a W latach 2010 i 2015 skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych (odpowiednio: +10,0 mln zł i +92,6 mln zł); od 2016 r. zdarzenia nadzwyczajne zaliczane są do pozostałych przychodów / kosztów operacyjnych. b Obejmują tylko podatek dochodowy.

a In 2010 and 2015 corrected by result on extraordinary events (respectively: plus PLN 10.0 millions and plus PLN 92.6 millions); since 2016 extraordinary events are classified as other operating revenues / costs. b Include only income tax.

WYKRES 1 (75). **PRZYCHODY OGÓŁEM PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
Zmiana do roku poprzedniego

CHART 1 (75). **TOTAL REVENUES OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS**
Change to previous year

TABL. 2 (129).

**PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW
WEDŁUG SEKCJI**

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody ogółem Total revenues	Koszty ogółem Total costs	Wynik finansowy brutto ^a Gross finan- cial result ^a	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto Obligatory encumbran- ces on gross financial result	Wynik finansowy netto Net financial result
		w mln zł in million PLN				
O G Ó Ł E M	2010	39281,8	37982,8	1309,0	182,4 ^b	1126,6
T O T A L	2015	46155,1	44470,1	1777,7	227,2	1550,5
	2018	56321,8	54124,4	2197,4	279,4	1918,0
	2019	60080,0	57591,3	2488,6	308,6	2180,0
w tym: of which:						
Przemysł Industry		29984,7	28702,3	1282,4	160,9	1121,5
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		28044,3	26853,0	1191,3	138,0	1053,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		776,3	745,5	30,8	9,1	21,7
Budownictwo Construction		5908,6	5535,6	373,1	61,5	311,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		19547,7	18942,7	605,0	54,1	550,9
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1782,5	1733,0	49,6	4,5	45,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		222,5	201,5	21,0	1,4	19,7
Informacja i komunikacja Information and communication		359,6	327,3	32,3	5,7	26,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		140,1	139,2	0,9	2,1	-1,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		738,6	699,3	39,3	5,1	34,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		325,3	303,2	22,1	5,4	16,7
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		261,2	241,0	20,2	3,9	16,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		199,3	176,0	23,2	3,4	19,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		129,3	132,6	-3,3	-	-3,3
Pozostała działalność usługowa Other service activities		15,8	14,8	1,0	0,2	0,8

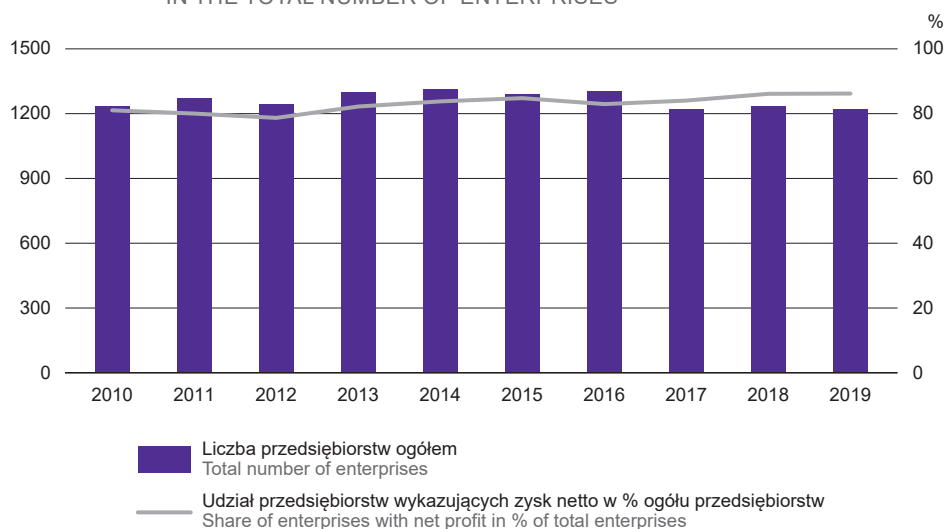
a W latach 2010 i 2015 skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych (odpowiednio: +10,0 mln zł i +92,6 mln zł); od 2016 r. zdarzenia nadzwyczajne zaliczane są do pozostałych przychodów / kosztów operacyjnych. b Obejmują tylko podatek dochodowy.

a In 2010 and 2015 corrected by result on extraordinary events (respectively: plus PLN 10.0 millions and plus PLN 92.6 millions); since 2016 extraordinary events are classified as other operating revenues / costs. b Include only income tax.

WYKRES 2 (76).

**UDZIAŁ LICZBY PRZEDSIĘBIORSTW WYKAZUJĄCYCH ZYSK NETTO
W OGÓLNEJ LICZBIE PRZEDSIĘBIORSTW**

CHART 2 (76).

**SHARE OF NUMBER OF ENTERPRISES SHOWING NET PROFIT
IN THE TOTAL NUMBER OF ENTERPRISES**

TABL. 3 (130).

**RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Wskaźnik – w % – rentowności obrotu Turnover – in % – profitability rate		SPECIFICATION
		brutto gross	netto net	
OGÓŁEM	2010	3,3	2,9	TOTAL
	2015	3,9	3,4	
	2018	3,9	3,4	
	2019	4,1	3,6	
w tym:				of which:
Przemysł		4,3	3,7	Industry
w tym:				of which:
przetwórstwo przemysłowe		4,2	3,8	manufacturing
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		4,0	2,8	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		6,3	5,3	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		3,1	2,8	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		2,8	2,5	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		9,5	8,8	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		9,0	7,4	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		0,6	-0,9	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		5,3	4,6	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		6,8	5,1	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		7,7	6,2	Administrative and support service activities
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		11,6	10,0	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		-2,6	-2,6	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		6,3	5,2	Other service activities

TABL. 4 (131).

AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW

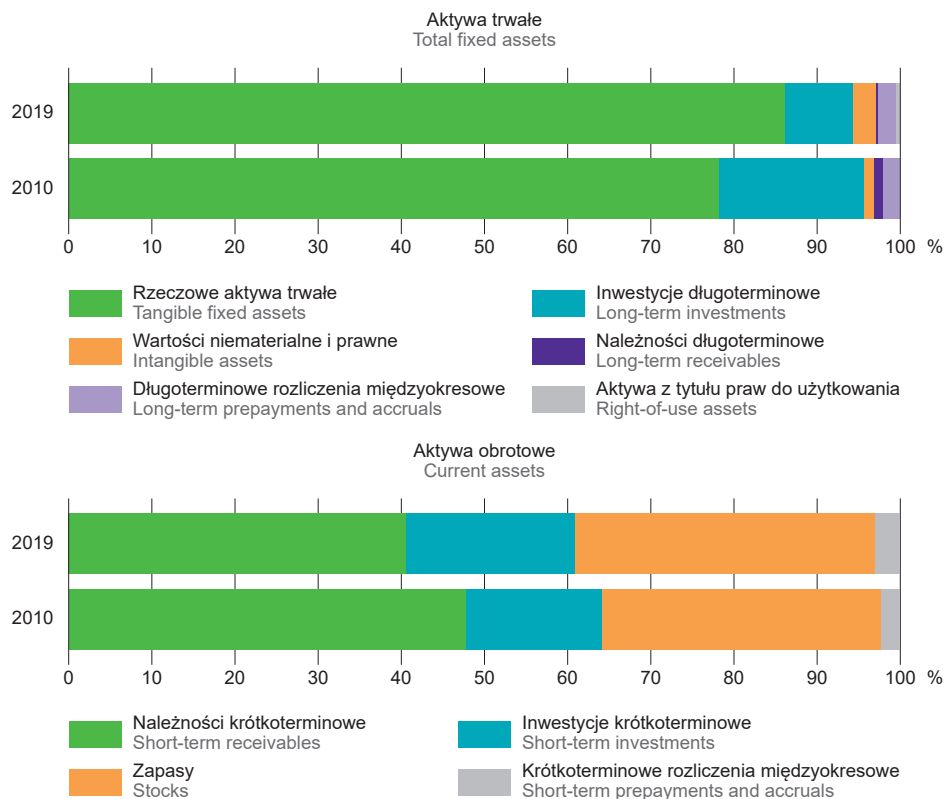
Stan w dniu 31 grudnia

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

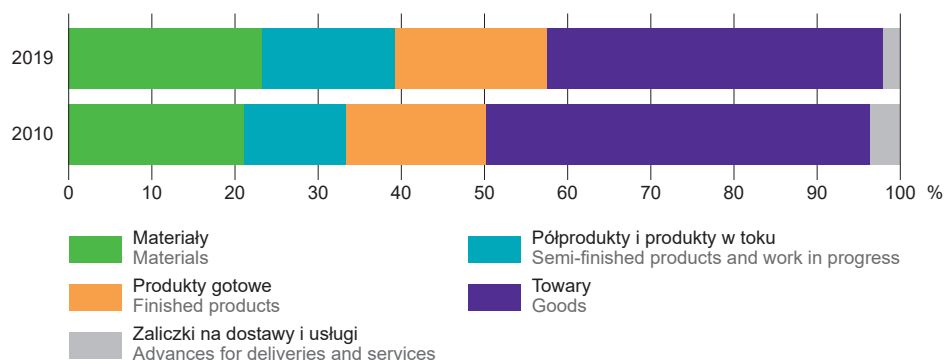
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Zapasy Stocks	Należności krótkoterminowe Short-term receivables		Inwestycje krótkotermini- nowe Short-term investments	Krótkoter- minowe rozliczenia między- okresowe Short-term prepay- ments and accruals
				razem total	w tym z ty- tułu dostaw i usług of which from deli- veries and services		
w mln zł in million PLN							
O G Ó Ł E M	2010	11039,3	3711,5	5274,2	4578,4	1807,2	246,4
T O T A L	2015	14151,6	4797,3	6286,6	5125,8	2723,9	343,7
	2018	17264,5	6073,2	7355,9	6244,5	3343,2	492,2
	2019	18314,1	6592,4	7426,0	6267,6	3745,0	550,7
w tym: of which:							
Przemysł Industry		9128,4	3158,7	4085,0	3532,3	1763,0	121,7
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		8433,3	2971,3	3796,3	3279,1	1556,7	109,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		252,5	28,0	97,3	80,2	122,5	4,7
Budownictwo Construction		2683,0	976,7	870,9	695,5	637,4	198,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		4777,8	2339,8	1865,1	1570,0	516,3	56,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		422,0	22,4	286,8	241,2	101,0	11,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		35,9	5,7	13,0	9,5	15,7	1,5
Informacja i komunikacja Information and communication		132,4	8,1	46,3	39,8	72,4	5,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		120,1	0,0	25,5	7,0	94,3	0,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		534,8	7,7	58,1	46,1	333,8	135,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		161,4	32,0	76,3	55,4	45,4	7,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		92,3	8,1	40,5	33,7	42,4	1,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		41,4	2,1	19,0	15,2	19,2	1,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		19,5	0,9	2,9	2,7	8,6	7,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities		4,8	0,7	2,2	2,0	1,8	0,1

WYKRES 3 (77). **AKTYWA TRWAŁE I OBROTOWE**
 CHART 3 (77). **TOTAL FIXED AND CURRENT ASSETS**

WYKRES 4 (78). **ZAPASY**
 CHART 4 (78). **STOCKS**

TABL. 5 (132).

KAPITAŁY (fundusze) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW^a

Stan w dniu 31 grudnia

SHARE EQUITY (funds) OF ENTERPRISES^a

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym Of which			
			kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplemen- tary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
			w mln zł	in million PLN		
OGÓŁEM	2010	12633,8	6007,3	4689,9	-197,8	1131,2
TOTAL	2015	17333,3	7158,0	6961,8	146,1	1551,3
	2018	19995,2	8295,0	8219,9	16,0	1923,4
	2019	21672,1	8480,8	9306,4	67,8	2179,4
w tym: of which:						
Przemysł Industry		12623,5	4548,0	5909,4	-152,3	1120,8
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		10613,6	3536,0	5307,2	-111,1	1052,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		859,1	578,8	167,4	-31,3	21,7
Budownictwo Construction		1582,0	152,4	946,1	35,0	311,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		3626,7	1341,9	1384,7	209,5	550,7
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		471,0	291,6	151,9	-28,0	45,0
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		85,1	44,6	36,0	-14,6	19,7
Informacja i komunikacja Information and communication		145,1	13,0	68,5	12,4	27,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		6,8	6,3	10,0	-29,2	-1,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		2347,5	1573,1	625,2	60,6	34,2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		71,8	58,1	26,4	-22,3	16,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		75,0	10,0	39,6	5,3	16,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		72,3	25,3	11,9	15,0	19,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		133,6	103,4	55,4	-22,8	-3,3
Pozostała działalność usługowa Other service activities		6,7	1,8	3,2	0,0	0,8

a Patrz uwagi do działu, ust. 10 na str. 192.

a See notes to the chapter, item 10 on page 192.

TABL. 6 (133). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 grudnia
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 December

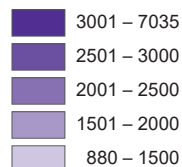
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
			razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
						kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deli- veries and services
		w mln zł in million PLN					
OGÓŁEM	2010	11463,6	3858,2	2315,5	7605,3	1619,8	3994,4
TOTAL	2015	12728,9	3602,9	2714,0	9126,0	2121,4	4657,7
	2018	15762,7	3919,0	3091,2	11843,6	3432,3	5885,5
	2019	15921,2	4226,8	3221,1	11694,4	2698,8	5933,3
w tym: of which:							
Przemysł Industry		8243,0	2578,2	2120,6	5664,7	1383,1	2945,2
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		7193,9	2073,9	1749,9	5120,0	1221,6	2721,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		392,4	192,5	181,9	200,0	70,1	50,7
Budownictwo Construction		2147,7	374,8	189,8	1772,9	241,1	758,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		3692,9	461,0	336,2	3231,9	924,9	1796,0
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		433,2	137,9	113,4	295,3	61,0	172,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		120,6	86,1	84,9	34,4	14,0	11,5
Informacja i komunikacja Information and communication		55,6	16,8	10,6	38,8	2,3	22,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		115,7	72,9	10,5	42,7	1,5	6,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		610,6	282,7	223,0	327,9	26,0	113,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		188,1	61,0	60,9	127,1	29,2	57,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		99,8	51,7	41,7	48,1	10,7	13,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		39,1	15,7	15,3	23,4	1,7	10,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		96,9	80,2	9,0	16,7	0,1	6,6
Pozostała działalność usługowa Other service activities		5,6	1,9	1,5	3,6	1,4	1,0

Dział XIX. Finanse publiczne
Chapter XIX. Public finance

TABL. 1 (134). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
		w tys. zł in thousand PLN				
O G Ó Ł E M	2010	4939332,2	2039527,8	1803781,5	653763,3	442259,5
T O T A L	2015	6107168,1	2568966,9	1941312,3	749322,7	847566,2
	2018	7925427,7	3434893,7	2897647,3	885741,1	707145,5
	2019	8906279,8	3881823,4	3117650,9	1022506,1	884299,3
Dochody własne Own revenue		3572116,3	1539002,8	1456014,7	406583,0	170515,7
w tym: of which:						
Udziały w podatku dochodowym Share in income tax		1431191,6	526055,7	635708,8	140702,7	128724,5
od osób prawnych corporate income tax		135212,0	14809,0	30117,6	3090,4	87195,0
od osób fizycznych personal income tax		1295979,7	511246,7	605591,2	137612,3	41529,5
Podatek od nieruchomości Tax on real estate		603090,3	362344,4	240745,9	–	–
Podatek rolny Agricultural tax		58704,9	58432,8	272,1	–	–
Podatek od środków transportowych Tax on means of transport		34884,4	20243,9	14640,4	–	–
Podatek od czynności cywilnoprawnych Tax on civil law transactions		65396,1	32428,9	32967,2	–	–
Opłata skarbową Stamp duty		11462,5	4506,1	6956,4	–	–
Dochody z majątku Revenue from property		243855,8	62567,2	167218,0	11689,2	2381,3
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze of which income from renting and tenancy as well as agreements with a similar character		106538,4	24973,3	75885,5	4748,8	930,8
Wpływy z usług Services revenue		196592,7	49736,0	88635,4	49092,9	9128,4
Dotacje Grants		3165363,0	1384028,7	964788,6	277482,0	539063,6
Dotacje celowe Targeted grants		2098642,3	1166452,9	656780,2	205229,7	70179,5
z budżetu państwa from the state budget		1986934,6	1136822,7	648617,1	136534,6	64960,2
na zadania: for tasks:						
z zakresu administracji rządowej for government administration tasks		1691705,1	1002378,7	564202,1	102522,2	22602,2
własne for own tasks		290952,9	133760,2	82132,4	32918,7	42141,5
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej realised on the basis of agreements with government administration bodies		4276,6	683,8	2282,6	1093,7	216,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego for tasks realised on the basis of agreements between local government units		47071,6	17481,9	2064,2	23661,9	3863,5
otrzymane z państwowych funduszy celowych received from state appropriated funds		13131,2	7370,0	3098,9	2662,3	–
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks		51505,0	4778,4	3000,0	42370,9	1355,8
Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625^b Grants from paragraphs 200 and 620; 205 and 625 ^b		1066720,7	217575,8	308008,4	72252,3	468884,2
Subwencja ogólna z budżetu państwa General subvention from the state budget		2168800,6	958791,9	696847,7	338441,1	174719,9
W tym część oświatowa Of which educational part		1399101,9	568707,1	634792,5	182008,1	13594,2

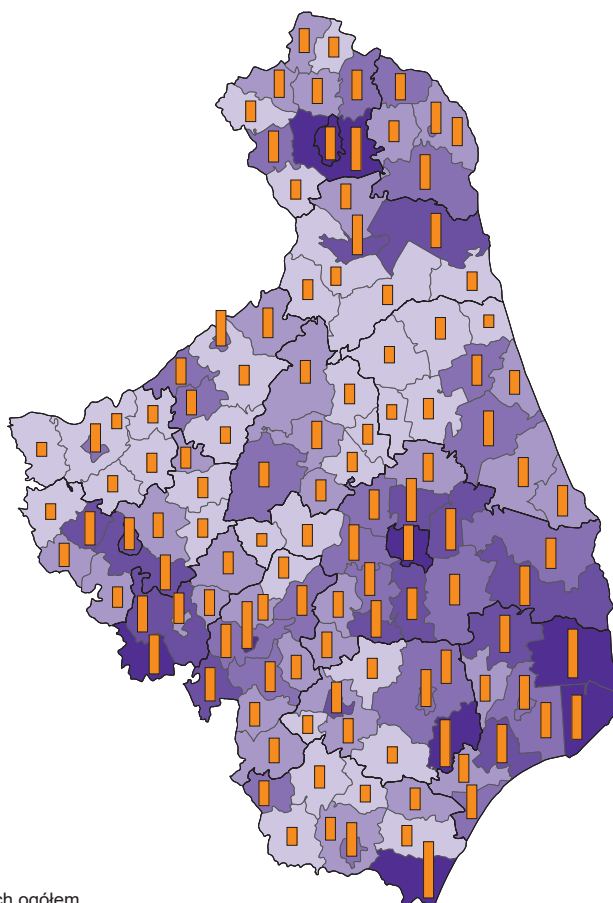
a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

MAPA 1 (36).
MAP 1 (36).**DOCHODY WŁASNE BUDŻETÓW GMIN^a W 2019 R.**
OWN REVENUE OF GMINAS^a BUDGETS IN 2019Na 1 mieszkańca w zł
Per capita in PLN

Podlaskie = 2539

Udział dochodów własnych
w dochodach ogółem w %
Share of own revenue
in total revenue in %

Podlaskie

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
Share of own revenue in total revenue

%

60

50

40

30

20

10

0

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

^a Łącznie z dochodami gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Including revenue of gminas which are also cities with powiat status.

WYKRES 1 (79).

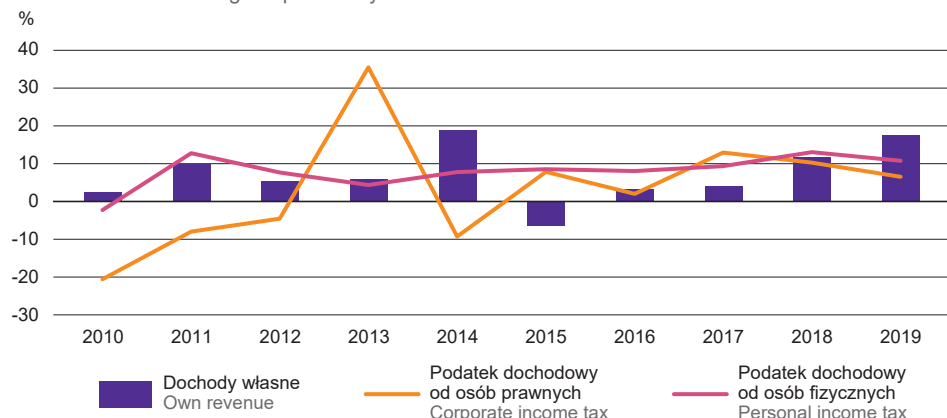
WYBRANE RODZAJE DOCHODÓW WŁASNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Zmiana do roku poprzedniego

CHART 1 (79).

SELECTED TYPES OF OWN REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS

Change to previous year

TABL. 2 (135).

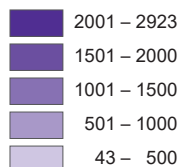
WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW

EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
		w tys. zł in thousand PLN				
OGÓŁEM	2010	5422261,8	2325544,7	2014525,3	670511,9	411679,8
TOTAL	2015	6167473,9	2482025,8	2017175,8	737576,9	930695,4
	2018	8455008,3	3657333,2	3064787,9	938014,8	794872,5
	2019	9003195,5	3791360,2	3274080,3	951084,1	986671,0
Wydatki bieżące						
Current expenditure		6626083,8	3063526,5	2527271,4	677292,5	357993,4
w tym: of which:						
Dotacje Grants		626278,6	161246,9	284052,0	34884,4	146095,2
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych of which for local government budgetary establishments		20607,6	6191,6	14249,5	166,5	—
Świadczenia na rzecz osób fizycznych Benefits for natural persons		1585115,3	1003422,3	550195,8	29122,1	2375,0
Wydatki bieżące jednostek budżetowych						
Current expenditure of budgetary units		4355080,9	1873590,9	1665453,4	610354,9	205681,6
w tym: of which:						
wynagrodzenia wages and salaries		2327331,1	990651,5	894266,3	343714,4	98698,9
pochodne od wynagrodzeń ^b wages and salaries related expenditure ^b		420323,3	187280,8	160238,8	55251,7	17551,9
zakup materiałów i usług purchase of materials and services		1296033,9	525011,4	529982,7	162498,3	78541,6
Obsługa długu publicznego						
Public debt servicing		49740,6	18919,0	24768,4	2853,3	3199,9
Wydatki majątkowe						
Property expenditure		2377111,8	727833,7	746809,0	273791,6	628677,5
W tym inwestycyjne ^c Of which investment expenditure ^c		2358592,8	724367,7	739743,5	273291,6	621190,1

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

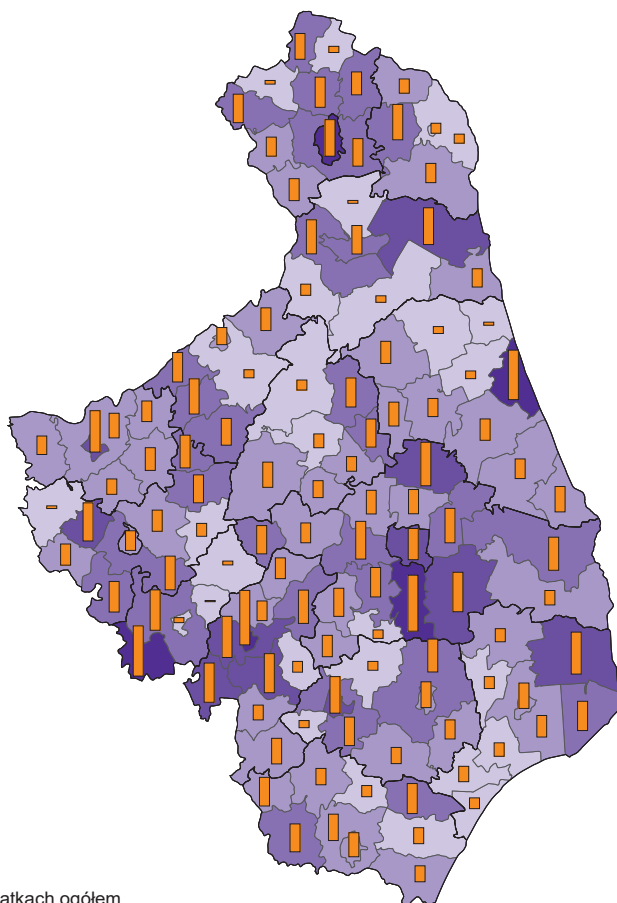
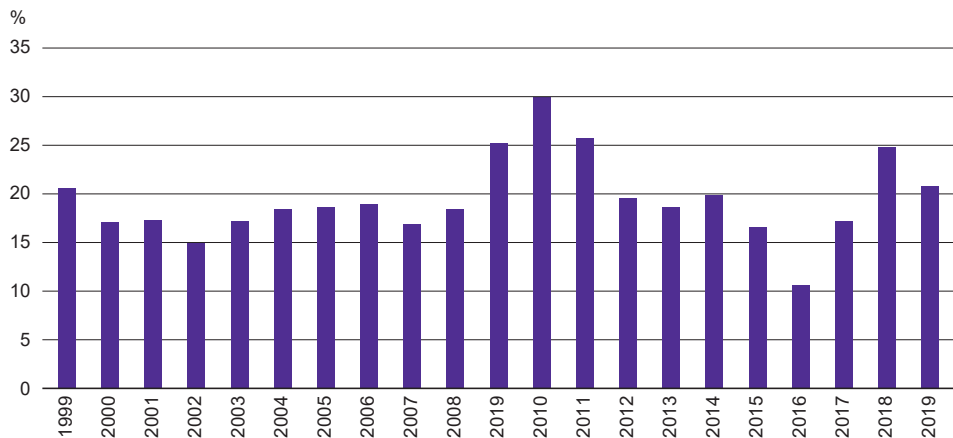
a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

MAPA 2 (37).
MAP 2 (37).**WYDATKI INWESTYCYJNE BUDŻETÓW GMIN^a W 2019 R.**
INVESTMENT EXPENDITURES OF GMINAS^a BUDGETS IN 2019Na 1 mieszkańca w zł
Per capita in PLN

Podlaskie = 1241

Udział wydatków inwestycyjnych
w wydatkach ogółem w %
Share of investment expenditure
in total expenditure in %

Podlaskie

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem
Share of investment expenditure in total expenditure

^a Łącznie z wydatkami gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Including expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (136).

**STRUKTURA WYDATKÓW BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2019 R.**

 STRUCTURE OF EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS
BUDGETS BY DIVISION IN 2019

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w odsetkach in percent				
OGÓŁEM TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo Agriculture and hunting	2,0	4,1	0,0	1,0	1,8
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	0,5	0,0	0,1	1,9	2,5
Transport i łączność Transport and communication	21,5	10,4	19,9	27,1	64,3
Gospodarka mieszkaniowa Dwelling economy	2,0	1,7	3,2	0,7	0,2
Działalność usługowa Service activity	0,5	0,1	0,5	2,0	0,3
Administracja publiczna Public administration	7,2	8,7	4,8	8,9	7,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa Public safety and fire care	1,8	1,2	1,9	5,2	0,2
Oświata i wychowanie Education	25,6	27,8	31,2	21,7	2,2
Ochrona zdrowia Health care	2,1	0,4	0,8	6,8	7,9
Pomoc społeczna Social assistance	5,0	5,2	5,3	7,6	1,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej Other tasks in sphere of social policy	1,1	0,2	0,7	5,9	1,5
Edukacyjna opieka wychowawcza Educational care	1,8	0,8	2,5	5,3	0,1
Rodzina Family	16,6	24,1	16,7	3,7	0,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska Municipal economy and environmental protection	5,1	8,0	4,8	0,2	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego Culture and national heritage	3,4	3,2	3,1	0,4	8,2
Kultura fizyczna Physical education	2,1	2,2	2,9	0,4	0,4

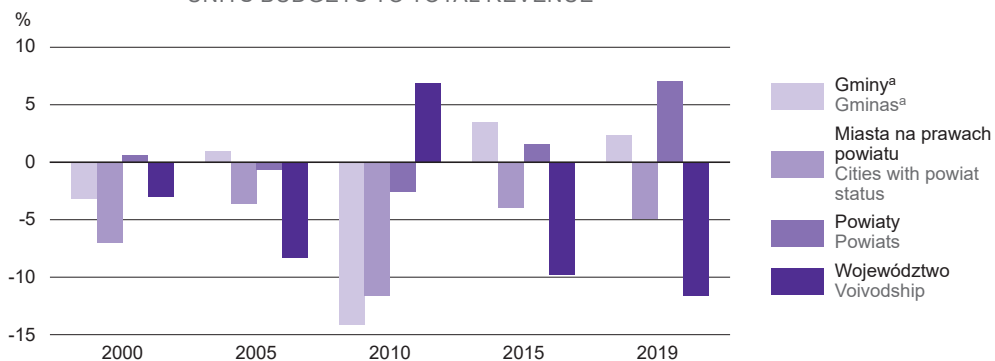
a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

WYKRES 2 (80).

**RELACJA WYNIKÓW BUDŻETÓW JEDNOSTEK
SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO DOCHODÓW OGÓŁEM**

CHART 2 (80).

 RELATION OF RESULTS OF LOCAL GOVERNMENT
UNITS BUDGETS TO TOTAL REVENUE

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Dział XX. Inwestycje. Środki trwałe

Chapter XX. Investments. Fixed assets

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (137). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
O G Ó Ł E M	5050,9	6848,3	7763,9	8441,1	T O T A L
sektor publiczny	2382,8	3201,7	3453,2	4020,4	public sector
sektor prywatny	2668,1	3646,6	4310,8	4420,7	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300,8	438,7	493,1	514,7	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1292,9	2260,9	2457,8	2289,1	Industry
górnictwo i wydobywanie	26,1	30,8	61,5	81,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	702,9	1103,0	1627,1	1450,7	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	204,5	738,4	439,1	460,8	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	359,4	388,7	330,2	295,9	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	162,5	124,9	148,8	188,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	396,3	452,7	643,4	486,6	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	1247,7	1317,6	2120,0	2598,7	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	58,5	60,0	37,0	113,1	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	28,2	114,2	128,4	96,3	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	29,4	23,7	53,3	27,6	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	637,9	734,3	696,4	857,7	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	33,4	138,6	25,7	137,9	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	18,8	52,5	64,3	78,2	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	147,4	276,6	163,0	215,0	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	220,4	272,6	244,3	215,1	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	182,3	411,9	287,9	369,4	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	263,6	146,7	192,8	246,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	30,7	22,4	7,7	6,7	Other service activities

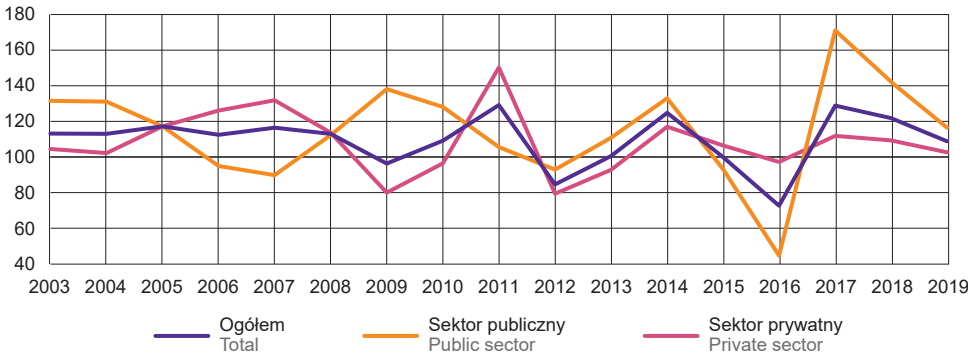
a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a According to investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

WYKRES 1 (81). **DYNAMIKA NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)**

Rok poprzedni = 100

CHART 1 (81). **INDICES OF INVESTMENT OUTLAYS^a BY OWNERSHIP SECTORS (current prices)**
Previous year = 100

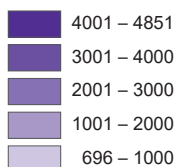
a Według lokalizacji inwestycji.

a According to investment location.

MAPA 1 (38).

**NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
W 2019 R. (ceny bieżące)**

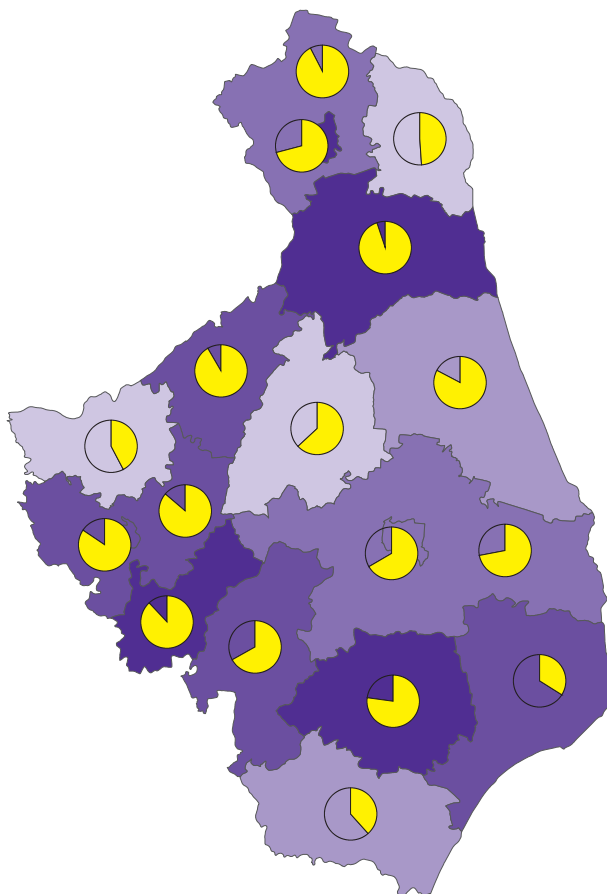
MAP 1 (38).

INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a IN 2019 (current prices)Na 1 mieszkańca w zł
Per capita in PLN

Podlaskie = 2932

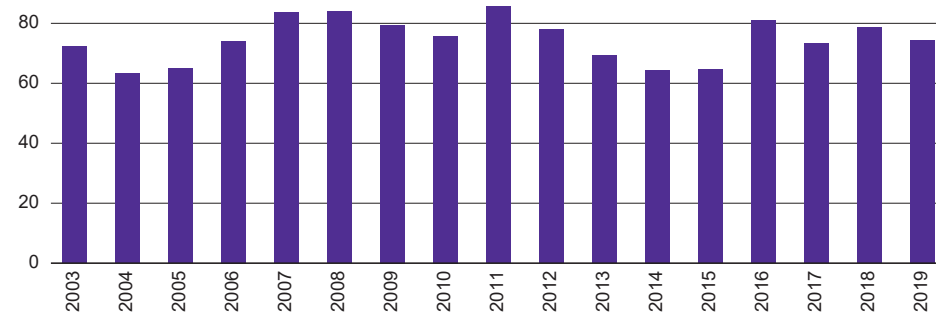
Sektor prywatny
w % ogółem
Private sector
in % of total

Podlaskie

Udział sektora prywatnego w nakładach inwestycyjnych ogółem
Share of the private sector in total investment outlays

%

100

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 2 (138). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

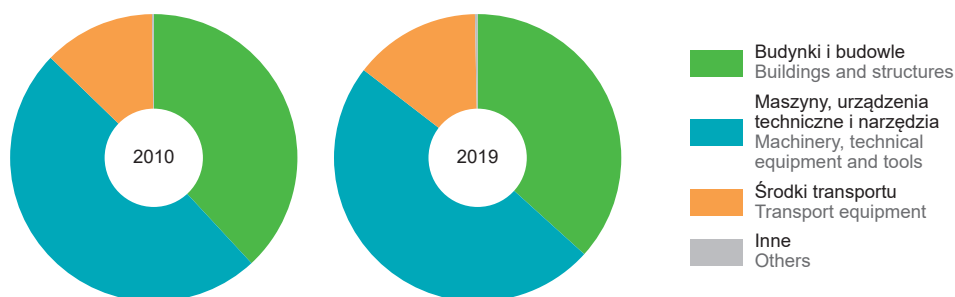
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym Of which		
			budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia	środki transportu transport equipment
				machinery, technical equipment and tools	
		w mln zł in million PLN			
OGÓŁEM	2010	1519,0	579,5	747,1	189,4
TOTAL	2015	2314,9	889,5	1202,5	208,8
	2018	2691,6	925,7	1451,1	284,4
	2019	2869,4	1053,5	1403,0	404,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		47,0	36,9	7,6	2,0
Przemysł Industry		1747,4	523,8	1036,4	182,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		83,6	0,7	33,6	47,6
przetwórstwo przemysłowe manufacturing		1409,4	380,6	901,6	124,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply		131,1	54,3	75,3	1,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		123,3	88,1	25,9	8,6
Budownictwo Construction		135,9	25,8	66,2	43,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		320,1	115,1	126,9	76,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		102,0	17,2	3,6	80,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ		14,8	8,7	5,5	0,7
Informacja i komunikacja Information and communication		35,1	18,6	15,5	1,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		10,9	5,2	5,0	0,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities		79,1	75,9	2,2	0,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities		10,2	7,2	2,4	0,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		35,6	27,6	7,1	0,7
Edukacja Education		1,3	0,2	0,9	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities		261,4	140,8	107,9	12,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation		68,0	50,6	15,3	1,8
Pozostała działalność usługowa Other service activities		0,6	0,0	0,6	

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

WYKRES 2 (82).

**NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a
WEDŁUG RODZAJÓW (ceny bieżące)**

CHART 2 (82).

INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY TYPE (current prices)

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

**Środki trwałe
Fixed assets**

TABL. 3 (139).

WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)

Stan w dniu 31 grudnia

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)

As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
	w mln zł in million PLN				
O G Ó Ł E M	66592,9	91087,0	104482,8	111095,7	T O T A L
sektor publiczny	26448,6	39080,6	44923,3	48312,0	public sector
sektor prywatny	40144,3	52006,4	59559,4	62783,7	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8260,3	9768,4	10859,6	11279,3	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	15448,0	22331,2	25879,3	28145,8	Industry
górnictwo i wydobywanie	186,7	273,4	445,4	527,5	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	8650,8	12942,1	15394,5	16525,6	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3948,4	4846,6	5265,3	6357,7	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2662,0	4268,7	4774,1	4735,0	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	1116,3	1435,7	1635,0	1636,1	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	3215,4	4117,3	4531,7	4686,1	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	14511,4	20894,1	23892,8	25986,4	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	341,4	580,5	644,6	628,7	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	775,1	1226,0	1513,1	1470,5	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	396,4	440,4	463,6	466,6	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14229,8	17092,4	19382,0	20232,0	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	342,4	519,8	540,7	582,0	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	156,8	373,0	436,7	501,1	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2789,7	3645,5	4472,0	4623,3	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2505,0	4136,0	4806,8	5015,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1577,4	2485,9	3095,0	3328,1	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	810,9	1804,7	2087,1	2269,0	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	116,8	236,1	242,6	245,6	Other service activities

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. b Łącznie z wartościami dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

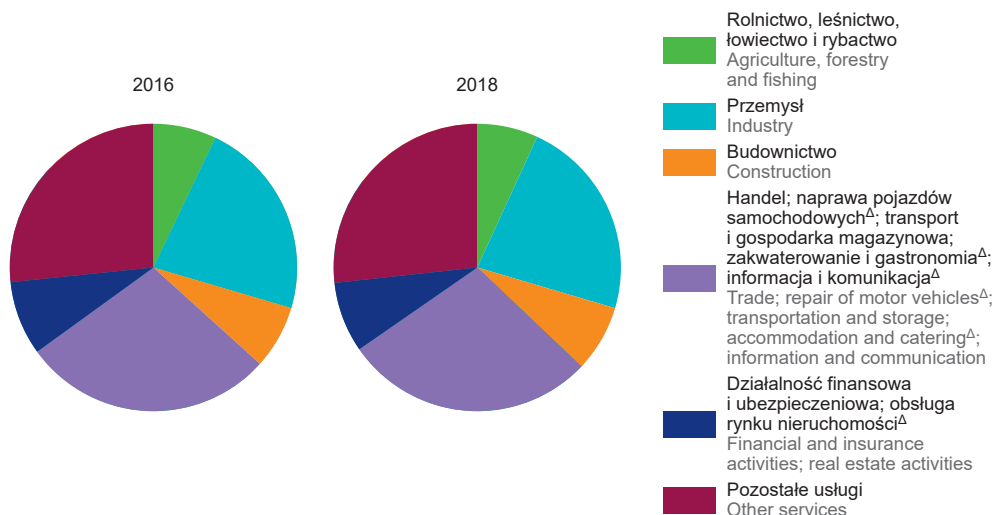
Dział XXI. Rachunki regionalne Chapter XXI. Regional accounts

TABL. 1 (140). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2018	2016	2017	2018
	w mln zł	in million PLN		w odsetkach	in percent	
O G Ó Ł E M TOTAL	41040	44233	46860	.	.	.
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	36257	38846	41027	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw niefinansowych non-financial corporations	15098	16077	17607	41,6	41,4	42,9
instytucji rządowych i samorządowych general government	7235	7613	8123	20,0	19,6	19,8
gospodarstw domowych households	12807	13919	13974	35,3	35,8	34,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2580	3256	2810	7,1	8,4	6,9
Przemysł Industry	8200	8616	9273	22,6	22,2	22,6
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	6983	7346	7876	19,3	18,9	19,2
Budownictwo Construction	2593	2765	3140	7,2	7,1	7,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^A ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^A ; informacja i komunikacja						
Trade; repair of motor vehicles ^A ; transportation and storage; accommodation and catering ^A ; information and communication	10137	10828	11567	28,0	27,9	28,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^A Financial and insurance activities; real estate activities	3034	3160	3277	8,4	8,1	8,0
Pozostałe usługi Other services	9712	10222	10960	26,8	26,3	26,7
NA 1 MIESZKAŃCĄ^a PER CAPITA^a	34558	37322	39622	.	.	.

a W złotych.
a In PLN.

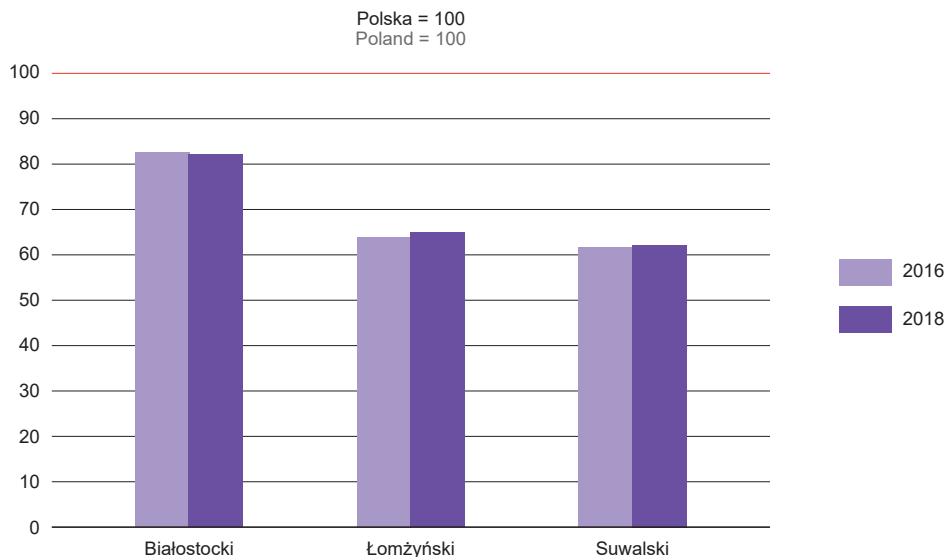
WYKRES 1 (83). **WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)**
CHART 1 (83). **GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY (current prices)**

WYKRES 2 (84).

**PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA
W PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (ceny bieżące)**

CHART 2 (84).

**GROSS DOMESTIC PRODUCT PER CAPITA
IN SUBREGIONS OF THE VOIVODSHIP (current prices)**

TABL. 2 (141).

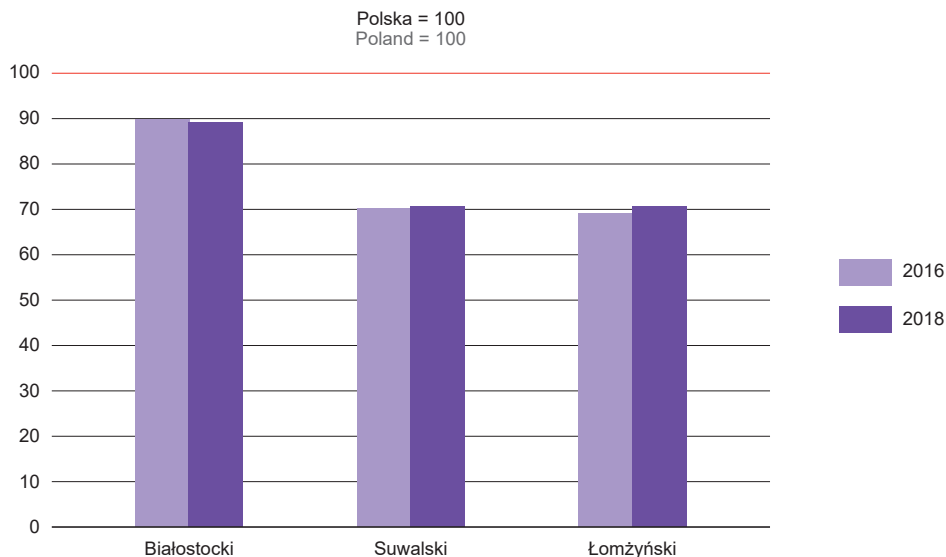
WARTOŚĆ DODANA BRUTTO NA 1 PRACUJĄCEGO (ceny bieżące)**GROSS VALUE ADDED PER EMPLOYED PERSONS (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	SPECIFICATION
	w zł in PLN			
O G Ó Ł E M	89365	93951	97236	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	21997	27767	23987	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	129519	131533	137656	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	124071	126028	131218	of which manufacturing
Budownictwo	122398	123101	128655	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja	120813	125366	132141	Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	276583	282980	290264	Financial and insurance activities; real estate activities
Pozostałe usługi	89063	92325	95996	Other services

WYKRES 3 (85).

**WARTOŚĆ DODANA BRUTTO NA 1 PRACUJĄCEGO
W PODREGIONACH WOJEWÓDZTWA (ceny bieżące)**

CHART 3 (85).

GROSS VALUE ADDED PER EMPLOYED PERSON
IN SUBREGIONS OF THE VOIVODSHIP (current prices)

TABL. 3 (142).

**PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU
TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION
OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	SPECIFICATION
	w mln zł	in million PLN		
Produkcja globalna	81793	89579	95962	Gross output
Zużycie pośrednie	45536	50732	54935	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	36257	38846	41027	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	15486	16682	18241	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	21832	22744	23391	Gross operating surplus

TABL. 4 (143).

**NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	2018	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	29869	31511	33205	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	25151	26588	28076	per capita in PLN
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	29316	30789	31637	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	24685	25978	26751	per capita in PLN

Dział XXII. Podmioty gospodarki narodowej
Chapter XXII. Entities of the national economy

TABL. 1 (144).

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON
Stan w dniu 31 grudnia
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
As of 31 December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2018	2019	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	91876	99309	103040	105578	T O T A L
sektor publiczny	3065	3063	2786	2733	public sector
sektor prywatny	88811	95713	99427	101897	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	2	–	–	–	State owned enterprises
Spółki	9281	11710	12474	13187	Companies
w tym:					of which:
handlowe	4492	6490	7097	7776	commercial
cywilne	4675	5087	5236	5268	civil
Spółdzielnie	474	499	345	341	Cooperatives
Fundacje	213	503	635	704	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	2924	3426	3419	3493	Associations and social organisations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	73083	76252	79504	81098	Natural persons conducting economic activity

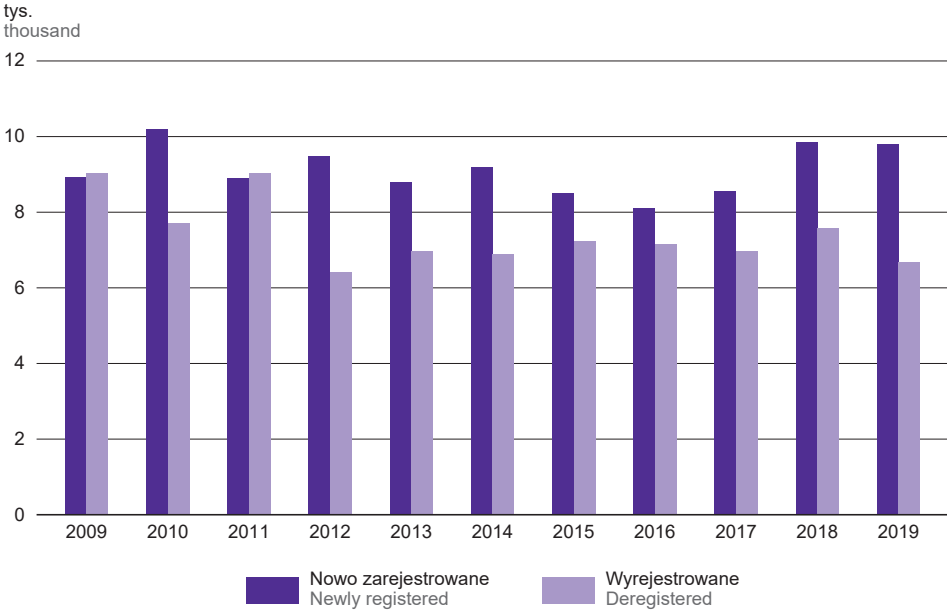
^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

WYKRES 1 (86).

**PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE
I WYREJESTROWANE Z REJESTRU REGON^a**
**NEWLY REGISTERED AND DEREGISTERED
ENTITIES FROM THE REGON REGISTER^a**

CHART 1 (86).

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

MAPA 1 (39).

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON W 2019 R.

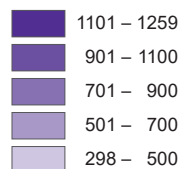
Stan w dniu 31 grudnia

MAP 1 (39).

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER IN 2019

As of 31 December

Na 10 tys. ludności
Per 10 thousand population

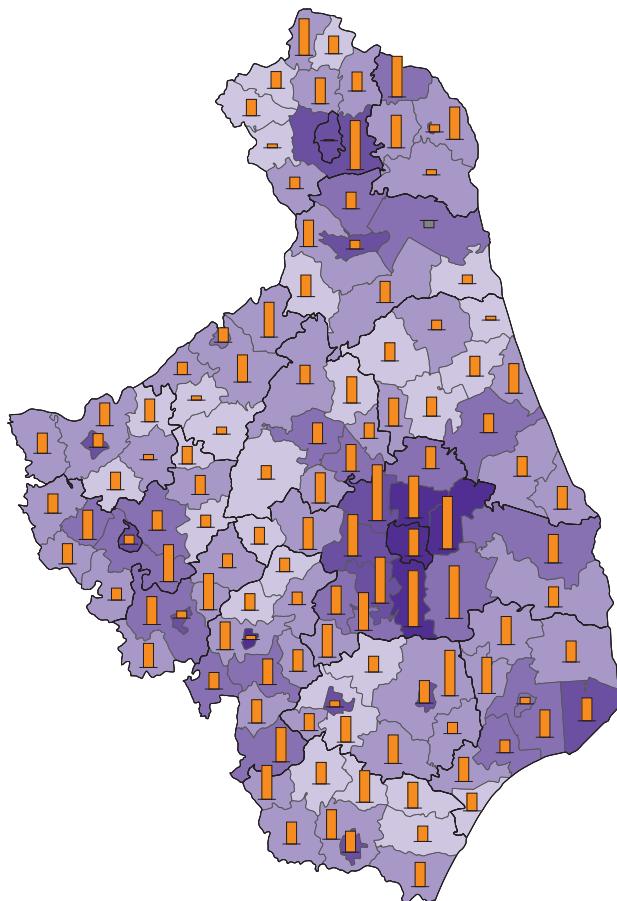

Podlaskie = 896

Zmiana w porównaniu z 2010 r.
Change in relation to 2010

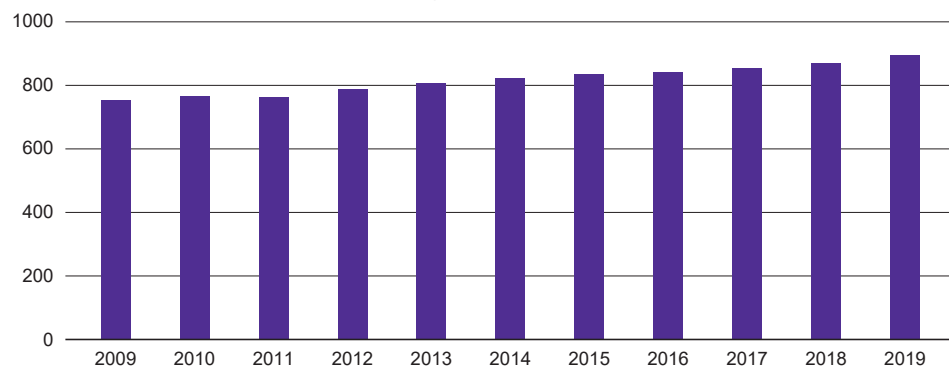

Podlaskie

Podmioty gospodarki narodowej^a w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

Entities of the national economy^a in the REGON register per 10 thousand population

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2019 R.**I. VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2019**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

POWIERZCHNIA. SAMORZĄD TERYTORIALNY – stan w dniu 31 XII
AREA. LOCAL GOVERNMENT – as of 31 December

Powierzchnia w km ²	312705	20187	6,5	Area in km ²
Powiaty	314	14	4,5	Powiats
Miasta na prawach powiatu	66	3	4,5	Cities with powiat status
Gminy	2477	118	4,8	Gminas
Miasta	940	40	4,3	Towns
Miejscowości wiejskie	52477	3758	7,2	Rural localities
Sołectwa	40789	3282	8,0	Village administrator's offices

OCHRONA ŚRODOWISKA
ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thousand tonnes:
pyłowych	27,1	0,7	2,4	particulate
gazowych	198440,7	2136,1	1,1	gaseous
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3278	122	3,7	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 December)
w tym: biologiczne	2454	93	3,8	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	817	29	3,5	with increased biogene removal (disposal)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	114133,5	493,5	0,4	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thousand tonnes
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	12752,8	334,0	2,6	Municipal waste collected ^b (during the year) in thousand tonnes
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				Outlays on fixed assets (current prices):
służące ochronie środowiska:				in environmental protection:
w milionach złotych	12415,2	328,2	2,6	in million PLN
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	3,9	3,9	.	in % of total investment outlays
służące gospodarce wodnej:				in water management:
w milionach złotych	3223,7	81,9	2,5	in million PLN
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,0	1,0	.	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE
PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ^c :				Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings ^c :
w liczbach bezwzględnych	796557	17339	2,2	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	208	147	.	per 10 thousand population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^c w %	73,1	75,4	.	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^c in %

LUDNOŚĆ
POPULATION

Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38382,6	1178,4	3,1	Population (as of 31 December) in thousands
miasta	23033,1	716,9	3,1	urban areas
wieś	15349,5	461,4	3,0	rural areas
w tym kobiety	19815,5	604,1	3,0	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	58	.	Population per 1 km ² of total area (as of 31 December)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	66,7	63,8	.	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 December)

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimate includes waste collected from all inhabitants and considered to be waste generated. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2019 R. (cd.)

I. VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2019 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
LUDNOŚĆ (dok.) POPULATION (cont.)				
Przyrost naturalny na 1000 ludności	−0,9	−1,0	.	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	0,2	−1,7	.	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{ab} (stan w dniu 31 XII) w tys.	15783,0	447,4	2,8	Employed persons ^{ab} (as of 31 December) in thousands
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	4920,09	4367,14	88,8	Average monthly gross wages and salaries in PLN
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	866,4	33,3	3,8	Registered unemployed persons (as of 31 December) in thousands
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	5,2	6,9	.	Registered unemployment rate ^b (as of 31 December) in %
MIESZKANIA. INFRASTRUKTURA DWELLINGS. INFRASTRUCTURE				
Zasoby mieszkaniowe ^c (stan w dniu 31 XII):				Dwelling stocks ^c (as of 31 December):
mieszkania: w tysiącach	14812,8	460,4	3,1	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	385,9	390,8	.	per 1000 population
Mieszkania oddane do użytkowania:				Dwellings completed:
w tysiącach	207,4	6,1	2,9	in thousands
na 1000 ludności	5,4	5,2	.	per 1000 population
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 December) in km:
wodociągowej rozdzielczej	310897,6	13862,1	4,5	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^d	165098,8	3695,8	2,2	sewage distribution ^d
gazowej	157868,5	1869,6	1,2	gas supply
EDUKACJA I WYCHOWANIE ^e – stan na początku roku szkolnego EDUCATION ^e – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^f w tys.:				Pupils and students in schools ^f in thousands:
podstawowych	3061,5	88,2	2,9	primary
branżowych I stopnia ^g	207,9	4,5	2,2	stage I sectoral vocational ^g
liceach ogólnokształcących	642,3	20,8	3,2	general secondary
technikach	648,5	19,9	3,1	technical secondary
artystycznych ogólnokształcących ^h	14,1	0,4	3,0	general art ^h
policealnych	188,4	6,4	3,4	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ⁱ :				Children attending pre-primary education establishments ⁱ :
w tysiącach	1401,0	40,7	2,9	in thousands
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	904	901	.	per 1000 children aged 3–6

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Na podstawie bilansu. d Łącznie z kolektorami. e Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 183. f Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. g Łącznie z uczniami w oddziałach zasadniczych szkół zawodowych oraz uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. h Dających uprawnienia zawodowe. i Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Based of balance. d Including collectors. e See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 183. f Excluding schools for adult, except post-secondary schools. g Including students of basic vocational school sections and students of special job-training schools. h Leading to professional certification. i Including the children attending for all school year in the units performing health care activities.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2019 R. (cd.)**I. VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2019 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

OCHRONA ZDROWIA^a – stan w dniu 31 XII
HEALTH CARE^a – as of 31 December

Pracownicy medyczni ^b :				Medical personnel ^b :
lekarze	90884	2929	3,2	doctors
lekarze dentyści	13509	338	2,5	dentists
pielęgniarki ^c	193132	6204	3,2	nurses ^c
Przychodnie	21839	762	3,5	Out-patients departments
Szpitala ogólne	890	32	3,6	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	166,8	5,1	3,0	Beds in general hospitals in thousands
Apteki ogólnodostępne ^d	12286	382	3,1	Generally available pharmacies ^d

KULTURA. TURYSTYKA
CULTURE. TOURISM

Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	7881	231	2,9	Public libraries (including branches; as of 31 December)
Wypożyczenia na 1 czytelnika w wol.	17,2	19,2	.	Loans per borrower in vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	959	29	3,0	Museums with branches (as of 31 December)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	40217,3	478,0	1,2	Museum and exhibition visitors in thousands
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	523	11	2,1	Fixed cinemas (as of 31 December)
Widzowie w kinach stałych w tys.	61710,9	1405,6	2,3	Audience in fixed cinemas in thousands
Baza noclegowa turystyki ^e : miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) w tys.	825,5	15,0	1,8	Tourist accommodation establishments ^e : number of beds (as of 31 July) in thousands
korzystający z noclegów w tys.	35668,1	688,5	1,9	tourists accommodated in thousands

ROLNICTWO
AGRICULTURE

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) w tys. ha	14550,3	1087,3	7,5	Agricultural land in good agricultural condition (as of June) in thousand ha
w tym pod zasiewami	10897,7	695,9	6,4	of which sown area
Zbiory w tys. t:				Production in thousand tonnes:
zboża	28990,3	1318,7	4,5	cereals
ziemniaki	6481,6	291,4	4,5	potatoes
warzywa gruntowe ^f	3849,8	32,9	0,9	ground vegetables ^f
Plony z 1 ha w dt:				Yields per 1 ha in dt:
zboża	36,7	28,4	77,4	cereals
ziemniaki	214	196	91,6	potatoes

a Łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. b Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. c Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. d Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 8 na str. 184. e Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. f Łącznie z ogrodami przydomowymi; dane według szacunków.

a Data include health care units subordinated to the Ministry of National Defence as well as the Ministry of the Interior and Administration. b Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund. c Including master nurses. d See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 8 on page 184. e Concern establishments possessing 10 and more bed places. Data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. f Including kitchen gardens; data based on estimation.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2019 R. (cd.)**I. VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2019 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	
LEŚNICTWO FORESTRY				
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9258,8	623,9	6,7	Forest area (as of 31 December) in thousand ha
Lesistość w %	29,6	30,9	.	Forest cover in %
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				Sold production of industry (current prices):
w milionach złotych	1615202,7	31997,2	2,0	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	42077	27129	64,5	per capita in PLN
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^a (ceny bieżące):				Sales of construction and assembly production ^a (current prices):
w milionach złotych	230209,3	5602,6	2,4	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	5997	4750	79,2	per capita in PLN
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 December				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	307065,9	13736,0	4,5	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km
Samochody osobowe zarejestrowane ^b w tys. szt.	24360,2	646,1	2,7	Registered passenger cars ^b in thousand units
Placówki pocztowe ^c	7627	339	4,4	Postal offices ^c
Łączna abonenckie ^d :				Subscriber lines ^d :
w tysiącach	3583,5	88,3	2,5	in thousands
na 1000 ludności	93,4	75,0	.	per 1000 population
HANDEL – stan w dniu 31 XII TRADE – as of 31 December				
Sklepy	333340	9617	2,9	Shops
Targowiska stałe	2156	78	3,6	Permanent marketplaces
FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE				
Budżety gmin ^e				Budgets of gminas ^e
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	135161,5 ^f	3881,8	2,9	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	5240 ^f	5181	98,9	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	135316,9 ^f	3791,4	2,8	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	5246 ^f	5060	96,5	per capita in PLN
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	93894,4	3117,7	3,3	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	7466	7247	97,1	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	96885,5	3274,1	3,4	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	7703	7611	98,8	per capita in PLN

a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonania robót. b Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. c Dane dotyczą placówek operatora wyznaczonego. d Własne; dane częściowo szacunkowe. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. f Bez gminy Boguszków-Gorce, która nie przekazała sprawozdań budżetowych do Ministerstwa Finansów.

a Realised by construction units – by place of performing works. b Including having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year. c Data concern operators of the public telecommunication network. d Own; partly estimated data. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status. f Excluding the gmina of Boguszków-Gorce, which did not submit budget reports to the Ministry of Finance.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2019 R. (dok.)**I. VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2019 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska Poland	Województwo Voivodship		SPECIFICATION
	ogółem total		Polska = 100 Poland = 100	

FINANSE PUBLICZNE (dok.)
PUBLIC FINANCE (cont.)

Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	30696,3	1022,5	3,3	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1189	1365	114,7	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	29630,7	951,1	3,2	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1148	1269	110,6	per capita in PLN
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	18755,0	884,3	4,7	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	489	750	153,5	per capita in PLN
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	18376,0	986,7	5,4	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	479	837	174,8	per capita in PLN

INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE
INVESTMENTS. FIXED ASSETS

Nakłady inwestycyjne ^a (ceny bieżące):				Investment outlays ^a (current prices):
w milionach złotych	320937,4	8441,1	2,6	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	8361	7157	85,6	per capita in PLN
Wartość brutto środków trwałych ^b (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				Gross value of fixed assets ^b (as of 31 December; current book- -keeping prices):
w milionach złotych	4263508,5	111095,7	2,6	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	111079	94281	84,9	per capita in PLN

RACHUNKI REGIONALNE W 2018 R.
REGIONAL ACCOUNTS IN 2018

Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	2121555	46860	2,2	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	55230	39622	71,7	per capita in PLN
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				Gross value added (current prices):
w milionach złotych	1857482	41027	2,2	in million PLN
na 1 pracującego ^c w zł	123451	97236	78,8	per employed person ^c in PLN
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				Gross nominal disposable income in the households sector:
w milionach złotych	1245199	31637	2,5	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	32416	26751	82,5	per capita in PLN

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^d (stan w dniu 31 XII)	4509916	105578	2,3	Entities of the national economy in the REGON register ^d (as of 31 December)
sektor publiczny	111788	2733	2,4	public sector
sektor prywatny	4325275	101897	2,4	private sector

a Według lokalizacji inwestycji. b Według siedziby jednostki lokalnej rodzaju działalności. c Do przeliczeń przyjęto przeciętną w roku liczbę pracujących. d Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale według sektorów – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a According to investment location. b According to the abode of local kind-of-activity unit. c For calculations the average number of employed persons was applied. d Excluding persons tending private farms in agriculture; in divisions by ownership sectors – excluding entities, for which information on the ownership form does not exist in the REGON register.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
POWIERZCHNIA AREA					
Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	20180	20187	20187	20187	Area in km ² (as of 31 December)
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:					Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:
produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	16,8	13,7	12,6	12,6	production ^a (excluding agriculture, forestry, hunting and fishing)
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	62,9	63,5	61,5	64,5	exploitation of water supply network ^b
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	3,8	3,9	4,3	4,4	Consumption of water for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³
w tym do produkcji przemysłowej	0,8	0,6	0,6	0,7	of which for industrial production
Ścieki przemysłowe i komunalne ^c odprowadzone do wód lub do ziemi:					Industrial and municipal ^c wastewater discharged into waters or into the ground:
oczyszczane w % wymagających oczyszczania	98,4	99,9	100,0	99,9	treated in % of requiring treatment
nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,0	0,0	–	0,0	untreated per 1 km ² in dam ³
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności ^d	55,4	62,5	67,4	68,7	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^d
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:					Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thousand tonnes:
pyłowych	2,0	1,1	0,9	0,7	particulate
gazowych (bez dwutlenku węgla)	14,0	9,2	9,6	8,0	gaseous (excluding carbon dioxide)
Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:					Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:
pyłowych	98,1	98,8	99,0	98,7	particulate
gazowych (bez dwutlenku węgla)	4,8	13,4	8,6	24,5	gaseous (excluding carbon dioxide)
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					Area of special nature value under legal protection (as of 31 December):
w % powierzchni ogólnej	31,9	32,0	31,8	31,6	in % of total area
na 1 mieszkańca w m ²	5320	5364	5403	5420	per capita in m ²
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 km ² w t	35,6	35,3	43,2	24,4	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) per 1 km ² in t
Odpady komunalne zebrane ^e (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	269	202	241	283	Municipal waste collected ^e (during the year) per capita in kg
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:					Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:
służące ochronie środowiska	5,5	5,1	5,5	3,9	in environmental protection
służące gospodarce wodnej	1,6	2,3	0,5	1,0	in water management
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE PUBLIC SAFETY					
Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^f w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:					Ascertained crimes by the Police ^f in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	33570	24670	17470	17339	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	277,1	204,9	146,8	147,0	per 10 thousand population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^f w %	55,7	69,0	65,4	75,4	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^f in %

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. e Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2015 r. pozycja obejmuje odpady odebrane od wszystkich właścicieli nieruchomości i uznawana jest za odpady wytworzone, ze względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości. f Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Since 2010, data are not comparable with data for previous years due to change in the methodology of municipal wastewater. d Population connected to waste water treatment plants – estimated data, total population – based on balances. e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2015 estimate includes waste collected from all inhabitants and is considered to be waste generated because of covering by gminas since 1 July 2013 all real-estate owners with municipal waste management system.

f Until 2012 – including prosecutor's office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)**MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
LUDNOŚĆ POPULATION					
Ludność (stan w dniu 31 XII)	1210688	1203448	1188800	1178353	Population (as of 31 December)
miasta	709976	724826	719890	716923	urban areas
wieś	500712	478622	468910	461430	rural areas
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	60	59	58	Population per 1 km ² of total area (as of 31 December)
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					Population of age (as of 31 December):
przedprodukcyjnym	314899	229068	207394	205770	pre-working
produkcyjnym	702035	764843	750360	719176	working
poprodukcyjnym	193754	209537	231046	253407	post-working
Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	5,8	5,1	4,7	Marriages per 1000 population
Rozwody na 1000 ludności	1,2	1,6	1,7	1,8	Divorces per 1000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,9	9,1	9,6	Live births per 1000 population
Zgony na 1000 ludności	9,7	9,8	10,3	10,6	Deaths per 1000 population
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	0,1	-1,2	-1,0	Natural increase per 1000 population
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	4,5	4,5	3,7	Infant deaths per 1000 live births
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3	-1,3	-1,9 ^a	-1,7	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					Life expectancy at the moment of birth:
mężczyźni	70,5	72,5	73,8	74,3	males
kobiety	79,1	81,9	82,6	83,1	females
RYNEK PRACY LABOUR MARKET					
Pracujący ^{bc} (stan w dniu 31 XII):					Employed persons ^{bc} (as of 31 December):
w tysiącach	495,5	398,0	413,1	447,4	in thousands
w tym kobiety	237,3	187,4	197,0	209,8	of which women
na 1000 ludności	409	331	347	380	per 1000 population
Przeciętne zatrudnienie:					Average paid employment:
w przemyśle:					in industry:
w tysiącach	.	50,6	51,8	60,4	in thousands
na 1000 ludności	.	42,1	43,5	51,2	per 1000 population
w budownictwie:					in construction:
w tysiącach	.	14,2	13,9	18,1	in thousands
na 1000 ludności	.	11,8	11,7	15,3	per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Według faktycznego miejsca pracy. c Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b By actual workplace. c Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, since 2010 – of the Agricultural Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
RYNEK PRACY (dok.) LABOUR MARKET (cont.)					
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	79,2	63,8	55,0	33,3	Registered unemployed persons (as of 31 December) in thousands
2000 = 100	100,0	80,5	69,4	42,0	2000 = 100
W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):					In % of registered unemployed (as of 31 December):
kobiety	52,4	47,4	45,3	47,5	women
w wieku 24 lata i mniej	29,4	23,9	16,8	124,0	aged 24 years and less
pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	44,5	34,0	44,4	43,1	out of work for longer than 1 year
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	1258	298	76	55	Registered unemployed persons (as of 31 December) per a job offer
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (stan w dniu 31 XII) w %	13,8	13,8	11,8	6,9	Registered unemployment rate ^a (as of 31 December) in %
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE WAGES AND SALARIES. SOCIAL BENEFITS					
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1675,71	2854,02	3455,57	4367,14	Average monthly gross wages and salaries in PLN
2000 = 100	100,0	170,3	206,2	260,6	2000 = 100
w tym: w przemyśle	.	2654,37	3344,37	4365,09	of which: in industry
w budownictwie	.	2686,33	3190,55	4243,49	in construction
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	291,7	276,3	257,9	270,7	Average number of retirees and pensioners in thousands
pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	164,0	178,3	170,6	189,9	receiving retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution
rolników indywidualnych	127,7	98,0	87,3	80,8	farmers
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:					Average monthly gross retirement and other pension in PLN:
wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	763,57	1441,83	1798,48	2061,36	paid by the Social Insurance Institution
rolników indywidualnych	575,58	918,86	1149,95	1280,41	farmers
MIESZKANIA. INFRASTRUKTURA DWELLINGS. INFRASTRUCTURE					
Zasoby mieszkaniowe ^b (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):					Dwelling stocks ^b (in 2000 – inhabited; as of 31 December):
mieszkania:					dwellings:
w tysiącach	384,2	420,4	440,8	460,4	in thousands
na 1000 ludności	317	349	371	391	per 1000 population
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	64,7	74,9	76,1	77,1	average useful floor area of dwelling in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania:					Dwellings completed:
mieszkania:					dwellings:
w tysiącach	3,8	4,3	4,8	6,1	in thousands
na 1000 ludności	3,1	3,6	4,0	5,2	per 1000 population
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	75,6	100,3	100,5	95,7	average useful floor area of dwelling in m ²
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					Distribution network (as of 31 December) in km:
wodociągowej	8904,5	12321,5	13443,3	13862,1	water supply
kanalizacyjnej ^c	1354,0	2556,9	3436,2	3695,8	sewage ^c

a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. b Na podstawie bilansów. c Łącznie z kolektorami.

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. b Based on balances. c Including collectors.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
MIESZKANIA. INFRASTRUKTURA (dok.) DWELLINGS. INFRASTRUCTURE (cont.)					
Zużycie w gospodarstwach domowych:					Consumption in households:
wody z wodociągów:					water from water supply systems:
w hektometrach sześciennych	34,3	37,0	40,2	42,3	in cubic hectometre
na 1 mieszkańca w m ³	28,3	30,7	33,7	35,8	per capita in m ³
energii elektrycznej w miastach ^a :					electricity in urban areas ^a :
w gigawatogodzinach	383,9	473,7	454,1	461,3	in gigawatt-hour
na 1 mieszkańca w kWh	540,4	653,3 ^b	630,4	643,1	per capita in kWh
EDUKACJA I WYCHOWANIE EDUCATION					
Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					Pupils and students in schools ^c (as of beginning of the school year) in thousands:
podstawowych ^d	110,0	67,4	72,5	88,2	primary ^d
branżowych I stopnia ^{ef}	14,4	5,6	4,3	4,5	stage I sectoral vocational ^{ef}
liceach ogólnokształcących ^g	32,8	23,0	18,0	20,8	general secondary ^g
liceach profilowanych	.	1,1	.	.	specialised secondary
technikach ^h	32,9	20,3	16,3	19,9	technical secondary ^h
artystycznych ogólnokształcących ⁱ	0,5	0,4	0,4	0,4	general art ⁱ
policealnych	6,0	13,5	9,5	6,4	post-secondary
Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^{ghkl} (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	14,6	12,5	9,8	8,0	Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^{ghkl} (excluding schools for adults) per 1000 population
Studenci uczelni ^m (stan w dniu 31 XII; w latach 2000–2017 – stan w dniu 30 XI) w tys.	44,7	51,9	34,8	27,6	Students of higher education institutions ^m (as of 31 December; in years 2000–2017 – as of 30 November) in thousands
Absolwenci uczelni ^{mn} w tys.	7,0	14,7	10,7	8,1	Graduates of higher education institutions ^{mn} in thousands
Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	11,9	7,7	4,2	2,8	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thousands
Absolwenci szkół dla dorosłych ^k w tys.	2,7	2,0	1,5	0,9	Graduates of schools for adults ^k in thousands

a W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. b Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika. c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. d Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. e Do roku szkolnego 2016/17 zasadnicze szkoły zawodowe i od roku szkolnego 2017/18 łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych. f–h łącznie ze szkołami: f – od roku szkolnego 2004/05 specjalnymi przysposabiającymi do pracy, g – z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (w latach szkolnych 2004/05–2012/13 – uczniowie, 2005/06–2012/13 – absolwenci), h – z uzupełniającymi technikami (w latach szkolnych 2004/05–2013/14 – uczniowie, 2006/07–2013/14 – absolwenci). i Dające uprawnienia zawodowe. k Z poprzedniego roku szkolnego. l łącznie z liceami profilowanymi w latach szkolnych 2004/05–2013/14, m łącznie z filiami uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem podlaskim; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; bez cudzoziemców. n Osoby, które uzyskały dyplomy ukończenia studiów w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.; w latach 2005–2018 – z poprzedniego roku akademickiego, a w 2000 r. – z roku kalendarzowego.

a In 2000, excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture. b Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. c Excluding schools for adults, except post-secondary schools. d Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. e Until the 2016/17 school year, basic vocational schools and since the 2017/18 school year, including basic vocational school sections. f–h Including schools: f – since the 2004/05 school year special job-training schools, g – supplementary general secondary schools (in the 2004/05–2012/13 school years – students, 2005/06–2012/13 – graduates), h – supplementary technical secondary schools (in the 2004/05–2013/14 school years – students, 2006/07–2013/14 – graduates). i Leading to professional certification. k From the previous school year. l Including specialised secondary schools in the 2004/05–2013/14 school years. m Including branches of higher education institutions seated outside the territory of Podlaskie Voivodship; excluding higher education institutions of the Ministry of National Defence; excluding foreigners. n Persons who obtained higher education diplomas between 1 January and 31 December 2019; 2005–2018 – from the previous academic year, and in 2000 – from the calendar year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
EDUKACJA I WYCHOWANIE (dok.) EDUCATION (cont.)					
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					Pre-primary education (as of beginning of the school year):
miejsca w przedszkolach w tys.	19,2	21,1	24,6	28,5	places in nursery schools in thousands
dzieci ^a w tys.	27,4	30,1	31,5	40,7	children ^a in thousands
w przedszkolach	19,3	21,8	22,8	29,6	in nursery schools
w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	8,1	7,2	6,8	9,3	in pre-primary sections in primary schools
Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ^b	319	457	608	654	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6 ^b
OCHRONA ZDROWIA ^c I POMOC SPOŁECZNA HEALTH CARE ^c AND SOCIAL WELFARE					
Pracownicy medyczni ^d (stan w dniu 31 XII):					Medical personnel ^d (as of 31 December):
lekarze	3388	2809	3011	2929	doctors
lekarze dentyści	236	516	492	338	dentists
pielęgniarki ^e	6640	6224	6595	6204	nurses ^e
Łóżka w szpitalach ogólnych ^f (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	52,4	49,6	49,9	43,2	Beds in general hospitals ^f (as of 31 December) per 10 thousand population
Leczeni w szpitalach ogólnych (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) na 10 tys. ludności	1635	1926	2163	1974	In-patients in general hospitals (excluding inter-ward patient transfer) per 10 thousand population
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	359	628	760	762	Out-patient departments (as of 31 December)
Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	258	337	387	382	Generally available pharmacies (as of 31 December)
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną	4693	3571	3072	3085	Population (as of 31 December) per generally available pharmacy
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:
lekarskie	6,0	6,9	7,6	7,7	medical
stomatologiczne	0,7	0,9	1,0	0,9	dental
Dzieci w żłobkach ^g i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku ^h do lat 3	15	30	70	122	Children in nurseries ^g and children's clubs (as of 31 December) per 1000 children up to age 3 ^h
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM					
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	267	243	238	231	Public libraries (including branches; as of 31 December)
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych ⁱ w wol.:					Public library loans ⁱ in volumes:
na 1000 ludności	3316	3670	2450	2297	per 1000 population
na 1 czytelnika	20,1	20,2	20,2	19,2	per borrower
Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,6	1,9	3,3	3,2	Seats in theatres and music institutions (as of 31 December) per 1000 population
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^k na 1000 ludności	332	309	266	518	Audience in theatres and music institutions ^k per 1000 population
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	22	26	31	29	Museums with branches (as of 31 December)
Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	277	292	461	405	Museum and exhibition visitors per 1000 population

a Od 2008 r. łącznie z – nieuwzględnionymi w podziale według rodzaju placówek – zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi. Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej). b W 2015 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie wieku 3–5 lat. c Od 2012 r. łącznie z danymi o placówkach podległych resortowi obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. d Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. e Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. f Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. g Łącznie z oddziałami żłobkowymi. h Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. i Od 2015 r. łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. k Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a Since 2008, including pre-primary education units and pre-primary centres not listed in division by type of establishments. Including the children attending for all school year in the units performing health care activities (until 2011 defined as health care institution). b In 2015, the rate was calculated using the number of children aged 3–5. c Since 2012, data have included health care of: the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as until 2011 the Internal Security Agency. d Since 2005, working directly with a patient; since 2006 including persons whose primary workplace is a medical and nurse practice. e Including masters of nursery. f Excluding day places in hospital wards; since 2008, including beds and incubators for newborns. g Including nursery wards. h Until 2010, excluding children's clubs. i Since 2015, including interlibrary lending. k Data concern activity performed in the voivodship, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)**MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
KULTURA. TURYSTYKA (dok.) CULTURE. TOURISM (cont.)					
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	20	14	12	11	Fixed cinemas (as of 31 December)
Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,4	5,0	5,5	5,4	Seats in fixed cinemas (as of 31 December) per 1000 population
Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	321	676	857	1192	Audience in fixed cinemas per 1000 population
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					Subscribers (as of 31 December) per 1000 population:
radiowi	220,2	155,6	160,3	157,7	radio
telewizyjni	215,0	150,5	154,2	151,5	television
Obiekty noclegowe turystyki ^a (stan w dniu 31 VII)	223	182	269	286	Tourist accommodation establishments ^a (as of 31 July)
w tym hotele	21	23	36	51	of which hotels
Miejsca noclegowe ^a (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	130,5	94,7	113,1	127,5	Number of beds ^a (as of 31 July) per 10 thousand population
Korzystający z noclegów ^a na 1000 ludności	321	379	510	584	Tourists accommodated ^a per 1000 population
ROLNICTWO AGRICULTURE					
Użytki rolne (stan w czerwcu) w tys. ha	1204,6	1057,0	1058,3	1094,5	Agricultural land (as of June) in thousand ha
w tym w dobrej kulturze rolnej w %	.	98,1	99,3	99,3	of which in good agricultural condition in %
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha	742,5	605,8	655,6	695,9	Sown area (as of June) in thousand ha
w tym w %:					of which in %:
zboża podstawowe (łącznie z mieszanekami zbożowymi)	75,9	74,3	62,2	63,0	basic cereals (including cereal mixed)
ziemniaki	10,3	2,8	1,8	2,1	potatoes
buraki cukrowe	0,7	0,0	0,0	0,0	sugar beets
Zbiory w tys. t:					Crop production in thousand tonnes:
zboża podstawowe (łącznie z mieszanekami zbożowymi)	836,1	1309,7	1083,0	1153,6	basic cereals (including cereal mixed)
ziemniaki	1479,1	353,9	186,9	291,4	potatoes
buraki cukrowe	178,3	13,0	4,2	0,3	sugar beets
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zboża podstawowe (łącznie z mieszanekami zbożowymi)	14,8	29,1	26,6	26,3	basic cereals (including cereal mixed)
ziemniaki	194	206	163	196	potatoes
buraki cukrowe	326	472	617	286	sugar beets
Zwierzęta gospodarskie (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt.:					Livestock (as of June) per 100 ha of agricultural land in heads:
bydło	56,0	83,1	89,7	94,1	cattle
trzoda chlewna (w 2000 r. – stan w końcu lipca)	79,5	52,3	31,9	29,2	pigs (in 2000 – as of the end of July)
Produkcja na 1 ha użytków rolnych:					Production per 1 ha of agricultural land:
żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^b w kg	153,5	196,1	221,4	267,4	of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^b in kg
mleka krowiego w l	1035	1863	2424	2579	of cows' milk in l

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. Od 2016 r. dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. b Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. Od 2018 r. dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie z uwagi na zmianę współczynników przeliczeniowych żywca rzeźnego na wagę poubojową ciepłą.

a Since 2011, concern establishments 10 and more bed places. Since 2016, data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. b Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. Since 2018, data have been incomparable with those for previous years due to the change of conversion rates in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)**MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
ROLNICTWO (dok.) AGRICULTURE (cont.)					
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych w kg:					Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land in kg:
mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	75,2	106,2	88,7	106,1	mineral or chemical (including mixed fertilizers)
wapniowych	61,9	14,4	20,4	10,4	lime
LEŚNICTWO FORESTRY					
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	626,2	630,9	633,9	Forest land (as of 31 December) in thousand ha
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					Forest areas (as of 31 December):
w tysiącach hektarów	595,6	616,2	620,9	623,9	in thousand hectares
na 1 mieszkańca w ha	0,50	0,51	0,52	0,53	per capita in ha
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	30,5	30,8	30,9	Forest cover (as of 31 December) in %
Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	233,7	287,5	324,5	319,8	Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³
PRZEMYSŁ INDUSTRY					
Produkcja sprzedana przemysłu:					Sold production of industry:
w milionach złotych (ceny bieżące)	.	16687,7	21942,6	31997,2	in million PLN (current prices)
rok poprzedni = 100 (ceny stałe)	.	100,8	106,8	112,9	previous year = 100 (constant prices)
2005 = 100 (ceny stałe)	.	118,0	162,5	222,6	2005 = 100 (constant prices)
na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	.	329510	423341	52993	per employee in PLN (current prices)
na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	.	13857	18435	27129	per capita in PLN (current prices)
BUDOWNICTWO CONSTRUCTION					
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^a (ceny bieżące):					Sales of construction and assembly production ^a (current prices):
w milionach złotych	.	4786,5	4263,7	5602,6	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	.	3975	3582	4750	per capita in PLN
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 December					
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^b :					Railway lines operated – standard gauge ^b :
w kilometrach	783	759	654	757	in kilometres
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	3,9	3,8	3,2	3,7	per 100 km ² of total area in km
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					Hard surface public roads (urban and non-urban):
w kilometrach	10569	11999	12925	13736	in kilometres
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	52,4	59,4	64,0	68,0	per 100 km ² of total area in km

a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. b Dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP) oraz od 2005 r. również innych podmiotów będących zarządcami infrastruktury kolejowej.

a Realised by construction units – by place of performing works. b Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as since 2005 of other entities which are administrators of railway infrastructure.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)**MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII (dok.) TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 December (cont.)					
Samochody osobowe zarejestrowane ^a :					Registered passenger cars ^a :
w tysiącach sztuk	259,1	469,4	551,5	646,1	in thousand units
na 1000 ludności	214	390	464	548	per 1000 population
Placówki pocztowe ^b :	339	348	321	339	Postal service offices ^b :
na 100 tys. ludności	28,0	28,9	27,0	28,8	per 100 thousand population
Łączna abonenckie ^c :					Subscriber lines ^c :
w tysiącach	.	237,1	145,5	88,3	in thousands
na 1000 ludności	.	197,0	122,4	75,0	per 1000 population
HANDEL TRADE					
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					Retail sales (current prices):
w milionach złotych	9676,8	11672,6	13793,5	16144,7	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	7987	9693	11589	13689	per capita in PLN
Sklepy (stan w dniu 31 XII)	11945 ^d	10299	9960	9617	Shops (as of 31 December)
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	101 ^d	118	119	123	Population (as of 31 December) per shop
FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE					
Budżety gmin^e					Budgets of gminas^e
Dochody:					Revenue:
w milionach złotych	888,1	2039,5	2569,0	3881,8	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1124	2622	3369	5181	per capita in PLN
Wydatki:					Expenditure:
w milionach złotych	916,6	2325,5	2482,0	3791,4	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1160	2990	3255	5060	per capita in PLN
Budżety miast na prawach powiatu					Budgets of cities with powiat status
Dochody:					Revenue:
w milionach złotych	714,7	1803,8	1941,3	3117,7	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1695	4229	4539	7247	per capita in PLN
Wydatki:					Expenditure:
w milionach złotych	765,2	2014,5	2017,2	3274,1	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1815	4723	4716	7611	per capita in PLN
Budżety powiatów					Budgets of powiats
Dochody:					Revenue:
w milionach złotych	368,4	653,8	749,3	1022,5	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	466	841	983	1365	per capita in PLN
Wydatki:					Expenditure:
w milionach złotych	366,2	670,5	737,6	951,1	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	464	862	967	1269	per capita in PLN
Budżet województwa					Budget of voivodship
Dochody:					Revenue:
w milionach złotych	118,9	442,3	847,6	884,3	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	98	367	712	750	per capita in PLN
Wydatki:					Expenditure:
w milionach złotych	122,5	411,7	930,7	986,7	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	101	342	782	837	per capita in PLN

a Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe (na okres 30 dni) wydane w końcu roku. b Dane dotyczą operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego); w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. c Własne; dane częściowo szacunkowe. d Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. e Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Since 2011, including having temporary permission (for the period of 30 days) issued at the end of the year. b Data concern the appointed operator (until 2012 the public operator); in 2000 post offices and telecommunication service offices. c Own; partly estimated data. d Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. e Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)**MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2010	2015	2019	SPECIFICATION
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE^a INVESTMENTS. FIXED ASSETS^a					
Nakłady inwestycyjne ^b (ceny bieżące):					Investment outlays ^b (current prices):
w milionach złotych	2282,1	5050,9	6848,3	8441,1	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	1884	4194	5754	7157	per capita in PLN
Wartość brutto środków trwałych ^c (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					Gross value of fixed assets ^c (as of 31 December; current book-keeping prices):
w milionach złotych	39372,6	66592,9	91087,0	111095,7	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	32497	55335	76621	94281	per capita in PLN
RACHUNKI REGIONALNE^{de} REGIONAL ACCOUNTS^{de}					
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					Gross domestic product (current prices):
w milionach złotych	.	.	39888	46860	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	.	.	33512	39622	per capita in PLN
Produkt krajowy brutto (ceny stałe) – rok poprzedni = 100	.	.	.	104,8	Gross domestic product (constant prices) – previous year = 100
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					Gross value added (current prices):
w milionach złotych	.	.	35390	41027	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	.	.	29734	34690	per capita in PLN
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					Gross nominal disposable income in the households sector:
w milionach złotych	.	.	27214	31637	in million PLN
na 1 mieszkańca w zł	.	.	22864	26751	per capita in PLN
Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	.	.	.	101,4	Gross real disposable income in the households sector – previous year = 100
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON^f – stan w dniu 31 XII					
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGON REGISTER^f – as of 31 December					
Ogółem: w tysiącach	85,8	91,9	99,3	105,6	Total: in thousands
na 10 tys. ludności	709	763	835	896	per 10 thousand population
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					Legal persons and organisational entities without legal personality:
w tysiącach	15,5	18,8	23,1	24,5	in thousands
2000 = 100	100,0	121,1	148,6	157,7	2000 = 100
w tym:					of which:
spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,3	cooperatives
spółki handlowe	2,4	4,5	6,5	7,8	commercial companies
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	0,3	0,5	0,8	1,1	of which with foreign capital participation
spółki cywilne	6,6	4,7	5,1	5,3	civil law partnerships
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					Natural persons conducting economic activity:
w tysiącach	70324	73083	76252	81098	in thousands
2000 = 100	100,0	103,9	108,4	115,3	2000 = 100
na 10 tys. ludności	581	607	641	688	per 10 thousand population

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Według lokalizacji inwestycji. c Według siedziby jednostki lokalnej rodzaju działalności. d W rubryce dla 2019 r. dane dotyczą 2018 r. e Patrz uwagi ogólne do działu „Rachunki regionalne”, ust. 13 na str. 195. f Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of The Accounting Act. b According to investment location. c According to the abode of local kind-of-activity unit. d In the column for 2019, data concern 2018. e See general notes to the chapter „Regional accounts”, item 13 on page 195.

f Excluding persons tending private farms in agriculture.

Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w Roczniku – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**.

W tablicach zawierających informacje w podziale na **miasta i wieś**, przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

2. Dane prezentowane są w układzie **Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)** obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, wprowadzonej rozporządzeniem nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 czerwca 2003 r., z późn. zm.). Klasyfikacja została ustanowiona w celu zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze Unii Europejskiej porównywalnych danych dla statystyk regionalnych. Obecna czwarta rewizja (NUTS 2016) została wprowadzona Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 1 listopada 2016 r., zgodnie z którym od 1 stycznia 2018 r. Polskę podzielono na 3 poziomy, w ramach których funkcjonuje 97 jednostek statystycznych NUTS:

- NUTS 1 – **makroregiony** (grupujące województwa) – 7 jednostek,
- NUTS 2 – **regiony** (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
- NUTS 3 – **podregiony** (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

3. Prezentowane dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

4. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

5. Dane prezentuje się:

- 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.).

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „Pozostałe usługi” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

- 2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

- 3) według **sektorów własności**:

- **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

6. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

General notes

1. Data in the Yearbook, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**.

In the tables containing information divided into **urban areas** and **rural areas**, the term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

2. Data are presented in accordance with the **Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS)**, obligatory in the countries of the European Union, introduced according to the Regulation No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 June 2003, with later amendments). Classification was established to enable the collection, compilation and dissemination of harmonised regional statistical data in the European Union. Current, forth revision (NUTS 2016) was introduced by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016, according to which from 1 January 2018 Poland is divided into 3 levels, under which there are 97 NUTS statistical units:

- NUTS 1 – **macroregions** (grouping voivodships) – 7 units,
- NUTS 2 – **regions** (voivodships or their parts) – 17 units,
- NUTS 3 – **subregions** (grouping powiats) – 73 units.

3. Presented data, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

4. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed** and, unless otherwise indicated, include entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

5. Data are presented:

- 1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1st January 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 December 2007 (Journal of Laws item 1885, with later amendments).

The item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, as an additional grouping.

The item “**Other services**” was introduced including sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” as well as “Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use”;

- 2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

- 3) according to **ownership sectors**:

- **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,
- **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

6. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organisational status of units of the national economy**.

7. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

8. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

9. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 227) w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2015**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2015, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2016 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 września 2015 r. (Dz. U. poz. 1676) w miejsce PKWiU 2008 obowiązującej do 31 grudnia 2015 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 r. (Dz. U. poz. 1316, z późn. zm.);
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT 2016 wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2017 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1864), w miejsce obowiązującej do 31 grudnia 2016 r.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i na mapach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatek i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **cenę stałą** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) dla lat 2011–2015,
 - cenę stałą 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.) od 2016 r.

12. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

7. Data according to NACE Rev. 2 sections as well as according to territorial division are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organisational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

8. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organisational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

9. Other than NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specialisations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 January 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy of 7 August 2014 (Journal of Laws 2018 item 227) replacing the classification valid until 31 December 2014;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2015**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 January 2016 by the decree of the Council of Ministers, dated 4 September 2015 (Journal of Laws item 1676) replacing the classification PKWiU 2008 valid until 31 December 2015;
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 January 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 December 1999 (Journal of Laws item 1316 with later amendments);
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT 2016 was introduced on 1 January 2017 by the decree of the Council of Ministers, dated 3 October 2016 (Journal of Laws 2016 item 1864), replacing the classification valid until 31 December 2016.

10. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables and maps in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax on goods and services – VAT (on domestic and imported products), taxes and customs duties on imports (including excise tax), as well as other taxes on products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

11. **Constant prices** were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices from the year preceding the reference year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) for 2011–2015,
 - 2015 constant prices (2015 average current prices) since 2016.

12. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja) – według stanu w dniu 30 czerwca.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla lat 2000 i 2001 według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2002 r., od 2010 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Indices – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – are calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

13. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When computing per capita data (per 1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 December was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production) – as of 30 June.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated – unless otherwise indicated – for the years 2000–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 and 2001 by the administrative division valid as of 31 December 2002, and since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 December 2011.

14. Data, unless otherwise indicated, do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

15. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistics Poland.

16. Due to data rounding, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Statistical information derived from sources other than the Statistics Poland is indicated in the appropriate notes.

18. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2	
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor-cycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*
*

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych znajdują się w uwagach do poszczególnych działów, a bardziej szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki w publikacjach tematycznych oraz w serii „Metodologia badań statystycznych”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are contained in the notes to individual chapters, while more detailed information on particular fields of statistics can be found in thematic publication as well as in the series “Statistical Research Methodology”.

Uwagi do działów

Warunki naturalne i ochrona środowiska

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów i budynków wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2016 r. poz. 1034, z późn. zm.).

2. **Zużycie wody** obejmuje ilość wody zużytej na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, pochodzącej z ujęć własnych bądź z sieci wodociągowej lub zakupionej od innych jednostek.

3. Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

4. Informacje o **emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o **stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. poz. 40, z późn. zm.).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hald, składowisk, w toku przeładunku, z hal produkcyjnych itp.).

5. **Ochrona przyrody** polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.).

6. **Odpady** oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do pozbycia się których jest obowiązany. Dane o odpadach od 2013 r. są opracowywane w oparciu o ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2019 r. poz. 701, z późn. zm.).

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Samorząd terytorialny

1. Z dniem 1 stycznia 1999 r. na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, (Dz. U. poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

2. Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 5 lat, licząc od dnia wyborów.

Notes to chapters

Environment and environmental protection

1. Information regarding the **geodesic status and use of voivodship land** is classified by ownership and register groups, according to the land and building register introduced by the Regulation of the Minister of Regional Development and Construction of 29 March 2001 on the registration of land and buildings (Journal of Laws 2016 item 1034, with later amendments).

2. **Water consumption** consists of the amount of water used for the needs of national economy and population, coming from either own intakes or a water supply network or purchased from other entities.

3. **Wastewater requiring treatment** is understood as wastewater discharged by means of channel or open ditch systems directly into waters, into the ground or to sewage network from production entities (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

4. Information regarding **emission and reduction of air pollutants** from plants of significant nuisance to air quality as well as **the systems reducing such pollutants and the effects of their utilization** concerns units established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the Regulation of the Council of Ministers of 13 January 1986 on payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws item 40, with later amendments).

Data regarding emission of particulate and gaseous pollutants include organized emission (from technological and heating facilities) and unorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading, from production halls etc.).

5. **Nature protection** consists in maintenance, sustainable use and renewal of natural resources, objects and elements of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Act of 16 April 2004 on Nature Protection (Journal of Laws 2018 item 1614, with later amendments).

6. **Waste** means any substance or object which the holder discards, intends to discard, or is required to discard. Data on waste since 2013 have been compiled on the basis of the Act of 14 December 2012 on Waste (Journal of Laws 2019 item 701, with later amendments).

7. Data on **municipal waste** concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which, because of its character or composition, is similar to waste from households.

8. Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the Regulation of the Council of Ministers of 2 March 1999 (Journal of Laws item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE) implemented by the European Union.

Local government

1. On the basis of the Act of 24 July 1998 on a New Basic Three-Tier Territorial Division of the State (Journal of Laws item 603) on 1 January 1999 the new division was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

2. A gmina is a basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 5 years, starting from the day of election.

3. Prezentowane informacje o administracji publicznej dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - terenowe organy administracji rządowej niezespoliczone (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespoliczone: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocnicze działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasienieictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materialowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
 - 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
 - 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędów wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).
4. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości

1. Dane o przestępstwach stwierdzonych opracowano według klasyfikacji zawartej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444) i ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2020 r. poz. 19, z późn. zm.) lub innych ustaw szczególnych.

Artykuły kodeksu karnego dotyczące rodzajów przestępstw wymienionych w tabeli 1 (14) na str. 26:

- przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162,
- przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180,
- przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196,
- przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205,
- przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211,
- przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217,
- przeciwko mieniu – art. 278–295,
- przeciwko wiarygodności dokumentów – kradzież lub przywłaszczenie dokumentu tożsamości – art. 275 § 1.

2. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

U w a g a. Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego. W związku z tym **dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie**.

3. Information presented concerning public administration involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with PKD 2007/NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g. chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - territorial organs of non-combined government administration (e.g. fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);
- 3) some state agencies (e.g. Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Local government administration comprises:

- 1) gminas and cities with powiat status:
 - gmina offices and auxiliary service units (e.g. municipal service entities and since 2009 public road boards),
 - offices of cities with powiat status and auxiliary service units (e.g. geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);
 - 2) powiaty, i.e. powiat starost offices and auxiliary service units (e.g. labour offices, public road boards);
 - 3) voivodships, i.e. marshals' offices and voivodship government organizational entities (e.g. labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).
4. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in foreign entities.

Public safety. Justice

1. Data concerning ascertained crimes have been prepared in accordance with the classification of the Criminal Code of 6 July 1997 (Journal of Laws 2020 item 1444) and the Fiscal Penal Code of 10 September 1999 (Journal of Laws 2020 item 19, with later amendments) or other specific laws.

Articles of the Criminal Code on the types of crimes listed in the table 1 (14) on page 26:

- against life and health – Art. 148–162,
- against public safety and safety in transport – Art. 163–180,
- against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196,
- against sexual freedom and morals – Art. 197–205,
- against the family and guardianship – Art. 206–211,
- against good name and personal integrity – Art. 212–217,
- against property – Art. 278–295,
- against the reliability of documents – theft or appropriation of identification – Art. 275 § 1.

2. **An ascertained crime** is an event which after the completion of preparatory proceedings, was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

N o t e. Data about ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court. Thus **data are not fully comparable with the data for previous years**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie policyjnych systemów informacyjnych.

3. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

4. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

5. Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

6. Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem wynika z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 stycznia 2014 r. zniósł dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

Ludność

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności zamieszkałej na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego,
- 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały oraz czasowy,
- 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach,
- 4) sprawozdawczości sądów – o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.

Dane dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2011 r.

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

4. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem (gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka,
- zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

5. Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w danym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotnością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police information systems.

3. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

4. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

5. The resolved cases and completed proceedings in the given year also include the cases unresolved from previous years.

6. Court proceedings against juveniles are based on the Act of 26 October 1982 on Proceedings in Cases Involving Juveniles (Journal of Laws 2018 item 969).

Amendments to the law entered into force as of 2 January 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

Population

1. Chapter tables were compiled on the basis of:

- 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census,
- 2) the registers of the Ministry of Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent and temporary residence,
- 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths,
- 4) documentation of courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

Data for 2010 according to administrative division of the country valid on 31 December 2011.

2. The working age population refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

3. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population has already exceeded and second half has not reached yet.

4. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used),
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken),
- births – according to the mother's place of residence,
- deaths – according to the place of residence of the deceased.

5. Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e. in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

6. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku. Informacje o urodzeniach i zgonach prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

7. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 grudnia 2013 r. (w podziale administracyjnym w dniu 1 stycznia 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

8. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

9. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniu osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

10. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 czerwca.

Rynek pracy

1. Dane o aktywności ekonomicznej ludności obejmują osoby w wieku 15 lat i więcej będące członkami gospodarstw domowych i prezentowane są na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**. Badanie prowadzone jest metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału; badanie nie obejmuje osób bezdomnych oraz nieobecnych w gospodarstwie domowym 12 miesięcy i więcej. Badanie nie obejmuje ludności zamieszkałej w obiektach zbiorowego zakwaterowania. Wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności w wieku 15 lat i więcej przebywającej w gospodarstwach domowych.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały; jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia;
- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

4. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

5. Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Nie ujęto w nich pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

6. Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

7. Population projection until 2050 calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 December 2013 (in administrative division valid of 1 January 2014) as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration.

8. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

9. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

10. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 June.

Labour market

1. The data on economic activity of population include persons aged 15 and more, members of households, and they are presented on the basis of the sample survey **Labour Force Survey (LFS)**. The survey has been carried out with the appliance of the continuous observation method, i.e. economic activity of population is observed in each week during the whole quarter; the survey does not cover the homeless and persons absent in a household for 12 months and more. The survey does not include the population living in the institutional households.

The LFS results have been generalised on the basis of balances of population aged 15 and more living in households.

2. The main criterion in dividing the population into the economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are individuals who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour, any work generating pay or income,
 - formally had work but did not perform it; if the break in work did not exceed 3 months; moreover, if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in the case of employment as paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration;
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74 who simultaneously fulfilled three conditions:
 - within the reference week were not employed,
 - within 4 weeks (the last week being the reference week) were actively looking for work,
 - were ready (able) to take up work within 2 weeks following the reference week.

The unemployed also include persons who had found a job and were waiting to begin work within a three-month period and were ready to take up this work.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. Activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

Employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

Unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

4. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

5. Data regarding employment concern persons performing work providing earnings or income. Data do not include persons employed in budgetary entities conducting activity in the scope of national defence and public safety.

6. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 grudnia** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w głównym miejscu pracy.

7. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 grudnia** wyznaczono na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

8. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą: 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełne etaty;

2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych obejmują pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Wskaźnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o liczbę osób powracających do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o liczbę osób, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 grudnia z roku poprzedzającego rok badany.

Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych.

11. Źródłem informacji o wolnych **miejscach pracy** jest badanie popytu na pracę (sprawozdanie Z-05). **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych

12. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 czerwca 2004 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z póź. zm.) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępująca do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

13. **Stopec bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze „Statystycznej karty wypadku”.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, z tytułu których przyznano w danym roku jednorazowe odszkodowania.

6. Data concerning **employment as of 31 December** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main workplace.

7. Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 December** were estimated on the basis of the Agricultural Census 2010.

8. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment, as of 31 December** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

9. The data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees (including seasonal and temporary employees). These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 December from the year preceding the surveyed year.

Data regarding **school leavers starting work for the first time** concern full-time paid employees.

11. The labour demand survey (the Z-05 report) is the source of **information on job vacancies**. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- employer made efforts to find people willing to take up the job,
- if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would be ready to hire them immediately.

Newly created jobs are the jobs created in the course of organisational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

12. Data regarding **registered unemployed** persons include persons who, in accordance with the Act of 20 April 2004 on Employment Promotion and Labour Market Institutions, in force since 1 June 2004 (Journal of Laws 2019, item 1482, with later amendments), are classified as unemployed.

Unemployed person is a person aged 18 and more and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work, capable of work and ready to take full-time employment (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam covering this school curriculum) or tertiary schools in part-time programme, registered in the local labour office competent for his/her place of residence (permanent or temporary), and seeking employment or any other income-generating work, with additional provisions concerning the sources of income, included in the act.

13. **The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety

14. Information on **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of whether incapacity for work was indicated. Information on accidents at work in budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data on accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from “Statistical accident report”.

Accidents at work on private farms in agriculture were compiled on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to the accidents for which one-off compensations were granted in a given year.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

15. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.

16. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

17. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

18. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

19. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia opracowano na podstawie rocznego sprawozdania o warunkach pracy, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób zaliczanych do wybranych sekcji PKD (szersze informacje dostępne w publikacji „Warunki pracy w 2019 r.”);
- 2) dane dotyczą zatrudnionych w warunkach zagrożenia: związanego ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły, hałas, wibracje (drgania mechaniczne), gorąco lub zimny mikroklimat itp.), związanego z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 grudnia z roku badanego.

Wynagrodzenia. Świadczenia społeczne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przeście platne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Each accident, regardless whether the victim was injured during a single or multiple casualty incident, is counted as one accident at work.

15. Data according to sections and divisions of the PKD 2007/NACE Rev. 2 were compiled using the local kind-of-activity unit method.

16. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason, leading to injury or death, which occurred in connection with work:

- during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions,
- when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the obligation arising from the employment relationship.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance against accidents at work and occupational diseases, if the employee had such an accident:

- during a business trip,
- during training within the scope of the national self-defence,
- while performing tasks ordered by trade union organisations operating at the employer's.

17. Serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e. loss of sight, hearing, speech, ability to procreate, other bodily harm or health-related problems, which disrupts primary bodily functions or results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant incapacity for work in the occupation, or a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

18. Fatal accident at work is an accident which leads to the death of a victim at the site of the accident or within 6 months of the accident.

19. Information regarding persons exposed to risk factors at work is compiled on the basis of annual report on working conditions, wherein:

- 1) data concern economic entities employing more than 9 persons, included in selected sections of PKD 2007/NACE Rev. 2 (more detailed information available in the publication “Working conditions in 2019”);
- 2) data concern persons exposed to factors arising from the work environment (chemicals, dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates, etc.), strenuous work (awkward postures, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors associated with particularly dangerous machinery;
- 3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 December of the surveyed year was used to calculate the ratio per 1000 paid employees in units covered by the survey.

Wages and salaries. Social benefits

Wynagrodzenia

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries include, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g. for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g. to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **wjęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych **rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombataneci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt. od 1) do 7).

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

4. **Świadczenia emerytalne i rentowe** nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o przeciętnych świadczeniach emerytalno-rentowych prezentowane są w **wjęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

8. **Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”** od 1 kwietnia 2016 r. przysługuje osobom uprawnionym na mocy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, z późn. zm.). Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę.

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

Gospodarstwa domowe. Mieszkania

Gospodarstwa domowe

Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given in **gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement and other pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of targeted grant as well as, since 2007, also from the separate division of the state budget expenditures) as well as in the period 1 January 2009 to 30 June 2014 from the sources gathered in the open pension funds (OFE).

Information regarding **retirement and other pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the sources of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the targeted grant as well as, since 2007, also from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement and other pensions:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants as well as, since 1991, repressed persons.

Retirement, disability and survivors pensions (also paid due to accidents at work and occupational diseases) concern the persons mentioned in points from 1) to 7).

3. **Retirement and other pension benefits** (also paid due to accidents at work and occupational diseases) include:

- 1) retirement pensions;
- 2) disability pensions;
- 3) survivors pensions.

4. **Retirement and other pension benefits** do not provide for the payments of retirement and other pension arising out of international agreements.

5. **Retirement and other pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

6. Data regarding the **average monthly retirement and other pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

7. Data concerning average retirement and other pension benefits are presented in **gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

8. Since 1 April 2016, the **child-raising benefit "Family 500+"** has been granted to persons authorised on the basis of the Act of 11 February 2016 on the State Assistance in Raising Children (Journal of Laws 2019 item 2407, with later amendments). Since 1 July 2019, the child-raising benefit has been granted to every child until 18 years of age regardless of family income.

The benefit is financed from the state budget.

Households. Dwellings

Households

The **households projection** until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

Budżety gospodarstw domowych

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne **badanie budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane za lata 2003–2009 uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące poszczególne społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów i rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

3. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie) bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płatnych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płatnych przez osoby pracujące na własny rachunek.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

4. **Wydatki** obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), włączając wydatki na ubezpieczenia na życie w pozycji „pozostałe wydatki na towary i usługi” oraz wydatki na usługi internetowe w pozycji „łączność”.

5. **Zasięg ubóstwa** – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz skrajnego), zastosowano tzw. **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali wagę 1,0 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych w kraju z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„**Ustawowa**” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Granica ubóstwa skrajnego ustalana jest na podstawie minimum egzystencji szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka.

Households budgets

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e. the level and structure of available income, expenditures, consumption, the equipment of households with durable goods as well as risk of poverty, is a representative **household budget survey**. The survey covers all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004, the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish language participate in the survey.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the household budget survey. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2003–2009 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2002, and since 2010 – Population and Housing Census 2011.

2. The survey covered all households within randomly selected dwellings representing individual socio-economic groups of the population, i.e. households of: employees, farmers, self-employed, retirees and pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement or other pension).

3. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge) excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, from social benefits – from social security benefits and other social benefits), excluding contributions to obligatory social security (retirement, other pensions and sickness) paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

Disposable income is understood as available income less other expenditure. Disposable income is allocated to purchasing consumer goods and services and savings increase.

4. **Expenditures** include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), including expenditures on life insurance in item “miscellaneous goods and services” and expenditures on Internet services under item “communication”.

5. **Poverty rates** – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) falls below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and extreme). According to this scale, weight 1.0 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0.7 – to any other person at that age and weight 0.5 – to every child under 14.

Relative poverty threshold is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households in Poland estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.

“**Legal**” poverty threshold is the amount which, according to the Act on Social Assistance, provides eligibility for a monetary benefit from social assistance system.

Extreme poverty threshold sets on the basis of the subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for 1-person employees' household. The subsistence minimum determines the level of the satisfaction of needs below which a biological threat to life and psycho-physical human development occurs.

Mieszkania. Infrastruktura komunalna

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowców, statków, wagonów i in.).

2. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2003–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 grudnia.

3. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieskalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieskalnych.

4. Informacje o **mieszkaniach oraz powierzchni użytkowej mieszkań oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieskalnych.

5. W związku ze **zmianą metodologiczną**, od 2018 r. dane o efektach budownictwa „indywidualnego” realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku, zostały włączone do formy budownictwa „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”. Dane o **mieszkaniach oraz powierzchni użytkowej przeliczono** zgodnie nowo obowiązującą metodologią. Dane o **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto**, ze względu na brak możliwości dokonania przeliczeń wstecz zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa (indywidualne” oraz „na sprzedaż lub wynajem”), dla lat 2010 i 2015 zaprezentowano według metodologii obowiązującej do 2017 r.

6. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

7. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

8. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

9. Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o **zużyciu gazu** odnoszą się do wszystkich gospodarstw domowych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

10. Informacje o **energii cieplnej** dotyczą budynków mieszkalnych oraz urzędów i instytucji.

Dwellings. Municipal infrastructure

1. Information on **dwelling stocks and dwellings completed** concerns dwellings, rooms and useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

2. **Balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from the last census (for the years 2003–2009 the basis constituted the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increase and decreases in dwelling stocks.

Data regarding **dwellings** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 December.

3. Data on **dwellings in which construction has begun** concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwellings created as a result of enlarging building (the enlarged part), created as a result of adapting non-residential spaces.

4. Information on **dwellings and useful floor area of dwellings completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged part), as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

5. Due to **methodological change**, since 2018, data regarding effects of “private construction” realised for sale or rent in order to achieve a profit, are included into the form of construction “for sale or rent”. Data on **dwellings and useful floor area are recalculated** according to the new methodology. Data on **dwellings in which construction has begun**, due to the impossibility of recalculating data back, according to the revised scope of forms of construction (“private” and “for sale or rent”), for the years 2010 and 2015 are presented according to methodology valid until 2017.

6. Information on municipal installations and services was compiled using the **kind-of-activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity.

Data on municipal installations concern operative installations.

7. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network, i.e. conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining runoff.

8. Data regarding the **users of water supply and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Data regarding the population connected to the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

9. Data regarding the **number of consumers using gas** include consumers using collective gas-meters.

Data regarding the **consumption of gas**, concern all the households.

Consumption of electricity and gas from the gas supply system in households is established on the basis of an advance system of payments

10. Information on **heating energy** concern residential buildings, public authorities and institutions.

Edukacja i wychowanie

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.), ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.).

Od 1 września 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która wprowadziła 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz zlikwidowała gimnazja.

W wyniku wdrożenia nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2019/20 w klasie pierwszej szkół ponadpodstawowych naukę rozpoczęli absolwenci gimnazjów realizujący 3-letni program nauczania w liceach ogólnokształcących (4-letni w technikach) oraz absolwenci szkół podstawowych realizujący 4-letni program nauczania w liceach ogólnokształcących (5-letni w technikach).

2. Prezentowane dane obejmują:

- 1) placówki wychowania przedszkolnego;
- 2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:
 - a) podstawowe,
 - b) gimnazja,
 - c) ponadpodstawowe;
- 3) szkoły policealne;
- 4) uczelnie;

3. **Uczelnie** realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Informacje z zakresu uczelni:

- 1) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce (w tym studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą);
- 2) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych uczelni łącznie z filiami i wydziałami zamiejscowymi.

4. Dane o **nauczycielach**, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. **Studia podyplomowe** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje co najmniej pierwszego stopnia, prowadzona w uczelniach lub instytutach, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych.

6. **Studia doktoranckie** (studia trzeciego stopnia), prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni lub instytut, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia.

7. **Szkoła doktorska** – zorganizowana forma kształcenia doktorantów, prowadzona przez uprawnione uczelnie i instytuty w co najmniej 2 dyscyplinach, funkcjonująca od roku akademickiego 2019/20. Kształcenie przygotowuje do uzyskania stopnia doktora i kończy się złożeniem rozprawy doktorskiej.

8. **Dane dotyczące:**

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza uczelniami) podano według stanu na początek roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) uczelni – prezentuje się według stanu w dniu 31 grudnia (do roku akademickiego 2017/18 – w dniu 30 listopada).

9. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Education

1. The education system in Poland functions according to the Act of 14 December 2016, the Law on School Education (Journal of Laws 2019 item 1148, with later amendments), the Act of 7 September 1991 on the Education System (Journal of Laws 2019 item 1481) and the Act of 20 July 2018, the Law on Higher Education and Sciences (Journal of Laws 2018 item 1668, with later amendments).

Since 1 September 2017, the new school system has been implemented, introducing 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year stage I sectoral vocational school, 2-year stage II sectoral vocational school. Lower secondary schools have been abolished.

As a result of implementing the new education system in the 2019/20 school year, the lower secondary school graduates following the 3-year curriculum in general secondary schools (4-year in technical secondary schools) and the primary school graduates following 4-year curriculum in general secondary schools (5-year in technical secondary schools) pursued their education in grade 1 of post-primary schools.

2. The presented data include:

- 1) pre-primary establishments;
- 2) schools for children and youth and for adults:
 - a) primary schools,
 - b) lower secondary schools,
 - c) post-primary schools;
- 3) post-secondary schools;
- 4) higher education institutions;

3. **Higher education institutions** provide full-time and part-time programmes of education. Data regarding higher education institutions:

- 1) comprise foreigners studying in Poland (including students at branch units of Polish higher education institutions operating abroad);
- 2) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at branch units of Polish higher education institutions operating abroad).

Data on students and graduates are given according to the seats of higher education institutions including their branches and branch basic organisational units.

4. Data regarding **teachers**, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed to implement compulsory educational programmes, i.e. excluding day-room teachers and librarians conducting exclusively extra-curricular activities, etc.

Data regarding teachers concern full-time and part-time paid employees converted into full-time equivalents.

5. **Non-degree postgraduate programmes** – a level of education open to first cycle degree holders and provided by higher education institutions or institutes, leading to the award of post-graduate qualifications.

6. **Doctoral studies** (third-cycle programmes), conferred by an authorised academic unit of a higher education institution or an institute, leading upon successful completion to the award of a third cycle qualification.

7. **Doctoral school** – an organised form of doctoral education, provided by authorised higher education institutions and institutes in at least 2 disciplines, operating from the 2019/20 academic year. The education prepares students for the doctoral degree and ends upon submitting the doctoral dissertation.

8. **Data regarding:**

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) are given as of the beginning of the school year; data concerning graduates – as of the end of the school year;
- 2) higher education institutions – are presented as of 31 December (until the 2017/18 academic year – as of 30 November).

9. The presented information, except for the data on higher education institutions, has been compiled on the basis of the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.

Since the 2017/18 academic year, data on higher education institutions, except for the data on some higher schools run by churches and other religious associations, have been compiled on the basis of POL-on, the Integrated System of Information on Science and Higher Education, administered by the Ministry of Science and Higher Education.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

1. Dane w ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom zdrowia, obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Informacje o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

3. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1566, z późn. zm.).

4. **Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów** w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi (z wyjątkiem porad udzielonych przez lekarza orzecznika) oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

5. Dane o **łóżkach** w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. – miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Rodzaje oddziałów w szpitalach ogólnych (tabl. 3) opracowano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2012 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 173).

Dane o **łóżkach** na oddziałach:

- chirurgicznych obejmują chirurgię ogólną, dziecięcą, szczególną, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym,
- zakaźnych obejmują łóżka na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych,
- gruźlicy i chorób płuc – łóżka na oddziałach pulmonologicznych.

6. **Lecznictwo uzdrowiskowe** obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska albo poza uzdrowiskiem sanatoria znajdujące się w urządzonej podziemnym wyrobisku górniczym wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

7. Jednostkami systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne są:

- szpitalne oddziały ratunkowe,
- zespoły ratownictwa medycznego, w tym lotnicze zespoły ratownictwa medycznego, z którymi zawarto umowy o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej.

Z systemem współpracują centra urazowe oraz jednostki organizacyjne szpitali wyspecjalizowane w zakresie udzielenia świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego.

8. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to placówki, które prowadzą obrót detaliczny produktami leczniczymi, głównie na wsi.

9. Dane o **zachorowaniach** prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239).

Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w województwie.

10. Dane o **opiece nad dziećmi do lat 3** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 326, z późn. zm.), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

11. Dane dotyczące **wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej**, począwszy od danych za 2012 r., prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie usług asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów społecznych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej, przez rodzinę wspierającą, placówkę wsparcia dziennego lub w formie poradnictwa specjalistycznego.

12. Dane o **placówkach i świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

Health care and social welfare

1. Data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of Health, the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration; excluding health care in prisons.

2. Information on **medical personnel** concerns persons employed in: units engaged in health care activities, professional practices, pharmacies as well as social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern persons working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, central or local government administration unit and the National Health Fund.

3. Data on **doctor specialists and dental specialists** concern doctors with grade II specialisation and with specialists title in proper medicine domains in accordance with the Regulation of the Minister of Health of 29 March 2019 on Physician and Dentist Specialisations (Journal of Laws 2020 item 1566, with later amendments).

Consultations provided by doctors and dentists in the scope of outpatient health care are presented together with preventive examinations (excluding consultations provided by medical experts), also together with consultations provided in admission rooms in general hospitals.

5. Data regarding **beds in general hospitals** do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

Types of wards in general hospitals (table 3), are compiled in accordance with the Regulation of the Minister of Health of 17 May 2012 (Journal of Laws 2019 item 173).

Data regarding beds in:

- surgical wards include general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards,
- communicable diseases wards include beds in observation communicable diseases wards,
- tubercular and pulmonary wards – beds in pulmonology wards.

6. **Health resort treatment** includes hospitals and sanatoria, conducted on the area of health resort or outside the health resort area, located in an underground mining excavation, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and healing properties of the climate in the areas where they are situated.

7. Units of the State Emergency Medical Services are:

- hospital emergency wards,
- emergency medical teams, including medical air rescue teams with which health care service contracts have been concluded.

Trauma centres and hospital organisational units specializing in providing health services necessary for medical rescue cooperate with the system.

8. **Generally available pharmacies** do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are created for selling prepared medicines and they can be located only in rural areas without generally available pharmacy.

9. Data regarding **disease incidence** are presented according to the Act of 5 December 2008 on the Prevention and Control of Infections and Infectious Diseases in Humans (Journal of Laws 2019 item 1239).

Information concerning incidents of infectious diseases includes all cases registered in the voivodship.

10. Data on **childcare for children up to the age of 3** are presented according to the Act of 4 February 2011 (Journal of Laws 2020 item 326, with later amendments). Childcare can be organised in the form of nurseries, children's clubs or provided by day carer or nanny.

11. Data concerning **family support and foster care**, from data for 2012, are presented according to the Act of 9 June 2011 on Family Support and Foster Care System (Journal of Laws 2019 item 821).

Family support shall also be provided in the form of family assistant's services, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job, as a supporting family day-support centre or a specialists guidance.

12. Data concerning **social welfare facilities and social assistance benefits** are presented according to the Act of 12 March 2004 on Social Assistance (Journal of Laws 2020 item 1876).

Kultura. Turystyka. Sport

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

2. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych oraz przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

3. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się: miniplexy – posiadające od 3 do 7 sal i multiplexy – posiadające 8 sal i więcej.

Turystyka

1. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. termin „**turystyka**” oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Powyższa definicja nie wpływa na dotychczas prezentowane dane.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwatery agroturystycznych).

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościnie).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejęciowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stoień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

2. W kategoriach: ćwiczący w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 7) oraz ćwiczący, trenerzy i instruktorzy sportowi według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl. 8) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia, bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy istniejącej.

Culture. Tourism. Sport

Culture

1. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

2. Information regarding **theatres and music institutions** as well as **entertainment enterprises** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform activity, regardless of the number of stages possessed.

3. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e. established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among fixed cinemas one can distinguish miniplexes – equipped with 3 to 7 screens and multiplexes – equipped with 8 screens and more.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

The above definition does not affect the previously presented data.

2. **Tourist accommodation establishments** include hotels and similar facilities and other facilities (until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).

Hotels and similar facilities cover: hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road houses, inns).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

Sport

1. Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Education, the "Rural Sports Teams" Association) and primarily concern recreational activity, and in the case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.

2. In the categories: persons practising sports in physical education organizations (table 7) as well as persons practising sports, coaches and sports instructors according to sports field and kind of sport in sports clubs (table 8) one person may be shown multiple times if he/she practises or runs classes in several kinds of sport.

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors depending on age; various age groups are applied for individual sports.

Science and technology. Information society

Science and technology

Research and experimental development (R&D) comprise all activities consisting in conducting and supporting scientific research and experimental development. It is a creative work, conducted in methodological manner, undertaken to increase the stock of knowledge, including knowledge of humankind, culture and society, and to devise new applications of available knowledge.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

- **badania podstawowe**, tj. oryginalne prace badawcze, eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne,
- **badania stosowane** (aplikacyjne), tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce,
- **prace rozwojowe**, tj. nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług.

Dane dotyczące działalności badawczej i rozwojowej na poziomie regionalnym od roku 2012 zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych. Dane dotyczące podmiotów w tabl. 1 opracowano metodą przedsiębiorstw.

1. Dane z zakresu działalności badawczej i rozwojowej (B+R) prezentuje się zgodnie z metodologią stosowaną przez Eurostat w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej (B+R) obejmują:

- 1) **podmioty wyspecjalizowane badawczo**, tj. podmioty, których głównym (statutowym) celem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bądź ich bezpośrednie wsparcie; są to:

a) **instytuty**, do których zalicza się **instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2019 r. poz. 1183, z późn. zm.), **instytuty badawcze**, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1383) oraz **instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz**, działającej na podstawie ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. poz. 534, z późn. zm.),

b) **uczelnie**, działające zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, z późn. zm.),

c) **pozostałe**, tj. pozostałe podmioty zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe” oraz inne powiązane z nimi instytucjonalnie jednostki pomocnicze lub nadzorujące, zaklasyfikowane bądź niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;

- 2) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), które obok swojej podstawowej działalności prowadzą lub finansują prace badawczo-rozwojowe.

2. Do **pracujących** w działalności B+R zaliczono:

- 1) **badaczy**, tj. osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne;
- 2) **techników i pracowników równorzędnych**, tj. pracowników, którzy uczestniczą w działalności B+R wykonując zadania naukowe i techniczne związane z zastosowaniem pojęć i metod operacyjnych oraz wykorzystaniem sprzętu badawczego, zazwyczaj pod kierunkiem badaczy;
- 3) **pozostały personel pomocniczy**, do którego należą wykwalifikowani i niewykwalifikowani pracownicy na stanowiskach robotniczych oraz pracownicy administracji, sekretariatów i biur, zaangażowani w projekty B+R lub bezpośrednio związani z takimi projektami.

3. Dane o **personelu B+R** dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w prace B+R.

Dane o **pracujących** w działalności B+R – **personelu wewnętrznym** – obejmują zatrudnionych w danej jednostce na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego (tj. umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania) oraz pracodawców i pracujących na własny rachunek, agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych, osoby wykonujące pracę nakładczą i członków spółdzielni produkcji rolniczej. Dane te prezentowane są w dwóch ujęciach, tj. w osobach (wykres 3, tabl. 3) oraz w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (tabl. 4).

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność B+R.

Osoby niezaliczone do pracujących w danej jednostce, a zaangażowane w jej projekty B+R zaliczane są do **personelu zewnętrznego**.

Research and experimental development (R&D) includes:

- **basic research**, i.e. original experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any direct commercial application or use in view,
- **applied research**, i.e. research undertaken in order to acquire new knowledge, directed primarily towards application or use in practice,
- experimental development, i.e. acquiring, combining, shaping and using existing scientific, technological, business and other relevant knowledge and skills for the purpose of producing plans and arrangements or designs for new, altered or improved products, processes and services.

Data on research and development at regional level since 2012 have been compiled on the basis of local units data. Data on entities in table 1 were compiled using an enterprise method.

1. Data on research and experimental development (R&D) are presented, in accordance with methodology applied by Eurostat, in a breakdown by **Polish Classification of Activities (PKD 2007)/NACE Rev. 2**.

Information regarding research and experimental development (R&D) covers:

- 1) **dedicated research entities**, i.e. entities whose main (statutory) aim is conducting scientific research and experimental development or its direct support; they include:

a) **institutes**, including **scientific institutes of the Polish Academy of Sciences**, operating on the basis of the Act of 30 April 2010 on the Polish Academy of Sciences (Journal of Laws 2019 item 1183, with later amendments), **research institutes**, operating on the basis of the Act of 30 April 2010 on the Research Institutes (Journal of Laws 2020 item 1383) and **institutes operating within the Łukasiewicz Research Network**, operating on the basis of the Law on the Łukasiewicz Research Network, dated 21 February 2019 (Journal of Laws item 534, with later amendments),

b) **higher education institutions**, operating under the Act of 20 July 2018, the Law on Higher Education and Science (Journal of Laws 2020 item 85, with later amendments),

c) **others**, i.e. other entities classified into PKD 2007/NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development” or other institutionally linked auxiliary or supervising units, classified or unclassified into PKD 2007/NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”;

- 2) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 “Scientific research and development”) which apart from their main activity perform or fund research and development.

2. **Employed persons** in R&D include:

- 1) **researchers (RSE)**, i.e. persons conducting research and improving or developing concepts, theories, models, techniques, instrumentation, software or operational methods;
- 2) **technicians and equivalent staff**, i.e. persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks involving the application of concepts and operational methods and the use of research equipment, normally under the supervision of researchers;
- 3) **other supporting staff**, including skilled and unskilled craftsmen, as well as administrative, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.

3. Data on **R&D personnel** cover personnel directly engaged in R&D.

Data on **employed persons in R&D – internal personnel** – cover persons employed in a given entity under employment relationship (i.e. under a contract of employment, election or appointment) as well as employers and self-employed, agents employed under agency contracts, home workers (outwork) and members of agricultural production cooperatives. Data are presented in two approaches, i.e. in persons (chart 3, table 3) and in full-time equivalents (table 4).

Full-time equivalent (FTE) is a conversion unit used to determine the number of persons actually engaged in research and development. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

Persons not employed in a given entity but engaged in its R&D projects are included in **external personnel**.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, tj. wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania

Nakłady inwestycyjne na działalność B+R obejmują nakłady poniesione na środki trwałe łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. W tablicach działu wyodrębniono, zgodnie z klasyfikacją badań naukowych i prac rozwojowych OECD, sześć podstawowych **dziedzin B+R**, tj. nauki przyrodnicze, nauki inżynieryjne i techniczne, nauki medyczne i o zdrowiu, nauki rolnicze i weterynaryjne, nauki społeczne oraz nauki humanistyczne i sztuka.

6. **Działalność innowacyjna** obejmuje wszystkie działania rozwojowe, finansowe i komercyjne podejmowane przez przedsiębiorstwo, mające na celu doprowadzenie do powstania innowacji dla przedsiębiorstwa. Prezentowane w dziale dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowania i wprowadzania na rynek nowych lub ulepszonych produktów (wyrobów, usług) – innowacja produktowa oraz wprowadzenia nowych lub ulepszonych procesów biznesowych w przedsiębiorstwie – innowacja w procesie biznesowym.

Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek nowego lub ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), znacznie różniących się od poprzednio oferowanych przez przedsiębiorstwo wyrobów lub usług.

Innowacja w procesie biznesowym to wprowadzenie nowego lub ulepszenie procesu biznesowego w przedsiębiorstwie, w ramach jednej lub wielu funkcji biznesowych, który znacząco zmienia dotychczas stosowane procesy biznesowe.

7. **Nakłady na działalność innowacyjną** obejmują nakłady na: działalność badawczą i rozwojową (B+R), własny personel pracujący nad innowacjami, materiały oraz usługi obce zakupione w celu realizacji działalności innowacyjnej, nakłady inwestycyjne na środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (w tym na zakup i rozwój oprogramowania oraz własności intelektualnej) oraz pozostałe przygotowania (w tym projektowanie produktu, definiowanie sposobu świadczenia usług, przygotowanie produkcji/dystrybucji dla realizacji innowacji, szkolenie i rozwój zawodowy personelu, marketing) do wdrożenia innowacji.

8. **Produkt nowy lub ulepszony** to wyrób lub usługa, który znacząco różni się od poprzednich produktów przedsiębiorstwa jedną lub wieloma cechami lub parametrami technicznymi. Zmiany te obejmują dodanie nowych lub ulepszenie istniejących funkcji bądź użyteczności. Istotne cechy funkcjonalne obejmują jakość, parametry techniczne, niezawodność, trwałość, wydajność w użytkowaniu, przystępność, wygodę, użyteczność oraz łatwość obsługi.

9. **Wynalazek podlegający opatentowaniu** – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

10. **Wzór użytkowy podlegający ochronie** jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Spółeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), do wybranych sekcji: „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo”, „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca”, „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego). W 2018 r. w kraju badaniem objęto 19,1 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,4% ich ogólnej liczby).

4. Expenditures on research and development include **intramural expenditures**, i.e. the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing.

Capital R&D expenditures include expenditures on fixed assets together with costs of purchasing or manufacturing research equipment necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in records of fixed assets until completion of the project.

5. In the chapter tables, according to the classification of fields of research and development by OECD, six main **fields of R&D** were listed: natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural and veterinary sciences, social sciences as well as humanities and the arts.

6. **Innovation activity** include all developmental, financial and commercial activities undertaken by the enterprise that are intended to result in an innovation. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and introduction on the market of new or improved products (goods, services) – **product innovation** and bringing into use in the enterprise new or improved business process – **business process innovation**.

Product innovation is the introduction of a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services.

Business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the firm's previous business processes and that has been brought into use in the enterprise.

7. **Expenditures on innovation activity** include expenditures on: R&D, own personnel working on innovation, services, materials and supplies purchased from other parties for innovation, capital expenditures on tangible and intangible assets (including acquisition and development of software and intellectual property rights) and other preparations for introducing innovation (including product/service design, preparation of production/distribution for innovation activities, training and professional development for innovation activities, marketing of innovations).

8. **New or improved product** is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services with one or more characteristics or performance specifications. This includes the addition of new functions, or improvements to existing functions or user utility. Relevant functional characteristics include quality, technical specifications, reliability, durability, economic efficiency during use, affordability, convenience, usability, and user friendliness.

9. **A patentable invention** – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i.e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.

10. **An utility model eligible for protection** – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object permanent form.

Information society

1. The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.

2. Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the Polish Classification of Activities (PKD 2007)/NACE Rev. 2: "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply", "Water supply; sewerage and waste management and remediation activities", "Construction", "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles", "Transportation and storage", "Accommodation and food service activities", "Information and communication", "Real estate activities", "Professional, scientific and technical activities" (excluding veterinary activities), "Administrative and support service activities", "Other service activities" (repair of computers and communication equipment). In 2018, the survey in country covered 19.1 thousand enterprises (i.e. 18.4% of total enterprises).

3. Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości w uzgodnionym formacie, np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Ceny

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1500 w 2019 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

2. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen produktów rolnych skupowanych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

3. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych 11 targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

3. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem od 2010 r. powierzchni upraw zaliczonych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przysporanie uprawianych jako płon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek dla poziomu województwa są szacowane wyłączenie według położenia gruntów.

4. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje **produkcję roślinną i produkcję zwierzęcą**.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inventarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

3. E-commerce conducted by enterprise type of trade where orders are received or via web shop, web forms on an enterprises website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format, e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the e-mail messages typed manually.

Prices

1. The basis for compiling the **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1500 in 2019).

The consumer price indices have been calculated applying the weights system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budgets survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP).

2. Data on **procurement prices** concern agricultural products prices purchased by economic entities directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

3. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided every month by a network of interviewers collecting it on selected 11 marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

Agriculture

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the PKD 2007/NACE Rev. 2 in which they are included.

Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.

2. **Agricultural holding** is a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and **conducts agricultural activity**.

Private farm is an agricultural holding used by a natural person.

Since 2010, agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activity, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activity on a small scale (below the specified thresholds).

3. **Agricultural land area** includes the area of agricultural land in good agricultural condition and other agricultural land.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, excluding since 2010 the area of crops classified as permanent crops, as well as, the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in kitchen gardens. Since 2013, data on strawberries have also included organic cultivation of this species.

Since 2014, data on the area under vegetables, fruit trees and bushes and strawberries have been estimated for the Voivodship level only according to the location of the land.

4. **Gross agricultural output** includes **crop output** and **animal output**.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, self-consumption of own agricultural production, the increase in inventories of plant and animal products and the increase in the value of the livestock population (livestock – breeding and non-breeding herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those own products that were utilised for production purposes, e.g. feed, seeds, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales in procurement centres and marketplaces.

In agricultural output (gross, final and market), the presented data do not include supplementary payments for particular crop areas (including: hop, tobacco, cereals, oilseeds crops, pulses and plants intended for seeds and feed).

5. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmujemy się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Dane o produkcji **żywna rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), ubój przemysłowy oraz ubój z przeznaczeniem na sprzedaż i samozaopatrzenie. Produkcja żywna rzeźnego zbilansowana jest importem i eksportem zwierząt żywych.

7. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kółowych i gąsienicowych.

8. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

9. Prezentowane dane opracowano na podstawie sprawozdań, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

10. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 czerwca.

11. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu, a w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 czerwca.

12. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 lipca do 30 czerwca (np. rok gospodarczy 2018/19 oznacza okres od 1 lipca 2018 r. do 30 czerwca 2019 r.).

Leśnictwo i łowiectwo

1. **Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (powierzchnia niezalesiona).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

2. **Lesistość** (wskaźnik lesistości) obliczono jako udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni województwa, powiatu, gminy.

3. Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usunanego lub usuniętego.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. gruntach nieleśnych.

4. **Obwód łowiecki** stanowi obszar gruntów o ciągłej powierzchni, zamkniętej jego granicami, nie mniejszy niż 3 tys. ha, na którego obszarze istnieją warunki do prowadzenia łowiectwa (w szczególnych przypadkach mogą być tworzone obwody łowieckie o mniejszej powierzchni).

Przemysł i budownictwo

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powierze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Ponadto w tabl. 2 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007. Wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2015 oraz nomenklaturą PRODPOL.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji. Definicje metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 7 na str. 172.

5. The current prices for the year preceding the surveyed year were adopted to calculate agricultural output in constant prices (for marketplace sales – prices received by farmers in marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

6. Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), livestock slaughter in slaughterhouses and slaughter intended for sales and own consumption. The production of animals for slaughter is balanced by import and export of live animals.

7. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

8. **Procurement of agricultural products** concerns the quantity and value of agricultural products (crop and animal) purchased by economic entities directly from producers.

9. Presented data were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

10. Data for 2010 on land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilisers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 June.

11. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June – unless otherwise indicated, in 2010 on the basis of the Agricultural Census conducted in September 2010 – as of 30 June.

12. **Farming years** cover the period from 1 July to 30 June (e.g. the 2018/19 farming year covers the period from 1 July 2018 to 30 June 2019).

Forestry and hunting

1. **Forest land** includes forest area as well as land connected with forest management.

Forest area includes land with a contiguous area of at least 0.10 ha:

- covered with forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (non-wooded area).

These areas are designated for forest production, comprising parts of nature reserves and national parks or registered as nature monuments.

Land connected with forest management includes land used for purposes of silviculture: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, depot areas etc.

2. **Forest cover** (forest cover indicator) has been calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of voivodship, powiat, gmina.

3. **Renewals** are understood as new tree stands formed in place of removed stands.

Afforestation consists in establishing forest cultures on land previously outside forest management, i.e. on non-forest land.

4. **Hunting district** is an area of land of at least 3 thousand ha on the territory with conditions for hunting (in special cases hunting districts can cover a smaller area).

Industry and construction

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with Polish Classification of Activities (PKD 2007)/NACE Rev. 2, in the sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

Moreover, data in table 2 show industrial products manufactured by entities irrespective of the kind of their activity as classified according to PKD 2007/NACE Rev. 2. Products are presented according to the Polish Classification of Goods and Services – PKWiU 2015 and PRODPOL nomenclature.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by the real location of production. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 7 on page 172.

3. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje wartość sprzedanych wyrobów gotowych, półfabrykatów i części własnej produkcji, wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych, zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej, wartość produktów w formie rozliczeń w naturze oraz produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 172.

Jako **cenę stałą** przyjęto:

- cenę stałą 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) dla lat 2011–2015,
- cenę stałą 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.) od 2016 r.

4. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość **pracy nakładczej**.

5. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007) do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 7 na str. 172.

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów — wykonane siłami własnymi systemem zleceńowym (tj. na rzecz obcych zleciodawców) przez podmioty budowlane.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytku według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Informacje o budynkach oddanych do użytkowania (przez wszystkich inwestorów):

- w zakresie liczby budynków obejmują tylko budynki nowo wybudowane,
- w zakresie kubatury budynków obejmują budynki nowo wybudowane i rozbudowane (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych — na terenie kraju — w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 grudnia ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu.

Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Drogi publiczne ze względu na funkcję w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 470) na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

3. Informacje o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych od 2009 r. prezentowane są według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

3. Sold production concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes the value of finished products sold, semi-finished products and parts of own production, the value of paid work and services rendered, i.e. both industrial and non-industrial, flat agent's fee in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent's fee in the case of concluding an agency agreement, the value of products in the form of settlements in kind as well as products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 172.

As **constant prices**, the following prices were adopted:

- 2010 constant prices (2010 average current prices) for 2011–2015,
- 2015 constant prices (2015 average current prices) since 2016.

4. Data concerning production include the value of outwork.

5. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion, selection or service relation) and include full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Construction

1. Information in the chapter concerns activity of economic entities included, in accordance with Polish Classification of Activities (PKD 2007)/NACE Rev. 2, in the section “Construction”.

2. Data were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 7 on page 172.

3. Construction and assembly production concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment, restoration and maintenance character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities with their own resources on the basis of the contract system (i.e. for outside clients).

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Construction (PKOB).

5. Information on buildings completed (by all investors):

- within the scope of the number of buildings includes only newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings includes newly built and expanded buildings (only concerning the expanded part).

6. Data regarding average employment and average monthly gross wages and salaries concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement (labour contract, appointment, promotion, selection or service relation) and include full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 December was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day.

The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. On account of functions in a road network **public roads** are divided, according to the Act of 21 March 1985 on Public Roads (Journal of Laws 2020 item 470), into following categories: national, regional, district and communal roads.

3. Information on **registered vehicles and tractors** since 2009 has been presented according to central vehicle register maintained by the Ministry of Digital Affairs.

4. A bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy, zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Informacje o komunikacji miejskiej łącznie z autobusami pospieszными, tramwajowej i trolejbusowej – łącznie z obsługą ruchu podmiejskiego i międzymiastowego pozostającego w gestii zakładów komunikacji miejskiej oraz zakładów prywatnych obsługujących niektóre miasta lub określone linie.

Dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Autobusowej.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

7. Dane dotyczące transportu lotniczego obejmują przewoźników transportu lotniczego rozkładowego (transport pasażerów lub ładunków na stałych trasach i według stałych rozkładów lotów).

8. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Handel i gastronomia

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o sprzedaży detalicznej obejmują:

- 1) sprzedaż towarów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców,
- 2) sprzedaż towarów handlowych i produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej nie uwzględniono sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych. W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnią się „towary nieżywnościowe”.

Podziału towarów na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

3. Dane o sprzedaży hurtowej towarów obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

4. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Finanse przedsiębiorstw

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

The **length of a bus line** is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward with respect to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport.

6. Information from urban ground transport concerns bus (including express buses), **tram and trolley-bus communication** – including the handling suburban and inter-city service under the responsibility of public and private urban transport enterprises and companies serving some cities and specific lines.

Data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

7. Data concerning air transport include carriers of scheduled air transport (the transport of passengers or freight on permanent routes and according to established flight schedules).

8. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

Trade and catering

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified according to PKD 2007/NACE Rev. 2 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”.

2. Data concerning retail sales include:

- 1) sales of goods in quantities indicating purchases for the individual needs of consumers,
- 2) sales of trade commodities and catering production in catering establishments.

The marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets) are not included in the value of retail sales.

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments. As opposed to groupings in the COICOP classification “non-foodstuff goods” are presented separately.

The division of goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

3. Data regarding the wholesale sale of commodities include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale sales also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

4. The division of stores by organizational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Finances of enterprises

1. Financial results of enterprises are adjusted to the Accounting Act of 29 September 1994 (Journal of Laws 2019 item 351).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, brokerage houses, insurance companies, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in the agriculture.

2. Przychody ogółem (kwoty otrzymane i należne) obejmują: przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, pozostałe przychody operacyjne (od 2016 r. łącznie z przychodami związanymi ze zdarzeniami losowymi) oraz przychody finansowe.

3. Koszty ogółem obejmują: koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), wartość sprzedanych towarów i materiałów, pozostałe koszty operacyjne (od 2016 r. łącznie ze stratami związanymi ze zdarzeniami losowymi) oraz koszty finansowe.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży, z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej; do 2015 r. był korygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych.

6. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przysługujących ulg.

7. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

8. Wskaźnik rentowności obrotu obliczono następująco:
– **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem,
– **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów ogółem.

9. Aktywa obrotowe obejmują zapasy oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje (środki pieniężne i papiery wartościowe), rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

10. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

Do 2015 r. obejmowały również należne wpłaty na kapitał podstawowy oraz udziały (akcje) własne.

11. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy termin ich płatności na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok i krótkoterminowe – gdy termin ich płatności na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

12. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu).

Finanse publiczne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej. Podstawę prawną określającą te procesy od 1 stycznia 2010 r. stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. poz. 1241, z późn. zm.). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506, z późn. zm.), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511, z późn. zm.), ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530, z późn. zm.).

2. Total revenues (sums received and due) include: net revenues from sale of products (goods and services), net revenues from sale of goods and materials, other operating revenues (since 2016 including revenues from extraordinary events) and financial revenues.

3. Total costs include: cost of products sold (goods and services), value of goods and materials sold, other operating costs (since 2016 including losses from extraordinary events) and financial costs.

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices including discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity; until 2015, it was corrected by result on extraordinary events.

6. Obligatory encumbrances on gross financial result include corporate income tax and personal income tax as well as other payments under separate regulations. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obliged to pay after considering abatements granted.

7. The net financial result (profit or loss) is derived after reducing the gross financial result by obligatory encumbrances.

8. Turnover profitability indicator was calculated as follows:

– **gross** as the relation of the gross financial result to total revenues,
– **net** as the relation of the net financial result to total revenues.

9. Current assets include stocks and short-term: receivables, investments (cash equivalents, short-term securities), prepayments and accruals.

Receivables from deliveries and services are included in short-term receivables (irrespective of their due date).

10. Share equity (funds) is recorded in accounting ledgers according to type and principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), supplementary capital (fund), revaluation reserve capital (fund), other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year.

Until 2015, it also included share capital (fund) not paid up and entity's shares (stock).

11. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans. They are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

12. Data concerning finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification).

Public finance

1. Public finance include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local government units, incurring liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget. The legal basis defining such processes since 1 January 2010 is the Act of 27 August 2009 on Public Finances (Journal of Laws 2019 item 869, with later amendments) and regulations introducing the Act on Public Finances (Journal of Laws 2009 item 1241, with later amendments). With respect to the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by the Act of 8 March 1990 on Gmina Local Government (Journal of Laws 2019 item 506, with later amendments), the Act of 5 June 1998 on Powiat Local Government (Journal of Laws 2019 item 511, with later amendments), the Act of 5 June 1998 on Voivodship Local Government (Journal of Laws 2019 item 512, with later amendments) as well as the Act of 13 November 2003 on Incomes of Local Government Units (Journal of Laws 2018 item 1530, with later amendments).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące dochodów, wydatków i wyniku budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem dotacji celowych z budżetu państwa oraz subwencji ogólnej z budżetu państwa.

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określone w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, z późn. zm.).

Prezentowane dane w zakresie wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

5. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Inwestycje. Środki trwałe

Inwestycje

1. **Nakłady inwestycyjne** to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj.: melioracje wodne, poprawę waloarów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również: drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobociami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 stycznia 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują:

- wartości gruntów, uznanych od 1 stycznia 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 r. (Dz. U. poz. 529),
- prawa użytkowania wieczystego gruntu, uznanego od 1 stycznia 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, z późn. zm.).

2. The presented data include information regarding revenue, expenditure and budget result of local government units, taking into account the targeted grants from the state budget and general subvention from the state budget.

3. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act on Public Finances.

City with powiat status fulfils the tasks of a gmina as well as of a powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received by both the gmina and the powiat) as well as expenditure realized jointly by the gmina and the powiat.

4. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue, income or expenditure. The data were compiled in accordance with the Regulation of the Minister of Finance of 2 March 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenues and Expenditures, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).

The presented data on expenditure by divisions cover all the paragraphs of expenditure realized in that division.

5. Information concerning the budgets of local government units is presented on the basis of reporting by the Ministry of Finance.

Investments. Fixed assets

Investments

1. **Investment outlays** are financial or material expenditures, aimed at creating new fixed assets or improving (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernisation) existing fixed capital items as well as outlays on so-called initial equipment for the investment.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include expenditures on:

- buildings and structures (include buildings and premises as well as civil and water engineering structures), including, among others, construction and assembly works, design-cost-estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, movables and equipment),
- transport equipment,
- others, i.e. irrigation and drainage, land quality improvements, livestock (basic herd), long-term plantings and interest on investment credits and loans for the period of investment implementation.

Other outlays are expenditures on so-called initial equipment for the investment and other costs related to the implementation of the investment. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the PKD 2007/ NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning e.g.: residential buildings and premises, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also: public roads, streets and squares together with shoulders and foundations, development of land tracts, long-term plantings, irrigation and drainage, water structures, land, livestock (basic herd) as well as, since 1 January 2002, cooperative ownership right to residential premises and cooperative right to non-residential (of utility character) premises.

Data regarding fixed assets do not include:

- value of land recognised, since 1 January 1991, as fixed assets, in accordance with the Regulation of the Council of Ministers of 12 December 1990 (Journal of Laws item 529),
- right of perpetual usufruct of land, regarded as fixed assets since 1 January 2002, in accordance with the Accounting Act of 29 September 1994 (Journal of Laws 2019 item 351, with later amendments).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 grudnia należy rozumieć:

- a) w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 stycznia 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 stycznia 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia;
- b) w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 stycznia 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 stycznia 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. poz. 34).

Rachunki regionalne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 czerwca 2013 r., z późniejszymi zmianami).

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych, usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM), koszty podróży służbowych (bez diety) oraz inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**, to jest łącznie z wartością produktów wytworzonych przez jedną jednostkę lokalną i przeznaczonych do dalszego przetwarzania w innych jednostkach lokalnych tej samej jednostki instytucjonalnej.

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on their purchase or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** is understood, as of 31 December:

- a) within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 January 1995 – as the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 January 1995 – as the purchase or manufacturing value at current prices;
- b) in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 January 2005 – also revaluation according to fair value.

The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy as of 1 January 1995, in accordance with the decisions of the Regulation of the Minister of Finance of 20 January 1995 on the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws item 34).

Regional accounts

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)”, introduced by Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 June 2013, with later amendments).

2. The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

3. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

4. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

5. Gross output includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

6. Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted, i.e. jointly with value of products produced by one local unit and destined for further processing in other local units of the same institutional units.

8. Gross primary income in the households sector is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income.

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniądze, pozostałe świadczenia z ubezpieczeń społecznych, świadczenia z pomocy społecznej pieniądze) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

10. Grupowanie danych z rachunków regionalnych w przekroju województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. zgodnie z siedzibą i podstawowym rodzajem działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym i pomocniczą działalnością finansową, z wyłączeniem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, podmioty zajmujące się ubezpieczeniami oraz jednostki niekomercyjne, spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do sektora instytucji finansowych;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono jednostki będące producentami nierynkowymi, których produkcja przeznaczona jest na spożycie indywidualne i ogólnospołeczne, finansowane z obowiązkowych płatności dokonywanych przez jednostki należące do pozostałych sektorów, a także jednostki, których podstawową działalnością jest redystrybucja dochodu i bogactwa narodowego oraz jednostki kontrolowane przez sektor, które zgodnie z metodologią ESA 2010 spełniają kryteria zaliczania do sektora;
- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług seksualnych przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami, przemytu papierosów oraz nielegalnej produkcji i handlu alkoholem.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2015–2018 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją benchmarkingową dokonaną w rocznych rachunkach narodowych, zgodnie z zasadami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP), rekomendowanej przez Komisję Europejską wszystkim krajom Unii Europejskiej.

Zmiana danych wynikała z tytułu:

- wykorzystania nowych i aktualizacji istniejących źródeł danych,
- doskonalenia metod kompilacji danych,
- wdrożenia wytycznych zawartych w zaktualizowanym Podręczniku ds. deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (MGDD).

9. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, other social insurance benefits, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Grouping regional accounts data by voivodships and sub-regions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities (PKD 2007) NACE Rev. 2 was accomplished applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. in accordance with the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

11. Criteria for classifying a given unit of the national economy into specific **institutional sector** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation and auxiliary financial activity, excluding the Bank Guarantee Fund, entities engaged in insurance activity as well as non-profit units that meet the ESA 2010 classification criteria to financial corporations sector;
- 3) general government sector, which consists of institutional units which are non-market producers whose output is intended for individual and collective consumption, and are financed by compulsory payments made by units belonging to other sectors, and institutional units principally engaged in the redistribution of national income and wealth as well as units which are controlled by the sector and according to the ESA 2010 meet criteria for including in the sector;
- 4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working on own-account outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;
- 5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

12. The estimation of hidden economy and illegal activities is included in regional accounts. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form), employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including persons providing sexual services).

Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of persons deriving profits from exploiting sexual services, production and trafficking in narcotics, smuggling of cigarettes and illegal production and trade of alcohol.

13. Data from regional accounts for the years 2015–2018 were changed in relation to those previously published, following benchmarking revision in annual national accounts, in accordance with the requirements of the Harmonized European Revision Policy (HERP), recommended by the European Commission to all countries of the European Union.

The change in data was due to:

- using new and updating existing data sources,
- improvement of data compilation methods,
- implementation of the guidelines contained in the updated Manual on Government Deficit and Debt (MGDD).

14. Opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych został zawarty w „Informacji Głównego Urzędu Statystycznego na temat rewizji rachunków narodowych w latach 1995–2018” z dnia 6 października 2020 r., dostępnej na stronie:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-na-temat-rewizji-rachunkow-narodowych-w-latach-19952018,13,1.html>

15. Informacje dotyczące rachunków regionalnych zamieszczono w publikacji „Kompedium wiedzy o rachunkach regionalnych”.

Podmioty gospodarki narodowej

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443, z póź. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz. U. poz. 2009, z póź. zm.).

Do rejestru REGON wpisywane są podmioty gospodarki narodowej (zwane dalej jednostkami prawnymi), czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązków. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgónów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

W latach 2014–2019 r. liczba podmiotów w podziale według sektorów własności i sekcji może wystąpić bez jednostek, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

14. Description of changes introduced in national accounts was included in the note "Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat rewizji rachunków narodowych w latach 1995–2018" of 6 October 2020, available on website:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-na-temat-rewizji-rachunkow-narodowych-w-latach-19952018,13,1.html>

15. Information concerning regional accounts are placed in the publication "Kompedium wiedzy o rachunkach regionalnych".

Entities of the national economy

The National Official Business Register hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of Statistics Poland. The rules for running the register are defined by the Act of 29 June 1995 on Official Statistics (Journal of Laws 2020 item 443, with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers of 30 November 2015 on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, model forms of applications, survey questionnaires and certificates (Journal of Laws item 2009, with later amendments).

In the REGON register are registered entities of the national economy (called legal units), that is legal persons, organizational units without legal personality and natural persons conducting economic activity.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning unique identification numbers to them.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the abovementioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, which were registered in the REGON.

In 2014–2019 the number of entities according to ownership sectors and sections can occur without units for which the information on the kind of ownership does not occur in the REGON register.